ΜΠΟΥΚΕΤΟ

Ετος 7ον
ΑΡ. 316

1930

Τὰ ἔθιμα καὶ χαρὲς τῆς Λαμπρῆς

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΝ
ΔΙΠΛΟΥΝ ΤΕΥΧΟΣ
Δρ. 5.–

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΤΗ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΗ ΑΝΤΟΧΗ
ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΧΟΥΝ ΤΑ
ΕΛΑΣΤΙΚΑ
KELLY

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα
ΧΑΡ. ΜΑΡΕΝΤΙ
Μητροπόλεως 11α, Ἀθῆναι
Τηλ)κὴ Δ)σις «ΙΤΝΕΡΑΜ»
Τηλέφωνον 9—62

Ἀντιπρόσωπος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς
ΒΙΚΤΩΡ ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ
Πεσματζόγλου 8β', Ἀθῆναι
Τηλ)κὴ Δ)σις «ΒΙΚΑΡΤ»
Τηλέφωνον 61—07

Ζητήσατέ τα ἀπὸ τὰ κάτωθι καταστήματα :

Ἀθῆναι : Χρ. Στασινόπουλος, Δώρου καὶ Βερανζέρου—Δημόπουλος καὶ Νικολετόπουλος, Ἀχαρνῶν 29—Σταῦρος Κάρολος, Ἀχαρνῶν 134 Ἀναγνώστου Θεοδώρου, Θησεῖον—Ἐλευθερίου Λαμπρόπουλος, Κηφισσίας 22—Λεων. Κανδρέβας, Τέρμα Ἀμπελοκήπων—Ἐλευθερίου, Κασιμάτης, Δρακούλης καὶ Σία, Λεωφόρος Συγγροῦ 8—Ἰωσ. Πέρεζ, Λεωφόρος Συγγροῦ.
ΧΑΛΑΝΔΡΙ : Π. Μποβιάτσης.
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΝ : Σταῦρος Σταύρου.
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ : Χρ. Στασινόπουλος, Μιαούλη 37.
» Ν. Θεοχάρης, Ρετσίνα 50.

«ΦΑΜΑ» Πανεπιστημίου 47

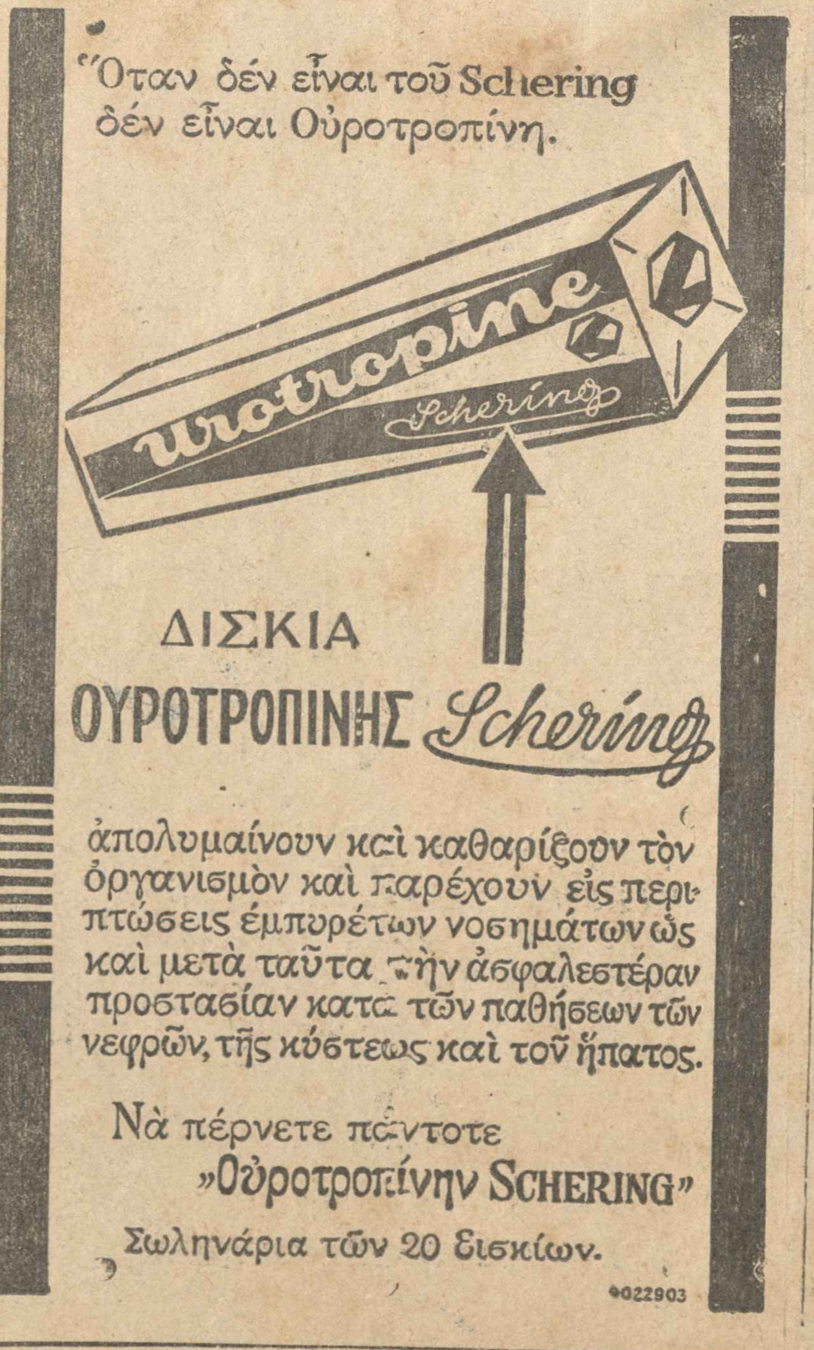
Ὅταν δέν εἶναι τοῦ Schering
δέν εἶναι Οὐροτροπίνη.

urotropine Schering

ΔΙΣΚΙΑ
ΟΥΡΟΤΡΟΠΙΝΗΣ Schering

ἀπολυμαίνουν καὶ καθαρίζουν τὸν ὀργανισμὸν καὶ παρέχουν εἰς περιπτώσεις ἐμπυρέτων νοσημάτων ὡς καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀσφαλεστέραν προστασίαν κατὰ τῶν παθήσεων τῶν νεφρῶν, τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἥπατος.

Νὰ πέρνετε πάντοτε
»Οὐροτροπίνην SCHERING«
Σωληνάρια τῶν 20 δισκίων.

Φ022903

ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
μανθάνουν τὰς ΞΕΝΑΣ ΓΛΩΣΣΑΣ εἰς
τὴν Σχολὴν BERLITZ ἥτις ἔχει Σχο-
λὰς εἰς ὅλον τὸν κόσμον
Δοκιμαστικὸν μάθημα δωρεάν.
Ἀθῆναι 37 ὁδὸς Σταδίου 37

"ΦΑΜΑ"
ΑΝΤΙ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
ΩΡΑΙΟΤΗΣ ΑΝΕΥ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΟ
CRÈME SIMON

FÉTICHE
L·T·PIVER PARIS
GRELA

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩ-
ΝΟΝ «CONCERT»
ἀποδίδει εἰς ἀφάνταστον
τασιν καὶ διαύγειαν
στοιχίζει λιγώτερα ἀπὸ
ἕνας καλὸς φωνογράφ
Τὸ ραδιόφωνον «CONCE
εἶνε ὁ ἀπαραίτητος σύντρ
φος κάθε σπιτιοῦ.
Πωλεῖται : Γραφεῖον
Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗ, Ἀθῆν
Λέκκα 21α.

BROMURAL
Η ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ
Η ΔΥΣΙΣ
ἐκθειάζουν τάς ἀρετάς τοῦ Bromural, φαρμάκου κατευνασικοῦ δι' ἀσθενεῖς καί ὑγιεῖς τοσοῦτον ἀβλαβοῦς ὥστε νά τι δέχωνται τά παιδιά καί αὐτά τά βρέφη ἀκόμη. Ὁ Κινέζος ὅταν τό λάβῃ χασμᾶται καί ἀποκοιμᾶται ἡσύχως.

Τό Bromural τῆς Ἐταιρίας Knoll A.-G. τοῦ Ludwigshafen ἐπί τοῦ Ρήνου (Γερμανία) εἶναι φάρμακον λαϊκόν γνωστόν πρό ἑνός τετάρτου τοῦ αἰῶνος καί παντοῦ ἀπαραίτητον. Ὑπάρχει εἰς σωληνάρια τῶν 10 καί 20 δισκίων
Πωλεῖται εἰς ὅλα τά Φαρμακεῖα.

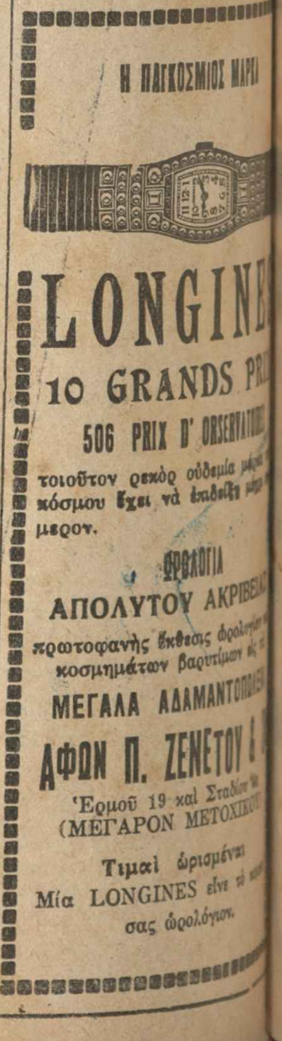
Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΑΡΚΑ
LONGINE
10 GRANDS PR
506 PRIX D' OBSERVATO
τοιοῦτον ρεκὸρ οὐδεμία μάρ
κόσμου ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ μέχρ
μερον.
ΩΡΟΛΟΓΙΑ
ΑΠΟΛΥΤΟΥ ΑΚΡΙΒΕΙΑ
πρωτοφανὴς ἔκθεσις ὡρολογ
κοσμημάτων βαρυτίμων εἰς
ΜΕΓΑΛΑ ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕ
ΑΦΩΝ Π. ΖΕΝΕΤΟΥ &
Ἑρμοῦ 19 καὶ Σταδίου
(ΜΕΓΑΡΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟ
Τιμαὶ ὡρισμέναι
Μία LONGINES εἶνε τὸ
σας ὡρολόγιον.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

Η ΦΩΤΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Σὲ μιὰ παρέα σοφῶν γέρων, ἕνα βράδι, γινότανε λόγος γιὰ τὶς ἀρχαῖες φυκτωρίες, τὶς φωτιὲς ποὺ ἄναψαν ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνὸ οἱ Ἕλληνες τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, γιὰ νὰ στείλουν στὶς Μυκῆνες τὸ μήνυμα πὼς ἡ φωτιὰ ποὺ ἔβαλε στὴν καρδιὰ τοῦ Πάρη ἡ ὠμορφιὰ τῆς Ἑλένης, τέλειωσε μὲ τὴν πυρκαγιὰ τῆς Τροίας....

Ἕνας δάσκαλος ἄρχισε τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξεως φρυκτωρία. Μὰ ἐγὼ δὲν ἐπρόσεχα πιά. Ὁ νοῦς μου ἔτρεχε σὲ μιὰν ἄλλη βουνίσια φωτιά, ποὺ τὴν ἔβλεπα μέσα στὰ βάθη ἄλλων καιρῶν κι' ἄλλων τόπων, νὰ φωτίζη ὁλοζώντανο ἕνα συγκαιρινό μας δρᾶμα. Καὶ σήμερα βάλθηκα νὰ τὸ ἱστορήσω καταπῶς γίνηκε.

* * *

Ἦταν ἕνα καλοκαῖρι χλιαρό, στὸ ἔμπα τοῦ Γυαλιστή, ποὺ τὰ τσαμπιὰ τῶν φιλεριῶν εἶχαν ἀρχίσει νὰ μαυρογυαλίζουν στὸν κάμπο.... Στὸ καραβοστάσι μας, στὴ γραμμὴ τοῦ Μώλου, ποὺ ἡ θάλασσα μύριζε κατράμι καὶ σάπια φύκια καὶ κρεμμύδια Βατικιώτικα, ἡ ζωὴ βρύαζε. Καραβοκύρηδες, ναῦτες, ἐργάτες τοῦ Τελωνείου, ψαράδες, πήγαιναν, ἐρχόντουσαν, γιόμιζαν τοὺς καφφενέδες καὶ τὰ καπηλειά. Τὴ χρονιὰ κείνη εἶχε πέσει μπόλικος παρᾶς στὸν τόπο, κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ λιμανιοῦ ξόδιαζαν ἀσυλλόγιστα.

ΤΟ
«ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΣΑΣ ΕΥΧΕΤΑΙ
ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

Ἕνα πρωΐ, ὁ καφφετζῆς ὁ Κουτσαΐτης, μὲ τὶς τεράστιες μουστάκες, ἔστησε ἀπέξω ἀπὸ τὸ μαγαζί του τὸ ξυλένιο παράτηγμα —τὸ πάλκο— ἐκούρντισε τοὺς τέσσερης στύλους μὲ τὰ μεγάλα πετρελαιοφάναρα στὴν κορφή, ἐκρέμασε σ' ἕνα σκοινὶ σημαιοῦλες καὶ σινιάλα στὴ γραμμή, κ' ὕστερα ἔστειλε καὶ κάλεσε τὸν τελάλη, τὸν Παλαδᾶ. Αὐτὸς ἦτανε ψηλός, μαῦρος, ξεραγκιανός, καὶ τὸ καρύδι τοῦ λαιμοῦ του πεταγόταν ἔξω καὶ τρεμόπαιζε, τὸν καιρὸ ποὺ διαλαλοῦσε 'στὶς ροῦγες ἢ στὴν πλατεία τοῦ Συντάγματος, γιὰ τὶς δημοπρασίες ποὺ θὰ γινόντουσαν. Λοιπόν, ὁ Παλαδᾶς ποὺ ἔλαβε τὴν ἐντολὴ καὶ τὸ τάλληρο, πῆρε σβάρνα τὰ σοκάκια, ὥς ἐπάνω στὸν Ψαρομαχαλᾶ, καὶ διαλάλησε τοῦτο :

—Κάτου στὸ γιαλό, στοῦ Ἀντρέα τοῦ Κουτσαΐτη τὸν καφφενέ, ἤρθανε κοκκῶνες, περμαντόνες, μὲ βιολιά, λαγοῦτα κι' ἄλλα λαλούμενααααα !.... Ἦρθε ἡ Μαριγούλα ἡ Καλαματιανὴ ποὺ τραγουδάει τὰ μωραΐτικαααααα !... Ἡ Ἑλενίτσα τὸ Συριανάκιιιιι !.... Ἦρθε καὶ ἡ κοκκώνα ἡ Ταρσὴ ἡ Πολίτισσα, μὲ τοὺς ἀμανέδες καὶ τὸ οὖτι της !... Γλέντια, χοροί, τραγούδιαααα !... Ἐλᾶτε, τρεχᾶτε τὸ βράδι, νὰ γλεντήσετε στὴν οἰκογενειακὴ διασκέδαση φαμελικῶς, κι' ἂς πάη καὶ τὸ παλιάμπελοοοοοο !... Ζούτ !

Αὐτὸ τὸ ζοὺτ ἦταν τὸ ἀπαραίτητο φινάλε σὲ κάθε διαλάλημα τοῦ περίεργου ἐκείνου τύπου, τοῦ καραβοτσακισμένου Παλαδᾶ, ποὺ εἶχε γεννηθεῖ ἴσως γιὰ θεατρίνος κ' ἐτελείωσε τελάλης. Τὸ ζοὺτ ἦταν ἕνα εἶδος αὐτοκοροϊδίας.

—Ζούτ ! Ζούτ ! ἀπαντοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ στὶς ροῦγες. Ζούτ, Παλαδᾶ !

Κι' ὁ Παλαδᾶς ἐσυνέχιζε τὴν περιοδεία του στὶς γειτονιές, γιὰ νὰ κυκλοφορήση τὴν ἀγγελία.

Κι' ἀλήθεια, ἡ εἴδηση δὲν ἦταν χωρὶς σημασία γιὰ τὸν τόπο αὐτό, μὲ τὴ μονότονη καὶ στενόχωρη ζωή του. Ὄχι θίασο, μὰ οὔτε Καραγκιόζη δὲν εἶχαν τὴ χρονιὰ ἐκείνη, καὶ τὰ βράδια τους τὰ περνοῦσαν πληχτικά, μὲ χασμουρητά, κάτω στὴν προκυμαία. Ἀκόμη καὶ νοικοκυραῖοι - ἀνθρῶποι θὰ πήγαιναν στοῦ Κουτσαΐτη τὸν Καφφενέ, ν' ἀκούσουν τὴν Ταρσὴ τὴν Πολίτισσα μὲ τὸ οὖτι της, νὰ σκοτώσουν τὴ βραδειά τους.

* * *

Λοιπόν, κάθε βράδι, ἀπὸ τὶς ἐννιά, βούιζε ὁ Μῶλος. Τὰ τραπεζάκια μὲ τὰ καθίσματα ἔπιαναν ἀπὸ τὸ πάλκο ὥς στὸ γιαλό, στὴν ἄκρη. Κι' ὄχι μονάχα ἡ ἀργατειά, οἱ ναυτικοί, οἱ μαγαζάτορες, μὰ καὶ «σπουδαγμένοι ἀνθρῶποι», γιατροὶ καὶ δικηγόροι, νὰ λέμε, ἐρχόνταν ἐδῶ νὰ πιοῦν τὸν καφφέ τους, ἢ τὴ μπύρα τους. Ἀκόμη καὶ οἱ δημόσιες ἀρχὲς ἐτιμοῦσαν πότε-πότε τὸ σαντὰν μὲ τὴν παρουσία τους. Καὶ μονάχα ὁ Νομάρχης, σοβαρὸς ἄνθρωπος, μὲ πατριαρχικὴ γενειάδα, τὸ ἀπόφευγε. Ὁ Εἰσαγγελέας ὅμως τῶν Ἐφετῶν μὲ τὸν Ἀστυνόμο, ἔκοβαν βόλτες, ἐπάνω - κάτω, στὸ πλακόστρωτο, συζητῶντας πολιτικὰ καὶ πότε - πότε ρίχνανε λοξὲς ματιὲς στὸ πάλκο.

Τὸ πρόγραμμα ἦταν σχεδὸν πάντα τὸ ἴδιο : Ἄρχιζε κατὰ τὶς ἐννιά, μ' ἕνα προανάκρουσμα, ἕνα πρελούντιο, νὰ ποῦμε, θορυβῶδικο καὶ γοργό. Οἱ παιχνιδιάτορες ἦταν : ἕνα βιολὶ (νέος, λιγνός, μελαχρινός, μὲ Ἑφτανησιώτικο τάγιο), ἕνα λαγοῦτο (μισόκοπος, κοιλαρᾶς, μὲ φρυγανωτὰ φρύδια, βαθύφωνος), ἕνα σαντοῦρι (σαραντάρης, ζωηρὰ μάτια, καλὴ φωνή, ὁ μαέστρος τῆς ὀρχήστρας) κ' ἕνα κλαρίνο. Τοῦτος ἦταν ἕνας ἀπροσδιόριστος τύπος κρεμανταλᾶ, ἔπαιζε ὅμως μὲ πάθος, πρὸ πάντων τοὺς ἀμανέδες καὶ τὰ σαρκιά, καὶ στὰ διαλείμματα ξεφούρνιζε κανένα ἀστεῖο ποὺ γελοῦσαν οἱ συνάδερφοί του κι' ὅλοι γύρω. Ἄφηνε τὸν κόσμο νὰ πιστεύη πὼς εἶνε Χιώτης, γι' αὐτὸ τόνε λέγανε μισὲ - Μπουρλῆ, μὰ σίγουρα οὔτε κι' ὁ ἴδιος δὲν ἤξερε ἀπὸ ποῦ βαστᾶ ἡ σκούφια του.

Πλάγι στοὺς μουζικάντηδες, στὴν ἄκρη, κοντὰ στὸ κλαρίνο, ἔβλεπε κανείς, σχεδὸν κάθε βράδι, ἕνα κορίτσι ἀδύνατο, χλωμό, ὡς δεκάξη χρονῶ, μὲ κορδέλλα στὰ μαλλιά, καὶ μεγάλα, ἐλαφίσια μάτια, σχιστά, σὰ Γιαπωνέζικα. Τὴ λέγανε Ροδούλα, κ' ἦταν κόρη τῆς Ταρσῆς τῆς Πολίτισσας, ποὺ ἦταν γυναῖκα (φιλενάδα, ποιὸς ξέρει) τοῦ σαντουριέρη. Ὅμως ἡ κόρη ἦταν ἀπὸ ἄλλον ἄντρα.

Ζευγάρι φαινόνταν κ' ἡ Μαριγούλα ἡ Καλαματιανὴ μὲ τὸ κλαριντζῆ τὸ Χιώτη, καθὼς κ' ἡ Ἑλένη ἡ Συριανὴ μὲ τὸν κοιλαρᾶ τὸ λαγουτιέρη.

Μονάχα ὁ νέος ποὺ ἔπαιζε τὸ βιολὶ δὲν ἦταν ζευγαρωμένος. Αὐτὸ ἦταν φανερὸ κι' ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ζοῦσε. Γιατί, ἐνῷ οἱ ἄλλοι τῆς κομπανίας νοικιάσαν ἕνα σπίτι καὶ κατοίκησαν ὅλοι μαζύ, στὰ Βραχατέϊκα, ὁ Πίτης κοιμότανε σὲ ξενοδοχεῖο.

—Αὐτόν, ἔλεγε ἐμπιστευτικὰ σὲ πολλοὺς πελάτες ὁ κλαριντζῆς, τὸν ἐπήραμε στὴν κομπανία μας περνώντας ἀπὸ τὴν 'Αθήνα... Λέει πὼς εἶνε μουσικὸς σπουδαγμένος, μὲ πατέντα, ἀπὸ τὸ 'Ωδεῖο, λέει... Δηλαδής, μὴν κοιτᾶτε δῶ, μὰ αὐτὸς παίζει καὶ μὲ νότες... Μόνο ποὺ δὲν ἔχει φωνή...

—Καλά... καὶ πῶς δέχτηκε νὰ ρθῆ μαζύ σας;

—Καὶ τί ἔχουμε μεῖς; Τὴν ψῶρα; ἀπαντοῦσε λιγάκι θυμωμένος ὁ μισὲ Μπουρλῆς.

—Δηλαδή, μ' ἕνα καφεσαντάν...

—Ἔ, καὶ τί.... Τὸ καρβέλι νὰ βγαίνη, μάτια μου... Κ' ὕστερα (ἐδῶ μισόκλεινε τὄνα μάτι καὶ χαμπήλωνε τὴ φωνὴ) εἶνε καὶ καψωμένος ὁ φουκαρᾶς, ξέρεις... Ἔρωντας, παιδί μου! (Καὶ μὲ τὸ μάτι πάλι, ἔδειχνε τὸ χλωμὸ κορίτσι, ποὺ καθισμένο κοντὰ στὸ πάλκο, ἐγύριζε δῶ καὶ κεῖ τ' ἀπλανῆ του μάτια, σὰ συνεπαρμένο σὲ ἄλλον κόσμο).

Καὶ τὸ κλαρίνο διηγότανε πῶς τὸ βιολὶ γνωρίστηκε μιὰ βραδειὰ μὲ τὴ Ροδούλα καὶ τὴ μητέρα της, στὴν 'Αθήνα, στὸ Μεταξουργεῖο, καὶ πῶς «ξηγηθήκανε» νὰ τὸν κάνουνε, μὲ τὸν καιρό, γαμπρό τους, καὶ πῶς ὁ ἐρωτοχτυπημένος μουσικὸς γίνηκε σύντροφός τους καὶ ἀκολούθησε τὴν κομπανία, ἀκόμη καὶ στὶς ἐπαρχίες.

—Στὴν ἀρχὴ δυσκολεύτηκε ὁ καψερὸς μαζί μας.... Ἄλλο νότες, βλέπεις, κι' ἄλλο αὐτί... 'Εδῶ θέλει ἄλλη μουσική... Γιαρὲ καὶ μεράκι!... Μά, ὡς τόσο, τώρα τὰ καταφέρνει. Τὰ κοπανάει καλά. Συνήθισε, βλέπεις. Ἔπειτα εἶνε κι' ὁ Ἔρωτας, ντέέέ!....

Κι' ὁ ἀγαθὸς Χιώτης, γελώντας ἀνοιχτόκαρδα, μᾶς ἄφηνε γιὰ νὰ ξαναγυρίση στὴ θέση του.

* * *

'Η μητέρα τῆς Ροδούλας βαστιόταν ἀκόμη καλά. Ψηλόκορμη γυναῖκα, Γαταουλιώτισσα, εἶχε ἀχλαδωτὸ πρόσωπο καὶ γλάρωνε ἀκόμη παθητικὰ τὰ μάτια καὶ τὴ φωνή:

Κάτου στὴ Ρόδο, στὸ ροδονῆσι
Σουλτᾶνος βγῆκε νὰ κυνηγήση...

Καὶ τὰ ὄργανα, κάτου, συνώδευαν τὸ τραγούδι, καὶ οἱ ἄλλοι —ἄντρες, γυναῖκες τῆς κομπανίας— παίρνανε τὸ δεύτερο τοῦ ἀνατολίτικου τραγουδιοῦ:

Δὲν κυνηγοῦσε λαγοὺς καὶ λάφια,
Μὸν κυνηγοῦσε τὰ μαῦρα μάτια,
'Αμάν! 'Αμάν!...

Ἔπειτα, ἐρχότανε ἡ σειρὰ τῆς 'Ελενίτσας τῆς Συριανῆς νὰ πῆ τὸ τραγούδι της, κι' ὕστερα τῆς Μαριγούλας νὰ χορέψη, λυγίζοντας παιχνιδιάρικα τὴ μέση της. Κάτω, στὴν πλατεῖα, ὅσοι δὲ μασσουλοῦσαν φυστίκια καὶ πασσατέμπο, ρουφοῦσαν τὸ καφεδάκι τους καὶ κρυφαναστέναζαν...

Οἱ «κοκκῶνες», οἱ «περμαντόνες», μέσα στὴ χλιαρὴ νυχτιὰ τοῦ καλοκαιριοῦ, σκόρπιζαν τὰ λαγγέματα τῆς 'Ανατολῆς μὲ τὰ τραγούδια καὶ μὲ τὰ σείσματα, ἕνα διάχυτον ἐρωτισμό, ποὺ τοὺς ἔκανε ὅλους νὰ μὴν νοιώθουν οὔτε τὸ κατράμι, οὔτε τὴ μυρουδιὰ τῶν σαπισμένων φυκιῶν καὶ τοῦ βιβαριοῦ.

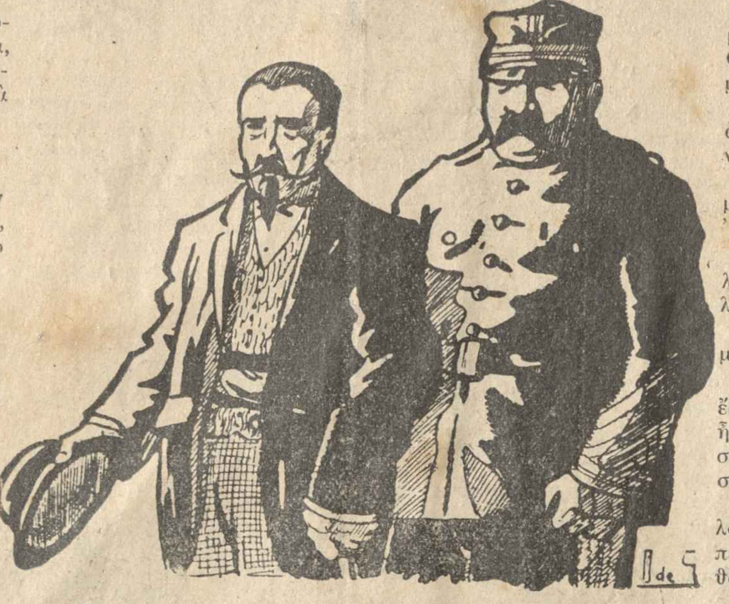

Πότε-πότε ρίχνανε λοξὲς ματιὲς στὸ πάλκο...

* * *

Συχνὰ βλέπανε τὸ νέο βιολιστὴ μὲ τὴ Ροδούλα νὰ κάθωνται παράμερα, στὰ διαλείμματα: Κάθονταν κοντὰ-κοντά, καὶ κοιτάζονταν στὰ μάτια καὶ σιγομιλοῦσαν, σοβαροὶ καὶ ἀφοσιωμένοι ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. 'Εκείνη δὲ λάβαινε μέρος στὸ πάλκο, οὔτε ζύγωνε κανέναν ἄντρα, μὰ οὔτε καὶ δεχότανε νὰ τὴν τρατάρη κανείς. Μόνο ἔπινε σουμάδα, πολὺ νερωμένη, καὶ σφούγγιζε τὰ χείλη της μ' ἕνα μαντηλάκι, γαρνιρισμένο μὲ μικρὰ-μικρὰ τριανταφυλλάκια. Τότε ὁ νέος κρατοῦσε τὸ δοξάρι καὶ τὄπαιζε στὰ δάχτυλά του νευρικά. Φαινόταν ἀνήσυχος. 'Ακόμη κι' ὅταν ἔπαιζε βιολί, ἐκοίταζε λοξὰ νὰ ἰδῆ τὴ Ροδούλα.

Ὅσοι ξέρανε τὸ εἰδύλλιο αὐτὸ —καὶ τὄχαν μάθει πιὰ ὅλοι— τὸ παρακολουθοῦσαν μὲ συμπάθεια. Γι' αὐτό, καὶ ὅταν ὁ κλαρινέτος, μιὰ βραδειά, μᾶς εἶπε πὼς ἡ Ροδούλα ἔπεσε ἄρρωστη, στὸ κρεββάτι, λυπηθήκαμε καὶ ρωτούσαμε τί ἔχει. 'Ο κλαρινέτος μᾶς τἄλεγε μὲ μασσημένα λόγια καὶ μᾶς ἄφηνε νὰ καταλάβουμε πὼς ἡ ὑγεία τῆς καϋμένης τῆς Ροδούλας δὲν ἦταν καθόλου καλά. «Εἶνε χτυπημένο τὸ κορίτσι», μουρμούριζε κ' ἔδειχνε τὸ στῆθος του, καὶ πρόσεχε νὰ μὴ τὸν ἀκούση ἡ μάνα τῆς ἄρρωστης κοπέλλας.

Ὅμως, ἀλλοίμονο, ἡ κακομοίρα ἡ Ταρσὴ τὸ ἤξερε. Καὶ κάθε βράδι, ποὺ ἄφινε τὴν κόρη της στὸ σπίτι, στὴ φροντίδα μιᾶς γριᾶς θειᾶς της, γιὰ νὰ κατεβῆ αὐτὴ στὸ γιαλὸ νὰ παίξη τὸ ρόλο της, ἡ καρδιά της σκιζότανε.

'Απὸ ξένον τόπο κι' ἀπ' ἀλαργινὸ
Ἦρθ' ἕνα κορίτσι δώδεκα χρονῶ
γιάλα! γιάλα!...

Καὶ ἡ φωνή της ξεψυχοῦσε τώρα, σὰ σὲ λυγμό, ποὺ τὸν ἔσερνε ἀντίλαλος τὸ βιολί, καὶ τὸν ἀκομπανιάριζαν τ' ἄλλα ὄργανα... Ἔτσι, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, διαδόθηκε στὴν πόλη πὼς ἡ Ροδούλα, ἡ κόρη «τῆς Πολίτισσας τῆς καφεσαντανίστρας, ἦταν χτικιασμένη», καὶ πὼς λίγες ἦταν οἱ μέρες της. 'Επάνω στὸ μαχαλᾶ, στὰ Βραχατεῖκα, τὸ εἶχαν πεῖ οἱ γειτόνισσες:

—Τὸ κακόμοιρο... μὲ τὰ φύλλα...

Κι' ὁ ἀρραβωνιαστικός της ὁ βιολιστὴς ἐκατάπινε τὸν πόνο του καὶ δὲ μιλοῦσε.

* * *

'Αγνάντια στὴν πόλη, μιὰ ὥρα ἔξω, ὑψώνεται τὸ βουνὸ τοῦ Προφήτη 'Ηλία. Ὄχι ἀπότομο, μαλακὸ εἶνε τ' ἀνηφόρισμά του.

Στὸ βουνὸ τοῦτο φτάνει κανεὶς περνώντας ἀπὸ τὴν πλατειὰ δημοσιά, κ' ἔπειτα στρήβοντας δεξιά, στὰ χωράφια.... 'Απὸ τὴ ρίζα ὡς στὴ δυσμικὴ πλαγιά, τὸ πέτρωμα γίνεται ἴσιο, σὰν πλακόστρωτο, ποὺ ἐπάνω του βλέπει κανεὶς βαθουλωματιὲς στὴν ἀράδα, ποὺ ὅλο καὶ πᾶνε τὸν ἀνήφορο κ' ἔχουν τὸ σχῆμα πατημασιᾶς ἀλόγου. Λένε λοιπόν, πὼς τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Προφήτης 'Ηλίας, καθισμένος στὸ ἅρμα του, ἀνέβαινε στοὺς οὐρανούς, σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ περνοῦσε ἀπὸ δῶ, τὰ πόδια τῶν φτερωτῶν ἀλόγων ἐχτύπησαν τοὺς βράχους καὶ σφράγισαν τὶς πέτρες «εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα».

Στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ εἶνε τὸ ἐκκλησάκι, ἄσπρο, χαμηλό, τοιχογυρισμένο μ' ἕνα καλύβι πλάγι γιὰ τοὺς εὐλαβητικοὺς ποὺ ἀνεβαίνουν νὰ προσκυνήσουν, δυὸ πεῦκα, μιὰ μυγδαλιά, λίγα δεντρολίβανα καὶ παντοῦ θυμάρι... θυμάρι. 'Ολάκερο τὸ βουνὸ ἀπὸ μακριὰ φαντάζει χαριτωμένο, καθὼς γράφεται στὸ φόντο τ' Οὐρανοῦ ἡ ζωγραφιά του, ἀεροκρέμαστη.

Τὴ ζωγραφιὰ ἐκείνη τὴν ἔβλεπε ἡ ἄρρωστη Ροδούλα, κ' ἔλεγε τῆς μάνας της μὲ παράπονο:

—Ἄχ, νἄμουν ἐκεῖ πάνω, μανούλα μου! 'Αμέσως θὰ γινόμουνα καλά!... 'Εκεῖ πάνω δὲ θὰ πέθαινα....

Ποιὰ μάνα ν' ἀκούση ἕναν τέτοιο λόγο καὶ νὰ μὴ λαχταρήση; Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ταρσὴ ρώτησε τὸ γιατρό:

—Θέλει νὰ πάη κεῖ πάνω, γιατρέ μου. Νὰ τὴν ἀφήσω;

'Ο γιατρὸς συλλογίστηκε λιγάκι, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴ Ροδούλα, (ποὺ ἦταν σκεπασμένη ὥς τὸ λαιμὸ μὲ τὸ σεντόνι, καὶ τὸ πρόσωπό της ἄσπριζε σὰν κέρινο), καὶ εἶπε:

—Χμ, κακὸ δὲ θὰ τῆς κάνη.... Καλοκαῖρι εἶνε τώρα... Κεῖ πάνω εἶνε πιὸ καθαρὸς ὁ ἀέρας... Ὅμως ποιὸς θὰ τήνε φροντίζη;

—'Εγώ! πετάχτηκε ἡ φωνὴ τῆς γριᾶς θειᾶς πίσω ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ἐγώ, τὴ Ροδούλα μου!

—Τότε ἂς πάη, εἶπε ὁ γιατρός. Σὲ κεῖνο τὸ κελλὶ μπορεῖτε νὰ βολευθῆτε... Νὰ πάρετε μαζί σας καὶ τοῦτο τὸ γιατρικό. Τρεῖς κουταλιὲς τὴν ἡμέρα, πρωΐ, μεσημέρι, βράδι.

Ἔγραψε τὴ ρετσέτα, πληρώθηκε κ' ἔφυγε. Οὔφ! ἔτσι ξεφορτωνότανε κι' αὐτὸ τὸ μπελᾶ. Δὲν εἶν' εὐχάριστο νὰ κουράρη κανεὶς ἕνα μελλοθάνατο...

Στὸ ἀντρὲ τοῦ σπιτιοῦ, ὁ γιατρὸς ἀπαντήθηκε μὲ τὸν ἄντρα τῆς Ταρσῆς καὶ τὸ νέο βιολιστή. Ἦταν ἀνήσυχοι καὶ τὸν περίμεναν.

—Γιατρέ μου...; ρώτησε ὁ νέος τρέμοντας, μὲ τὴν ψυχὴ στὰ δόντια.

'Ο γιατρὸς κούνησε τὸ κεφάλι του ἀπελπιστικά. Σκληρά, χωρὶς περιστροφές, τοὺς εἶπε πὼς τὸ κακὸ δούλευε ὁλοένα μέσα στὸ κορμάκι τῆς Ροδούλας καὶ πὼς ἡ καταστροφὴ δὲ θ' ἀργοῦσε νάρθῃ. «Τώρα αὐτὴ θέλει νὰ πάη ψηλά, στὸν Ἅγιο Λιᾶ. Ἂς πάη... Τοὐλάχιστον γιὰ τὴν εὐθανασία», ἐπρόστεσε τονίζοντας τὴ λέξη, ποὺ σίγουρα οἱ μουσικοὶ δὲν τὴν κατάλαβαν.

Καὶ ὁ γιατρὸς ἔφυγε.

'Ο νέος μπῆκε στὴν κάμαρα, ἔρριξε τὰ μάτια του στὴν ἄρρωστη, «Ροδούλα!» μουρμούρισε, καὶ παραλίγο νὰ τὸν πάρουν τὰ δάκρυα.

* * *

Τὴν ἀκόλουθη μέρα, τὸ πρωΐ, ἡ Ροδούλα ἔδειξε σὰν καλλίτερα. Δὲν εἶχε πυρετό, κ' ἕνα χρωματάκι εἶχε βάψει τὰ μάγουλά της.

'Η μάνα της τὴ χτένισε, τὴν ἔντυσε... 'Η Ροδούλα ἦταν ὅλη χαρά, κροτοῦσε τὰ χεράκια της, κοίταζε ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ κ' ἔλεγε ἀνασαίνοντας βαθειά: —«Ἄχ, τί ὡραῖα! Τί ὡραῖα! 'Εκεῖ πάνω θὰ βρῶ τὴν ὑγειά μου, ἐκεῖ πάνω θὰ γίνω καλά!... Νὰ ἰδῆτε πῶς θὰ σᾶς ἔρθω πάλι!.... Χοροπηδῶντας θὰ κατεβῶ!....»

Στρηφογυρνοῦσε μὲς στὸ δωμάτιο, ἀγκάλιαζε τὸν ἀρραβωνιαστικό της καὶ τὸν ἐφιλοῦσε, ἔπειτα ἔπιασε τὴ θειά της, τὴν κυρὰ Καλή, καὶ θέλησε νὰ τήνε χορέψη, μὰ γρήγορα κουράστηκε καὶ κάθησε στὸ κρεββάτι, κονταναισαίνοντας.

* * *

Ὅταν ἑτοιμάστηκαν νὰ φύγουν, τὶς συνώδεψε ὥς ἐπάνω στὸ βουνὸ ὅλη ἡ κομπανία.

Τὴ Ροδούλα τὴν ἀνέβασαν στὴν κορφὴ μ' ἕνα μουλάρι, ποὺ τὸ φόρτωσαν καὶ μὲ τὰ ροῦχα τοῦ ὕπνου καὶ μερικὰ ἀπαραίτητα πράματα.

'Η Ροδούλα μὲ τὴν κυρὰ Καλὴ ἐγκαταστάθηκαν ἀναπαυτικὰ στὸ ἕνα κελλί. Στὸ παράπλευρο καθόταν ὁ πάτερ 'Ανανίας, ὁ γέρο καλόγερος, μὲ τὸ σκουφάκι του, τὸ μαυροπράσινο ράσο του καὶ τὴν πατριαρχική του γενειάδα —ἕνα χούφταλο, ποὺ δέχτηκε πρόθυμα νὰ ὑπηρετήση τὶς δυὸ γυναῖκες. Σὲ κάποια στιγμή, ὁ ἄντρας τῆς Ταρσῆς τὸν ἐπῆρε παράμερα καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἄκου, παππούλη: Ἂν τύχη καὶ συμβῆ τίποτα κακό.... δηλαδὴ ἂν πεθάνη τὸ κορίτσι, καὶ εἶνε μέρα, θὰ κατεβῆς γρήγορα νὰ μᾶς τὸ πῆς. Ἂν ὅμως εἶνε νύχτα, θ' ἀνάψης μιὰ φωτιά.

□ □ □ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ □ □ □

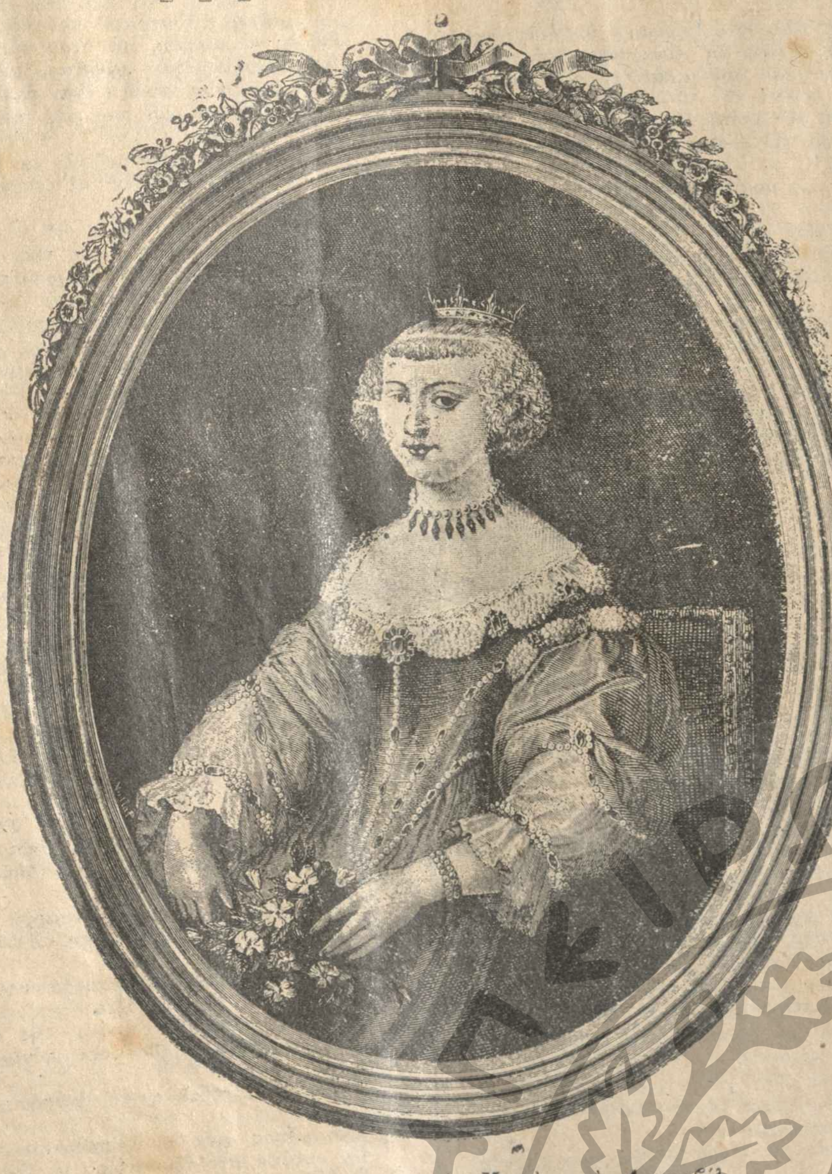

'Η περίφημη Γαλλὶς λογία Μαντὰμ ντὲ Λογκαβίλ.

'Ο πάτερ 'Ανανίας ἐδέχτηκε νὰ ἐκτελέση τὴ θλιβερὴ αὐτὴ ἐντολή, «ἄν, ὅ μὴ γένοιτο....». Θ' ἄναβε, στὴ δυσμικὴ ἄκρια τοῦ βουνοῦ, μιὰ μεγάλη φωτιὰ ἀπὸ ξερὰ φρύγανα, σημεῖο πὼς ἡ Ροδούλα πάει, ἔσβυσε.

Αὐτὰ λέγανε κρυφά, νομίζοντας πὼς δὲν τοὺς ἄκουγε κανείς. Ὅμως, ἀλλοίμονο, ἡ μητέρα τῆς ἄρρωστης κοπέλλας ἦταν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα κι' ἄκουγε τὴ φοβερὴ κουβέντα τους. Κι' ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ ταραγμένη ψυχή της δὲν ἔβλεπε παρὰ μιὰ μεγάλη φωτιά, ποὺ ἄρχιζε ἀπὸ τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ κ' ἔφτανε στὸν οὐρανό.

* * *

'Η μάνα τῆς Ροδούλας θὰ ἤθελε βέβαια νὰ μείνη στὸ βουνό, μαζὶ μὲ τὴν ἀγαπημένη της τὴν κορούλα. Μὰ ἡ δουλειά; Τὸ καρβέλι; Πῶς νὰ γίνη, ποὺ χωρὶς αὐτὴ τὸ πάλκο δὲν μποροῦσε νὰ δουλέψη;

Κι' ἔτσι, ἡ κακομοίρα ἡ Ταρσὴ ὅλη τὴν ἡμέρα βρισκόταν στὸ πλευρὸ τῆς κόρης της καὶ κατὰ τὸ βράδι κατέβαινε στὴν πόλη, νὰ πάη στὸ καφεσαντάν. Στ' ἀνεβοκατεβάσματα αὐτά, τὴ συνώδευε ὁ ἄντρας της, τὶς περισσότερες ὅμως φορὲς ὁ βιολιστής. Μὰ κι' ὅταν ἤτανε στὴν πόλη ἡ μάνα, τὸ μυαλό της βρισκότανε στὸ βουνό. 'Ακόμη κι' ὅταν σηκωνότανε νὰ τραγουδήση (καὶ ποῦ κέφι;) τὰ μάτια της ἤτανε καρφωμένα στὴν ἀντικρυνὴ κορφή, μὲ λαχτάρα, κ' ἔτρεμε ἡ καρδιά της μὴν ἰδῆ ξάφνου νὰ ξεπηδᾶ στὸ σκοτάδι ἡ μοιραία φλόγα τῆς συφορᾶς!...

'Ως τόσο, οἱ μέρες περνοῦσαν καὶ ἡ Ροδούλα φαινότανε νὰ πηγαίνη τὸ καλλίτερο. 'Η καταραμένη αὐτὴ ἀρρώστεια ἔχει κάτι τέτοιες παραξενιές: 'Ο ἄρρωστος, λένε, δείχνει ἄξαφνα μιὰν ἀναλαμπὴ ζωῆς, σὰν τὴ φουντάλα τοῦ καντηλιοῦ ποὺ ἑτοιμάζεται νὰ σβύση.

Καὶ ἡ Ταρσὴ ἔλεγε πὼς ὁ καθαρὸς ἀέρας, ὁ βουνίσιος, εἶχε τονώσει τὰ πλεμόνια τῆς Ροδούλας της, ποὺ τὰ μαγουλάκια της κιόλας εἶχαν ἀρχίσει νὰ παίρνουν κάποιο χρῶμα, σὰν τοῦ ἀχνοῦ τριαντάφυλλου—τοῦ ρὸζ πάλ.

Κ' ἔτσι ἕνα ἀπόγιομα, ἕνα Σαββατόβραδο, ἡ Ταρσή, ἀποχαιρετώντας, στὴν πλαγιὰ τοῦ Προφήτη 'Ηλία, τὴν κόρη της, τὴν ἀγκάλιασε καὶ φιλώντας τη στοργικὰ στὰ δυὸ μάγουλα, τῆς εἶπε:

—Ὅλο τὸ καλλίτερο πᾶς, Ροδούλα μου.... Φεύγω πολὺ εὐχαριστημένη ἀπόψε... Τώρα πιὰ θὰ ξανάρθω τὴ Δευτέρα, γιατὶ εἶμαι καὶ πολὺ κουρασμένη αὐτὲς τὶς ἡμέρες, κόρη μου.

Τὰ ἴδια τῆς εἶπε κι' ὁ ἀρραβωνιαστικός της, φιλώντας τη στὰ χείλη. Κ' ὕστερα, κατηφόρισαν κ' οἱ δυὸ μ' ἀλαφριὰ καρδιά, ἐνῷ ἡ Ροδούλα ἔστεκε ὀρθὴ σ' ἕνα βράχο καὶ τοὺς ἀποχαιρετοῦσε μὲ τὸ μαντῆλι:

—Στὸ καλό!... Καληνύχτα!...

* * *

Ἦταν σκοταδερὴ ἡ βραδειά, χωρὶς φεγγάρι, ὅταν ἡ κομπανία κατέβηκε στὸ λιμάνι, στὸ καφεσαντάν, νὰ πιάση, τὴ συνειθισμένη ὥρα, δουλειά. Ζεστὴ βραδειά, Κυριακή, κι' ὁ κόσμος γέμιζε τὰ τραπεζάκια.

'Η Ταρσὴ πετοῦσε ἀπὸ χαρά, κ' ἔλεγε σὲ ὅλους πὼς ἡ κορούλα της, ἡ Ροδούλα της, πήγαινε ὁλοένα τὸ καλλίτερο, στέριωσε πιὰ ἡ ὑγεία της, καὶ πὼς σύντομα θὰ τὴν πάρη νὰ πᾶνε στὴν Τῆνο, στὴ Μεγαλόχαρη, ν' ἀνάψουν τὰ καντήλια, νὰ λειτουργηθοῦν.

Τὰ ὄργανα ἄρχισαν τὸ προανάκρουσμα, ἕνα θριαμβευτικὸ μάρς, χαρούμενο. Κ' ὕστερα, ὅλοι μαζί, εἶπαν ἕνα τραγούδι Σμυρνέϊκο, γεμᾶτο ἔρωτα καὶ ζωή, ποὺ ἡ δοξαριὰ τοῦ νέου τὄκανε πιὸ γοργόρυθμο καὶ τὸ σαντοῦρι τὸ ὑπογράμμιζε κελαηδιστά.

'Απόψε ὅλοι τους ἔπαιζαν καὶ τραγουδοῦσαν μὲ κέφι... Τὰ μάτια τῆς Ταρσῆς ἔλαμπαν καὶ τ' ἀεράκι τοῦ γιαλοῦ ἐτρεμόπαιζε στὸν κόκκινο φιόγκο τῶν μαλλιῶν της...

Ὅταν ἦρθε ἡ σειρὰ τῆς Ταρσῆς νὰ χορέψη, πῆρε τὸ ντέφι, τὸ σήκωσε ψηλά, τίναξε ἕνα «ὄπ!» κι' ἀρχίνησε τὸν ἀγαπημένο της σκοπό:

Ἂν εἶσαι μάνα καὶ πονεῖς
Ἔλα στ' 'Ανάπλι νὰ μὲ ἰδῆς...

Κ' ἐνῷ τὰ ὄργανα συντρόφευαν τὸ τραγούδι, τὸ ντέφι φλυαροῦσε, βογγοῦσε παθητικά, κουδούνιζε στὰ ἐπιδέξια δάχτυλα τῆς Ταρσῆς, καὶ ἡ σαντέζα χόρευε ἀπόψε μὲ ὅσο κέφι δὲν ἐχόρεψε ποτέ, οὔτε στὰ πρῶτα της νιᾶτα:

Ἔλα στ' 'Ανάπλι δυὸ σκαλιὰ
Νὰ σὲ φιλῆ...

Ἄξαφνα, κράκ! Τὸ τραγούδι κόπηκε, ἔσπασε, σὰ χρυσὸ τέλι. 'Η Ταρσὴ ἔβγαλε μιὰ σπαραχτικιὰ φωνὴ καὶ σωριάστηκε χάμω. 'Αλαφιασμένοι οἱ μουσικοί, παράτησαν τὰ ὄργανα, σηκώθηκαν, τὴν περικύκλωσαν, δὲν ἤξεραν τί τρέχει. Καὶ μόνο ὁ βιολιστής, δείχνοντας πέρα, κατὰ τὸ βουνὸ τοῦ Προφήτη 'Ηλία, ἔλεγε:

—'Η φωτιά! 'Η φωτιά! Πέθανε ἡ Ροδούλα!...

Καὶ ἡ φωνή του πνίγηκε σ' ἕνα λυγμό.

Καὶ τότε ὅλος ὁ κόσμος, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, σηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ κοίταζαν κατὰ τὸ βουνό, ποὺ ἡ φωτιὰ γραφότανε στὸ φόντο τοῦ σκοτεινοῦ οὐρανοῦ, δυνατὴ φωτιά, θρεμμένη, ποὺ ὅλο καὶ γινότανε πιὸ μεγάλη, λαμπαδιστή!...

Κ' ἦταν ἀλήθεια, μιὰ θλίψη γενική, ἕνα σερνάμενο μουρμουρητό, ὥς πέρα στ' ἀραγμένα καΐκια, ποὺ ἔτριζαν δεξιὰ-ἀριστερά, δεμένα μὲ τὰ παλαμάρια τους.

Ἔπειτα, ὅλοι οἱ σύντροφοι τοῦ τραγουδιοῦ καὶ τῆς λύπης —ὅλη ἡ κομπανία— ἐπῆρε τὸ δρόμο ποὺ φέρνει στὸ βουνό.... Πέρασαν κάτω ἀπὸ τὴν ἐξοχικὴ δεντροστοιχία, καὶ σὲ κάμποσο ἔπιασαν τὴν πλαγιά, τὸν ἀνήφορο.

Οἱ ἄντρες ἀνέβαιναν σιωπηλοί, συγκρατημένοι. Οἱ γυναῖκες ἔκλαιγαν... Τελευταῖος ἐρχότανε ὁ βιολιστής, κοιτάζοντας ψηλὰ τὴ φωτιὰ ποὺ κοκκίνιζε, σὰν αἱμάτινη βούλα, σὰν πληγή, ἀνοιγμένη κατάστηθα στὸν οὐρανὸ τὸν καλοκαιριάτικο. Κι' ὅπως ἡ μάνα τῆς Ροδούλας, πήγαινε κι' αὐτὸς συνεπαρμένος ἀπὸ ἕναν ἀδιήγητο πόνο.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΤΟΥ Κ. ΧΑΡΗ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ

Β΄.

> «Κι' εἶπε ἡ Μοῖρα ποὺ στάθηκε στὸ λίκνο του: —«Θὰ βλέπῃς ὅ,τι δὲν βλέπουν τὰ μάτια τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ θ' ἀκοῦς ὅ,τι δὲν ἄκουσαν ποτὲ τ' αὐτιά τους!»

Δεκεμβρίου 5.

Ὁ θάνατος ποὺ χωρίζει τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δὲν μᾶς χώρισε.

Ἔρχεται πάντα, ἔρχεται τὶς νύχτες ἀπ' τοὺς μακρυνοὺς κόσμους ποὺ βρίσκεται, κάθεται κοντά μου καὶ μοῦ μιλάει μὲ τὴν βαθειὰ σιωπή της.

Ἦρθε προχτές. Ὅπως ἦρθε κι' ἀπόψε, ὅπως θαρθῆ κι' αὔριο.

Τὰ βήματά της δὲν ἀκούγονται. Ἡ κινήσεις της εἶνε ἀργές, ἁβρὲς κι' εὐγενικὲς ὅπως ὅταν ζοῦσε.

Σπάνια μιλάει. Κι' ἡ φωνή της μοιάζει σὰν μακρυνὸς σβυσμένος ἀντίλαλος.

Κυτταζόμαστε στὰ μάτια κι' αὐτὸ φθάνει. Εἶν' ὁλόκληρη εὐτυχία...

Τὸ κορμί της εἶν' ἀλαφρὸ σὰν ἕνα πούπουλο.

Τὴν παίρνω στὰ χέρια μου ὅπως ἕνα μωρὸ καὶ τὴ σφίγγω πάνω στὸ στῆθος μου μὲ λαχτάρα.

— Μικρή μου, μικροῦλα μου ἀγάπη!...

Δεκεμβρίου 8.

Χτὲς τὴ νύχτα ἦρθε πάλι.

Καθόμαστε μαζὺ σ' ἕναν ἐξώστη. Γύρω κι' ἀπάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας ἅπλωνε τὴν πρασινάδα της μιὰ μεγάλη περιπλοκάδα.

Κάπου κοντὰ βρίσκοταν ἡ ἀκρογιαλιά. Ἄκουγα τὸν θόρυβο τῶν κυμάτων ποὺ σπάγανε στὴν ἀμμουδιά, μὰ δὲν διέκρινα τίποτα.

Εἶνε ἡ ἴδια, συνηθισμένη ὥρα.

Βραδυάζει...

Ἀκουμπάει τὸ κεφάλι της στὸ δικό μου...

Τὸ μέτωπό της καίει...

Μὰ τὰ χέρια της, τὰ χέρια της, εἶνε ὅπως πάντα παγωμένα.

— Κρυώνεις;

Δὲν ἀπαντάει. Μὲ κυττάζει μόνον στὰ μάτια.

Εἶνε τόσο βαθειὰ πονεμένα. Θεέ μου, τὰ μάτια της!...

— Ἄκουσέ με... Θὰ σοῦ πῶ κἄτι. Ἤθελα νὰ σοῦ τὸ πῶ ἀπὸ καιρό. Μὰ θέλω νὰ μοῦ πῇς τὴν ἀλήθεια, θέλω νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς. Νὰ μὴ μοῦ κρύψῃς τίποτα... Θές;

Κουνάει τὸ κεφάλι της.

— Πές μου, ποῦ εἶσαι, ἀγάπη μου; Ποῦ βρίσκεσαι; Εἶνε πολὺ μακρυά; Εἶν' ὡραῖα ἐκεῖ; Πές μου. Σὲ ρωτῶ γιατί θέλω νἄρθω μαζύ σου...

Ἀνοίγει τὰ μάτια της καὶ μὲ κυττάζει μὲ λαχτάρα.

— Ἀποφάσισα νὰ ρθῶ μαζύ σου. Δὲν εἶνε δύσκολο. Ἔχω ὅλο τὸ θάρρος ποὺ χρειάζεται. Θὲς νἄρθω; Πές μου, θέλω νὰ μάθω...

Σκύβει τὸ πρόσωπό της στὰ χέρια της καὶ κλαίει...

— Γιατί κλαῖς, ἀγάπη μου; Ἀπάντησέ μου. Ἀπάντησέ μου...

Κουνάει τὸ κεφάλι της ἀρνητκά.

— Δὲν θὲς νὰ μοῦ πῇς;

— . . . .

— Δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ πῇς;

Μοῦ γνέφει: «ναί».

Καὶ κλαίει, κλαίει ἀκόμα, χωρὶς νὰ ξέρω γιατί.

Κι' ἔχει νυχτώσει.

Δὲν διακρίνω τίποτα γύρω.

Ὅλα εἶνε μαῦρα καὶ βουβά, τόσο βουβά...

Μονάχα ἕνα μακρυνὸ θρόϊσμα ἀκούγεται.

Θἆναι τὰ κύματα... Μπορεῖ νἆναι καὶ τὸ μετάξινο, λευκὸ φόρεμα ποὺ τῆς φόρεσαν στὴν κηδεία της.

Ἔτσι θροεῖ πάντα μέσα στὸ σκοτάδι ὅταν φεύγῃ...

Δεκεμβρίου 10.

Ἀπόψε δὲν ἦρθε...

Ἄκουσα μονάχα τὴ φωνή της.

Ἐρχόταν ἀπὸ πολὺ μακρυά.

Κι' ἦταν σὰν θρῆνος καὶ σὰν ἱκεσία, μιὰ μακρυνὴ ἱκεσία...

Δεκεμβρίου 13.

Βαδίζαμε πάνω-κάτω, σιγὰ-σιγά, ἀργὰ-ἀργὰ κι' ἀθόρυβα σὲ μιὰ πλακόστρωτη αὐλή, μιὰ χλοϊσμένη ἐδῶ κι' ἐκεῖ αὐλή, ἑνὸς κατάκλειστου, ἐρημωμένου σπιτιοῦ...

Μὲ κρατάει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κἄθε τόσο ἀναστενάζει.

— Τί ἔχεις; Γιατί δὲν μοῦ λὲς τί ἔχεις;

Θέλει νὰ μιλήσῃ, μὰ σταματάει φοβισμένη.

Καταλαβαίνω πῶς φοβᾶται, μὰ δὲν ξέρω τί φοβᾶται.

Κι' ἐγὼ τώρα νοιώθω ἕναν ἀνεξήγητο τρόμο. Εἶν' ὁ τρόμος πούρχεται στὰ ὄνειρα καὶ ποὺ εἶνε πιὸ μεγάλος καὶ πιὸ βαθὺς ἀπ' τοὺς τρόμους τῆς ζωῆς.

Καθούμαστε σ' ἕνα πεζοῦλι καὶ βάζω τὰ χέρια της στὸν κόρφο μου.

— Ἄφησέ τα νὰ σοῦ τὰ ζεστάνω, φτωχοῦλα μου ἀγάπη!...

Χαμογελάει.

Εἶχα τόσον καιρὸ νὰ δῶ νὰ γελάσῃ!

Σκύβω καὶ φιλῶ τὰ μάτια της, σκύβω καὶ φιλῶ τὸ χαμόγελό της πρὶν σβύσῃ ἀπ' τ' ἁγνὸ πρόσωπό της...

Ἀνατριχιάζει σύγκορμη καὶ ἁρπάζεται ἀπὸ πάνω μου σὰν τρομαγμένο μικρό. Τὰ χείλη της σαλεύουν.

— Θυμᾶσαι;

— Ναί, θυμᾶμαι... Ἀγαπηθήκαμε ὅσο κανένας ἄλλος στὸν κόσμο.

— Πολύ... Τόσο πολύ!...

— Ναί, ἀγάπη μου, πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους.

Βγάζει καὶ μοῦ δίνει ἕνα μπουκετάκι μὲ ξεραμένα λουλούδια. Τ' ἀναγνωρίζω ἀμέσως. Εἶν' ἐκεῖνο ποὔβαλα ὁ ἴδιος στὰ χέρια της τὴν ἡμέρα ποὺ τὴν κηδέψανε.

— Εἶνε τ' ἄνθη σου, λέει σιγά, λυπημένα.

— Τἄχες φυλάξει λοιπόν;

— Ναί, πάρε τα... Γιὰ νὰ μὲ θυμᾶσαι.

Ἄξαφνα ἀκούστηκε κἄτι σὰν σκούξιμο μέσ' ἀπ' τὸ σπίτι, τὸ ἔρημο, σκεβρὸ σπίτι. Ἄκουσα τὶς γρίλιες νὰ χτυποῦν κι' ἀνατρίχιασα.

Γύρισα καὶ κύτταξα, μὰ δὲν εἶδα τίποτα-τίποτα.

Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἔφυγε, ἀνάερη καὶ ἄπιαστη ὅπως πάντα.

Κρατοῦσα τ' ἄνθη της στὰ χέρια μου ὥς τὴν ὥρα ποὺ ξύπνησα...

Δεκεμβρίου 15.

Σήμερα πῆγα κι' ἄναψα ἕνα κερὶ γιὰ τὴν ψυχή της.

Δεκεμβρίου 16.

Ὑπάρχει κάπου—δὲν ξέρω ποῦ—μιὰ ἀκρογιαλιά. Δὲν τὴν ἔχω δεῖ ποτέ μου. Δὲν θὰ τὴν δῶ ποτὲ ἴσως, ποτέ... ποτέ...

Ἴσως ὅμως καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἀκρογιαλιά.

Ὡστόσο εἶνε ἡ πιὸ ἤρεμη, ἡ πιὸ γαληνεμένη ἀκρογιαλιὰ τοῦ κόσμου.

Ἡ θάλασσα ἐκεῖ κοιμᾶται αἰώνια.

Τίποτα δὲν τὴν ταράζει.

Ποτὲ δὲν φύσηξαν ἀπάνω της οἱ ἄνεμοι.

Καὶ στὸ βάθος ἡ θάλασσα αὐτὴ χάνεται σὲ μιὰ γαλαζοπράσινη καταχνιά.

Οὔτε πουλί, οὔτε φωνὴ ἀνθρώπου, οὔτε θόρυβος ζωῆς ἀκούγεται γύρω.

Στὸ μέρος αὐτὸ συναντηθήκαμε τρεῖς φορὲς ὥς τώρα.

Κι' ἀπόψε στὸ ἴδιο μέρος μ' ἔφερε.

Βαδίζουμε-βαδίζουμε διαρκῶς, χωρὶς ν' ἀκοῦμε τὸν κρότο τῶν βημάτων μας.

Τὰ μαλλιά της εἶνε λυτά, χυτὰ στὶς πλάτες της.

Μὲ κρατάει ἀπ' τὸ χέρι, κάπου-κάπου σταματᾶ, ἀκουμπάει τὸ κεφάλι της στὸν ὦμο μου καὶ στενάζει.

Θέλω νὰ τὴ ρωτήσω χίλια-δυὸ πράματα, μὰ δὲν τολμάω νὰ τὸ κάνω...

Γιατί εἶνε τόσο λυπημένη πάντα;

Ἀπὸ ποιὸν κόσμο μακρυνὸ ἔρχεται κάθε νύχτα;

Καὶ στὸν κόσμο αὐτό, στὸν κόσμο αὐτό, ποὺ βρίσκεται πειά, βασιλεύει ἡ λύπη ποὺ δὲν ἔχει τέλος;

Θέλησα νὰ σκύψω καὶ νὰ τὴν ρωτήσω μὰ δὲν εἶδα πῶς ἤμουνα ὁλομόναχος...

.. ..

Κι' ἔπειτα βρέθηκα στὸ γραφεῖο μου.

Ἦταν μεσάνυχτα κι' ἔγραφα.

Κι' ἄξαφνα ἀκούστηκε στὸ διάδρομο τὸ γνώριμο θρόϊσμα τοῦ φορέματός της.

Μπῆκε χωρὶς ν' ἀνοίξῃ ἡ πόρτα.

Στάθηκε ἀπὸ πάνω μου καὶ μοῦ χάϊδευε τὰ μαλλιά.

Ὕστερα μίλησε σιγά, πολὺ σιγά:

— Κρυώνω... Δὲν ξέρεις πόσο κρυώνω!...

Σηκώθηκα, τὴ δίπλωσα μὲ τὸ πανωφόρι μου καὶ τὴν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου.

Ἔννοιωθα ἕναν πόνο βαθύ, ἀνάμικτο μὲ ἀπερίγραπτη λύσσα.

— Γιατί νὰ ὑποφέρῃς τόσο, μικροῦλα μου; Γιατί; Γιατί; Καὶ γὼ ποὺ σὲ φανταζόμουν σ' ἕναν παράδεισο καμωμένο μονάχα γιὰ σένα!... Φτωχή μου ἀγάπη!... Ναί, τώρα τὰ καταλαβαίνω ὅλα. Ὑποφέρεις, ἀγάπη μου. Ἐκεῖ ποὺ ζῇς δὲν ὑπάρχει οὔτε φῶς, οὔτε ζέστη...

20 Δεκεμβρίου—15 Ἰανουαρίου.

Ἕνας μῆνας καὶ πλέον ποὺ δὲν τὴν εἶδα.

Μάταια περιμένω καὶ μάταια ἐλπίζω...

Γιατί συμβαίνει αὐτό;

Δὲν προέρχεται ἀπὸ αὐτή. Εἶμαι τόσο βέβαιος, τόσο βέβαιος...

Ὤ, ὄχι. Κἄτι ἄλλο συμβαίνει, κἄτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ συλλάβῃ ἡ ἀνθρώπινη φαντασία μ' ὅλες τὶς ἰλιγγιώδεις πτήσεις της.

Ποιὸς ξέρει ποῦ εἶνε τώρα...

Καταλαβαίνω, τὸ νοιώθω καλά, πῶς θέλει νἄρθῃ καὶ δὲν μπορεῖ.

30 Ἰανουαρίου.

Ἄλλες δεκαπέντε ἡμέρες μάταιης ἀναμονῆς.

Ἡ ἐλπίδες μου λύγισαν.

Κυττάω τὴ νύχτα τὸν οὐρανὸ καὶ περιμένω νὰ προβάλῃ ἡ μορφή της ἀνάμεσα στ' ἀστέρια.

Θὰ προβάλῃ τἄχα;

5 Ἰανουαρίου.

Ἀπόψε, Θεέ μου, ἀπόψε ἄκουσα τὴ φωνή της!...

Δὲν τὴν εἶδα.

Ἡ φωνή της ἦρθε ἀπὸ μακρυά, ἀπὸ πολὺ μακρυά.

Κι' ἦταν κι' αὐτὴ τὴ φορὰ σὰν θρῆνος καὶ σὰν ἱκεσία...

Γύρω μου σκοτάδι βαθὺ καὶ σιωπὴ ἀπόλυτη.

Κἄτι σὰν τὸ χάος τοῦ σύμπαντος πρὶν ἀπ' τὴ δημιουργία...

10 Ἰανουαρίου.

Μιὰ νέα ἐλπίδα φώλησε στὴν καρδιά μου.

Θὰ τὴν δῶ. Θὰ τὴν δῶ ἔξω ἀπ' τὸ μυστήριο τῶν ὀνείρων αὐτὴ τὴ φορά.

Δὲν ξέρω πῶς θὰ συμβῇ αὐτό. Μὰ τὸ πιστεύω.

Ἡ προαίσθησί μου δὲν θὰ μὲ γελάσῃ.

Θὰ ρθῇ τὴ νύχτα, ὕστερ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα, ποὺ γυρίζω σπίτι καὶ κάθουμαι στὸ γραφεῖο μου.

Θἄχω μιὰ γλυκειὰ ἀγωνία.

Ἕνα νοσταλγικὸ προαίσθημα.

Κι' ἔξαφνα θὰ δῶ νὰ γυρίζῃ ἐλαφρὰ τὸ πόμολο τῆς πόρτας.

Δὲν θὰ φοβηθῶ καθόλου, μὰ καθόλου...

Θὰ σηκωθῶ, θ' ἀνοίξω τὴν πόρτα καὶ θὰ τὴν πάρω στὴν ἀγκαλιά μου. Καὶ κανένας, κανένας πειὰ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς χωρίσῃ. Οὔτε ὁ θάνατος. Οὔτε ὁ θάνατος...

Περιμένω τὴ νύχτα αὐτὴ μ' ἀγωνία.

Περιμένω κἄθε βράδυ, περιμένω καὶ θὰ περιμένω πάντα.

Γιατί θἄρθῃ...

Θἄρθῃ καὶ θὰ φύγουμε γιὰ πάντα—γιὰ πάντα, γιὰ νὰ μὴ γυρίσουμε ποτὲ—ποτὲ πειά!...

ΧΑΡΗΣ ΣΤΑΜ.

ΦΥΡΔΗΝ-ΜΙΓΔΗΝ

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Μιὰ μέρα ὁ γραμματεὺς τοῦ Οὐάσιγκτων, τοῦ περιφήμου ἐλευθερωτοῦ τῆς Ἀμερικῆς, ἄργησε λίγο νὰ πάῃ στὸ γραφεῖο του καὶ δικαιολογούμενος στὸν κύριό του, τοῦ εἶπε ὅτι τὸν εἶχε γελάσει τὸ ρολόϊ του.

— Τότε λοιπόν, τοῦ εἶπε ὁ τυπικώτατος Οὐάσιγκτων, ἢ σεῖς πρέπει νὰ προμηθευθῆτε ἄλλο ρολόϊ ἢ ἐγὼ ἄλλον γραμματέα!...

* * *

Ὁ βασιλεύς μας Γεώργιος Α΄ εἶχε ἐκδώσει κάποτε ἕνα διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπεχρέωνε ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ νὰ μὴ φέρουν στὸ μέλλον γενειάδα. Τότε κάποιος γέρος ἀξιωματικὸς τῶν ἀνακτόρων, ὁ ὁποῖος ἔτρεφε σεβάσμιον πώγωνα, ἀναγκάστηκε μὲ λύπη του νὰ τὸν κόψῃ, ἀλλ' εἰς ἀντάλλαγμα ἔβαψε κατάμαυρο τὸ μουστάκι του. Ὅταν δὲ τὴν ἑπομένη ὁ βασιλεὺς βλέποντάς τον ἐξέφρασε σχετικῶς τὴν ἔκπληξί του, ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ἀπήντησε εἰς ἄπταιστον καθαρεύουσαν:

— Μεγαλειότατε, ὁ μύσταξ πενθεῖ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς γενειάδος μου!...

* * *

Στὸ σιδηρόδρομο:

Ὁ ὑπάλληλος.— Τὸ κορίτσι σου, κυρά μου, πρέπει νὰ πάρῃ ὁλόκληρο εἰσιτήριο. Εἶνε πολὺ μεγάλο πειά.

Ἡ χωρικὴ ἐπιβάτις.— Καινούργιες μόδες θὰ μοῦ βγάλετε ἐμένα; Ἡ κοπέλλα ἡ δική μου παίρνει μισὸ εἰσιτήριο ἀπὸ τότε ποὺ πρωτόγινε ὁ σιδηρόδρομος!...

ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ο «ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ»

Στὰ 1766 ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς Κων. Δαπόντε, ὁ μετονομασθεὶς Καισάριος, ἐξέδωκε στὴ Λειψία δίτομον βιβλίον περιέχον ἱστορίας «Κακῶν τε καὶ καλῶν Γυναικῶν» τῆς Γραφῆς. Ἀπὸ τὸ βιβλίο αὐτὸ παίρνουμε, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας, τὸ κάτωθι ἀπόσπασμα τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ τοῦ Ὀλοφέρνους ὑπὸ τῆς Ἰουδήθ.

ΙΟΥΔΗΘ

Αὐτὴ σιμώνει εἰς αὐτόν, πιάνει τὰ μαλλιά του
καὶ τὰ πιάνει δυνατά, αὐτὸς καὶ τὴν δουλειά του.
Κοιμᾶται δὲν αἰσθάνεται ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ,
Ὄχι πῶς μέλλει ὁ πικρὸς τὴν κεφαλὴ νὰ χάσῃ.
Πατεῖ στὰ πόδια της καλά, στέκεται βολικά της
Καὶ τὸ σπαθὶ σφίγγει γερὰ στὸ χέρι ἡ ἀφεντιά της.
Μὲ τ' ἄλλο χέρι τὸν βαστᾶ, τὸν νοῦν δὲ τὸν σηκώνει
Πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ νοητῶς ὑψώνει.
Καὶ λέγει, Θεὲ Ἰσραήλ, ἐσὺ κραταίωσόν με
Ὁ τῶν Θεῶν Θεὸς ἡμῶν τώρα δυνάμωσόν με.
Καὶ τὸν κτυπᾷ δύο φορὲς μ' ὅλην τὴν δύναμίν της.
Δύναμιν ὄχι φυσικὴν καὶ ὄχι γυναικείαν,
Ἀλλὰ μὲ δύναμιν ἀνδρὸς καὶ μὲ ψυχὴν ἀνδρείαν.
Καὶ τὸν χτυπᾶ καθὼς χτυπᾶ τὸν κλέφτην ὁ τζελάτης,
Δήμιος τὸν κατάδικον, μ' ὅλα τὰ δυνατά της.
Τὸν κτύπησεν εἰς τὸν λαιμὸν ὅπου μετ' ἀφοβίας
Ξεστόμισε κατὰ Θεοῦ λόγους ἀλαζονίας.
Καὶ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ποὺ προσκυνοῦσε
Τὸν Ναβουχοδονόσορα καὶ ὡς Θεὸν τιμοῦσε.
Τοῦ ἔκοψε τὴν κεφαλήν, τοῦ πῆρε τὸ κεφάλι,
Τὸ πῆρε, τὸ ἐσήκωσε μὲ δόξα της μεγάλη.
Κι' ἔτσι λοιπὸν ἐχάθηκεν ὁ μέγας Ὀλοφέρνης,
Ἀνάθεμά σε γιὰ κρασὶ πόσα κακὰ μᾶς φέρνεις.
Ἔτσι τὸ τέλος τὸ λοιπὸν τοῦ συμποσίου τούτου
Ἦταν ὁ μαῦρος θάνατος τοῦ ἄμοιρου ἀρχηγοῦ του.
Καὶ ἔτσι ἡ νέα Ἰουδὴθ τοῦ πῆρε τὸ κεφάλι,
Πρᾶξις κατὰ ἀλήθειαν, ἡρωϊκή, μεγάλη.
Κι' ἐκύλησε τὸ σῶμα του κάτω ἀπὸ τὸ στρῶμα
Στὴν γῆν κάτω τὸ ἔρριξε χωρὶς κεφάλι σῶμα.
Καὶ τὸν κουνοπολόγον δὲ αὐτοῦ τοῦ Ὀλοφέρνη
Ἐβγάλει ἀπ' τοὺς στύλους του καὶ τοῦτον καὶ τὸν παίρνει.
Καὶ ἔτσι ἀπὸ τὴν σκηνὴν ἐβγαίνει, καὶ τῆς δίνει
Τῆς δούλης της τὴν κεφαλήν. Τὴν ἔλαβεν ἐκείνη
Καὶ τὴν ἐτύλιξε καλά, πιτήδεια ἡ δούλη
καὶ ὕστερα τὴν ἔβαλε μέσα εἰς τὸ σακκοῦλι.
Καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν ἐβγήκασιν ἀντάμα
Ὡς τάχα διὰ προσευχὴν κι' ἐπῆγαν ἐν τῷ ἅμα
Καὶ τὸ βουνὸ ἀνέβηκαν καὶ ἦρθαν εἰς τὰς θύρας
Τῆς Βετυλόνας πόλεως, μὲ τὸ σακκὶ στὰς χεῖρας.
Ἔλεγε δὲ εὐχόμενη, Κύριε ὁ Θεός μου,
Τὸ σκέπος μου, ἡ δόξα μου, ὁ μόνος ἔπαινός μου.
Ὦ, ὕψωσέ με, ὦ Θεέ, ὅτι ὑπόλαβές με
Καὶ οἱ ἐχθροὶ νὰ μ' εὐφρανθοῦν ποὺ δὲν μὲ ἄφηκές με.
Ἀγάπησόν με, ὦ Κύριε, Κύριε ἡ ἰσχύς μου,
Στερέωμά μου, ρύστης μου καὶ ὑπερασπιστής μου.
Ἐκέκραξα ἡ δούλη σου, πρὸς σὲ τὸν κύριόν μου
Καὶ μὲ εἰσήκουσες εὐθύς, ἦλθες εἰς βοηθόν μου
Ἀνήγαγες, ὦ Κύριε, ἐξ Ἅδου τὴν ψυχήν μου,
Ἀπὸ λεόντων ἔσωσες ψυχὴν τὴν ταπεινήν μου,
Εὐχαριστῶ σοι ὁ Θεὸς ὅπου τὰς ἐκδικήσεις,
Ἐμένα μὲ τὰς ἔδωκας διὰ νὰ μὲ τιμήσῃς.
Ἀπώλετο ὁ ἀσεβὴς καὶ τὸ μνημόσυνόν του,
Μὲ ἦχον καὶ μὲ ἐντροπήν, εἰς ὅλον τὸν λαόν του.
Εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, λαὸν ταπεινὸν σώσας.
Ὑπερηφάνων ὀφθαλμοὺς δικαίως ταπεινώσας.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ 21

Ο ΓΙΑΝΝΟΥΣΑΣ ΚΑΙ Ο ΤΣΕΛΙΟΠΙΤΣΑΡΗΣ

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἡρωϊκώτερους Σουλιῶτες ποὺ διεκρίθησαν στὴν περίοδο τοῦ Ἀγῶνος ἦταν καὶ ὁ Γιαννούσας, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος σὲ πολλὲς μάχες καὶ προκάλεσε τὸ γενικὸ θαυμασμὸ μὲ τὴν ἀνδρεία του.

Ὁ Γιαννούσας ὕστερ' ἀπὸ κάμποσον καιρὸ διωρίστηκε στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Ναυπάκτου κι' ἐνῶ βρισκόταν κάποτε στὸ Ξηρόμερο ἔλαβε μήνυμα ἀπὸ τὸν καπετάνιο τῶν Λιάπηδων καὶ πρώην ἀντίπαλό του, τὸν περίφημο Τουρκαλβανὸ Τσελιοπίτσαρη, ὅτι ἤθελε νὰ τὸν ἰδῇ.

Μόλις ἀνταμωθῆκαν, ἐπειδὴ ὁ Γιαννούσας ἦταν μικρόσωμος καὶ λιγνός, ὁ ἄλλος ἄρχισε νὰ τὸν κυττάζῃ κάπως περίεργα μὴν πιστεύοντας πῶς εἶχε μπροστά του τὸν τρομερὸ ἐκεῖνο πολεμιστή, τοῦ ὁποίου ἐγνώριζε ἐκ πείρας τὴ γενναιότητα.

— Τί μὲ κυττᾶς; τοῦ λέει ὁ Γιαννούσας λίγο ταραγμένος. Δὲν σοῦ γεμίζω τὸ μάτι; Καὶ τὸ φλουρὶ μικρὸ εἶνε, ἀλλὰ ἔχει μεγάλη ἀξία!...

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΕΛ

ΦΤΩΧΗ ΜΟΥ ΚΑΡΔΙΑ !...

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἕνα ἀπόγευμα ὁ πρίγκηψ Ναβάβ, ἡ μητέρα τῆς Ζερμαὶν καὶ ὁ Κάρολος Κερβὰλ καθόντουσαν στὸν κῆπο τῆς ἐπαύλεως καὶ συζητοῦσαν.

Ἔξαφνα παρουσιάστηκε ἕνας ὑπηρέτης κρατῶντας ἕνα ἐπισκεπτήριο σ' ἕναν ἀσημένιο δίσκο.

Ὁ Κερβὰλ πῆρε τὸ ἐπισκεπτήριο καὶ διάβασε: «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΡΙΑΡ-πλοίαρχος».

— Ποῦ εἶνε ὁ κύριος; ρώτησε ἀμέσως τὸν ὑπηρέτη.

— Περιμένει στὴν αἴθουσα, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

Ὁ Κερβὰλ ἐπληροφόρησε τὸν πρίγκηπα καὶ τὴν κ. ντὲ Μεὰλ περὶ τίνος ἐπρόκειτο κ' ἔτρεξε νὰ συναντήση τὸν φίλτατό του πλοίαρχο.

Ἡ ἄφιξις τοῦ κ. Περιὰρ εὐχαρίστησε ἐξαιρετικὰ τὴν κ. ντὲ Μεάλ.

Ἤξερε ὅτι ὁ πλοίαρχος συμπαθοῦσε τὴν Ζερμαὶν καὶ θὰ ἦταν εὐτυχὴς ἂν τοὺς ἔβλεπε παντρεμμένους.

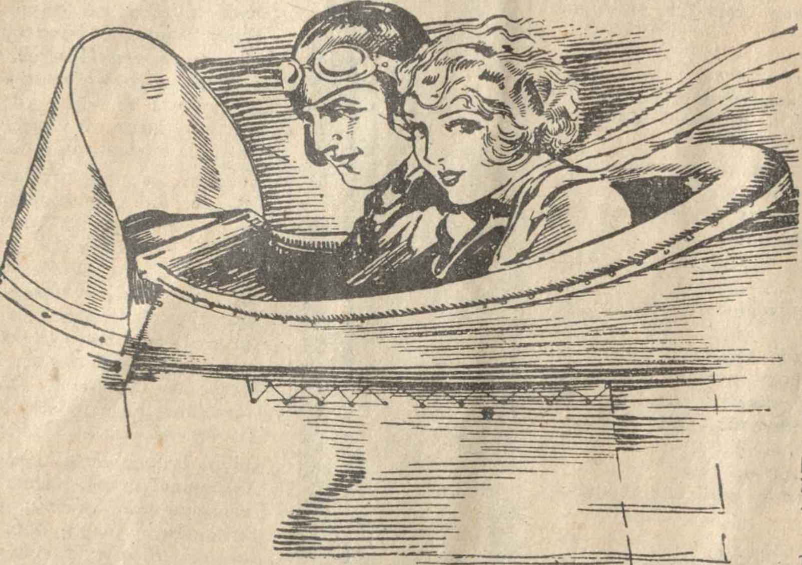

Πόσες φορὲς δὲν πέταξα ψηλά, μαζὺ μὲ τὴν ἀγαπημένη μου !...

Στὸ μεταξὺ ὁ Κερβὰλ ἔφτασε στὴν αἴθουσα κ' ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του τὸν πλοίαρχο. Ὅταν πρὸ καιροῦ ἐχώρισαν, ὁ Περιὰρ ἦταν ὑποπλοίαρχος ἀκόμη. Τώρα εἶχε προβιβαστεῖ καὶ ὁ Κερβὰλ τοῦ ἐξέφρασε γι' αὐτὸ τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήριά του.

— Ἔκαμες καλὰ νὰ ρθῆς νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆς, τοῦ εἶπε. Ξέρεις ἄλλωστε, ὅτι ὅλοι ἐδῶ σ' ἀγαποῦν καὶ σ' ἐκτιμοῦν.

Πῆγαν κατόπιν στὸν κῆπο, ὅπου ὁ πρίγκηψ καὶ ἡ κ. ντὲ Μεὰλ ὑποδέχτηκαν τὸν πλοίαρχο μὲ ἐγκαρδιότητα.

Ὁ Περιὰρ ὅμως φαίνοταν νευρικὸς καὶ ἀνήσυχος. Κύτταζε διαρκῶς γύρω του καὶ τέλος ρώτησε ἂν ἡ δεσποινίδες Σιμώνη καὶ Ζερμαὶν εἶνε καλὰ στὴν ὑγεία τους.

— Ἔχουν πάει περίπατο ὥς τὸ Ἐζάκ, τοῦ ἀπάντησε ὁ Κερβάλ. Καὶ ἐπειδὴ τοὺς ὑποσχέθηκα νὰ πάω νὰ τὶς συναντήσω στὸ γυρισμό τους, θὰ ἤμουν εὐτυχὴς ἂν μὲ συνοδεύατε. Ἔρχεσθε, πλοίαρχε;

Ὁ Περιὰρ δέχτηκε προθύμως.

Ἤθελε νὰ δῆ τὴν Ζερμαίν, τὴν ὁποία ἀγαποῦσε θερμά, φλογερά. Χαιρέτησαν τὴν κ. ντὲ Μεὰλ καὶ τὸν πρίγκηπα καὶ ξεκίνησαν.

Στὸ δρόμο ὁ Περιὰρ ἦταν σιωπηλός. Φαινότανε μελαγχολικός, βυθισμένος σὲ σκέψεις.

Ὁ Κάρολος τὸ πρόσεξε αὐτό.

— Φίλε μου, τοῦ εἶπε, βλέπω ὅτι ἔχασες ξαφνικὰ τὸ κέφι σου. Γιατί; Σοῦ συμβαίνει τίποτε;

— Ναί, Κάρολε, ἀποκρίθηκε ὁ Περιάρ. Κρύβω στὴν καρδιά μου ἕνα μυστικό. Ἕνα μυστικὸ ποὺ πρέπει νὰ τὸ μάθης πρῶτος ἐσύ, γιατί ἐσὺ θὰ μὲ βγάλης ἀπ' τὴ δύσκολη θέσι, στὴν ὁποία βρίσκουμαι.

Ὁ Κερβὰλ ἔννοιωσε μιὰ ξαφνικὴ συγκίνησι.

Κάποια ἀόριστη ὑποψία ἔκαμε τὴν καρδιά του νὰ σφιχτῇ. Ὡστόσο εἶπε πρόθυμα στὸν πλοίαρχο:

— Μίλησέ μου, ἀγαπητέ μου φίλε. Πές μου τί σοῦ συμβαίνει. Σὲ τι μπορῶ νὰ σὲ διευκολύνω; Θὰ κάμω τὸ πᾶν γιὰ σένα, Ζὼρζ.

— Ἄκουσε, Κάρολε... Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν γνώρισα μιὰ νέα, μιὰ γοητευτικὴ κοπέλλα καὶ τὴν ἀγάπησα τρελλά. Ἤμουν νέος τότε. Μοῦ ἄρεσαν οἱ κίνδυνοι. Καὶ γιὰ νὰ κερδίσω τὴν καρδιὰ τῆς κόρης αὐτῆς ἔκανα τὸ καθετί. Στὸ τέλος ἐπέτυχα ἐκεῖνο ποὺ ποθοῦσα. Ἡ νέα μ' ἀγαποῦσε μ' ὅλη της τὴν καρδιά. Ἤμουν εὐτυχής. Σκεπτόμουν τότε νὰ γίνω ἀεροπόρος. Περισσότερο ἀπ' τὴ θάλασσα μὲ τραβοῦσε ἡ ἀεροπλοΐα, μὲ τὴν ὑπέροχη ποίησί της καὶ τοὺς κινδύνους της. **Πόσες φορὲς δὲν πέταξα ψηλά, μαζὺ μὲ τὴν ἀγαπημένη μου!...** Μὰ τὸ ὄνειρό μου αὐτὸ δὲν κράτησε πολύ. Ἡ νέα αὐτή, ἡ νέα ποὺ τόσο ἐλάτρευα, μ' ἐγκατέλειψε!... Θεέ μου!... Μὴ μὲ ρωτᾶς πῶς καὶ γιατί. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς βυθίστηκα σὲ μαύρη ἀπελπισία, σ' ἀπόγνωσι. Λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνω. Μόνον ἡ θάλασσα καὶ τὰ ταξείδια βαλσάμωναν κάπως τὸν πόνο μου. Πάντως εἶχα ἀποφασίσει νὰ μὴν ξανακυττάξω γυναῖκα. Νὰ μὴ ξαναγαπήσω στὴ ζωή μου. Καὶ πέρασαν ἔτσι δεκαπέντε χρόνια.... Μὰ ποιὸς εἶνε κύριος τῆς καρδιᾶς του; Πρὸ μηνὸς ἐγνώρισα ἕναν ἄγγελο. Μιὰ ἀνεκτίμητη νέα. Τὴν συμπάθησα, τὴν ἀγάπησα, τὴ λατρεύω. Θέλω νὰ τὴν κάμω γυναῖκα μου. Καὶ μόνο σὺ μπορεῖς νὰ μὲ διευκολύνης σ' αὐτό. Μονάχα σύ, Κάρολε....

— Γνωρίζω τὴ νέα αὐτή; ρώτησε ὁ Κερβὰλ μὲ συγκίνησι.

— Καὶ βέβαια τὴν γνωρίζεις, Κάρολε.

— Ποιὰ εἶνε λοιπόν; Μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς τὸ ὄνομά της;

— Βεβαίως, φίλε μου. Ἡ νέα αὐτὴ ὀνομάζεται Ζερμαὶν ντὲ Μεάλ. Εἶνε ἡ ἐξαδέλφη τῆς μνηστῆς σου.

Ὁ Κερβὰλ ἔννοιωσε νὰ τοῦ κόβουνται τὰ γόνατα. Ἡ καρδιά του εἶχε σταματήσει. Θέλησε νὰ πῆ κάτι, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἀρθρώση οὔτε μιὰ λέξι...

Εὐτυχῶς ἀπὸ τὴ δύσκολη αὐτὴ θέσι τὸν ἔβγαλε ἕνα ἀπρόοπτο γεγονός.

Ἐνῶ ἔστριβαν σ' ἕνα μονοπάτι, εἶδαν ἀντίκρυ δυὸ σιλουέττες. Ἦταν ἡ Σιμώνη καὶ ἡ Ζερμαίν, ποὺ στηριζόντουσαν ἡ μιὰ στὸ μπράτσο τῆς ἄλλης.

Οἱ δύο ἄνδρες σταθῆκαν ἄφωνοι καὶ συγκινημένοι. Μόλις ἡ Σιμώνη εἶδε τὸν μνηστῆρα της, ἄρχισε νὰ ξεφωνίζη πρόσχαρα.

Ἀλλοίμονο ὅμως! Ὁ Κερβὰλ βρισκόταν τὴν ὥρα αὐτὴ σὲ ἀξιολύπητη κατάστασι. Ἡ καρδιά του ἦταν βαρειά, πολὺ βαρειά...

Ἡ δυὸ νέες συνοδεύονταν ἀπὸ τὴν Παρβατὶ καὶ ἀπὸ τὸ ναύτη Γκιουζέπε.

Ὁ πλοίαρχος ἔπιασε μὲ ἀγωνία τὸ χέρι τοῦ Κερβὰλ καὶ τὸν ρώτησε γρήγορα - γρήγορα:

—Μπορεῖ νὰ ἐπαναπαύουμαι σὲ σένα;... Δὲν εἶν' ἔτσι, Κάρολε;

Τότε ὁ Κερβάλ, μὲ θολωμένο τὸ μυαλό του καὶ μὲ συντριμμένη τὴν ψυχή του, ἀπάντησε, χωρὶς νὰ καταλαβαίνη κι' αὐτὸς τί λέει:

— Μάλιστα.

Πλησίασαν κατόπιν τὶς δυὸ νέες καὶ γύρισαν μαζὺ στὴν ἔπαυλι.

Ἡ Σιμώνη ἦταν ἐξαιρετικὰ χαρούμενη.

Ἡ Ζερμαὶν εἶχε γίνει ἔξαφνα σκυθρωπὴ καὶ λυπημένη.

Ἡ ἴδιες σκέψεις ποὺ βάραιναν τὴν καρδιὰ τοῦ Κερβάλ, πίεζαν καὶ τὴν ψυχὴ τὴ δική της...

* * *

Ὁ πλοίαρχος Περιὰρ ἔμεινε στὴν ἔπαυλι δυὸ ἡμέρες.

Μετὰ δυὸ ἡμέρες, ὁ Περιὰρ ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι, γεμάτος ἐλπίδες.

Ἦταν βέβαιος πειὰ ὅτι ἡ Ζερμαὶν θὰ γινόταν γυναῖκα του. Εἶχε καταλάβει ὅτι αὐτὴ ἦταν κ' ἡ ἐπιθυμία τῆς μητέρας τῆς νέας.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ πλοιάρχου, ὁ Κερβὰλ ἀπουσίαζε συχνὰ ἀπ' τὴν ἔπαυλι, μὲ διάφορες προφάσεις.

Ποῦ πήγαινε;

Κανένας δὲν ἤξερε.

Μιὰ μέρα ἔφυγε γιὰ τὴ Νίκαια, λέγοντας πὼς εἶχε νὰ κάνη μερικὰ ψώνια.

Ἡ Σιμώνη, ποὺ δὲν εἶχε καμμιὰ ἀφορμὴ νὰ ὑποψιάζεται τὶς ἀπουσίες τοῦ μνηστῆρος της, περιοριζόταν μόνο νἀναστενάζη ὅσο αὐτὸς δὲν βρισκόταν κοντά της.

Ὅσο γιὰ τὴ Ζερμαίν, τὸ χρῶμα ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ ροδοβάφη τὰ μάγουλά της, ἔσβυνε πάλι σιγὰ-σιγὰ καὶ τὰ μάτια της ἔφεραν ἴχνη δακρύων καὶ ἀγρυπνιῶν ἀγωνίας.

(Ἀκολουθεῖ)

«ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΟΜΑΔΟΣ ΛΟΓΙΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ 7 (Τηλέφ. 52-03)
ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»
Ἐσωτερικοῦ δι' ἓν ἔτος Δρχ. 130 ‖ Ἐξωτερικοῦ Λιρ. Ἀγγλίας Μία
» Ἑξάμηνος » 70
καὶ δι' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν καὶ Βελγικὸν Κογκὸ ἐτησία συνδρομὴ Σελίνια 24.
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δέον ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν
Ἰδιοκτήτην τοῦ «Μπουκέτου» κ. ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΝ.
Τὰ προηγούμενα τεύχη τιμῶνται δραχ. 3.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»:
Ἐν Ἀμερικῇ Mr D. Stroumbos 261 w. 85th Str New-York U. S. A., ἐν Αἰγύπτῳ - Σουδὰν ὁ κ. *Χριστόδουλος Σαράφης*, 12 Cheikh Soliman Pacha, Alexandrie, καὶ ἐν Βελγικῷ Κογκὸ ὁ κ. *Γεώργ. Ἀντωνιάδης* B. P. 445 Elisabethville Congo - Belge.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ διὰ τὴν κατὰ φύλλον πώλησιν τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»: NEW YORK NEWS AGENCY, General P. O. Box 497, NEW YORK, CITY, ὅπου δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Α. Θ.

Κορμοστασιὰ εὐχάριστη —ἴσως πλέον μεγαλοπρεπὴς ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται γιὰ τὰ μόλις δεκαοκτὼ χρόνια της— πρόσωπο ὀβάλ, μάτια ὡραῖα καὶ σὲ χρωματισμοὺς ἐναλλάσσοντας, πάντοτε κομψὴ καὶ καλαίσθητα ντυμένη. Ὕφος γελαστὸ ποὺ προσελκύει συμπάθεια. Ἀπὸ τὶς πλέον κοσμικὲς δεσποινίδες εἶνε πλέον εὔκολον νὰ σημειωθοῦν αἱ ἀπουσίαι της ἀπὸ τὶς πλέον ἐκλεκτὲς δεξιώσεις, παρὰ ἡ παρουσία της, διότι δὲν λείπει σχεδὸν ποτέ. Μοδερνίζουσα—ὅπως ἄλλως τε ὅλες αἱ συνομήλικές της— συμπεριλαμβάνεται στὶς κοσμικὲς ἀτραξιὸν καὶ τὸ κάπνισμα, ἐνῶ ἡ ἡλικία της προϋποθέτει μᾶλλον ἀρέσκειαν σὲ καραμέλλες.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

—Ἀπὸ τὶς πλέον ὡραῖες δεξιώσεις τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἦτο παρὰ τῷ Πρεσβευτῇ Ρουμανίας καὶ τῇ κ. Ρασκάνο.

—Αἴθουσαι μεγαλοπρεπεῖς, διάκοσμος ὀνειρώδης, συντονισμὸς μεταξωτῶν, ἀμπαζοὺρ καὶ λουλουδιῶν.

—Ἡ οἰκοδέσποινα παράδειγμα συμπαθητικότητος καὶ περιποιητικότητος γιὰ ὅλους τοὺς κεκλημένους, ἐφρόντιζε ὥστε ὅλοι νὰ ἀναχωρήσουν μὲ τὶς θαυμασιώτερες ἐντυπώσεις.

—Κυλικεῖον πλουσιώτατον, μεζέδες γευστικοί, καμπανίτης ἄφθονος.

—Χάρις εἰς τὴν ἰδανικὴν περιποίησιν τῆς οἰκοδεσποίνης καὶ ὅσοι ἔπαιζαν μπρὶτζ ἀπελάμβαναν τὶς φινέτσες τοῦ κυλικείου, διότι ἡ οἰκοδέσποινα μετέφερεν ἐναλλὰξ μόνη της πελώριους δίσκους μὲ γλυκὰ καὶ μεζέδες.

—Παρέστη ὁλόκληρον τὸ διπλωματικὸν Σῶμα καὶ ὅλαι αἱ κοσμικαὶ Ἀθῆναι.

—Ἀπὸ τὰς πλέον θαυμασθείσας ἦσαν ἡ κόμησσα Κάτσια, τύπος γοητευτικὸς μὲ κόκκινο ταγιὲρ καὶ κόκκινο μπερέ, ἡ κ. Μπέμπη μὲ τεχνικὸ σύνολον μαῦρο καὶ ρόζ, ἡ δὶς Κουταβᾶ ἐλεγκάντικη σιλουέττα μὲ μαῦρο καὶ ρόζ, ἡ δὶς Μολᾶ κομψοτάτη μὲ μαῦρα, ἡ δὶς Ρικάκη μὲ μπὲζ σύνολον, ἡ δὶς Β. Μελᾶ πολὺ εὔμορφη, ἡ δὶς Κυριαζῆ ἔμψυχον παριζιάνικο κροκὶ μὲ μαῦρα καὶ μαῦρο μαντὼ μὲ λευκὴ ρενάρ.

—Μουσικὴ δεξίωσις παρὰ τῷ σὲρ Ἄρθουρ καὶ Λαίδη Κρῶσφιλτ εἰς τὸ «Πτὶ-Παλαί».

—Ὁ κ. Μητρόπουλος καὶ ἡ γνωστὴ βιρτουόζα τοῦ βιολοντσέλου δνὶς Κουρούκλη κατεχειροκροτήθησαν.

—Πολλὰ τραπεζάκια μπρὶτζ καὶ μουσικὸν πρόγραμμα ἐκλεκτώτατον.

—Παρευρέθησαν ἡ κ. Ἕλενα Βενιζέλου μὲ μαύρη δαντέλλα, ἡ κ. Γ. Μαρῆ μὲ μαύρη δαντέλλα καὶ πράσινη βεντάλια, ὁ ὑπουργὸς καὶ ἡ κ. Σπυρίδη μὲ κόκκινα, ὁ ὑπουργὸς καὶ ἡ κ. Βουρλούμη μὲ μώβ, ὁ ὑφυπουργὸς κ. Σάννας, ἡ κ. Παπαδάτου μὲ λευκά, ἡ κ. Παπᾶ μὲ μαῦρα, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ κ. Ράμσαϋ μὲ λευκά, ὁ Πρέσβυς τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ κ. Μολδοβάνι μὲ γκρὶ μπλέ, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ κ. Σκίννερ μὲ πράσινα, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλβετίας καὶ ἡ κ. Μπρουᾶ μὲ πράσινα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Χεμπερλάϊν, ὁ Σὲρ Τζὼν καὶ ἡ Λαίδη Σίμψον μὲ λευκὸ περλέ, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ κ. Μπαστιανίνι, ὡραιοτάτη μὲ μαύρη μουσσελίνα καὶ ταφτᾶ.

—Ἐπίσης ἡ κ. Καφαντάρη μὲ ρόζ, ἡ κ. Παπαλεξοπούλου μὲ μαῦρα, ἡ κ. Καποδίστρια θαυμασία ἐμφάνισις μὲ μὼβ μουσσελίνα, ἡ δὶς Σεφεριάδη, γλυκυτάτη, ἡ κ. Λ. Ρούφου καὶ ἡ κ. Κ. Ἀλεξανδρῆ, κομψὴ ἐμφάνισις μὲ ρὸζ μουάρ.

—Ἡ οἰκοδέσποινα ἔφερε τουαλέττα λαμὲ καὶ περιδέραιον ἀπὸ διαμάντια.

—Ἡ κ. Σερπιέρη θαῦμα ὡραιότητος μὲ μαύρη μουσσελίνα καὶ βαρύτιμα κοσμήματα, ἡ κ. Βέρα μὲ λαμὲ χρυσό, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Λομπρέστη μὲ κόκκινα, ἡ δὶς Σεφεριάδη μὲ γκρὶ ἐμπριμέ, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μπενάκη μὲ λαμὲ ἀρζάν, ὁ κ. Α. Καραπᾶνος, ὁ κ. Α. Ἀνδρεάδης, ὁ κ. Γρίβας, ὁ κ. Δ. Λάμπρος, ὁ κ. Γ. Καραπᾶνος, ἡ δὶς Παπαλεξοπούλου πολὺ γλυκειὰ μὲ λευκὸ τοῦλι, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Θεοδωροπούλου.

—Ἐπίσης ἡ δὶς Λήδα Κουρούκλη, ὡραιοτάτη, ἐθαυμάσθη τὸ ἔκτακτον ταλέντο της, ἡ δὶς Ἀγλαΐα Μαρῆ μὲ ρὸζ μουάρ, ἡ δὶς Εἰρήνη Μπενάκη μὲ πράσινη ζωρζέτ, ἡ δὶς Χριστ. Καραπάνου μὲ ἐμπριμὲ μουσσελίνα κίτρινη, ἡ δὶς Φράγκου μὲ πράσινα κ. ἄ.

—Καὶ ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἀλ. Γρίβα, ἡ κ. Μ. Βλαστοῦ προσωποποίησις γοητευτικὴ καὶ κομψοτάτη μὲ κοτὲ μπρουσσὲ μὲ γραμμὴ ἀπαράμιλλη.

—Πολὺ «σὶκ» ἡ κ. Ἀντ. Μπενάκη μαῦρα καὶ σειρὰ ἀπὸ καμέλιες ἄσπρες «νουβωτὲ παριζιάνικη», ὁ κ. καὶ κ. Σταυρίδη Ναυάρχου καὶ ἡ κ. Β. Λομπρέστη μὲ κόκκινα.

—Προαναγγέλλεται «Γκάρντεν-Πάρτυ» εἰς μίαν ὡραιοτάτην ἔπαυλιν τῆς Κηφισσιᾶς. Θὰ παραστῆ ὁλόκληρον τὸ διπλωματικὸν Σῶμα, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, αἱ κοσμικαὶ Ἀθῆναι καὶ ἡ γνωστοτέρα Ἀθηναϊκὴ νεολαία.

—Τὴν παρελθοῦσα Παρασκευὴ εὐχάριστη ἑσπερὶς παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας καὶ τῇ κ. Π. Βουρλούμη.

—Ἡ οἰκοδέσποινα ἔφερε μαύρη δαντέλλα μὲ τεχνικὴ «κούπ», ἡ δὶς Δώρα Βουρλούμη, χαριτωμένη καὶ ἐκφραστικὴ μὲ ἄσπρη μουὰρ τουαλέττα.

—Παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Α. Μιχαλακοπούλου μὲ κόκκινη μουὰρ τουαλέττα, ἡ κ. Παπαδάτου μὲ μαύρη τουαλέττα καὶ ἡ κ. Καραπαναγιώτη μὲ ἄσπρα.

—Πρεσβευταὶ Ἀγγλίας, Ρουμανίας, Ἰταλίας, Ἀργεντινῆς μετὰ τῶν κυριῶν των, Πρεσβευτὴς Αἰγύπτου Σινταρούς μπέης, Πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας κ. Γκοῦντερ, κ. καὶ κ. Χάρβεϋ μὲ μαῦρο τοῦλι, κ. καὶ κ. Μοργκεντάου, κ. καὶ κ. Βάλτερ, κ. καὶ κ. Ξυδάκη, κ. καὶ κ. Κ. Ἀλεξανδρῆ, ἡ κ. Ντεμίντωφ, κ. καὶ δνὶς Καραπὲκ μὲ κίτρινη κομψὴ τουαλέττα, Ναύαρχος καὶ κ. Β. Λομπρέστη, Ναύαρχος καὶ κ. καὶ δὶς Βότση, εὔμορφη ἐμφάνισις μὲ πράσινα, ἡ κ. Ρακτιβάν, κ. καὶ κ. Δ. Λοβέρδου ὡραία μὲ μαῦρα, κ. καὶ κ. Ἠλιάσκου, κ. καὶ κ. Ἐμπειρίκου, ἡ κ. Δρακούλη, κ. καὶ κ. Τσουδεροῦ, ἡ κ. Μυταράκη καὶ ἡ δὶς Φωστηροπούλου.

—Καὶ οἱ κ.κ. Ἀλ. Παπαναστασίου, Ζέγγελης, Ἀνδρεάδης, Ψαρούδας, Λάμπρου, Μιχαλόπουλος, Μίλλ.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΕΥΘΥΜΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΚΡΑΣΟΠΑΤΕΡΑ

Γιατρέ, στὸ λέω ὀρθὰ - κοφτά: εἶσαι σωστὸ κοθῶνι
καὶ δὲν σὲ ξαναπαίρνω πειὰ γιατρὸ οὔτε στὰ βόδια μου...
Ἕνα ποτῆρι μοὔλεγες τὰ πόδια πῶς στηλώνει
κι' ἐγὼ ποὺ τόσα ἔχω πιεῖ δὲν στέκομαι στὰ πόδια μου!

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ εἰκὼν τοῦ σημερινοῦ μας ἐξωφύλλου εἶνε ἔργον τοῦ ζωγράφου Σάσεμπαχ καὶ φέρει τὸν τίτλο: «Στὴν Ἀνάστασι».

ΣΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ
«ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ»
ἄρχισε ἡ δημοσίευσις τῆς μυστηριώδους ἱστορίας τοῦ
ΑΚΕΦΑΛΟΥ ΠΤΩΜΑΤΟΣ
ἡ ὁποία συνετάραξε πρὸ ἐτῶν τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ.

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ σὲ ἐξαιρετικῶς καλὰς τιμὰς παλαιὰ βιβλία καὶ ὁλοκλήρους βιβλιοθήκας, χειρόγραφα παλαιὰ καὶ εἰκόνας (χαλκογραφίας, λιθογραφίας τῆς Ἐπαναστάσεως κ.λ.π.). Ἐπίσης περιοδικὰ ἐκδοθέντα πρὸ τοῦ 1900, ἐφημερίδας, βιβλία ξένων γλωσσῶν κ. τ. λ. κ. τ. λ. Πληροφορίαι στὰ γραφεῖα μας.

ΟΙ ΣΠΑΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΥΠΟ ΧΑΡΗ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΡΟΖΑ ΛΑΜΠΙΡΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Δὲν ἦταν δυνατόν, δὲν μποροῦσε νἆναι ἀλήθεια αὐτό....

Κλαίγοντας ἀπελπισμένα ἀγκάλιασε τὴ Ρόζα, τὴ σήκωσε στὰ χέρια της καὶ τὴν ἔβαλε στὸ κρεββάτι της.

Τῆς ξεκούμπωσε ὕστερα τὸ φόρεμα, τῆς ἔβρεξε τὸ πρόσωπο μὲ κολώνια, τὴ μύρισε αἰθέρα....

Δὲν ἤθελε νὰ ζητήση βοήθεια ἀπὸ κανένα, δὲν ἤθελε νὰ μάθη κανένας τί συνέβη....

Κι' ἀφοῦ βεβαιώθηκε ὅτι ἡ Ρόζα ἀνέπνεε ἀκόμα, κάθησε πλάϊ στὸ κρεββάτι της, ἀποφασισμένη νὰ τὴν φέρη στὶς αἰσθήσεις της.

……

Μεσάνυχτα.

Ὅλοι κοιμοῦνται στὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Λαμπίρη.

Μονάχα ὁ Λαμπίρης ξαγρυπνάει κόβοντας βόλτες στὸ γραφεῖο του.

Καὶ μέσα στὸ δωμάτιο τῆς Ρόζας εἶνε κουβαριασμένη, πλάϊ στὸ κρεββάτι τοῦ παιδιοῦ της, βουβή, λυπημένη, συντριμμένη ἡ Λαμπίραινα.

Ἡ Ρόζα κοιμᾶται.

Ἡ ἀναπνοή της εἶνε γοργὴ καὶ δύσκολη.

Τὰ μάγουλά της φλογισμένα.

Ὕστερα ἀπ' τὴ σκηνὴ ποὺ συνέβη μὲ τὸν πατέρα της, ἕνας δυνατὸς πυρετὸς τὴν ἔπιασε. Ἕνας πυρετὸς ποὺ δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐλαττωθῆ καθόλου.

Καὶ τὸ χειρότερο, ἡ φτωχὴ νέα δὲν γνωρίζει κανένα τὶς στιγμὲς ποὺ ξυπνάει, δὲν ξέρει ποῦ βρίσκεται, σὰν νἄχασε ἐντελῶς τὴ μνήμη της.

Ἡ Λαμπίραινα ἀνησυχεῖ γιὰ τὸ σύμπτωμα αὐτό.

Καὶ χωρὶς νὰ διστάση πειά, τρέχει νὰ εἰδοποιήση τὸν ἄντρα της.

Ὁ Λαμπίρης τὴν ἄκουσε σκυθρωπός, χωρὶς νὰ δείξη καμμιὰ συγκίνησι. Σκέφτηκε λίγο κι' ἄξαφνα τὰ μάτια του ἀστράψανε.

— Βλέπεις λοιπὸν ποὖχα δίκηο νὰ λέω πὼς πρέπει ν' ἀλλάξη ἀέρα; εἶπε στὴ γυναῖκα του. Τὸ βλέπεις;

— Ν' ἀλλάξη ἀέρα; εἶπε σαστισμένη ἡ Λαμπίραινα.

— Ναί, ν' ἀλλάξη ἀέρα.

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω, Νώτη. Τὶ θὲς νὰ πῆς;

— Θέλω νὰ πῶ πὼς αὔριο κιόλας, μόλις ξημερώση, πρωΐ-πρωΐ, πρέπει νὰ τὴ στείλουμε στὴ Νάξο.

Ἡ Λαμπίραινα φρύαξε.

Ἄκουσε καλὰ ἢ τὴν γελοῦσαν τ' αὐτιά της;

Τὸ κορίτσι της πέθαινε, εἶχε ἀνάγκη ἡσυχίας καὶ περιποιήσεων κι' ὁ ἄντρας της τῆς ἔλεγε νὰ τὴν ταξειδέψουν !....

— Τί εἶπες, Νώτη; ρώτησε. Δὲν κατάλαβα τί εἶπες;

— Δὲν θὲς νὰ καταλάβης, γυναῖκα. Εἶπα πὼς πρέπει νὰ πάη ταξεῖδι ἡ κόρη μας. Θὰ τὴ στείλουμε στὴ Νάξο. Ἐκεῖ θὰ βρῆ τὴν ἡσυχία της, θὰ γίνη καλά.

— Νώτη, μιλᾶς σοβαρά;

— Ναί, γυναῖκα, μιλάω πολὺ σοβαρά.

— Θὰ ταξειδέψουμε τὴ Ρόζα στὴν κατάστασι ποὖναι; Θὲς νὰ τὴν σκοτώσης λοιπόν;

Ὁ Λαμπίρης γέλασε πικρά, φαρμακωμένα.

— Κουταμάρες.... Δὲν θέλω παρὰ νὰ γίνη καλά. Κ' ἔτσι μονάχα θὰ βρῆ τὴν ὑγειά της. Ἀλλάζοντας ἀέρα... Ξέρω τί λέω, γυναῖκα, ἔγνοια σου. Τοίμασέ την μόνο. Τὸ πρωΐ φεύγουμε.

— Τρελλάθηκες, ἄντρα;

— Τρελλὴ εἶσαι σύ, γυναῖκα, ποὺ δὲν βλέπεις τὸ σωστό, ποὺ σὲ παρασύρει ἡ καρδιά σου καὶ πᾶς νὰ μοῦ ντροπιάσης τὸ σπίτι.

— Ἐγώ !... Ἐμένα τὸ λὲς αὐτό !... Κι' ἀκόμα θὲς νὰ παιδέψης τὸ παιδί μου, νὰ τὸ θανατώσης;... Ἔ, λοιπόν, ὄχι.... Τόσα χρόνια σ' ἐπάκουγα τυφλά. Σὺ ἤσουνα ὁ ἀφέντης τοῦ σπιτιοῦ. Μὰ τούτη τὴ φορὰ δὲν θὰ σ' ἀκούσω. Κατάλαβες; Δὲν θὰ σ' ἀκούσω.... Τὸ παιδί μου εἶν' ἄρρωστο.... Τὸ παιδί μου πεθαίνει !... Καὶ σὺ σκέφτεσαι ταξείδια καὶ θαλασσοπνιξίματα γιὰ νὰ τὴν ἀποτελειώσης, γιὰ νὰ κάμης τὸ κέφι σου... Πνίξε τὸ θυμό σου, ἄντρα... Συγκράτα τὸ γινάτι σου... Μὴν πᾶς κόντρα στὸ δίκηο, μὴ τὰ βάζης μὲ τὸ Θεό... Θὲς νὰ μᾶς χτυπήσουν καινούργιες συμφορές;

Ὁ Λαμπίρης εἶχε θυμώσει, μὰ δὲν τὸ ἔδειξε.

Ἄφησε τὴ γυναῖκα του νὰ φύγη κ' ἔπειτα κάθησε στὸ γραφεῖο του κ' ἔγραψε ἕνα τηλεγράφημα γιὰ τὴν Νάξο. Ἡ μορφή του φωτίζοταν ἀπὸ ἕνα χαμόγελο κακίας.

Θἄρριχνε τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ τὸ πρωΐ, ὁ ἄνθρωπός του θὰ τὸ λάβαινε στὸ νησὶ ἐγκαίρως, κ' ἔτσι ὅταν θἄφταναν θὰ τὰ βρίσκανε ὅλα ἕτοιμα.

Στὴ Σχολὴ τῶν Καλογραιῶν τοῦ νησιοῦ ἡ Ρόζα θὰ ἡσύχαζε, θὰ λησμονοῦσε....

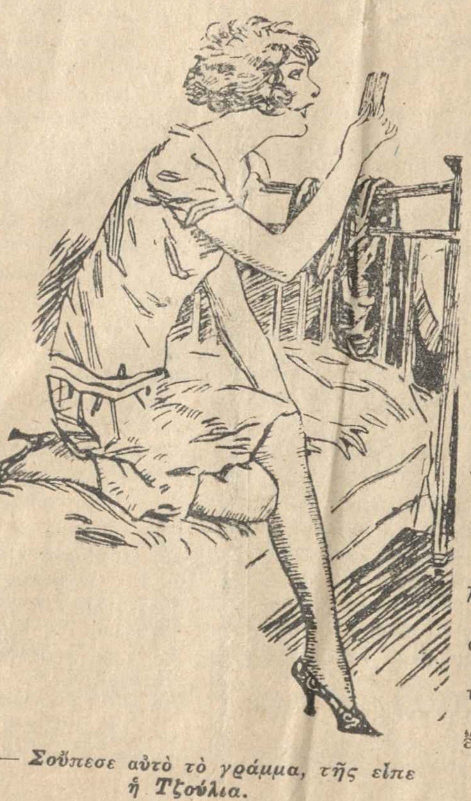

— Σοὖπεσε αὐτὸ τὸ γράμμα, τῆς εἶπε ἡ Τζούλια.

Ὁ Λαμπίρης πίστευε σ' αὐτὸ ἀπολύτως, μὴ ξέροντας τὴν γυναικεία καρδιά, μὴ θέλοντας νὰ καταλάβη πὼς ἡ ἀγάπη μεγαλώνει καὶ θεριεύει μὲ τὰ ἐμπόδια....

Ἡ Λαμπίραινα γύρισε κοντὰ στὴν κόρη της καταταραγμένη.

Ἡ Ρόζα βρίσκοταν στὴν ἴδια κατάστασι.

Ὁ πυρετὸς τὴν ἔκαιγε, δὲν γνώριζε κανένα γύρω της, δὲν ἤξερε ποῦ βρίσκεται.

Μ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες τὸ σχέδιο τοῦ Λαμπίρη μποροῦσε νὰ πετύχη μιὰ χαρά.

Ἡ Ρόζα θὰ βρισκόταν μακρυὰ ἀπ' τὴν Ἀθήνα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη.

Κι' ἂν τὸ ταξεῖδι χειροτέρευε τὴν κατάστασί της; Ἂν ἡ πολύπαθη νέα πέθαινε;

Αὐτὰ ὅλα δὲν τὸν ἀνησυχοῦσαν τὸν Λαμπίρη.

Στενοκέφαλος καθὼς ἦταν, τράβαγε ἴσια στὸ σκοπό του, ἀδιαφορῶντας γιὰ τοὺς κινδύνους.

Ὅταν πῆρε νὰ θαμποχαράζη, ὁ Λαμπίρης κάλεσε τὴ γυναῖκα του καὶ τῆς εἶπε:

— Εἶν' ὅλα ἕτοιμα;

Ἡ Λαμπίραινα ἄρχισε νὰ τραβάη τὰ μαλλιά της.

— Νώτη, Νώτη, ἔλα στὸ νοῦ σου, τ' εἶν' αὐτὰ ποὺ λές;...

— Τοίμασε τὴ Ρόζα, σοῦ εἶπα, ἀμέσως. Ὅταν γυρίσω νἆναι ἕτοιμη. Θἄρθης καὶ σὺ μαζύ.

Εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ρητά, προσταχτικὰ κ' ἔφυγε, χωρὶς νὰ περιμένη ἀπάντησι.

Ἡ Λαμπίραινα ἄρχισε νὰ δέρνεται.

Τί συμφορὰ ἦταν αὐτὴ ποὖπεσε σπίτι της;

Τί κακὸ κάμανε τοῦ Θεοῦ, τί κρῖμα, ποιὰ ἁμαρτία καὶ τοὺς παίδευε ἔτσι;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ σκέφτηκε νὰ φορτώση τὴ Ρόζα, ἔτσι ἄρρωστη, σ' ἕν' ἁμάξι καὶ νὰ φύγουν.

Ἔπρεπε λοιπὸν ν' ἀρχίση νὰ τοιμάζεται γιὰ ταξεῖδι;

Μὴ μπορῶντας νὰ κάμη ἀλλοιῶς, ἄρχισε νὰ μαζεύη διάφορα ροῦχα καὶ νὰ τὰ βάζη σὲ δυὸ βαλίτσες.

Δὲν εἶχε προφτάσει νὰ τελειώση κι' ἄκουσε ἔξω τράνταγμα ἁμαξιοῦ.

Κύτταξε ἀπ' τὸ τζάμι καὶ εἶδε νὰ στέκη μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ της ἕνα νοσοκομειακὸ φορεῖο.

Ἦταν τὸ γνωστὸ φορεῖο τοῦ σταθμοῦ Πρώτων Βοηθειῶν.

Ἡ καρδιά της σφίχτηκε.

Τῆς φαίνοταν πὼς δὲν θἄφευγαν γιὰ ταξεῖδι. Πὼς τοίμαζαν νὰ βγάλουν ἀπ' τὸ σπίτι κηδεία. Σταυροκοπήθηκε καὶ ψιθύρισε, κλαίγοντας σὰν μικρὸ παιδί:

— Θεέ μου, Θεέ μου, λυπήσου μας πειά !....

Σὲ λίγο ἀνέβηκε πάνω ὁ Λαμπίρης.

— Εἶνε ὅλα ἕτοιμα; ρώτησε.

— Ἕτοιμα εἶνε, ἀπάντησε ἡ Λαμπίραινα μὲ ραγισμένη φωνή.

— Ντύσου γρήγορα.

Ὁ ἴδιος ἔτρεξε κάτω καὶ φώναξε δυὸ νοσοκόμους.

Ἀνέβηκαν κρατῶντας ἕνα φορεῖο. Σήκωσαν τὴ Ρόζα καὶ τὴν ἔβαλαν ἐπάνω σ' αὐτό, χωρὶς νὰ καταλάβη τίποτα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΡΟΔΟ ΚΑΙ Τ'ΑΓΚΑΘΙΑ ΤΟΥ

Ἡ γῆ μόλις εἶχε ἀποχωριστῆ ἀπὸ τὸ χάος καὶ ἡ πρωϊνὴ αὔρα φυσοῦσε ἀπάνω της ἁπαλά, σὰν νἄθελε νὰ τὴ χαϊδέψη. Κανένας ἄνθρωπος δὲν εἶχε πατήσει ἀκόμα στὴν πράσινη χλόη της, κανένας θόρυβος δὲν ἐρχόταν ἀπ' τὴν κορυφὴ τῶν βουνῶν, καμμιὰ μπόρα δὲν ἐβογγοῦσε στὰ πυκνὰ δάση της, κανένας κεραυνὸς δὲν εἶχε βροντήσει ἀκόμα πάνω ἀπ' τὴν ἤρεμη φύσι....

Ἔξαφνα μέσα στὴν ἀπέραντη ἐρημία τῆς φύσεως, φάνηκε ἕνας ἄγγελος πίσω ἀπ' τὶς πορφυρὲς νεφέλες τοῦ χρυσοῦ ἥλιου. Ὁ ἄγγελος αὐτὸς εἶχε σταλθῆ ἀπὸ τὸ Δημιουργό, γιὰ νὰ φέρη στὴ γῆ ὡραῖα δῶρα.

Ὅπου πατοῦσε φυτρῶναν τρυφερὰ ἄγρια λούλουδα, σεμνοὶ μενεξέδες καὶ ἐξαίσιοι ἀμάραντοι. Ὅπου ἄγγιζε τὸ χέρι του, ξεπετάγονταν ὑάκινθοι, νάρκισσοι καὶ πολλὰ ἄλλα ποικιλόχρωμα κ' εὐωδίαστα λουλούδια. Ὅπου ἀκουμποῦσε τὰ φτερούγια του, φύτρωναν θάμνοι καὶ μικρὰ φυτά.

Ὅταν ὁ ἄγγελος ἔφτασε στὰ πράσινα χορτάρια, φύσησε ἀπάνω τους μὲ τὰ δροσερά του χείλη κι' ὕστερα ἀπὸ μιὰ μικρὴ σιγανὴ βροχὴ ξεπρόβαλε ἕνα ὡραιότατο λουλοῦδι, τὸ τριαντάφυλλο.

Ὕστερα ὁ ἄγγελος ἐγίνηκε ἄφαντος καὶ τὸ τριαντάφυλλο ἔμεινε ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἄνθη, γιὰ νὰ χαίρεται τὴν ὠμορφιά του καὶ νὰ ζῆ εὐτυχισμένο.

Οἱ πρῶτοι ποὺ ἐπεσκέφθηκαν τὸ ρόδο, ἦταν ἡ κάμπια καὶ τὸ σκαθάρι. Τὸ ὤμορφο λουλοῦδι χάρηκε πολὺ γιὰ τὴ γνωριμία τους καὶ τὰ δέχτηκε μὲ πολλὴ φιλοφροσύνη.

Δυστυχισμένο ἀθῶο τριαντάφυλλο !.... Νόμιζε πὼς εἶχαν πάει γιὰ νὰ μυρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὸ ἄρωμά του. Δὲν ἤξερε πὼς ἐκεῖνα τὸ πλησίασαν μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τοῦ καταστρέψουν τὰ ὡραῖα του φύλλα, ὅπως κ' ἔκαμαν πράγματι.

Ὕστερ' ἀπ' τὸ πάθημα αὐτό, τὸ τριαντάφυλλο δοκίμασε μεγάλη λύπη καὶ γύρισε πρὸς τὴ διπλανή του παπαροῦνα, γιὰ νὰ τῆς εἰπῆ τὸ παράπονό του. Ἐκείνη ὅμως, ματαιόδοξη καθὼς ἦταν, ἔστρεψε τὸ κεφάλι της πρὸς τὸ ἄλλο μέρος καὶ δὲν ἔδωσε σημασία στὰ λόγια του.

* * *

Μόλις τὸ ρόδο παρηγορήθηκε κάπως ἀπὸ τὴν περιφρονητικὴ στάσι τῆς παπαρούνας, εἶδε νἄρχεται πρὸς τὸ μέρος του τὸ σκουλῆκι, ποὺ μὲ τὶς κολακεῖες του, τὸ ξεγέλασε κι' ἐμάσσησε κρυφὰ μερικὰ φύλλα του.

Σὲ λίγο πάλι πῆγε κοντά του μιὰ ὡραία παρδαλὴ πεταλοῦδα, ποὺ μὲ τὰ χάδια της, τὸ ἔκανε νὰ πιστέψη πὼς πραγματικὰ τὸ ἀγαποῦσε. Πόσο γελιόταν ὅμως! Ὅταν ἡ πεταλοῦδα βαρέθηκε, πέταξε κοντὰ στ' ἄλλα λουλούδια, γιὰ νὰ τὰ χαϊδέψη μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ νὰ τοὺς ψιθυρίση ἀπατηλά, πὼς μονάχα αὐτὰ ἀγαποῦσε....

Τὸ τριαντάφυλλο, ὕστερ' ἀπ' τὶς ἀδιάκοπες αὐτὲς ἀπογοητεύσεις, ἔγινε σκυθρωπὸ κι' ἀμίλητο. Ἔξαφνα γύρισε τὰ μάτια του σὲ μιὰ ἐργατικὴ ἀράχνη, ποὺ ἔπλεκε τὸ δίχτυ της ἀπάνω στὰ φύλλα του. Στὴ θέα αὐτὴ ἡ καρδιά του ἀνακουφίστηκε, γιατὶ πίστεψε πὼς εἶχε βρεθῆ ἐπὶ τέλους ὁ προστάτης, ποὺ θὰ τὸ ἐχώριζε ἀπ' τὸν ψεύτη κόσμο μ' ἕνα τεῖχος ἀπὸ ἀσημένιες κλωστές.

Ἀλλὰ ἡ πονηρὴ ἀράχνη εἶχε πλέξει ἐκεῖ τὰ δίχτυα της μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πιάνη τὰ θύματά της, ἀδιαφορῶντας ὁλότελα γιὰ τὸ ρόδο, ποὺ τῆς ἐχρησίμευε ὡς κατοικία.

Ὅταν μάλιστα τὸ τριαντάφυλλο εἶδε τὴν ἀράχνη νὰ πιάνη μιὰ μυῖγα μέσα στὰ δίχτυα της καὶ νὰ τὴν καταβροχθίζη ἀλύπητα, ἐνῶ ἐκείνη προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγη, κυριεύτηκε ἀπὸ μιὰ ἀπερίγραπτη φρίκη.

Τότε τὸ χαριτωμένο λουλοῦδι βυθίστηκε σὲ πιὸ βαθειὰ μελαγχολία κι' ἔγειρε περίλυπα τ' ὡραῖο του κεφάλι μέσα στὴ γελαστὴ καὶ χαρούμενη φύσι.

Ὅταν ὁ ἄγγελος ξανάρθε τὸ βράδυ στὴ γῆ, γιὰ νὰ φέρη δροσιὰ στὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, πῆγε κοντὰ στὸ ρόδο, γιὰ νὰ τὸ ρωτήση πῶς πέρασε τὴν ἡμέρα του.

Ἐκεῖνο τοῦ διηγήθηκε μὲ τὴ σειρὰ ὅλα τὰ βάσανά του καὶ στὸ τέλος τὸν παρακάλεσε νὰ τὸ πάρη ἀπ' τὴ γῆ, γιατὶ μονάχα ἔτσι θὰ λυτρωνόταν.

—«Ὁ Θεὸς μὲ διάταξε νὰ δίνω ζωὴ στὰ λουλούδια, κι' ὄχι νὰ τοὺς τὴν ἀφαιρῶ, ἀποκρίθηκε ὁ ἄγγελος. Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαφανίζω ἀπὸ τὴ γῆ οὔτε τὸ ταπεινώτερο σκουλῆκι, οὔτε τὸ μικρότερο φυτό.

» Ἐσὺ ἐπλάστηκες γιὰ νὰ χρησιμεύσης στὸν κόσμο ὡς σύμβολο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλοσύνης, καὶ δὲν μπορῶ φυσικὰ νὰ σὲ μεταφέρω ἀλλοῦ ἀπ' τὸ βασίλειό σου. Μονάχα ὁ ἄνθρωπος θἄρθη μιὰ μέρα νὰ σὲ κόψη.

» Ἐπειδὴ ὅμως ἐσὺ εἶσαι ἀθῶο κι' ἥσυχο, κι' ὁ κόσμος εἶνε σκληρός, δὲν θὰ κατορθώσης νὰ ζήσης πολὺν καιρό, γιατὶ ἡ ἀσπλαχνία τῶν ἄλλων θὰ σὲ μαράνη. Γι' αὐτὸ κρίνω καλὸ νὰ σὲ ἐφοδιάσω μὲ ἀγκάθια, γιὰ νὰ τὰ μεταχειρίζεσαι ὡς ὅπλο κατὰ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μοχθηρῶν ζώων».

Κι' ὁ ἄγγελος, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔφερε τὸ χέρι του στὸ κοτσάνι τοῦ τριαντάφυλλου, τὸ χάϊδεψε ἁπαλά, κι' ἀπὸ τότε τὸ ὡραῖο αὐτὸ λουλοῦδι περιβάλλεται ἀπὸ ἀγκάθια....

ΦΥΡΔΗΝ-ΜΙΓΔΗΝ

ΟΙ ΛΑΟΙ ΑΛΛΗΛΟΚΟΡΟΪΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

Σύμφωνα μὲ μιὰ Τσεχικὴ παράδοσι, ὅταν ὁ Ἑωσφόρος περιέπεσε στὴ δυσμένεια τοῦ Θεοῦ καὶ γκρεμίστηκε ἀπὸ τὸν Οὐρανό, ἔπεσε στὴ γῆ μὲ τόση ὁρμή, ὥστε τὸ σῶμα του γίνηκε κομμάτια καὶ σκορπίστηκε. Τὸ κεφάλι του πῆγε στὴν Ἱσπανία, ἡ καρδιά του στὴν Ἰταλία, ἡ κοιλιά του στὴ Γερμανία, τὰ χέρια του στὴν Τουρκία καὶ τὰ πόδια του στὴ Γαλλία. Γι' αὐτὸ οἱ Γάλλοι ἀγαποῦν ἐξαιρετικὰ τὸ χορό, οἱ Τοῦρκοι τὴ διαρπαγή, οἱ Γερμανοὶ τὸ φαγητό, οἱ Ἰταλοὶ τὸν ἔρωτα κι' οἱ Ἱσπανοὶ τὴ φιλοδοξία.

Οἱ Γερμανοὶ ἐξ ἄλλου λέγουν γιὰ τοὺς Τσέχους, ὅτι στὴν καρδιά τους ὑπάρχει ἴσκα καὶ στὸ κεφάλι τους στουρνάρι, ἅμα δὲ τὰ δυὸ αὐτὰ προστριβοῦν, παίρνουν ἀμέσως φωτιά.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Γάλλοι δὲν βρίσκουν κολακευτικώτερους χαρακτηρισμοὺς ἐκ μέρους τῶν ἄλλων λαῶν. Οἱ Ἰταλοὶ λέγουν γι' αὐτοὺς ὅτι «ὁ Ἀττίλας ὑπῆρξε ἡ μάστιξ τοῦ λαοῦ καὶ οἱ Γάλλοι ἀδελφοί του». Ἐπίσης οἱ Γερμανοὶ λέγουν «μακάρι νὰ ἔχης τὸ Γάλλο φίλο, ἀλλὰ ποτὲ γείτονά σου».

Οἱ Ἱσπανοὶ πάλι δὲν παραδέχονται ἄλλη καλύτερη χώρα ἀπὸ τὴ δική τους. «Ἂν ὁ Θεός, λέγουν, ἀποφάσιζε νὰ κατεβῆ στὴ γῆ, θὰ κατοικοῦσε στὴν Ἱσπανία καὶ θὰ χρησιμοποιοῦσε ὡς μάγειρό του τό.... βασιληᾶ τῆς Γαλλίας»!

Μιὰ ἄλλη παροιμία, Πολωνικὴ αὐτή, λέγει: «Ὅ,τι ἐπινοεῖ ὁ Ἰταλός, τὸ ἐφαρμόζει ὁ Γάλλος, τὸ πουλεῖ ὁ Γερμανός, τὸ ἀγοράζει ὁ Πολωνὸς καὶ τοῦ τὸ παίρνει μὲ τὴ βία ὁ Ρῶσσος».

Γιὰ τοὺς Ἕλληνας τέλος οἱ Ρῶσσοι διϊσχυρίζονται σὲ μιὰ παροιμία τους, ὅτι δὲν λὲν τὴν ἀλήθεια, παρὰ μόνον.... μιὰ φορὰ τὸ μῆνα !....

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ κ. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

......Καὶ τότε, ξαφνικά, μέσ' στὴ σιωπή, χτύπησαν οἱ καμπάνες. Ἀλλοῦ βαριὲς καὶ δυνατές, μὲ μιὰν ἐπίσημη χαρὰ συγκρατημένη— ἀλλοῦ μὲ χαρωπὰ ξεφωνητά, σὰν ἀσημένια κουδουνάκια μακρυνά, ποὺ ξέσπαζαν μὲ μιᾶς τὸ θρίαμβό τους, καὶ γύρευαν, μέσ' στὴ μαύρη νύχτα, νὰ σκαρφαλώσουν ὥς τὸν οὐρανό, νὰ τὸν γιομίσουν μὲ τὴν ἄξαφνη χαρά τους ..

Ἐδῶ - ἐκεῖ, ἕνα σωρὸ ρουκέτες, κόκκινες καὶ γαλάζιες, διέγραψαν τὴν τροχιά τους, κ' ἔσκασαν, γιὰ μιὰ στιγμή, μέσ' στὸ μαῦρο φόντο τ' οὐρανοῦ, ἀνακατεύοντας τὰ ψεύτικά τους ἄστρα, τὰ παροδικὰ καὶ φευγαλέα, μὲ τὴν αἰώνια κι' ἀτάραχη γαλήνη καὶ τὸ χρυσάφι τῶν ἀληθινῶν...

Κ' ἔπειτα ὅλα πάλι σώπασαν. Ποῦ καὶ ποῦ ἔπεφτε μόνο κανένα βαρελότο, πότε κοντὰ καὶ πότε μακρυά, ἄλλοτε μοναχικό, κι' ἄλλοτε τρία-τέσσερα μαζί.

Κι' ἀπ' τοὺς μακρυνοὺς τοὺς δρόμους, φάνηκε τὸ πλῆθος νὰ γυρίζει, μὲ τὶς ἀναμμένες του λαμπάδες, σὰ μιὰ μεγάλη θάλασσα κεριῶν ποὺ ξεχειλίζει. Κι' ὅλ' αὐτὰ τὰ φῶτα εἶχαν κάτι ἀπ' τὸν ἦχο τῆς καμπάνας: Ἦταν σὰ νἄσπασαν οἱ βουερὲς καμπάνες, κ' οἱ ἦχοι τους νὰ εἶχαν γίνει φῶτα καὶ νὰ σκορποῦσαν μέσ' στὴν πολιτεία, φέρνοντας τὸ μεγάλο μήνυμα παντοῦ, σ' ὅλα τὰ μέγαρα καὶ σ' ὅλα τὰ φτωχόσπιτα — πὼς ὁ Χριστος ἦταν ἀναστημένος...

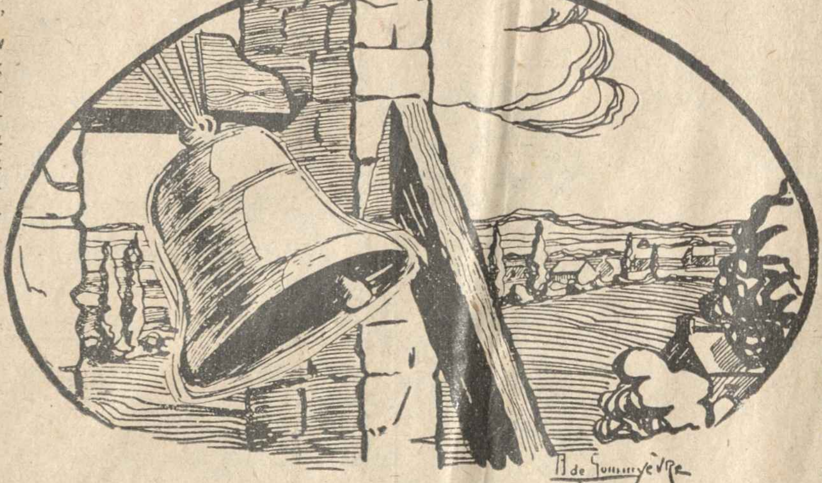

Ὁ Γιῶργος ἔκλεισε τὸ βιβλίο ποὺ διάβαζε καὶ πῆγε στὸ παράθυρο. Εἶδε τὶς ρουκέτες, ποὺ χάραζαν τὸ σκοτεινὸ διάστημα μὲ τὶς βουβές τους, παρδαλὲς ἐκρήξεις. Εἶδε, ἀκόμα, τὶς λαμπάδες τῶν ἀνθρώπων, ποὺ χωρισμένοι σὲ μικρὲς παρέες, ἔπαιρναν τὸ δρόμο τοῦ σπιτιοῦ τους. Μιὰ σειρὰ μπαλκόνια, μακρυά, φωτίστηκε γιὰ μιὰ στιγμή, ἀπ' τὶς βαθιές, αἱματηρὲς ἀνταύγειες ἑνὸς κόκκινου, λοξοῦ βεγγαλικοῦ.

Κ' ἔπειτα ἔγινε καὶ πάλι ἡσυχία.

Καὶ τότε, στὴν ἀντικρυνὴν αὐλή, τρομαγμένο ἴσως ἀπ' τοὺς κρότους, ἀκούστηκ' ἕνα παρατεταμένο Μπέ-ε-ε... Κι' αὐτὸ τὸ «Μπέεε» δὲν εἶχε τίποτε ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς εὐφρόσυνης ἐκείνης νύχτας. Δὲν ἦταν παρὰ ἕνα κλάμα φοβερὰ ἀνθρώπινο, ἕνας βόγγος παραπονεμένος, ἕνα μονότονο τραγούδι ἀπογνώσεως—ἀλλὰ μὲ κάτι τὸ βαθιὰ ὑποταγμένο, σὰ μιὰν ἀπόφαση ποὺ ἔχει πιὰ παρθεῖ, καὶ μήτε περιμένει σωτηρία... Ἔμοιαζε τόσο μ' ἀνθρώπινη φωνή, ποὺ ὁ Γιῶργος, δίχως νὰ τὸ θέλει, ἔνιωσε κάτι μέσα του νὰ σφίγγεται, καὶ στάθηκε πίσω ἀπ' τὸ τζάμι, ἀνήσυχος μήπως τὸ ξανακούσει.

Καὶ τὸ ξανάκουσε σὲ λίγο, ὄχι μιὰ καὶ δυὸ φορές, ἀλλὰ πολλὲς φορές, μὲ διαλείμματα—καὶ καθεμιὰ φορὰ ποὺ τ' ἄκουγε, ἔλπιζε πὼς θὰ εἶν' ἡ τελευταία. Ἦταν ὁ ἴδιος βόγγος ὁ βαρύς, στὴν ἴδια τὴ μονότονη χορδή, ποὺ θύμιζε, μὲ τὸν ὑπόκωφο καϋμό της, μιὰ νότα χαμηλὴ τοῦ βιολοντσέλλου...

Κι' ὅλ' ἡ χαρὰ τῆς νύχτας, ἐξαφανίστηκε μὲ μιᾶς ἀπ' τὸ μυαλό του. Τὸ αἰώνιο σαράκι, ποὺ τὸν τυραννοῦσε, πρόβαλε πάλι μέσ' στὴν ἔρημη καρδιά του. Ἡ νύχτα ὅλη θόλωσε στὰ μάτια του.

Τίναξε τοὺς ὤμους, κι' ἄρχισε νὰ κάνει βόλτες, κυνηγημένος ἀπ' τὸν ἐφιάλτη τῆς λυπητερῆς φωνῆς ἐκείνης, ποὺ τοῦ διηγόταν, μέσ' στὴ νύχτα, τὸ σπαραχτικὸ μαρτύριό της...

Καὶ κάθε φορὰ ἔκοβε τὸ βῆμα, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς τὸ βογγητὸ θὰ σταματήσει, πὼς ἡ φωνὴ θὰ κουραστεῖ στὰ τελευταῖα, θὰ κουραστεῖ νὰ κλαίει, καὶ θὰ πάψει... Κι' ὅμως, ἐκείνη ἐξακολουθοῦσε, ἀμείλικτη καὶ καταθλιπτική, σὰ μιὰ ἀσώπαστη, ἐπίμονη, ἀκούραστη, σπαραχτικὴ κραυγὴ τοῦ θανάτου!

Κ' ἔπειτα, ξαφνικά, σὰν κάποιος ν' ἄκουσε τὴ μυστικὴν εὐχή του—μόλις ξανάγινε στὸ δρόμο ἡσυχία—τὸ θλιβερὸ τὸ βέλασμα σταμάτησε.

Ὁ Γιῶργος δὲ θέλησε νὰ βγεῖ αὐτὸ τὸ βράδι. Προτίμησε νὰ μείνει, νὰ διαβάσει. Ὅλες αὐτὲς οἱ φασαρίες, ποὺ τὸν συγκινοῦσαν τόσο ἄλλοτε, τώρα τὸν ἄφιναν τελείως ἀδιάφορο. Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ περάσουν οἱ μελαγχολικὲς ἐκεῖνες μέρες τῶν ἐπιδειχτικῶν Ἐπιταφίων. Ἄλλοτε, οἱ μέρες αὐτὲς ἦταν ἡ χαρά του. Τὶς περίμενε μὲ μυστικὴ λαχτάρα, τὶς ἀγαποῦσε ταπεινά, μὲ συντριβή, τὶς παρακολουθοῦσε μὲ κατάνυξη. Ἀπὸ τότε, ὅμως, ποὺ μπῆκε στὴ ζωή, καὶ διάβασε βιβλία, ὅλ' αὐτὰ τοῦ εἶχαν γίνει μακρυνά. Εἶχαν πάψει ν' ἀγγίζουν τὴν καρδιά του.

Κι' ὅμως, ἐκεῖνο τὸ μεγάλο σπαραγμό, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ τοῦ δώσουν πιὰ οἱ ἄνθρωποι, τοῦ τὸν ξανάδινεν ἀπόψε, ἀναπάντεχα, τὸ βογγητὸ τοῦ καταδικασμένου ζώου. Αὐτὸς ὁ θρῆνος μέσ' στὰ σκοτεινά, αὐτὸς ὁ πόνος ὁ βαθὺς κι' ἀπαρηγόρητος, αὐτὸ τ' ἀνεξιχνίαστο παράπονο τῆς ταπεινῆς ζωῆς ποὺ θυσιάζεται, τοῦ ξαναζωντάνευε στὰ μάτια του ὅλες τὶς περασμένες ἀγωνίες, τὶς ἀγωνίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τὶς ἀγωνίες ὅλων τῶν ὑπάρξεων, ποὺ ἦταν πεπρωμένο νὰ χαθοῦν, ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ πρωτοφάνηκε ζωὴ—χωρὶς ποτὲ νὰ μάθουν τὸ γιατί, χωρὶς νὰ βροῦν ποτὲ τὸ μυστικὸ τῆς μαύρης μοίρας ποὺ τὰ βασανίζει...

Κ' ἐνῶ ζητοῦσε πρίν, μ' ἀδημονία, νὰ σταματήσει τὸ παράπονο ἐκεῖνο, τώρα ποὺ εἶχε σταματήσει ἴσα-ἴσα, τὄνιωθε πιὸ πικρὸ μέσ' στὴ ψυχή του. Τώρα ποὺ εἶχε πάψει μιὰ στιγμή, γέμιζε πιὸ πολὺ τὴ σιωπὴ — σὰ νἄβγαινε ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, σὰ νἆχε γίνει ἡ κραυγὴ ὅλου τοῦ κόσμου, μέσ' στὴ γῆ καὶ μέσ' στὸν οὐρανό, μέσ' ἀπ' τὸ φῶς καὶ μεσ' ἀπ' τὸ σκοτάδι!

Ὁ Γιῶργος πῆγε καὶ πάλι στὸ παράθυρο, καὶ προσπάθησε νὰ διακρίνει ὄξω.

Οἱ ἐκκλησίες ἔφεγγαν ἀκόμα. Ποῦ καὶ ποῦ, στοὺς μακρυνοὺς τοὺς δρόμους, πρόβαλλε μιὰ στιγμούλα, καὶ περνοῦσε, καμμιὰ λαμπάδα ἀργοπορημένη.

*Κάποιοι κρότοι ἀμυδροί, ἐδῶ-ἐκεῖ, κάποιοι σκόρπιοι κρότοι βαρελότων, ἔδειχναν πὼς ὁ κόσμος ἀγρυπνοῦσε. Σ' ὅλα τὰ σπίτια τώρα, ἦταν στρωμένο τὸ πασχαλινὸ τραπέζι, κι' ὁ κόσμος τσουγκρίζε τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Ἐκεῖνος ἦταν μόνος στὴν Ἀθήνα. Οἱ δικοί του, κι' αὐτοί, στὴν ἐπαρχία, θὰ ἦταν τώρα συναγμένοι στὸ τραπέζι, καὶ θἄτρωγαν, καὶ θὰ τὸν μελετοῦσαν. Κι' αὐτὴ ἡ γνώριμη καὶ τρυφερὴ ἀνάμνηση, τὰ μακρυνὰ κι' ἀγαπημένα πρόσωπα, ποὺ τὸν πονοῦσαν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν, οἱ γνώριμες καὶ μακρυνὲς φωνές, ποὺ θὰ τὸν ἀνάφερναν μ' ἀγάπη, πέρασε μ' ἕνα ρῖγος καλωσύνης, σὰ μιὰ γλυκειὰ κι' ὀνειρεμένη ὄαση, μεσ' στὴν ἐρημιὰ τῆς καρδιᾶς του.

Δοκίμασε καὶ πάλι νὰ διαβάσει.

Μὰ τὸ μυαλό του ἦταν τόσο ταραγμένο, πού, καθὼς ἔρριξε τὰ μάτια του στὰ γράμματα, αὐτά, ἀντὶ νὰ σχηματίζουν φράσεις, ἄρχισαν νὰ χορεύουν μεταξύ τους, καὶ νὰ πλάθουν διάφορες εἰκόνες—εἰκόνες ἀπ' τὰ παιδικά του χρόνια, ὅλο συγκινημένες ἀναμνήσεις, ἦχοι, μορφές, στιγμὲς λησμονημένες, πράματα γιὰ πάντα ξεχασμένα, ποὺ δὲν περίμενε ποτὲ νὰ τὰ θυμᾶται, καὶ ποὺ τοῦ ξαναγέμιζαν τὴ σκέψη νοσταλγία, ἀλλὰ καὶ τοῦ φανέρωναν, συγχρόνως, ὅλο τὸ ἄδειο κι' ὅλη τὴν ἀπόγνωσι τῆς τωρινῆς ἀπόμερης ζωῆς του... Εἶχε ζήσει τόσο μόνος, τόσο μόνος, τόσο πολὺ σκυφτὸς μέσ' στὰ βιβλία, ποὺ μέσα του εἶχαν στεγνώσει ὅλα, ὅλες οἱ πίστεις κι' ὅλες οἱ ἐλπίδες, καὶ δὲν ἀπόμενε παρὰ μιὰ ἀγωνία, ἕνα τεράστιο ἐρωτηματικὸ—ἕνα πελώριο «γιατί;» χωρὶς ἀπόκριση — καὶ μαζὶ μ' αὐτὴ τὴν ἀγωνία, μιὰ συμπόνια γιὰ τὸ καθετί, ἕνας οἶκτος δακρυσμένος κι' ἀδυσώπητος, τόσο γιὰ τοὺς ἄλλους ποὺ ὑπόφερναν, ὅσο καὶ γιὰ τὸν ἴδιον ἑαυτό του...,

Κάποιο αὐτοκίνητο πέρασε στὸ δρόμο, κ' ἡ φωνὴ ξανάρχισε.

Ξανάρχισε δειλά, στὸν ἴδιον τόνο, δίχως ἐλπίδα, δίχως ἱκεσία, σπαραχτική, μονότονη καὶ πένθιμη, σὰ νὰ μὴ ζητοῦσε πιὰ βοήθεια, οὔτε καὶ ν' ἀκουστεῖ ἀπὸ κανένα — σὰν ἕνας ἔρημος κι' ἀνώφελος μονόλογος, σὰν κάτι θλιβερὸ κι' ἀπαρηγόρητο, ποὺ χαράζει αἰωνίους κύκλους, γύρω στὸ ἴδιο κέντρο, δίχως τέλος...

Ὁ Γιῶργος δὲ μποροῦσε νὰ βαστάξει. Ἅρπαξε τὸ καπέλλο του, καὶ βρέθηκε στὸ δρόμο.

Πῆγε ἴσα στὴν ἀντικρυνὴ αὐλή, κ' ἔρριξε μὲ τρόπο τὴ ματιά του. Στὴν ἀρχὴ δὲ μπόρεσε νὰ ξεχωρίσει τίποτε. Ἔπειτα ὅμως, τὰ μάτια του συνήθισαν, κι' ἄρχισε νὰ βλέπει καθαρώτερα. Εἶδε τὸ πρόβατο ἀκίνητο, δεμένο.

Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατά. Μεσ' στὴν ταραχή του, ξαφνικά, ἕνα μεγάλο σχέδιο γεννήθηκε. Ἤξαιρε πώς, παντοῦ, σ' ὅλα τὰ σπίτια, ἀγωνιοῦσε ἀπόψε κάποιο θῦμα, κ' ἔκλαιγε μὲ τὴν ἴδια τὴ φωνή. Ἐκεῖνα, ὅμως, δὲν τὰ εἶχε δεῖ, δὲν εἶχε κἂν ἀκούσει τὴ φωνή τους. Αὐτὸ τοὐλάχιστον, αὐτὸ ποὺ τὄχε δεῖ, αὐτὸ ποὺ τύχαινε τόσο κοντὰ στὸ χέρι του—σὰ νὰ τὄβαλεν ἐπίτηδες ἡ μοῖρα—ἔπρεπε, σώνει καὶ καλά, νὰ τὸ γλυτώσει!

Σκέφτηκε νὰ πηδήσει ἀπ' τὰ κάγκελα, νὰ λύσει σὰν κλέφτης τὸ σκοινί, ν' ἀνοίξει ἀπὸ μέσα τὴν αὐλόπορτα, νὰ τὸ φορτωθεῖ στὴν ἀγκαλιά του, νὰ τὸ φέρει μιὰ φορά, στὸ δρόμο, κ' ἔπειτα.... «Ἔπειτα;» Σταμάτησε.

Ποῦ νὰ τὸ πάει; Σὲ ποιὸ μέρος νὰ τὸ κρύψει;...

Ἕνα σωρὸ συγκεχυμένα ἐρωτήματα πολιόρκησαν ἀμέσως τὸ μυαλό του. Νὰ τὸ κρατήσει μὲσ' στὸ σπίτι, δὲ μποροῦσε. Ἔπρεπε νὰ τὸ πάει μακρυά. Κι' ἂν τὸ πήγαινε στὸν κάμπο, τί θὰ τὄκανε;... Νὰ τὸ χαρίσει σ' ἕνα φιλικό του σπίτι, μὲ τὴν παράκληση νὰ μὴν τοῦ τὸ πειράξουν; Σπίτι τόσο φιλικό, δὲν εἶχε.

Νὰ τὸ φέρει στὸ βουνό, καὶ νὰ τ' ἀφήσει; Ἡ ἴδια μοῖρα τὸ περίμενε κ' ἐκεῖ: Ποιὸς ξαίρει σὲ ποιανοῦ τὰ χέρια θἄπεφτε, καὶ τί μαρτύρια ἀκόμα θὰ τραβοῦσε, ὥσπου νὰ τελειώσει πάλι ἔτσι.

Ἦταν πεπρωμένο νὰ σφαχτεῖ! Ἦταν ἐκεῖνο, τὸ σημαδεμένο, ποὺ δὲ μποροῦσε, νὰ γλυτώσει μεσ' στὸν κόσμο! Ὅλος ὁ κόσμος μποροῦσε νὰ γλυτώσει, ἐκεῖνο, ὅμως, δὲ μποροῦσε νὰ γλυτώσει...

Γύρισε τὰ μάτια του παντοῦ, κοίταξε τὰ σπίτια, τὰ παράθυρα, ζητώντας ἀπὸ κάπου μιὰ βοήθεια.

Ἔνιωθε πόσο γελοῖος ἦταν, πόσο οἱ ἄλλοι θὰ γελοῦσαν ἂν τὸν ἔβλεπαν, τὶ κοροϊδίες ποὺ θὰ τοῦ πατοῦσαν οἱ φίλοι του, ἡ γῆ, ὁ κόσμος ὅλος!

Ἐκεῖνος, ὅμως, ἀδιαφοροῦσε...

* * *

Ἑτοιμαζόταν ν' ἀνεβεῖ στὰ κάγκελα, εἶχε σχεδὸν ἀνεβασμένο τὄνα πόδι, ὅταν τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε νὰ πλησιάζουν βήματα.

Κατέβασε τὸ πόδι του, καὶ κοίταξε.

Κάποιος ἐρχόταν ἀπὸ πέρα μέσ' στὴ νύχτα, κρατώντας ἕν' ἀρνὶ στὴν ἀγκαλιά του.

Πέρασε πολὺ κοντά του. Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ τοῦ χαμογέλασε. Ἔπειτα ἔστριψε σὲ μιὰ γωνιά, πιὸ πέρα. Θὰ ἦταν κάποιος ἀργοπορημένος νοικοκύρης, κάποιος φτωχὸς ἐργατικός, ποιὸς ξαίρει, ποὺ πήγαινε τὸ ψώνιο του στὸ σπίτι. Τὸ δύστυχο τ' ἀρνάκι δὲ μιλοῦσε...

Τότε κατάλαβε τὴ ματαιοπονία του

Κατάλαβε πὼς ὅλ' ἡ πολιτεία ἦταν γεμάτη ὅλο τέτια θύματα, πὼς δὲν ὑπῆρχε σπίτι στὴν Ἀθήνα, ποὺ νὰ μὴν ἑτοιμαζόταν μιὰ θυσία...

Στύλωσε τὰ μάτια μ' ἀγανάκτηση, καὶ τότε, μακρυά, μέσ' στὸ σκοτάδι, τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε, χιλιάδες ἀγωνίες — τὸ μυστικὸ κλάμα τῶν ἀρνιῶν, ποὺ καρτεροῦσαν, ὥρα μὲ τὴν ὥρα, τὸ φοβερὸ μαχαίρι στὸ λαιμό...

Κ' ἔφυγε μέσ' στὴ νύχτα σὰν τρελλός...

Ὅλη τὴ νύχτα γύριζε στοὺς δρόμους, κυνηγημένος ἀπ' τὸ μαῦρον ἐφιάλτη — κι' ὅταν πιὰ ξημέρωσε ὁλότελα, ἐνῶ χτυποῦσαν οἱ γιορτάσιμες καμπάνες, εἶδε τὸν ἥλιο νὰ προβάλλει στὸ βουνὸ—κι' αὐτὸς ὁ ἥλιος ἦταν τόσο κόκκινος, τόσο πλημμυρισμένος ἀπὸ αἷμα, πού, χωρὶς νὰ θέλει, ντροπιασμένος, σήκωσε τὸ χέρι του μὲ λύσσα, καὶ μὲ τὶς σφιγμένες του γροθιές, σκούπισε τὰ δάκρυα στὰ μάτια του...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΛΑΪΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΤΑ «ΒΑΓΙΟΧΤΥΠΗΜΑΤΑ»

Στὰ Καρδάμυλα τῆς Λακωνίας, κατὰ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων, μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, ἡ γυναῖκες χτυποῦν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη μὲ τὰ βάγια ποὺ τοὺς ἐμοίρασε ὁ παπᾶς. Πιστεύουν δὲ ὅτι ἂν μιὰ ἔγκυος χτυπηθῆ μὲ βάγια ἐκείνη τὴν ἡμέρα, θὰ γεννήση εὐκολώτερα.

Στὴ Χίο γίνεται κ' ἐκεῖ τὸ ἴδιο μονάχα μεταξὺ παιδιῶν, τὰ ὁποῖα μόλις βγοῦν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἀλληλοχαιρετῶνται μὲ «βαγιοχτυπήματα».

Τὰ χτυπήματα αὐτὰ σὲ μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος δὲν περιορίζονται μόνο στὴν ἑορτὴ τῶν Βαΐων, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται καὶ σὲ ἄλλες ἡμέρες.

Ἔτσι π. χ. στὴ Λέσβο κατὰ τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτομαγιᾶς ἡ γυναῖκες χτυποῦν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη στὶς πλάτες μὲ τσουκνίδες, γιὰ νὰ μακρύνουν τὰ μαλλιά τους, καθὼς λέγουν.

Σὲ μερικὰ δὲ μέρη τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν Πρωτοχρονιὰ ἢ τὰ Θεοφάνεια, μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, οἱ κάτοικοι βγαίνουν στὸ δρόμο, κρατώντας κλαδιὰ σουρβιᾶς καὶ χτυποῦν ὅποιον βροῦν μπροστά τους εὐχόμενοι χρόνια πολλά.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ἡ ἀπόδρασις τοῦ δουκὸς τῆς Λωρραίνης καὶ τῆς συζύγου του. Πρωταπριλιάτικο ψέμμα ἢ ἀλήθεια. Ἡ πέντε κόρες τοῦ ὁπλοδιδασκάλου τῆς Γενεύης. Ὁ ἄγγλος εὐπατρίδης κ' ἡ ἀγαπημένη του. Μία ἐρωτικὴ ἀπαγωγή. Πρὸς ἀναζήτησιν τῶν φυγάδων. Ὁ τρομερὸς ὅρκος. Ὁ τραγικὸς θάνατος τῶν δύο ἀδελφῶν κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ Δοὺξ τῆς Λωρραίνης Φραγκίσκος καὶ ἡ σύζυγός του, κάποτε ποὺ εἶχαν συλληφθῆ αἰχμάλωτοι ἀπὸ τὸ βασιλέα τῆς Γαλλίας καὶ ἐκρατοῦντο στὴ φυλακὴ τῆς πόλεως Νανσύ, ἀπεφάσισαν νὰ δραπετεύσουν. Τὸ πρωΐ, λοιπόν, τῆς 1ης Ἀπριλίου, μεταμφιεσμένοι σὲ χωρικοὺς καὶ φορτωμένοι μὲ δέματα ξύλα, ξέφυγαν ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψι τῶν φρουρῶν τους καί, βγαίνοντας ἀπὸ τὴ φυλακή, προχώρησαν πρὸς τὶς πύλες τῆς πόλεως. Στὸ δρόμο κάποια γυναῖκα τοὺς ἀνεγνώρισε καὶ ἔτρεξε νὰ εἰδοποιήση τὴ φρουρὰ τῆς φυλακῆς. Ὁ σκοπὸς στρατιώτης ὅμως, ὅταν τὴν ἄκουσε, ἔσκασε στὰ γέλια καὶ φώναξε :

— Ἄφησέ τα αὐτά!... Σήμερα εἶνε πρωταπριλιά!...

— Πρωταπριλιά! Πρωταπριλιά!... φώναξαν καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶτες φανταζόμενοι ὅτι ἡ γρηὰ ἤθελε νὰ τοὺς παίξη κάποια πρωταπριλιάτικη φάρσα.

Κάποιος στρατιώτης, ὡστόσο, πῆγε καὶ εἰδοποίησε τὸ διευθυντὴ τῶν φυλακῶν. Μολονότι καὶ αὐτὸς ὑπέθεσε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πρωταπριλιάτικου ψέμματος, ὡστόσο, γιὰ τοὺς τύπους, διέταξε νὰ πᾶν νὰ κυττάξουν στὰ κελλιὰ τῶν φυλακισμένων...

Ὅταν ὅμως ἀπεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια, ἦταν πειὰ ἀργά. Ὁ δοὺξ καὶ ἡ δούκισσα εἶχαν περάσει τὶς πύλες τῆς πόλεως...

* * *

Ἕνας γέρος ἀπὸ τὸ Ἀννόβερον, παλαιὸς ὁπλοδιδάσκαλος, ζοῦσε σὲ μιὰ ἐξοχικὴ ἔπαυλι, κοντὰ στὴ Βέρνη, μαζὺ μὲ τὶς πέντε κόρες του, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ μεγαλείτερη ἦταν τριάντα χρονῶν καὶ ἡ μικρότερη δεκάξη.

Ἡ πέντε αὐτὲς ἀδελφὲς ἦσαν πολὺ ἀγαπημένες, ὅλες τους δὲ ἐσέβοντο καὶ ὑπήκουαν τὴν μεγαλείτερη, τὴν ὁποίαν ἐθεωροῦσαν σὰν μητέρα τους.

Ἕνα ἀπόγευμα, ἡ πέντε ἀδελφὲς εἶχαν βγεῖ περίπατο σ' ἕνα ἐξοχικὸ δρόμο τῆς Βέρνης μὲ τ' ἁμάξι τους. Στὸ δρόμο συνάντησαν ἕναν γνωστό τους νεαρὸ Ἄγγλο εὐπατρίδη, ὁ ὁποῖος ἦταν τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ τὴν μικρότερη ἀπ' αὐτές. Ὁ Ἄγγλος εἶχε βγεῖ κι' αὐτὸς περίπατο μὲ τ' ἁμαξάκι του, συνοδευόταν δὲ ἀπὸ ἕνα φίλο του. Μετὰ τοὺς συνηθισμένους χαιρετισμούς, ὁ Ἄγγλος ἐπρότεινε στὶς νέες νὰ κάμουν μιὰ ἀλλαγή, νὰ πάει δηλαδὴ στὸ δικό τους ἁμάξι ὁ φίλος του, καὶ τὴ θέση του στὸ δικό του νὰ καταλάβη ἡ μικρότερη ἀδελφή. Ἡ νέες, βρίσκοντας ἀθωοτάτη τὴν πρότασι αὐτή, δέχτηκαν. Κι' ἔτσι οἱ δύο ἐρωτευμένοι βρεθῆκαν μόνοι μέσα στὸ μικρὸ ἁμαξάκι.

Σὲ λίγο ὅμως, ἡ τέσσαρες ἀδελφὲς ἔχασαν ἀπὸ τὰ μάτια τους τὸ ἁμάξι μὲ τὴν ἀδελφή τους... Ἀφοῦ δὲ τὴν ἐπερίμεναν τοῦ κάκου ὅλη τὴ νύχτα, τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ ἡ μεγαλείτερη ἀπὸ τὶς ἀδελφὲς εἰδοποίησε τὴν ἀστυνομία ὅτι ἡ ἀδελφή της εἶχεν ἀπαχθῆ... Ὕστερ' ἀπὸ μερικὲς μέρες, ἡ ἀστυνομία τῆς διεβίβασε τὴν πληροφορία πὼς τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι εἶχε καταφύγει στὴν γειτονικὴ πόλη Φριμπούρ. Ἡ μεγάλη ἀδελφὴ ἐκάλεσε τότε τὶς μικρότερες καὶ τοὺς ἀνήγγειλε ὅτι θὰ ἐπήγαινε μαζὺ μὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς νὰ βρῆ τὴν δραπέτιδα.

— Ἐὰν αὔριο τέτοια ὥρα, ἐπρόσθεσε, δὲν ἔχουμε γυρίσει, θὰ πῆ ὅτι ἡ οἰκογένειά μας ἔχασε τὴν τιμή της, ὁπότε δὲν ἀξίζει νὰ ζοῦμε καὶ πρέπει ὅλες μας νὰ πνιγοῦμε... Μοῦ ὁρκίζεσθε λοιπὸν, ἐὰν δὲν ἔχω ἐπιστρέψει τὴν ὁρισμένη ὥρα, θὰ πᾶτε νὰ πέσετε στὸ ποτάμι;...

Ἡ νέες ὡρκιστῆκαν, κι' ἀμέσως ἡ πιὸ μεγαλείτερες ἀδελφὲς ξεκίνησαν γιὰ τὸ Φριμπούρ. Ἐκεῖ βρῆκαν πράγματι τὴν ἀδελφή τους, ἡ ὁποία ὅμως μὲ κανένα τρόπο δὲν δέχτηκε νὰ ἐπιστρέψη στὴν οἰκογένειά της. Ἡ δυὸ νέες ἀποφάσισαν τότε νὰ τηρήσουν τὸν ὅρκο τους, καὶ προχώρησαν πρὸς τὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Σαρὸν γιὰ νὰ πέσουν καὶ νὰ πνιγοῦν. Τὴν τελευταία ὅμως στιγμὴ ἡ μικρότερη ἀδελφὴ ἐδείλιασε.

— Σκότωσέ με καλύτερα, εἶπε στὴν ἀδελφή της, γιατὶ μοῦ εἶνε ἀδύνατο νὰ πέσω στὸ ποτάμι.

Ἡ μεγάλη ἀδελφὴ τότε ἔβγαλε ἕνα Ἰσπανικὸ μαχαίρι καὶ ἑτοιμαζόταν νὰ ὁρμήση ἐναντίον τῆς ἀδελφῆς της. Μερικοὶ περιπατηταὶ ὅμως ποὺ εἶχαν παρακολουθήσει ἀπὸ μακρυὰ τὴ σκηνή, πρόφθασαν νὰ ἐπέμβουν κι' ἔτσι τὶς ἔσωσαν ἀπὸ βέβαιο θάνατο.

Ἡ ἄλλες δυὸ ὅμως ἀδελφές, ποὺ εἶχαν μείνει στὸ σπίτι τους, δὲν ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸ θάνατο. Ὅταν πέρασε ἡ ὥρα, ποὺ τοὺς εἶχε ὁρίσει ἡ ἀδελφή τους, ἑτοίμασαν τὸ φαγητὸ τοῦ γέρου πατέρα τους, καὶ κατόπιν, ἀφοῦ ἐφόρεσαν τὶς καλύτερες τουαλέττες τους, ἐπῆγαν κι' ἔπεσαν στὸν ποταμό!...

ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Τὶ πιστεύουν στὴν Κρήτη. Ὁ τρομερὸς ἀράπης. Οἱ καταχθόνιοι θεοὶ τῶν ἀρχαίων. Οἱ ἀλαφροΐσκιωτοι λυράρηδες. Νεράϊδες καὶ διαβόλοι. Περίεργες καὶ ἀνατριχιαστικὲς λεπτομέρειες. Πῶς βρίσκεται ἕνας θησαυρός. Τὰ ὄνειρα. Τὰ στοιχειὰ ποὺ φυλᾶνε τοὺς θησαυρούς. Ἡ χρυσὲς καμπάνες. Τὸ ζυγαλέτρι καὶ ὁ χωρικός, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

«Βέρος», λεγότανε στὴν Κρήτη ὁ στοιχειωμένος θησαυρός, κι' ἔτσι ἔμεινε ὥς σήμερα τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑνετῶν.

Κανένας ὅμως δὲν τολμοῦσε ν' ἀγγίξη κρυμμένο θησαυρό, ἂν τὸν εὕρισκε τυχαίως σκάβοντας, γιατὶ φοβότανε τὸ στοιχειὸ τοῦ θησαυροῦ, τὸ ὁποῖο θὰ τὸν θανάτωνε ἀπάνω στὸ χρόνο.

Τὸ στοιχειὸ τῶν κρυμμένων θησαυρῶν τὸ φαντάζονται οἱ Κρητικοὶ σὰν ἕναν τεράστιο ἀράπη.

Μιὰ φορά, ἕνα παιδὶ βρῆκε ἕναν τέτοιο «βέρο», ἐκεῖ ποὺ ἔσκαβε καὶ ἔσκυψε καὶ τὸν πῆρε. Ἀλλ' ἀμέσως πετάχτηκε ἀπὸ τὸ λάκκο ἕνας μεγάλος ἀράπης καὶ τοῦ ἔδωκε ἕναν τέτοιο μπάτσο καὶ κάτι χτυπήματα στὰ πλευρά, ποὺ τὸ παιδάκι πέθανε σέ τέσσαρες ἡμέρες!

Ἀπάνω μάλιστα στὸ σῶμα του φαινόντουσαν μαῦρες δαχτυλιὲς ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἀράπη.

* * *

Λένε ἐπίσης πώς, ὅποιος βρῆ τέτοιον θησαυρό, γιὰ νὰ μὴν τὸν πειράξη τὸ στοιχειό, πρέπει νὰ δέση μιὰ μαύρη ἀγελάδα στὴν κασσέλα ποὺ εἶνε ὁ θησαυρός, καὶ ἔπειτα νὰ τὴν χτυπήση γιὰ νὰ τὸν τραβήξη καὶ νὰ τὸν βγάλη αὐτὴ ἔξω. Ἔτσι τὸ στοιχειὸ δὲν μπορεῖ νὰ πειράξη τὸν ἄνθρωπο.

* * *

Φαίνεται ὅτι τὴ δεισιδαιμονία αὐτὴ τὴν εἶχαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, γιατί, ὅταν ἔκρυβαν τοὺς θησαυρούς των, τοὺς ἀφιέρωναν σὲ μιὰ ὑποχθόνιο θεότητα γιὰ νὰ τοὺς φυλάη.

Στὴν ἐπαρχία Κισσάμου βρέθηκε στὰ 1890 μιὰ τέτοια πλάκα, ἐπάνω σ' ἕνα ἄγαλμα, ἡ ὁποία εἶχε τὴν ἑξῆς ἐπιγραφή:

«Παραδίδομαι σ' ὅλους τοὺς καταχθονίους θεοὺς γιὰ νὰ μὲ φυλάξουν. Τὸν Πλούτωνα, τὴ Δήμητρα, τὴν Περσεφόνη καὶ τὶς Ἐρινῦες. Ἐὰν κανένας μὲ πάρη ἀπὸ δῶ ἢ μὲ μετακινήση, εἴτε αὐτὸς ὁ ἴδιος, εἴτε δι' ἄλλου, οὔτε γῆ βατὴ νὰ μὴν τὸν δεχτῆ, οὔτε θάλασσα πλωτὴ νὰ τὸν χωρέση, ἀλλὰ νὰ χαθῆ, ν' ἀφανιστῆ οἰκογενειακῶς. Ὅλα τὰ κακὰ νὰ δοκιμάση. Φρίκη καὶ πυρετὸς τριταῖος καὶ τεταρταῖος νὰ τὸν ταράξη καὶ γλῶσσα πυρὸς καὶ μόλυβδος ἀναμμένος νὰ τὸν κάψη, καὶ ὅσα κακὰ καὶ ὀλέθρια ὑπάρχουν στὸν κόσμο, ὅλα σ' αὐτὸν νὰ πέσουν, σ' αὐτὸν ποὺ θὰ τολμήση ἀπὸ τοῦτο τὸ Ἡρῷον νὰ μετακινήση ἢ ν' ἀφαιρέση τίποτε».

* * *

Σὲ μέρος ποὺ βρέθηκε θησαυρός, οἱ ἀλαφροΐσκιωτοι λυράρηδες πᾶνε καὶ μαθαίνουν λύρα, ἀπὸ τὶς νεράϊδες καὶ τοὺς διαβόλους, ποὺ γυρίζουν ἐκεῖ τὴ νύχτα.

Ἅμα ἐξαφανιστῆ ὁ θησαυρός, χάνεται πειὰ γιὰ πάντα κι' ὁ ἀράπης. Τότε ἕνας «λυράρης» (παίκτης λύρας), ποὺ εἶνε ἀλαφροΐσκιωτος, πηγαίνει μεσάνυχτα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, κάνει γύρω-- γύρω ἀπὸ τὴν τρύπα ποὺ ἦταν ὁ θησαυρὸς ἕναν κύκλο καὶ στὴ μέση στήνει ἕνα σταυρό. Κάθεται ὕστερα καὶ παίζει τὴ λύρα του.

Σὲ λίγη ὥρα φτάνουν ἀπὸ τὰ φαράγγια ἡ νεράϊδες κι' οἱ διαβόλοι μὲ «λυρομπάντουρα» κι' ἀρχίζουν γύρω - τριγύρω τὸ χορό.

Ὁ λυράρης ἀκούει τὰ ὄργανα τῶν ξωτικῶν, καὶ προσπαθεῖ νὰ παίξη κι' αὐτὸς ὅπως ἐκεῖνα. Ταιριάζει λοιπὸν τὸ ὄργανό του σύμφωνα μὲ τὰ ὄργανα τῶν δαιμόνων κι' ἔτσι μαθαίνει, σὲ λίγες βραδυές, νὰ παίζη μιὰ λύρα ποὺ νὰ τρελλαίνη κόσμο.

Πρέπει ὅμως νὰ ἔχη τὸ νοῦ του νὰ μὴ μιλήση, γιατὶ θὰ τοῦ πάρουν οἱ δαιμόνοι τὴ φωνή. Ἐπίσης πρέπει νὰ προσέξη νὰ μὴ βγῆ τὸ πόδι του ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο, γιατὶ ἀμέσως θὰ τοῦ τὸ ξηράνουν οἱ «μισεροὶ» (διαβόλοι).

Οἱ λυράρηδες ὅμως ποὺ μαθαίνουν τὴν τέχνη τους ἀπὸ τοὺς διαβόλους, γίνονται στὸ τέλος «μισεροὶ» καὶ γιὰ τοῦτο στὴν Κρήτη, κάθε καλὸν λυράρη, τὸν λένε «μισερό».

* * *

Τὰ στοιχειὰ ποὺ φυλᾶνε τοὺς κρυμμένους θησαυρούς, δὲν εἶνε πάντοτε ἀράπηδες. Πολλὲς φορὲς παρουσιάζονται σὰν γέροντες, ἄλλοτε σὰν βώδια, σὰν μαῦροι σκύλοι ἢ σὰν γάτοι.

Οἱ παλαιοὶ ποὺ χώνανε τοὺς θησαυρούς των σὲ τόπους κρυφούς, ποὺ νὰ μὴ βρίσκονται, γιὰ νὰ τοὺς ἀσφαλίσουνε καλύτερα, ἔκαναν μάγια καὶ δένανε τὰ στοιχειὰ ἐκεῖ, γιὰ νὰ τοὺς φυλάξουν. Λένε μάλιστα ὅτι, ἐπάνω στὸ θησαυρὸ ποὺ κρύβανε, ἐσφάζανε κανέναν ἄνθρωπο ἢ ζῶο. Κάνανε κατόπιν ἐξορκισμοὺς καὶ ὁ θησαυρὸς στοίχειωνε.

* * *

Γιὰ νὰ βρῆ κανεὶς ἕνα θησαυρό, πρέπει νὰ τὸν ὀνειρευτῆ τρεῖς φορὲς καὶ νὰ πάη νὰ τὸν βγάλη χωρὶς νὰ τὸ πῆ κανενός. Ἂν τὸ πῆ, ὁ θησαυρὸς γίνεται μαῦρα κάρβουνα!

Ἄλλοι πάλιν σφάζουν ἕνα ζῶο ἐπάνω στὸ μέρος ποὺ θὰ ὀνειρευτοῦν πῶς βρίσκεται ὁ θησαυρός, γιὰ νὰ τὸν ξεστοιχειώσουν.

Οἱ θησαυροὶ εἶνε φυλαγμένοι πάντοτε μέσα σὲ χρυσᾶ ἢ χάλκινα καζάνια ἢ μεγάλα δοχεῖα ἀργυρᾶ.

* * *

Σὲ μιὰ σπηλιὰ τῆς Κρήτης, στὴ Σπηλιὰ τῆς Λάμιας, λένε πὼς εἶνε χωμένες «λάμες» (ἐλάσματα) χρυσαφιοῦ. Μεγάλοι βράχοι εἶνε πεσμένοι μέσα στὴ σπηλιά, ποὺ ἔχουν τοὺς θησαυροὺς καταπλακωμένους. Ἀπάνω σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς βράχους αὐτοὺς εἶνε σκαλισμένα τὰ γράμματα Π. Ι. Θ. Α. Γ., ποὺ οἱ χωρικοὶ νομίζουν πὼς εἶνε κάποιο σημάδι.

Κοντὰ στὸ σπήλαιο αὐτὸ βρίσκεται κι' ἕνα ἄλλο, στὸ ὁποῖο πράγματι οἱ χωρικοὶ βρήκανε ἕνα μικροπίθαρο μὲ νομίσματα ἀσημένια.

Ἕνας στοιχειωμένος θησαυρὸς βρίσκεται καὶ στὸν κουμπὲ τῆς ἐρειπωμένης ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, παληοῦ Βυζαντινοῦ ναοῦ, σ' ἕνα χωριὸ τῆς Δυτικῆς Κρήτης. Ἀλλὰ δὲν τολμάει κανεὶς νὰ ρίξη τὸν κουμπέ, γιατὶ ὑπάρχει παράδοσις ὅτι ὅποιος ρίξη τὸν κουμπέ, ἀμέσως θὰ πεθάνη. Κάποτε ἕνας Ἐγγλέζος ποὺ περνοῦσε ἀπ' ἐκεῖ, ρώτησε τοὺς χωρικοὺς «ἂν στέκη ἀκόμα τῆς Ἁγίας Εἰρήνης ὁ κουμπές». Αὐτοὶ τοῦ ἀποκρίθηκαν ὅτι «στέκει». Τότε ἐκεῖνος τοὺς εἶπε:

— Θὰ περνάη φτωχὰ τὸ χωριό σας ὅσο στέκει ὁ κουμπές, καὶ θὰ πλουτίση ὅταν πέση!...

* * *

Στὸ ἱερὸ τῆς ἴδιας ἐκκλησίας λένε πὼς ὑπάρχει ἕνα πηγάδι, μέσα στὸ ὁποῖο εἶνε κρεμασμένες χρυσὲς καμπάνες.

Μιὰ φορά, μερικοὶ νέοι κατέβηκαν μέσα στὸ πηγάδι γιὰ νὰ τὶς βγάλουνε, μά τότε τὰ στοιχειὰ τοῦ πηγαδιοῦ ὥρμησαν ἐπάνω τους κι' ἄρχισαν νὰ τοὺς τσιμποῦν καὶ νὰ τοὺς κόβουν τὸ κρέας, τόσο, ὥστε ἀναγκάστηκαν νὰ τὶς ἀφήσουν καὶ νὰ φύγουν.

Ἄλλη μιὰ φορὰ πάλι, ξανακατεβῆκαν, μὰ τὸ νερὸ ἔβρασε καὶ χόχλασε καὶ φούσκωσε τόσο, ποὺ παρ' ὀλίγο νὰ τοὺς ξεθερμίση καὶ νὰ τοὺς πνίξη. Ἔτσι ἀπὸ τότε κανένας δὲν ξαναπάτησε στὸ πηγάδι.

* * *

Μιὰ φορὰ ἕνας Κρητικός, ἐκεῖ ποὺ ἔσκαβε στὸ χωράφι του, βρῆκε ἕνα καζάνι μὲ κάρβουνα. Ἀμέσως κατάλαβε πὼς ἦταν στοιχειωμένος θησαυρός. Πῆρε λοιπὸν μερικὰ ἀπὸ τὰ κάρβουνα καὶ πῆγε καὶ τὰ ἔρριξε σ' ἕνα σταυροδρόμι. Ἐκεῖ κάθησε καὶ παραφύλαγε γιὰ νὰ περάση κανένας τυχερός.

Πέρασε ἕνας διαβάτης, πέρασε ἄλλος, μὰ τίποτε δὲν ἔγινε, ὥσπου πέρασε ἕνας καβαλλάρης. Σὰν ἔφτασε στὰ κάρβουνα, πέζεψε ἀπὸ τ' ἄλογο κι' ἔπιασε ἕνα στὰ χέρια του, ποὺ ἀμέσως γίνηκε χρυσάφι. Τότε φανερώθηκε κι' ὁ Κρητικὸς καὶ τοῦ ἀπεκάλυψε τί συνέβαινε. Πήγανε ἀμέσως μαζὺ στὸν τόπο ποὺ ἦτανε τὸ καζάνι, ἔρριξε ὁ τυχερὸς μέσα ἕνα ἀπὸ τὰ κάρβουνα καὶ ὅλα γίνηκαν φλωριὰ ἀμέσως.

Τότε τὰ μοίρασαν οἱ δυό τους σὰν ἀδέρφια.

* * *

Ἕνας ἄλλος, μιὰ φορά, βρῆκε στὸ χωράφι του ἕνα χρυσὸ «κοπέλλι» (παιδί). Τὸ ἔβαλε ἀμέσως στὸ σακκοῦλι του καὶ τὸ πῆγε στὸ σπίτι του.

Τὴ νύχτα, σὰν κοιμήθηκε, γροικάει ἄξαφνα στὸν ὕπνο του φωνὲς καὶ κλάματα, ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ σακκοῦλι ὅπου βρισκόταν τὸ παιδί...

— Ἄμεμε (πήγαινέ με), φώναξε τὸ παιδί, ἐκεῖ ποὺ μ' εὕρηκες, γιατὶ δὲν εἶμαι τσὴ τύχης σου καὶ θὰ σὲ ξεκληρίσω.

Τότε ὁ χωρικὸς πῆρε μὲ τρόμο τὸ χρυσὸ κοπέλλι καὶ πῆγε καὶ τὸ ἔχωσε στὸ ἴδιο μέρος ὅπου τὸ βρῆκε. Σὰν γύρισε ὅμως στὸ σπίτι του ἦταν παγωμένος ὅλος. Ἔπεσε στὸ κρεββάτι καὶ σὲ λίγες μέρες πέθανε.

* * *

Στὸ Μαλεβύζι, τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου, ἕνας χωρικὸς εἶδε τρεῖς φορὲς στὸν ὕπνο του τὸ ἴδιο ὄνειρο. Ἔβλεπε ἕναν ἄνθρωπο ποὺ πήγαινε καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Ἄμε στὸ σπήλαιο τοῦ Σάρχου, τὰ μεσάνυχτα, καὶ νὰ φωνάξης τρεῖς φορές: «Ἔ, Μουσᾶ, φέρε μου τὰ χρυσᾶ ζυγάλετρα ποὺ τὰ ἔχεις ἐδῶ μέσα». Αὐτὸς τότε θὰ σοῦ τὰ φέρη καὶ θὰ τὰ πάρης...

Ἔτσι ἔκανε πράγματι ὁ χωρικός. Φώναξε τρεῖς φορὲς καὶ στὴν τρίτη ἄκουσε μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέη:

— Ἔρχομαι.

Ἔπειτα εἶδε μιὰ σκιά, ποὺ θὰ ἦταν τὸ στοιχειὸ τοῦ Μουσᾶ, νὰ πλησιάζη μέσα στὸ σκοτάδι καὶ νὰ τοῦ φωνάζη:

— Πάρε τὸ ζυγό! Καί, λέγοντας αὐτά, τὸ στοιχειὸ τοῦ πέταξε τὸ ζυγὸ στὰ πόδια του κι' ἔφυγε.

Μὰ ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸ φόβο του, σωριάστηκε κάτω λιγωμένος.

Σὲ λίγο ξανάκουσε καὶ πάλι βήματα. Ἦταν πάλι τὸ στοιχειό, ποὺ τοῦ ἔλεγε:

— Βάστα νὰ πάρης καὶ τ' ἀλέτρι.

Μὰ ὁ χωρικὸς ἦταν λιγωμένος ἀπὸ τὸ φόβο καὶ δὲν ἐσάλευε.

— Πάρτα! τοῦ ξαναεῖπε τὸ στοιχειό.

Μὰ ποῦ νὰ κινηθῆ ἐκεῖνος.

Τότε ὁ χωρικὸς ἄκουσε πάλι τὸ στοιχειὸ νὰ φορτώνεται πάλι τὸ ζυγὸ καὶ τὸ ἀλέτρι καὶ νὰ φεύγη, ἀναστενάζοντας καὶ λέγοντας:

— Ὤχ, ὁ μαῦρος, πῶς νὰ τὰ πάω μέσα καὶ πόσον καιρὸ νὰ τὰ φυλάω ἀκόμα!...

Κι' ἔτσι ὁ χωρικός, ἀπὸ τὸ φόβο του, ἔχασε τὴν τύχη του.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Ἀνθίζει ὁ γράβος κι' ἡ ὀξιά, κι' ἡ Πλᾶσι πέρα ὥς πέρα
τὴν πλειὸ γιορτάσιμη στολὴ ἐφόρεσε μὲ χάρι.
Φουντώνουνε τὰ σύδεντρα, μαυρίζουνε τὰ πεῦκα
καὶ ντυέται πράσινα κλαδιὰ κάθε λογῆς δεντράκι.
Τὰ χιόνια ἀσπρίζουν μοναχὰ ψηλὰ στὰ κορφοβούνια
κι' οἱ κάμποι πρασινολογοῦν ντυμένοι στὰ λουλούδια.
Λαλοῦνε ὅλα τὰ πουλιὰ κι' ἕνα τραγοῦδι λένε,
τραγοῦδι παναρμονικό, ἀγγελικὸ τραγοῦδι:
— Καλῶς την τὴν Πρωτομαγιά, καλῶς τονε τὸ Μάη!
Ἀφίνουνε τὰ χειμαδιὰ τὰ βλάχικα κοπάδια
κι' ἀνηφοροῦνε βόσκοντας καὶ τὰ ριζὰ γεμίζουν.
Τὰ γίδια πᾶνε πλειὸ μπροστά, τὰ πρόβατα πλειὸ πίσω
καὶ παραπίσω οἱ πιστικοὶ μὲ τὰ σκυλιὰ τρογύρα,
ἀγκλίτσες ἄσπρες καὶ μακρυὲς στὰ χέρια τους κρατῶντας.
Καὶ σαλαγοῦνε τὰ σφαχτὰ καὶ ρίχνουνε λιθάρια
σ' ἐκεῖνα ποὺ ἀναργοπατοῦν ἀπ' τὸν πολὺ τὸν κόπο,
κι' ἐνῶ τὰ γιδοπρόβατα σιγὰ - σιγὰ ἀνεβαίνουν,
ἕνας καθάριος πιστικός, ἕνας γλυκὸς λεβέντης
λαλάει τὴ φλογέρα του καὶ λέει μὲ τὴ φωνή του:
— Καλῶς την τὴν Πρωτομαγιά, καλῶς τονε τὸ Μάη!
Ἀπάνω - κάτω τρέχοντας οἱ στρατοκόποι πᾶνε,
ἄλλοι καβάλλα σ' ἄλογα κι' ἄλλοι σ' ἀψιὰ μουλάρια
κι' οἱ πλειότεροι τραβοῦν πεζοὶ τὸ μυρωμένο δρόμο
καὶ τραγουδοῦν ὅλοι μαζὺ ἕνα γλυκὸ τραγοῦδι:
— Καλῶς την τὴν Πρωτομαγιά, καλῶς τονε τὸ Μάη!
Μέσ' σὲ χωράφι τρίστρεμμον ὀργώνει ὁ ζευ-
[γολάτης.
Ἔχει τ' ἀλέτρι ἀπὸ μηλιὰ καὶ τὸ ζυγὸ ἀπὸ
[δάφνη
καὶ τὴ μακρυὰ δικέντρα του κλωνάρι κυπαρίσσι.
Κεντράει δυὸ βώδια ὤμορφα, κοιλᾶτα, τραχη-
[λᾶτα
κι' ἀνοίγει ἡ γῆ στὸ διάβα τους αὐλάκια στὴν
[ἀράδα,
κι' ἀπάνω στ' αὐλακίσματα καὶ στ' ἀναγκά-
(σματά του
χαρούμενος καὶ πεταχτὸς γλυκὸ τραγοῦδι λέει:
— Καλῶς την τὴν Πρωτομαγιά, καλῶς τονε τὸ
[Μάη!
Κάτω ἀπὸ δέντρο γέρικον ὁ νειὸς κι' ἡ νειὰ
[ἀνταμώνουν.
Ὁ νειὸς τῆς λέει τὸν πόνο του κι' ἡ νειὰ τὸν
[ἰδικό της,
κι' οἱ δυό τους κόκκινοι φωτιὰ ἀπ' τὴν πολλὴν
[ἀγάπη
σφιχταγκαλιάζονται γλυκὰ κι' ὥρηο τραγοῦδι
[λένε:
— Καλῶς την τὴν Πρωτομαγιά, καλῶς τονε τὸ Μάη!
Γειά σου, χαρά σου, Μάη μου, τῆς Ἄνοιξης καμάρι,
ἂς ἦταν δώδεκα φορὲς νἀρχόσουνα τὸ χρόνο!

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἡ ψυχραιμία ἑνὸς μελλοθανάτου. Ὁ δοὺξ ντὲ Μπιρὸν καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου. Τὸ ἄχρηστο κεφάλι μιᾶς δυστυχισμένης γυναίκας. Κλεμανσώ, Μπριὰν καὶ Πουανκαρέ. Ἡ ἡλικία ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. Ὁ Κίπλιγκ καὶ ὁ... θάνατός του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἦταν πρωτοφανὴς ἡ ψυχραιμία ποὺ ἔδειξε ὁ δοὺξ ντὲ Μπιρόν, ὅταν ἐδικάσθη ἀπὸ τὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο, κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τρομοκρατίας. Σ' ὅλες τὶς ἐρωτήσεις τῶν δικαστῶν ἀπαντοῦσε εἰρωνικά:

— Πῶς λέγεσαι; τὸν ἐρώτησε ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου.

— Πέστε με καρότο, πράσο, κοκκινογοῦλι, Μπιρόν... Πέστε με ὅπως θέλετε... Δὲν μ' ἐνδιαφέρει...

Ἀκούγοντας τὴν ἀπάντησι αὐτή, ὁ Πρόεδρος ἔγινε ἔξω φρενῶν.

— Εἶσαι αὐθάδης! τοῦ φώναξε.

Τότε ὁ δοὺξ τοῦ ἀπάντησε:

— Καὶ σεῖς εἴσαστε φλύαρος... Στὴ λαιμητόμο!... Αὐτὸ μονάχα μπορεῖτε νὰ πῆτε... Ἔτσι κι' ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω νὰ σᾶς ἀπαντήσω τίποτε...

* * *

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τρομοκρατίας ὡδηγήθη πρὸ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου καὶ μιὰ γρηά, κουφὴ καὶ τυφλή, ἡ ὁποία δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ οὔτε ποῦ τὴν εἶχαν πάει, οὔτε τί τὴν ἤθελαν.

Μὲ τὰ πολλά, τέλος, κατώρθωσαν νὰ τὴν κάνουν νὰ καταλάβη ὅτι βρισκόταν στὸ δικαστήριο, κατηγορουμένη ἐπὶ συνωμοσίᾳ κατὰ τοῦ καθεστῶτος!

— Μὰ πῶς θὰ μποροῦσα νὰ κάνω ἕνα τέτοιο πρᾶγμα! φώναξε περίτρομη. Ἐγὼ εἶμαι τυφλὴ καὶ κουφή...

— Ὥστε δὲν ἀκοῦς; τὴ ρώτησαν οἱ δικασταί.

— Ὄχι... Οὔτε καὶ βλέπω...

— Οὔτε βλέπεις;... Τότε τί σοῦ χρειάζεται τὸ... κεφάλι σου, ἀφοῦ τὰ σπουδαιότερα ὄργανά του εἶνε χαλασμένα;

Καί, χωρὶς ν' ἀργοποροῦν, διέταξαν νὰ τῆς τὸ κόψουν!

* * *

Ὁ μακαρίτης Κλεμανσὼ ἔλεγε συχνὰ γιὰ τὸ Μπριάν, τὸν ὁποῖον δὲν ἐχώνευε καθόλου:

— Δὲν ξέρει τίποτε καὶ τὰ καταλαβαίνει ὅλα.

Γιὰ τὸν Πουανκαρὲ πάλι, τοῦ ὁποίου ἦταν ἀδυσώπητος ἐχθρός, ἔλεγε τὸ ἀντίθετο:

— Τὰ ξέρει ὅλα καὶ δὲν καταλαβαίνει τίποτε...

* * *

Μιὰ μέρα ὁ περίφημος στρατάρχης Βασσομπιὲρ ρώτησε τὸν ὑπασπιστή του λοχαγὸ Στρίτι:

— Πόσων ἐτῶν εἶσθε;

— Τριανταοχτὼ ἢ σαρανταοχτώ! ἀπάντησε ὁ λοχαγός.

— Τριανταοχτὼ ἢ σαρανταοχτώ! ἐπανέλαβε ὁ στρατάρχης. Τί σημαίνει αὐτό;... Μὲ κοροϊδεύετε;... Δὲν ξέρετε τὴν ἡλικία σας;

— Στρατάρχα μου, ἀπάντησε τότε ἀτάραχος ὁ λοχαγός, μετράω τὰ χρήματά μου, τὰ κοσμήματά μου, τὰ εἰσοδήματά μου, γιατὶ ὑπάρχει φόβος νὰ τὰ χάσω ἢ νὰ μοῦ τὰ κλέψουν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν φοβᾶμαι νὰ χάσω τὰ χρόνια μου, εἶμαι ἥσυχος καὶ δὲν τὰ μετράω ποτέ...

* * *

Κάποτε ὁ περίφημος Ἄγγλος συγγραφεὺς Ρίντγυαρ Κίπλιγκ, ἀνοίγοντας μιὰ ἐφημερίδα, στὴν ὁποία ἦταν συνδρομητής, διάβασε μὲ κατάπληξί του μιὰ εἴδησι, στὴν ὁποία ἀνηγγέλλετο ἁπλούστατα ὁ... θάνατός του.

Ὁ Κίπλιγκ τότε, ἀντὶ νὰ διαψεύση τὴν εἴδησι, κάθησε κι' ἔγραψε στὴ διεύθυνσι τῆς ἐφημερίδος τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή:

«Ἐδιάβασα στὴν ἐφημερίδα σας τὴν εἴδησι τοῦ θανάτου μου. Ἐπειδὴ ἡ ἐφημερίς σας εἶνε πάντοτε καλῶς πληροφορημένη, δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου ὅτι καὶ ἡ εἴδησις αὐτὴ θὰ εἶνε ἀληθινή. Ἔπειτα ἀπ' αὐτό, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ διαγράψετε ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν συνδρομητῶν σας καὶ νὰ μοῦ ἐπιστρέψετε τὸ ὑπόλοιπο τῆς συνδρομῆς μου. Δὲν ὑπάρχει, μοῦ φαίνεται, κανένας λόγος νὰ μοῦ στέλνετε τὸ φύλλο, μιὰ κι' ἔχω... πεθάνει...

Δεχθῆτε, παρακαλῶ, κτλ. κτλ.

Ρ. Κίπλιγκ».

* * *

Ὁ διάσημος γιατρὸς Μπουβὰρ ἐκλήθη κάποτε ἐπειγόντως νὰ ἐπισκεφθῆ ἕναν πελάτη του, τοῦ ὁποίου ἡ κατάστασις ἦταν πολὺ κρίσιμη.

Ὅταν ἔφτασε ὅμως στὸ σπίτι του, ὁ θυρωρὸς τὸν εἰδοποίησε πὼς ὁ ἀσθενὴς εἶχε πεθάνει.

— Περίεργο πρᾶγμα! ψιθύρισε τότε ὁ Μπουβάρ. Ἀπορῶ πῶς κατώρθωσε νὰ πεθάνη, ἔτσι ὁλομόναχος, χωρὶς ἐμένα!...

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ JEAN RAMEAU

ΤΟ ΑΡΝΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Στὴν ἐξοχή, τὸ φαγοπότι εἶνε ἡ μόνη ἀπόλαυσις τῶν φτωχῶν. Ὅλες ἡ γιορτὲς πανηγυρίζονται ἐκεῖ μὲ πλούσιο φαγοπότι, καὶ οἱ γέροι μετρᾶν τὶς ὡραῖες ἀναμνήσεις τῆς νεότητός των σύμφωνα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν γλεντιῶν ποὺ ἔκαναν.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ὁ Φραγκῖσκος Πιέ, νεαρὸς καλλιεργητὴς εἰκοσιπέντε χρόνων, δὲν ἦταν καθόλου εὐτυχισμένος. Δὲν εἶχε μεθύσει παρὰ μιὰ ἢ δυὸ φορὲς στὴ ζωή του καὶ γι' αὐτὸ ἡ κοπέλλες τοῦ τόπου του δὲν τὸν ἐκτιμοῦσαν καθόλου.

Μιὰ Κυριακὴ τῆς Ἀποκρηᾶς, καθὼς ὁ Φραγκῖσκος, βόσκοντας τὰ βώδια του στὸν κάμπο, ἀναλογιζόταν ἐπὶ ὥρα τὴν περασμένη ζωή του, σκέφτηκε ἄξαφνα νὰ κάνη κάτι σπουδαῖο γιὰ νὰ συγκινήση τὴν καρδιὰ καμμιᾶς αἰσθηματικῆς χωριατοπούλας, καὶ εἶπε :

— Θὰ μεθύσω τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα !

Μὰ τὸ νὰ μεθύση, δὲν ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ ξαφνιάση τοὺς συχωριανούς του, καὶ ὁ νέος χωρικὸς ἐπρόσθεσε :

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

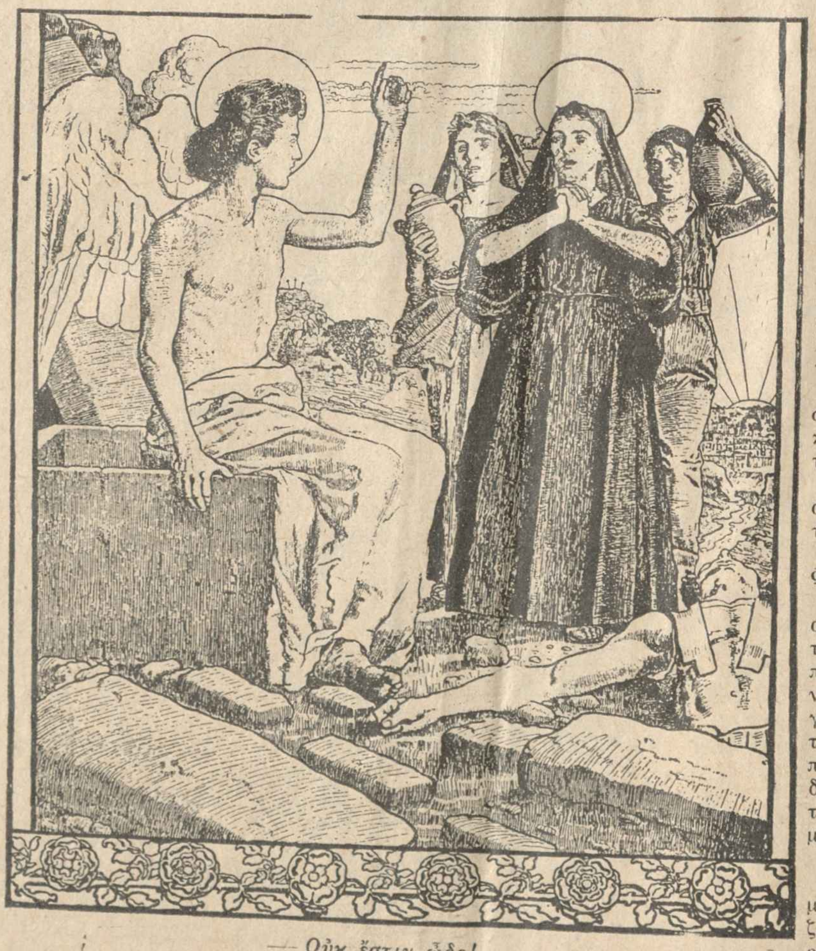

— Οὐκ ἔστιν ὧδε!...

— Πρὶν μεθύσω, θὰ φάω ἕνα ὁλόκληρο ἀρνὶ ὁλομόναχος στὸ πανδοχεῖο τοῦ χωριοῦ...

Δυστυχῶς τ' ἀρνιὰ πουλιοῦνται πολὺ ἀκριβὰ καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἐξοχὴ ἀκόμα. Στοιχίζουν ἑκατὸν πενῆντα καὶ διακόσια φράγκα τὸ ἕνα, ὅταν εἶνε λίγο παχειά. Διακόσια φράγκα ! Ἔπρεπε νὰ δουλεύη δέκα μέρες ὁ φτωχὸς ὁ Φραγκῖσκος γιὰ νὰ μαζέψη αὐτὸ τὸ ποσόν... Καὶ σκέφτηκε :

— Θ' ἀγοράσω ἕνα ἀρνὶ πολὺ μικρὸ γιὰ καμμιὰ πενηνταριὰ φράγκα. Θὰ τὸ θρέψω μονάχος μου μὲ γάλα τῆς ἀγελάδας καὶ θὰ τοῦ δίνω τρυφερὸ χορταράκι... Ἔτσι, ὥς τὸ Πάσχα, θὰ παχύνη.

Καί, ἀφοῦ ἔκανε αὐτὲς τὶς σκέψεις, τράβηξε κατ' εὐθεῖαν γιὰ τὸ σπίτι ἑνὸς τσοπάνη, γιὰ ν' ἀγοράση ἀμέσως τὸ ἀρνί του...

Ἔμεινε μερικὰ λεπτὰ στὸ σπίτι τοῦ βοσκοῦ. Δὲν βρῆκε ἐκεῖ παρὰ μιὰ κοπέλλα ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀσπροῦλα, ἡ ὁποία τραγουδοῦσε τὴν ὥρα ἐκείνη μοναχή της.

Ὁ Φραγκῖσκος τῆς ζήτησε συγγνώμη ποὺ τὴ διέκοπτε, ἔβγαλε μ' εὐγένεια τὸ κασκέτο του καὶ τῆς ἐξήγησε τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του, μὲ λίγα ἐμπιστευτικὰ λόγια, ποὺ ἔκαναν πολλὲς φορὲς τὴν κοπέλλα νὰ χαμογελάση.

— Θέλεις ν' ἀγοράσης ἕν' ἀρνὶ ὀχτὼ ἡμερῶν ; εἶπε ἡ κοπέλλα. Ἔλα στὴ στάνη μαζύ μου καὶ ἐκεῖ τὸ διαλέγεις μόνος σου.

Ὁ Φραγκῖσκος ἀκολούθησε τὴν Ἀσπρούλα καὶ σ' ὅλο τὸ δρόμο ἔμεινε καταγοητευμένος μαζύ της, βλέποντάς την ὥμορφη, στρογγυλὴ καὶ τριανταφυλλένια. Ἔννοιωθε μάλιστα πώς, ἂν τὴν εἶχε πάντα κοντά του, τὸ χαμόγελο δὲν θὰ ἔλειπε ποτὲ ἀπὸ τὰ χείλη του.

Ἡ στάνη ἀνάδινε μιὰ θερμὴ μυρωδιὰ ἀπὸ τὸ γάλα καὶ τὰ ζῶα. Μόλις ὁ Φραγκῖσκος μπῆκε μέσα, ἡ Ἀσπροῦλα ἄνοιξε ἕνα παράθυρο γιὰ νὰ μπῆ τὸ φῶς, ἐνῶ τὰ πρόβατα ἄρχισαν νὰ βελάζουν παραπονετικά.

— Δές, Φραγκῖσκο, τοῦ εἶπε. Θέλεις αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὸ ἐκεῖ, ἢ κανένα ἄλλο ; ...

Καὶ ἡ Ἀσπροῦλα τοῦ παρουσίαζε τ' ἀρνιά, ὥμορφα ἀρνάκια ποὺ ἔτρεμαν μὲ τὰ μάτια φοβισμένα. Ἦσαν ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἀρνάκια ἄσπρα, ἀρνάκια μὲ βοῦλες, ἀρνάκια κατάμαυρα. Καὶ ὅλα τους φαινόντουσαν σὰν νὰ μιλοῦσαν κατ' εὐθεῖαν στὴν καρδιὰ μὲ τὶς τρυφερές τους φωνὲς ποὺ ἦσαν πιὸ συγκινητικὲς κι' ἀπὸ τὶς φωνὲς τῶν παιδιῶν...

Ὁ Φραγκῖσκος θὰ τὰ ἤθελε ὅλα, ὅλα... Τὰ ψαχούλευε κι' ἔχωνε τὰ δάχτυλά του μέσ' στὸ μαλλί τους, νοιώθοντας τὸ τρεμούλιασμά τους... Καὶ τὰ χείλη του χαμογελοῦσαν στ' ἀρνάκια, σὰν νὰ εἶχε καταλάβει τὴν καρδιά του μιὰ ἀκατανίκητη συμπάθεια γι' αὐτά.

Μὰ ἔπρεπε νὰ τελειώνη, καὶ εἶπε, διαλέγοντας ἕν' ἄσπρο ἀρνάκι ποὺ στριφογύριζε γύρω ἀπὸ τὴ μητέρα του :

— Παίρνω αὐτὸ ἐδῶ ! Πόσο στοιχίζει ;

Ἡ Ἀσπροῦλα ἅπλωσε τὸ χέρι της στὸ ἀρνί, τὸ σήκωσε ψηλὰ σὰν νὰ τὸ ζύγιζε, καὶ εἶπε :

— Ἑξῆντα φράγκα.

— Δὲν κάνει τριανταπέντε ;

— Ἀδύνατον !

— Σαράντα ;

— Ὄχι !... Ὄχι !...

— Ἔλα... ἄφησέ το σαρανταπέντε...

— Πενῆντα σοῦ τὸ ἀφίνω... Αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία τιμή...

Ἡ Ἀσπροῦλα εἶχε δυὸ χέρια τρυφερά, κατάλευκα, ποὺ μοσχοβολοῦσαν σὰν κλαδιὰ πορτοκαλλιᾶς, καθὼς τἄφερνε κοντὰ στὸ πρόσωπο τοῦ νέου. Βλέποντάς τα ὁ Φραγκῖσκος κοκκίνισε καὶ τὰ βλέφαρά του ἄρχισαν ν' ἀνοιγοκλείνουν. Τὸ αἷμα του κυκλοφοροῦσε γρήγορα μέσα στὶς φλέβες του καί, μὲ ἄγνωστο σ' αὐτὸν θάρρος, σὰν κάποιος ἄλλος νὰ μιλοῦσε μὲ τὸ στόμα του, τόλμησε καὶ εἶπε :

— Ἄφησέ μου τὸ ἀρνὶ αὐτὸ γιὰ σαρανταπέντε φράγκα, Ἀσπροῦλα καὶ θἄρθῃς νὰ τὸ φᾶς μαζύ μου τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα...

Ἡ Ἀσπροῦλα δέχτηκε τὴν τιμὴ αὐτὴ καὶ τοῦ ἀπάντησε κοκκινίζοντας μὲ τὴ σειρά της :

— Μὰ τὴν πίστι μου, θἄρθω, Φραγκῖσκε...

Τότε τὸ παλληκάρι, κατενθουσιασμένο, πῆρε τὸ ἀρνὶ ἀπὸ τὰ πόδια, τὸ πέρασε γύρω στὸ λαιμό του, ὅπως φοροῦν ἡ Παριζιάνες τὶς γοῦνες τους, κι' ἔφυγε γρήγορα-γρήγορα, χαμογελῶντας στὸ δρόμο του, ἐνῶ τὸ ἀρνάκι ἐβέλαζε παραπονετικὰ καὶ σφάδαζε καὶ μετάδιδε στὸ λαιμό του τὶς μακρυὲς ἀνατριχίλες τοῦ μικροῦ θερμοῦ του σώματος...

* * *

Ὁ Φραγκῖσκος περιποιόταν ὅσο μποροῦσε τὸ ἀρνί του. Τοῦ ἀγόραζε πενῆντα λεπτὰ γάλα κάθε μέρα, τοῦ ἔδινε νὰ πίνη νερὸ ζεστό, ἀνακατεμμένο μ' ἀλεῦρι καὶ νὰ τρώη τρυφερὲς ρίζες ποὺ τὶς μάζευε ἐπίτηδες στὰ λειβάδια καὶ στοὺς φράχτες.

Ἔπρεπε νὰ γίνη παχύ, πολὺ παχύ ! σκεφτόταν ὁ Φραγκῖσκος. Ἔπρεπε ἡ Ἀσπροῦλα νὰ τὸ βρῆ νόστιμο τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα...

Καί, καθὼς ἔκανε τὶς σκέψεις αὐτές, τὰ μάτια του ξανάβλεπαν τὰ ἄσπρα μπράτσα, τὰ μαγικὰ μπράτσα τῆς χωρικῆς.

Τὸ ἀρνὶ μεγάλωνε καὶ πάχαινε ὁλοένα, γιατὶ ἤξερε ὁ Φραγκῖσκος νὰ τὸ φροντίζη. Ἐξ ἄλλου πήγαινε συχνὰ στὴ στάνη γιὰ νὰ συμβουλεύεται σχετικὰ τὴν Ἀσπροῦλα. Καὶ ἡ Ἀσπροῦλα τοῦ ἔδινε διάφορες συνταγές, τοῦ μάθαινε μυστικοὺς τρόπους, γιὰ νὰ παχαίνη τὸ ἀρνὶ ποὺ θὰ τὸ ἔτρωγαν οἱ δυό τους τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα... Καὶ ὁ Φραγκῖσκος ἀκολουθοῦσε τὶς συμβουλές της μ' ἐνθουσιασμό. Ξεχνοῦσε μάλιστα συχνὰ τὶς λεπτομέρειές τους καὶ τότε ξαναπήγαινε κοντὰ στὴν κοπέλλα γιὰ νὰ τοῦ τὶς ξαναπῆ, καὶ τὰ μπράτσα της τοῦ φαινόντουσαν διαρκῶς πιὸ στρογγυλά, διαρκῶς πιὸ λευκά, καὶ σκεφτόταν ὅτι, ἂν εἶχε ποτὲ τὴν εὐτυχία ν' ἀγγίξη, ἔστω καὶ μὲ τὴν ἄκρη τῶν δαχτύλων του, λίγη ἀπ' αὐτὴ τὴν πάλλευκη σάρκα ποὺ ἐξεῖχε κάτω ἀπὸ τὰ μανίκια τῆς Ἀσπρούλας, θὰ φλογιζόταν ἀμέσως ὁλόκληρος, σὰν τὴ χρυσαλλίδα ποὺ πέφτει στὴ φλόγα...

Καί, σιγά - σιγά, ἔλεγε μέσα του :

— Ἴσως γίνει κι' αὐτὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, ἂν τὸ ἀρνὶ εἶνε καλὸ καὶ ὥμορφα μαγειρεμένο...

Γινόταν πολὺ χαριτωμένο αὐτὸ τὸ ἀρνί, τόσο χαριτωμένο, ποὺ ὁ Φραγκῖσκος ἔννοιωσε τὴν ἀνάγκη νὰ τὸ βγάλη Ἀσπρούλη... Καὶ ὁ Ἀσπρούλης ἔμαθε γρήγορα τ' ὄνομά του... Ὅταν ὁ κύριός του τὸ φώναζε, ἔτρεχε ἀμέσως κοντά του, σὰν σκύλος...

Ὅπως ὅλα τὰ ζῶα ποὺ τὰ παίρνουν πολὺ νωρὶς ἀπὸ τὴ μητέρα τους, ὁ Ἀσπρούλης συνήθισε τόσο στὸν κύριό του, ὥστε τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ ζήση μακρυά του. Τὸν ἀκολουθοῦσε στὸ λειβάδι ὅλες τὶς ἡμέρες τῆς ἑβδομάδος καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθήση καὶ τὴν Κυριακὴ στὴν ἐκκλησία. Κάποτε, γεμᾶτο ἀπὸ ὑγεία καὶ μεθυσμένο ἀπὸ τὴν ἄνοιξι, ἄρχιζε νὰ τρέχη, κάνοντας κύκλους γύρω ἀπὸ τὸ Φραγκῖσκο, ποὺ τοὺς διέκοπτε γιὰ νὰ μασήση λίγο χόρτο ἢ νὰ πιῆ λίγο νερό. Καὶ ὁ Φραγκῖσκος διασκέδαζε μαζύ του, σὰν νὰ εἶχε ἕναν καλὸ σύντροφο... Κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ τότε τὸ ἀρνὶ οὔρλιαζε ἀπελπισμένα μὲ μιὰ φωνὴ σπαραχτική, μυριζόταν ὅλα τὰ μέρη γιὰ νὰ δῆ ποῦ βρισκόταν ὁ κύριός του... Καί, ὅταν τὸν ἀνεκάλυπτε, ἔπεφτε ἀπάνω του, κλαίγοντας σχεδόν, τόσο ἡ φωνή του ἦταν γλυκειά...

ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

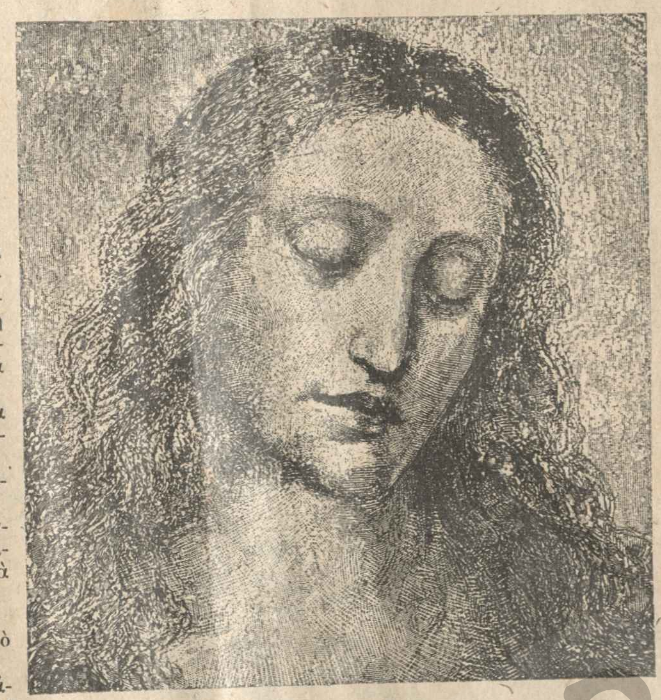

Ὁ Χριστὸς
(Τοῦ Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι)

Καὶ ὁ Φραγκῖσκος ἦταν εὐτυχισμένος. Φαινόταν πολὺ περήφανος γι' αὐτό... Τὸ πήγαινε στοὺς φίλους του καὶ τοὺς γνωστούς του κι' ἐξεθείαζε μὲ λυρισμὸ τὴν ἐξυπνάδα του. Τοῦ εἶχε μάθει ἕνα σωρὸ γυμνάσια. Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων μάλιστα τὸ ἔμαθε ν' ἀνασηκώνεται στὰ πισινά του πόδια καὶ νὰ τοῦ ζητάη ἁλάτι...

Τὴ Μεγάλη Πέμπτη, ἡ Ἀσπροῦλα πῆγε καὶ βρῆκε τὸ Φραγκῖσκο, κρατῶντας ἕνα μεγάλο βιβλίο στὰ χέρια.

— Τί εἶν' αὐτό ; ρώτησε ὁ Φραγκῖσκος. Κανένα καινούργιο συναξάρι ;

— Ὄχι, ὄχι, μικρέ μου, τοῦ ἀπάντησε ἐκείνη. Εἶνε ἕνας ὁδηγὸς μαγειρικῆς. Θὰ τὸν διαβάσουμε μαζὺ γιὰ νὰ διαλέξουμε τὴ σάλτσα...

— Ποιὰ σάλτσα ;

— Αὐτὴ ποὺ θὰ βάλουμε γύρω στὸ ἀρνί, μικρέ μου...

Ἦταν ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο τὸ διάβασμα αὐτὸ γιὰ τὸ Φραγκῖσκο... Ὢ ! νὰ μείνη κοντὰ στὴν Ἀσπρούλα ἐπὶ ὥρα, ἐπὶ πολλὴ ὥρα, καὶ ν' ἀκούη τὴ γλυκειὰ σὰ βιολὶ φωνή της καὶ νὰ νοιώθη ἐπάνω του τὰ γλυκά της βλέμματα !...

Ἡ Ἀσπροῦλα βρῆκε πολλὲς συνταγὲς ποὺ θὰ ἔκαναν τὸ φαΐ τους περίφημο... Καί, καθὼς ἐγύριζε τὰ φύλλα, ὁ Φραγκῖσκος ἔννοιωθε τὰ χέρια της ν' ἀναδίνουν πιὸ μεθυστικὸ τὸ ἄρωμα τῆς πορτοκαλλιᾶς. Τί καλὴ νοικοκυρὰ ποὺ θὰ γινόταν αὐτὴ ἡ χαριτωμένη κοπέλλα!...

—...Θὰ τὸ κάνουμε μὲ γογγύλια !... εἶπε στὸ τέλος ἡ Ἀσπροῦλα. Σοῦ ἀρέσει ἔτσι ; ...

— Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσει ἐσένα...

— Ἔχεις ἐδῶ γογγύλια ;

— Ὄχι...

— Τότε θὰ φέρω ἐγὼ ἀπόψε. Καὶ θὰ δῆς τί ὥμορφο ποὺ θὰ γίνη...

Ἡ Ἀσπροῦλα ἔφυγε καὶ ξαναγύρισε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα μ' ἕνα καλάθι γεμᾶτο γογγύλια... Τὰ καθάρισε ἀμέσως καὶ τοῦ διηγήθηκε διάφορες ἱστορίες, ἐνῶ τὸ πρόσωπο τοῦ Φραγκίσκου χαμογελοῦσε ἀδιάκοπα.

Ὁ Ἀσπρούλης ἐντωμεταξὺ πηδοῦσε ὁλόγυρα ἀπ' τὸν κύριό του. Λαίμαργος καὶ πονηρὸς καθὼς ἦταν, τοῦ ἅρπαζε κάθε τόσο κανένα γογγύλι κι' ἔπειτα ἔφευγε χοροπηδῶντας...

— Δές ! ἔλεγε ὁ Φραγκῖσκος, πόσο τοῦ ἀρέσουν τὰ γογγύλια !...

— Ἔχεις καλὸ μαχαῖρι γιὰ νὰ τὸ σφάξης ; τὸν ρώτησε ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἡ Ἀσπροῦλα.

— Ὢ ! ὄχι...

— Τότε θὰ σοῦ φέρω τὸ μαχαῖρι τοῦ πατέρα μου...

Πράγματι, κατὰ τὸ βράδυ τοῦ ἔφερε ἕνα μαχαῖρι, ἐξαιρετικὰ ἀκονισμένο, ποὺ ἔλαμπε τόσο, ὥστε τὰ μπράτσα τῆς Ἀσπρούλας δὲν φαινόντουσαν τόσο λευκὰ μπροστά του...

— Λοιπόν, καληνύχτα, Φραγκῖσκο ! τοῦ εἶπε. Θὰ τὸ σφάξης ἀπόψε, δὲν εἶν' ἔτσι ;... Χρειάζονται δυὸ μέρες γιὰ νὰ τρυφεράνη τὸ κρέας... Καληνύχτα !...

— Καληνύχτα, Ἀσπροῦλα !...

Ὁ Φραγκῖσκος πῆρε τὸ μαχαῖρι, πῆγε καὶ ἤπιε δυὸ ποτήρια κρασί, τὸ ἕνα ἀπάνω στὸ ἄλλο, καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὸ σταῦλο, ὅπου κοιμόταν ὁ Ἀσπρούλης. Τὸ ἀρνάκι σηκώθηκε μόλις τὸν εἶδε, καὶ ἐβέλασε γλυκά, κυττάζοντας τὸν κύριό του μὲ τὰ γλυκὰ καὶ τρυφερὰ βλέμματά του.

— Ὢ ! Ἀσπρούλη !... ἐτραύλισε ὁ Φραγκῖσκος, ἀφίνοντας νὰ τοῦ πέση τὸ μαχαῖρι.

Καί, μὴ μπορῶντας νὰ βαστηχτῆ πειά, ἀγκάλιασε τὸ ἀρνάκι, ὅπως ἀγκαλιάζουν ἕνα μικρὸ παιδί...

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ ὁ Φραγκῖσκος σηκώθηκε πολὺ νωρίς. Μέτρησε καὶ ξαναμέτρησε τὰ λεπτὰ ποὺ εἶχε κρυμμένα σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ μπαούλου του κι' ἀπόμεινε ἐπὶ ὥρα σκεφτικός, ἐνῶ ὁ Ἀσπρούλης χοροπηδοῦσε ὁλόγυρά του.

Ἔπειτα ὁ χωρικὸς πῆρε ἔξη ἀσημένια τάλληρα, ἕνα πανέρι καὶ τράβηξε γρήγορα - γρήγορα στὸ γειτονικὸ χωριό, ἀπ' ὅπου ξαναγύρισε ἔπειτα ἀπὸ δυὸ ὧρες. Σχεδὸν συγχρόνως ὅμως μ' αὐτὸν ἔφτασε καὶ ἡ Ἀσπροῦλα.

— Καλημέρα, Φραγκῖσκε, τοῦ εἶπε. Τελείωσε ;

— Τελείωσε... ναί...

— Τὸ ἔσφαξες μόνος σου ;

— Ναί... ναί... Κύτταξε λοιπόν !... Δὲν εἶνε ὡραῖο ;...

Καὶ τῆς ἔδειξε τὸ καλάθι του ποὺ ἦταν γεμᾶτο κρέας.

— Ὡραῖα, εἶπε ἡ Ἀσπροῦλα. Εἶσαι ἄντρας, Φραγκῖσκε, ἀφοῦ τὸ ἔσφαξες... Στ' ἀλήθεια, χθὲς δὲν θὰ τὸ πίστευα πὼς θὰ εἶχες τόσο θάρρος...

Ὁ Φραγκῖσκος χαμήλωσε τὸ κεφάλι. Ἔτρεμε κάτω ἀπὸ τὰ βλέμματα τῆς νέας κόρης ποὺ τὸν ἐξέταζαν ἐρευνητικά.

Ἔξαφνα ἕνα βέλασμα ἀντήχησε πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα.

— Ὢ ! φώναξε ἡ Ἀσπροῦλα.

Καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα. Ἀμέσως τὸ ἀρνὶ μπῆκε μέσα καὶ ἀνορθώθηκε στὰ πισινά του πόδια, ὅπως ἔκανε συνήθως ὅταν ἤθελε ἁλάτι...

— Εἶνε πολὺ δυνατὸ γιὰ σένα ! φώναξε ἡ χωρικὴ σκάζοντας στὰ γέλια. Ὢ ! λά ! λά ! λά !...

Ἀκούγοντας τὰ ζωηρὰ γέλια της ἕνας χωρικὸς ποὺ περνοῦσε ἀπ' ἔξω, μπῆκε μέσα.

Τότε ἡ Ἀσπροῦλα τοῦ εἶπε, κρατῶντας λιγωμένη τὰ πλευρά της :

— Τί βλάκας !... Πῆγε κι' ἀγόρασε κρέας ἀπ' τὸ χασάπη, ἐπειδὴ δὲν τολμοῦσε νὰ σφάξη τὸ ἀρνί του...

Τότε ὁ Φραγκῖσκος ἔγινε κατάχλωμος. Τὰ χέρια του τρεμούλιασαν καὶ τὰ μάτια του πετάξαν δυὸ ἀστραπές. Ἡ ντροπὴ τὸν ἔπνιγε... Ἔννοιωθε τὴν ἀνάγκη ν' ἀποκαταστήση τὸν ἑαυτό του ἀμέσως...

Ἅρπαξε τὸ μαχαῖρι του μὲ χέρι νευρικὸ καὶ τὸ βύθισε στὸ λαιμὸ τοῦ ἀρνιοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ τελευταῖο βέλασμα ἀντήχησε παραπονετικό, ἀπείρως παραπονετικό...

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα, τρώγοντας τὸ ἀρνὶ μαζὺ μὲ τὴν Ἀσπρούλα, ὁ Φραγκῖσκος πρόσεξε ὅτι ἡ συντρόφισσά του δὲν εἶχε πειὰ γλυκειὰ τὴ φωνὴ σὰν τοῦ βιολιοῦ, οὔτε τὰ χέρια λευκὰ σὰν τὰ λουλούδια τῆς πορτοκαλλιᾶς...

Δὲν τὴν ἀγαποῦσε πειά...

JEAN RAMEAU

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

ΜΙΑ ΑΠΟΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΝΤΟΚ

Κάποτε ὁ περίφημος λωποδύτης καὶ κατόπιν διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Παρισίων Βιντόκ, θέλοντας νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὶς ἀγγαρεῖες τῶν κατέργων, ἀπεφάσισε νὰ ὑποκριθῆ τὸν ἄρρωστο. Αὐτὸ δὲν τοῦ ἤτανε καὶ πολὺ δύσκολο. Ἤξερε ὅλας τὰς μεθόδους γιὰ νὰ προκαλῆ πυρετό, νὰ πρίζεται ἢ νὰ παρουσιάζη ψεύτικες πληγές.

Ἔβαλε λοιπὸν στὸ κεφάλι του κάποια ἀλοιφὴ καὶ τὸ ἔκανε νὰ πρισθῆ καὶ νὰ λάβη διαστάσεις τυμπανιαίας. Ὁ γιατρὸς τῶν κατέργων, μόλις τὸν εἶδε σὲ τέτοια κατάστασι, μὴν μπορῶντας νὰ καταλάβη ἀπὸ τί ἔπασχε, τἄχασε καὶ διέταξε νὰ τὸν μεταφέρουν ἀμέσως στὸ νοσοκομεῖο.

Ἀλλὰ καὶ οἱ γιατροὶ τοῦ νοσοκομείου δὲν μποροῦσαν νὰ ἐξηγήσουν τὴν ἀρρώστεια του. Συνεκάλεσαν μάλιστα ἰατρικὸ συμβούλιο καὶ ἐγνωμάτευσαν ὅτι εἶχε προσβληθῆ ἀπὸ... ὑδροπικία τοῦ ἐγκεφάλου !

Τὴν πρώτη νύχτα ποὺ πέρασε στὸ ἀπομονωτήριο τοῦ νοσοκομείου, ὁ Βιντὸκ κατώρθωσε νὰ κλέψη τὰ ροῦχα τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἐλέους, ἡ ὁποία τὸν ἐπεριποιεῖτο καί, μετεμφιεσμένος ἔτσι, ἐδραπέτευσε.

Στὸ δρόμο συνάντησε ἕναν ἀγαθὸ ἐφημέριο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔκανε τὸ τραπέζι καὶ ὁ ὁποῖος, στὸ τέλος, παρεκάλεσε τὴν «ἁγία ἀδελφὴ» νὰ τὸν μνημονεύη στὶς προσευχές της !...

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ

Ἦταν τότε ἡ πλειὸ μαύρη ἐποχὴ τῆς τουρκοκρατημένης Ἑλλάδας μας, ἀπάνω - κάτω κατὰ τὰ 1770, ἐποχὴ μαύρη καὶ σκοτεινή, ποὺ ἕνα σαρίκι ἢ ἕνα πασοῦμι τοῦ παρακατιανώτερου Τούρκου ἄξιζε πλειότερο ἀπὸ χίλια Ἑλληνικὰ κεφάλια, ἐποχὴ δακρύων καὶ στεναγμῶν, ποὺ οἱ Ἕλληνες ζοῦσαν ὄχι ἀπὸ τὴν εὐσπλαχνία καὶ τὸ ἔλεος τῶν τυράννων τους, ἀλλὰ γιατὶ ἦσαν χρήσιμοι σ' αὐτούς.

Ξημέρωνε Χριστούγεννα, καρδιὰ τοῦ χειμῶνα. Ἐκείνη τὴ χρονιὰ μεγάλη κακοκαιρία βασίλευε στὴ Θεσσαλία, καὶ τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων δούλευε ἕνα χιονόβροχο καὶ μιὰ κρυάδα ποὺ δὲν μολογιέται.

Οἱ Βελεστινιῶτες, σὰν ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, εἶχαν πάει πρωῒ - πρωῒ στὴν ἐκκλησιὰ νὰ λειτουργηθοῦν καὶ νὰ παρακαλέσουν τὸ Θεό, ποὺ σὰν ἐκείνη τὴν ἡμέρα λάβαινε σάρκα ἀνθρώπου, νὰ λυπηθῆ τὸ Ἑλληνικὸ γένος καὶ τὴ χριστιανωσύνη ποὺ στέναζαν βαρειὰ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τῆς χώρας κι' ἀγκομαχοῦσαν κάτω ἀπ' τὴν ἀντίχριστη φτέρνα τοῦ Ἀγαρηνοῦ.

Ἡ λειτουργία βρισκόταν ἀκόμα στὸ Χερουβικό, ὅταν χίμηξαν καὶ μπῆκαν μέσα πολλοὶ ἄγριοι κι' ἁρματωμένοι Τοῦρκοι. Ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἔμειναν ξεροί.

— Παληογκιαούρηδες! Ἐμεῖς παιδευόμαστε καὶ σεῖς διασκεδάζετε ἐδῶ μέσα μὲ τραγούδια! (Τραγούδια ἐννοοῦσε ὁ ἀντίχριστος τὶς ἱερὲς ψαλμωδίες!). Ἐμπρός, ἔξω, παληογκιαούρηδες, νὰ βγάλετε τ' ἁμάξια μας ἀπὸ τὴ λάσπη! φώναξε ὁ πρῶτος τους ἄγρια, σκληρὸς Γενήτσαρος, χριστιανογέννημα καὶ χριστιανομάχος, μπαίνοντας στὴν ἐκκλησιὰ μὲ καμμιὰ δεκαριὰ Τούρκους ποὺ εἶχαν ὅλοι τους βγαλμένα τὰ σπαθιά.

— Ἀμάν, ἀφέντη μου! Ἀφῆστε μας ὥσπου νὰ τελειώση ἡ λειτουργία κι' ἔπειτα ἐρχόμαστε..., τόλμησε ν' ἀπαντήση ἕνας ἀπὸ τοὺς γεροντότερους τοῦ χωριοῦ, ποὺ εἶχε ξαποφασισμένο τὸ κεφάλι του.

— Βουβάσου, γκιαούρη! φώναξε λυσσασμένος ἀπ' τὸ θυμὸ καὶ διψασμένος γιὰ αἷμα χριστιανικὸ ἕνας ἄλλος Γενήτσαρος. Πρέπει νὰ δουλεύη ἡ ἐκκλησιά σας γιὰ νὰ τρώη τὸ τζαμί μας...

Καὶ στὴ στιγμὴ ὁ χριστιανός, ποὺ εἶχε τολμήσει νὰ εἰπῆ ἐκεῖνον τὸ λόγο, κυλιόταν ἀπάνω στὶς κρῦες πλάκες, βουτηγμένος στὸ αἷμα του.

Ἔπαψε εὐθὺς ἡ λειτουργία, ἔσβυσαν τὰ κεριὰ καὶ τὰ καντήλια, κι' οἱ χριστιανοί, μαζὺ μὲ τὸν παπᾶ τους, ἀκολούθησαν τοὺς φονιάδες τους, κάνοντας τὸ σταυρό τους γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπ' τὰ χειρότερα καὶ κρυφαναστενάζοντας, γιατὶ σ' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ οὔτε ν' ἀναστενάξη φανερὰ μποροῦσε ὁ δύστυχος ραγιᾶς!

Σὲ μισὴ ὥρα πάνω - κάτω, προβατα καὶ μακελάρηδες ἔφτασαν κάτω στὸ δρόμο ποὺ περνάει ἀπ' τὴ Λάρισσα γιὰ τὸ Βόλο, ὅπου ἦσαν κολλημένα καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ βγοῦν καμμιὰ πενηνταριὰ χριστιανικὰ κι' ἀγγαρεμένα ἁμάξια, φορτωμένα μὲ σιτάρι, ἁρπαγμένο ἀπὸ χριστιανικὰ σπίτια, ποὺ ἦταν προωρισμένο γιὰ τὸ μεγάλο τζαμὶ Φετιχιὲ τῆς Πόλης καὶ στέλνονταν στὸ Βόλο γιὰ νὰ φορτωθῆ σὲ ἀγγαρεμένο Ζαγοριανὸ καράβι.

Ἐκεῖ οἱ ἀγγαρεμένοι χριστιανοὶ ξεφόρτωσαν τ' ἁμάξια, κουβαλῶντας τὰ σακκιὰ σὲ στεγνὸν τόπο, κι' ἔτσι τὰ βώδια καὶ τὰ βουβάλια μπόρεσαν νὰ βγάλουν ἀπὸ τὶς λάσπες, ποὺ ἦσαν βαλτωμένα, τ' ἁμάξια ἀδειανά. Ὕστερα ξαναφόρτωσαν τὰ σακκιά, καὶ τ' ἁμάξια τράβηξαν τὸ δρόμο τους γιὰ τὸ Βόλο.

Ἀλλὰ οἱ Τοῦρκοι, ἀντὶ ν' ἀφήσουν τοὺς Βελεστινιῶτες νὰ γυρίσουν πίσω στὸ χωριό τους καὶ στὰ σπίτια τους, ἅμα τέλειωσε ἡ ἀγγαρεία, τοὺς πῆραν μαζύ τους γιὰ τὸ Βόλο, μὲ τὴν πρόφασι πὼς τ' ἁμάξια μποροῦσαν νὰ ξανακολλήσουν ὥσπου νὰ πᾶν στὸ Βόλο.

Τί νὰ ἔκαναν οἱ καϋμένοι οἱ ραγιάδες! Μποροῦσαν ν' ἀρνηθοῦν καὶ ν' ἀντισταθοῦν σ' αὐτὰ τὰ θηρία ποὺ ἔκοβαν χριστιανικὰ κεφάλια καὶ μόνο τὴ μορφὴ εἶχαν κοινὴ μὲ τοὺς ἀνθρώπους; Θέλοντας λοιπὸν καὶ μή, ἀκολούθησαν τὸ δρόμο γιὰ τὸ Βόλο.

Ὅταν πέρασαν τὸν κάμπο καὶ πῆραν τὸν ἀνήφορο, πολλὰ ἁμάξια σταμάτησαν, γιατὶ τὰ βώδια καὶ τὰ βουβάλια ποὺ τὰ σέρναν εἶχαν κουραστῆ. Τότε οἱ Τοῦρκοι διέταξαν τοὺς Βελεστινιῶτες νὰ ξεφορτώσουν τὰ σταματημένα τ' ἁμάξια, παίρνοντας ὁ καθένας ἕνα σακκὶ μὲ σιτάρι στὸν ὦμο του ὥς τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ.

Ἀνάμεσα στοὺς πολλοὺς ἀγγαρεμένους Βελεστινιῶτες βρισκόταν κι' ἕνα παλληκάρι ὥς δεκοχτὼ χρονῶν, γίγαντας στὸ σῶμα καὶ στὴ δύναμι, κι' ἄγγελος στὴν ὠμορφιά, καὶ πρῶτο νοικοκυρόπουλο τοῦ χωριοῦ. Φοροῦσε μεταξωτὰ ἀντέρια γιὰ τὸ ἐπίσημο τῆς ἡμέρας κι' ἔσερνε στὸ ζουνάρι του κίτρινο καλαμάρι, γνώρισμα πὼς ἤξερε γράμματα.

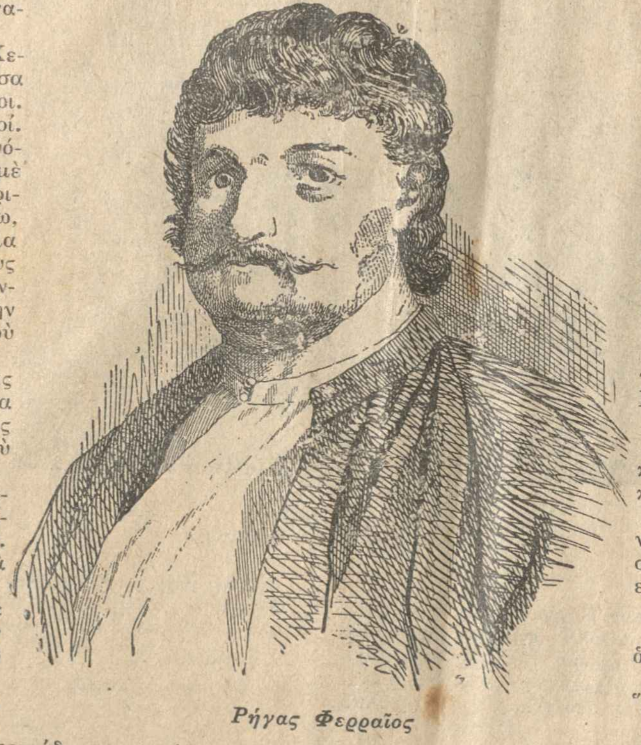

Ρήγας Φερραῖος

Ἦταν δάσκαλος καὶ ψάλτης τοῦ Βελεστίνου, ἀλλὰ ὁ κόσμος, μὴ μπορῶντας νὰ ἐκτιμήση τὴν ἀξία τῶν γραμμάτων του, ἦταν μαγεμμένος ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴ φωνή του, κι' ὅταν ἔψελνε κι' ὅταν τραγουδοῦσε, κι' ἀντὶ δάσκαλο τὸν ἔλεγαν «ψάλτη» καὶ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα ἦταν γνωστὸς σ' ὅλους.

Τὴ στιγμὴ ποὺ πῆρε κι' ὁ ψάλτης ἕνα σακκὶ μὲ σιτάρι στὸν ὦμο του, σὰν τοὺς ἄλλους χωριανούς του, ἕνας Γενήτσαρος αἱμοβόρος κι' ἄτιμος πῆγε κοντά του καὶ τοῦ εἶπε:

— Ρίξ' τὸ σακκὶ κάτω!

Ὁ ψάλτης ἔρριξε τὸ σακκὶ κάτω, μὴ γνωρίζοντας τὸ σκοπὸ τοῦ Τούρκου, κι' ὁ Γενήτσαρος τοῦ ξανάειπε:

— Σκύψε τώρα, γκιαούρη!

Ὁ ψάλτης ἔσκυψε, μὴ μπορῶντας νὰ κάνη ἀλλοιώτικα, κι' ὁ Τοῦρκος τοῦ ρίχτηκε καβάλλα στὴ στιγμή.

Ὅταν ὁ νέος ἔννοιωσε τὸν Τοῦρκο ἀπάνω του, τότε αἰσθάνθηκε μέσα του ὅλη τὴ σημασία αὐτῆς τῆς φριχτῆς ἀγγαρείας ποὺ εἶνε προωρισμένη μόνο γιὰ τὰ τετράποδα!

Στὴ στιγμὴ τὸν πέταξε καταγῆς.

Θύμωσε κι' ἔγινε φωτιὰ ὁ τύραννος ὁ Τοῦρκος...

Θύμωσε κι' ἔγινε ἀστραπὴ ὁ σκλάβος ὁ Ἕλληνας...

Βλαστήμησε ὁ Γενήτσαρος τὸ Χριστὸ καὶ τὸ Γένος τοῦ ραγιᾶ...

Βλαστήμησε κι' ὁ ραγιᾶς τὸ Μωχαμέτη καὶ τὴν Τουρκιά...

Γροθιὰ ὁ δυνάστης, γροθιὰ ὁ δυναστεμένος!

Ἀλλὰ ἡ γροθιὰ τῶν δυναστεμένων εἶνε πιὸ βαρειά. Δὲν κλείνει μόνο τὸ θυμὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ στὰ δάχτυλά της, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγανάκτησι τοῦ πόνου.

Ἡ γροθιὰ ἐκείνη τοῦ ψάλτη τοῦ Βελεστίνου εἶχε μέσα της ἀκέρηα τὴν ὀργὴ τοῦ μαύρου πόνου ὅλου τοῦ δουλωμένου Γένους, ποὺ στέναζε τέσσερες αἰῶνες ὥς τότε κάτω ἀπ' τὴν ἄτιμη κι' ἀντίχριστη σκλαβιά. Ἡ γροθιὰ ἐκείνη τοῦ Θεσσαλοῦ συμβόλιζε τὴ μεγάλη Ἐπανάστασι τοῦ Εἰκοσιένα!

Ὁ Τοῦρκος ἔπεσε καταγῆς νεκρὸς καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ αἱμόχαρη ψυχή του βρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Διαβόλου. Φωνὲς ἀλαλαγμοῦ καὶ φόβου μαζὺ ἔμπηξαν οἱ ραγιάδες τοῦ Βελεστίνου καὶ λυσσασμένης ὀργῆς οἱ Γενήτσαροι.

Οἱ Τοῦρκοι ἔτρεξαν μανιωμένοι καταπάνω του μὲ τὰ σπαθιὰ στὰ χέρια γιὰ νὰ τὸν λιανίσουν, ἀλλὰ ὁ ψάλτης, πρὶν τὸν ἀγγίξουν ἐκεῖνοι, ἅρπαξε ἀπὸ καταγῆς τὸ γεμᾶτο σακκὶ καί, βάνοντάς το ἀσπίδα του, ἔφυγε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τους.

Κι' ἐνῶ τὸ σιτάρι χυνόταν ἀπ' τὶς τρύπες τοῦ σακκιοῦ, ποὺ εἶχαν κάνει ἡ σπαθιὲς κι' οἱ ντουφεκιὲς τῶν Τούρκων, καὶ σπερνόταν καταγῆς, ὁ γλυτωμένος ψάλτης, παίρνοντας τὸν ἀνήφορο τοῦ βουνοῦ ἄρχισε νὰ τραγουδάη γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἄγνωστο ὥς τότε τραγοῦδι:

Ὡς πότε παλληκάρια νὰ ζοῦμε στὴ σκλαβιά...

* * *

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε κι' ἀπὸ τὸ σιτάρι ἐκεῖνο ποὺ χύθηκε ἀπὸ τὸ σακκὶ τοῦ ψάλτη τοῦ Βελεστίνου, φύτρωσαν οἱ πρῶτοι σπόροι τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κι' ἀντήχησε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνισμοῦ, ἀπ' ὅλες τὶς χαράδρες κι' ἀπ' ὅλα τὰ κορφοβούνια τῆς Ἑλλάδας, τὸ πρῶτο σάλπισμα τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας, ὁ θούριος τοῦ Ρήγα Φερραίου:

Ὡς πότε παλληκάρια νὰ ζοῦμε στὴ
(σκλαβιά...

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ΙΟΥΛΙΟΥ ΛΕΜΑΙΤΡ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΚΑΜΠΟΥΡΑΣ

ΑΡΓΑ - ἀργὰ ὁ ἥλιος ἔγερνε πρὸς τὴ δύσι του, σκορπίζοντας σ' ὅλη τὴ γύρω ἔκτασι τὶς χρυσὲς ἀχτίδες του, σὰν τελευταῖο χαιρετισμό.

Στὸ παράθυρο ἑνὸς ὑπογείου σπιτιοῦ ἦταν ἀκουμπισμένη μιὰ κοπέλλα. Πρόσμενε ἐκεῖ ἀκίνητη τὸν ἐρχομὸ τῆς νύχτας. Τὸ ὡραῖο κεφάλι της φαινότανε κάτωχρο. Δυὸ μεγάλα μαῦρα μάτια τὸ φώτιζαν, δυὸ μάτια μ' ἕνα παθητικὸ καὶ θλιβερὸ βλέμμα, σὰν ἐκεῖνο ποὺ βλέπουμε σὲ μερικὲς εἰκόνες ἁγίων.

Μήπως ὅμως δὲν ἦταν μιὰ πραγματικὴ μάρτυς ἡ δυστυχισμένη αὐτὴ κόρη; Ἕνας τερατώδης ὄγκος τῆς ἐπίεζε τὸ στῆθος, κάτω ἀπ' τὸ ὁποῖο χτυποῦσε μιὰ νέα κι' εὐαίσθητη καρδιά. Ἦταν καμπούρα!.....

Ὡστόσο ἡ φτωχὴ αὐτὴ κόρη κατὰ τὶς ἀτελείωτες ὧρες ποὺ ἀναπαυόταν, ξαπλωμένη στὴν πολυθρόνα της, βυθιζόταν σ' ἕνα ὄνειρο γαλάζιο, σ' ἕναν ἔρωτα ἰδανικό, σὲ μιὰ εὐτυχία ἀφάνταστη, ποὺ ἐξαφάνιζε τὴν ἀσχημιά της καὶ τὴ μεταμόρφωνε σὲ ὡραία γυναῖκα.

Τ' ὄνειρό της αὐτὸ σιγὰ - σιγὰ ἐνσαρκώθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ νέου ποὺ εἶχε νοικιάσει τὸν τελευταῖο καιρὸ τὸ καλύτερο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ της.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πρωτοπαρουσιάστηκε ὁ νέος αὐτὸς νοικάρης, ἡ ἄτυχη κόρη καθόταν πάντα στὸ παράθυρο καὶ παραφύλαγε ἀκούραστα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ἰδῆ, ἂν κ' ἐκεῖνος ἀγνοοῦσε τὰ φλογερὰ αἰσθήματά της καὶ τὴν ἐτυραννοῦσε, χωρὶς νὰ τὸ θέλη.

Ἔτσι κι' αὐτὸ τὸ βράδυ, ἡ νέα εἶχε πάρει τὴ συνηθισμένη της θέσι καὶ περίμενε ἀνυπόμονα τὴν ἐμφάνισί του. Ἔξαφνα τὰ μάγουλά της ἐκοκκίνησαν μὲ μιᾶς κι' ἡ ἀναπνοή της ἐσταμάτησε. Εἶχε δῆ τὸν ἀγαπημένο της νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ σπίτι.

Γύρισε μάλιστα μηχανικὰ τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ παράθυρο καὶ τῆς εἶπε μὲ χαμόγελο:

— Ὡραία βραδυὰ ἀπόψε, δεσποινίς! Δὲν εἶν' ἔτσι;

Προχώρησε ὕστερα στὴν πόρτα, χωρὶς νὰ προσθέση τίποτ' ἄλλο.

Ἐκείνη ξανάπεσε συγκινημένη στὴν πολυθρόνα της καὶ συγχρόνως εἶδε τὴ μητέρα της νὰ μπαίνη.

— Πάλι στὸ παράθυρο, Ρόζα; τῆς ἐφώναξε ἡ γρηά. Μὰ θέλεις σώνει καὶ καλὰ ν' ἀρρωστήσης; Γιατί δὲν ἀκοῦς τὶς συμβουλές μου, κακοκόριτσο;

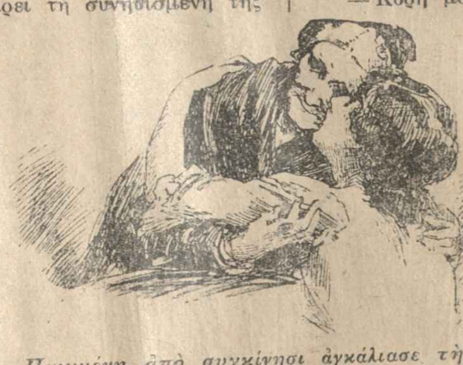

Πνιγμένη ἀπὸ συγκίνησι ἀγκάλιασε τὴ γρηὰ μητέρα της καὶ τὴ φίλησε...

Κι' ἀφοῦ ἔκλεισε τὸ παράθυρο, ἔτρεξε νὰ πάρη στὴν ἀγκαλιά της τὴ δυστυχισμένη νέα.

— Μητέρα μου, τῆς εἶπε ἐκείνη χαρούμενη. Πρὸ ὀλίγου πέρασε ἀπὸ κάτω ὁ Κερνὲκ καὶ μοῦ μίλησε. Ὤ, τί καλὸς νέος ποὺ εἶνε, τί εὐγενής, τί κομψός!...

— Καλὸς εἶνε, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της σκεφτική. Ἀλλὰ θἄκανε ἀκόμα καλύτερα, ἂν μᾶς ἐπλήρωνε τὰ νοίκια ποὺ χρωστάει...

Ἡ ἀπότομη αὐτὴ ὑπόμνησι προξένησε τὴ χειρότερη ἐντύπωσι στὴν κόρη καὶ τὴν ἔβγαλε ἀμέσως ἀπ' τὶς ποιητικὲς ὀνειροπολήσεις της. Αἰσθάνθηκε ἀποστροφὴ πρὸς τὴ μητέρα της ποὺ ἔβλεπε τόσο πεζὰ τὴ ζωὴ καὶ συμπάθησε ἀκόμα πιὸ πολὺ τὸ νέο γιὰ τὶς οἰκονομικὲς στενοχώριες του.

— Ἔτσι λοιπόν! συλλογίστηκε. Ἔχει κι' αὐτὸς δυστυχίες στὴ ζωή του;

* * *

Ὁ Ντυράν, ὁ πατέρας τῆς Ρόζας, ἦταν παληὸς μπακάλης, κι' εἶχε κερδίσει ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησί του. Τώρα ζοῦσε ἄνετα μαζὺ μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ εὐρύχωρο καὶ πλούσιο σπίτι του. Ὅταν ἐπαρουσιάστηκε ὁ κ. Κερνὲκ γιὰ νὰ τοῦ ζητήση νὰ νοικιάση ἕνα δωμάτιο, ὁ πρώην παντοπώλης θαμπωμένος ἀπ' τὸ εὐγενικὸ παρουσιαστικὸ τοῦ νέου τὸν ἐδέχτηκε μὲ προθυμία κι' ὑπερηφάνεια.

Ἡ ἔκπληξί του ὅμως ἦταν ἀπερίγραπτη, ὅταν ἕνα πρωῒ ποὺ προγευμάτιζε μαζὺ μὲ τὴ γυναῖκα του, ἄκουσε στὴν πόρτα τὸν καινούργιο του νοικοκύρη νὰ χτυπάη ζητῶντας τὴν ἄδεια νὰ μπῆ.

— Μὰ θαρχόμουνα μόνος μου γιὰ νὰ σᾶς φέρω τὶς ἀποδείξεις τῶν ἐνοικίων πρὸς ἐξόφλησι, τοῦ εἶπεν ὁ ἁπλοϊκὸς μπακάλης, νομίζοντας πὼς ὁ νέος ἐρχόταν γιὰ νὰ πληρώση τὰ καθυστερούμενα νοίκια.

— Δὲν πρόκειται γι' αὐτό, κ. Ντυράν, ἀποκρίθηκε ὁ νέος. Ἡ σημερινὴ ἐπίσκεψί μου ὀφείλεται σὲ σοβαρώτερους λόγους. Σᾶς ἐμίλησα, νομίζω, ἄλλοτε γιὰ κάποιον θεῖο μου ἑκατομμυριοῦχο ποὺ δὲν ἔχει ἄλλον κληρονόμο ἀπὸ μένα... Λοιπόν, ὁ θεῖος μου ποὺ σᾶς ἀνάφερα πέθανε καὶ κληρονομῶ ἐγὼ τὰ ἑκατομμύριά του. Γιὰ νὰ σᾶς πῶ ὅμως τὴν ἀλήθεια, ἡ κληρονομία αὐτὴ μὲ ἀφήνει ἀδιάφορο καὶ δὲν θὰ τὴν ζητήσω, ἂν δὲν μοῦ δώσουν ἐκείνη ποὺ διάλεξα γιὰ γυναῖκα μου...

Ὁ νέος σταμάτησε λίγο γιὰ νὰ ἰδῆ τὶ ἐντύπωσι προξένησαν τὰ λόγια του καὶ ἔπειτα πρόσθεσε μὲ μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι:

— Ἔχω τὴν τιμή, κύριε Ντυράν, νὰ ζητήσω τὸ χέρι τῆς κόρης σας.

Καὶ κεραυνὸς ἂν ἔπεφτε ἐκείνη τὴ στιγμὴ μέσα στὸ δωμάτιο, δὲν θὰ προκαλοῦσε τέτοια ταραχὴ στοὺς ἀφελεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους, ποὺ δὲν ἦσαν σὲ θέσι νὰ ξεχωρίσουν τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὸ ψέμμα. Ἕνας εὐγενής, πλούσιος καὶ ὡραῖος νέος νὰ ζητήση σὲ γάμο τὴν καμπούρα καὶ κακοφτιασμένη θυγατέρα τους! Μήπως ὀνειρεύονταν τάχα;

Ἡ μητέρα τῆς Ρόζας ποὺ εἶχε ἀντιληφθεῖ στὸ μεταξὺ τὸ αἴσθημα τῆς κόρης της πρὸς τὸν κ. Κερνέκ, ἔσπευσε νὰ τῆς ἀναγγείλη τὴν εὐχάριστη εἴδησι.

— Κόρη μου, τῆς εἶπε, ὁ κ. Κερνὲκ μοῦ ζήτησε πρὸ ὀλίγου τὸ χέρι σου.

Στὰ λόγια αὐτὰ ἡ νέα, πνιγμένη ἀπ' τὴ συγκίνησι, ἀγκάλιασε τὴ γρηὰ μητέρα της καὶ τὴ φίλησε....

Μιὰ βδομάδα πέρασε ἐντωμεταξύ.

Ἡ Ρόζα, ἡ τόσο μελαγχολικὴ καὶ περίλυπη, γελοῦσε τώρα, τραγουδοῦσε κι' ἦταν εὐτυχισμένη. Τῆς φαινόταν πὼς ἄκουγε κάθε τόσο τὶς λέξεις ποὺ τῆς εἶχε ψιθυρίσει ὁ ἀρραβωνιαστικός της, ὅταν τῆς ἐπρόσφερε τὸ πρῶτο του μπουκέτο:

— Ἀγαπητή μου Ρόζα, τὰ μυστικὰ τῆς καρδιᾶς μου τὰ ἐμπιστεύθηκα στὰ λευκὰ αὐτὰ τριαντάφυλλα ποὺ σοῦ μοιάζουν σὰν νἆναι ἀδέρφια σου. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα αὐτὰ θὰ σοῦ λὲν γιὰ τὴν ἀγάπη μου....

Ἕνα πρωῒ ὁ ὑποψήφιος γαμπρὸς ἐπισκέφθηκε τὸν πεθερό του, πιὸ νωρίτερα ἀπ' τὴ συνηθισμένη ὥρα.

— Κύριε Ντυράν, τοῦ εἶπε, ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου μου πλησιάζει καὶ σὲ λίγο γίνομαι κάτοχος τῆς περιουσίας τοῦ θείου μου. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ποσὸν ποὺ κληρονομῶ εἶνε τεράστιο, μοῦ χρειάζονται πέντε χιλιάδες φράγκα γιὰ ἔξοδα συμβολαιογραφείου...

— Ἐπιτρέψατέ μου, παιδί μου, νὰ σὲ διευκολύνω ἐγώ, τοῦ εἶπε ὁ γέρος δειλὰ καὶ διευθύνθηκε στὸ γραφεῖο του. Ἔβγαλε ἀπὸ κεῖ μιὰ δέσμη χαρτονομισμάτων καὶ τὴν ἐνεχείρισε στὸ νέο.

Ἀπὸ κείνη ὅμως τὴν ἡμέρα ὁ νέος ἐξαφανίστηκε καὶ δὲν ἐξαναφάνηκε πουθενά. Τοῦ κάκου τὸν περίμενε ἐπὶ ὁλόκληρες ὧρες ἡ ἀρραβωνιαστικιά του ἀκουμπισμένη στὸ παράθυρο, μὲ ἀνήσυχη καρδιὰ καὶ μάτια δακρυσμένα.

Ὁ κλέφτης τῆς ἀγάπης εἶχε χαθῆ γιὰ πάντα μαζὺ μὲ τὰ χρήματα τοῦ πατέρα της. Ἀπὸ τὸ σύντομο ἐκεῖνο εἰδύλλιο δὲν τῆς ἀπόμειναν τῆς Ρόζας παρὰ μόνο λίγα ξερὰ λουλούδια ποὺ τὰ διατηροῦσε πάντα γιὰ νὰ θυμᾶται τὸν ἀγαπημένο της. Τὰ μαραμένα ἐκεῖνα τριαντάφυλλα τῆς ἔφερναν στὸ νοῦ τὴν εἰκόνα τῆς ἰδίας ζωῆς της, κι' ἦταν βέβαιη πὼς ὅταν ξεφύλλιζε καὶ τὸ τελευταῖο πέταλο, μαζὺ μ' αὐτὸ θὰ πετοῦσε ἀπ' τὸ σῶμα κι' ἡ λευκὴ βασανισμένη ψυχή της.

Ὅταν ἔφτασε ἡ ἄνοιξι, ἡ μικρὴ καμπούρα ἀποκοιμήθηκε γιὰ πάντα, ἔχοντας τὰ μάτια της γυρισμένα πρὸς τὸ παράθυρο καὶ σφίγγοντας στὰ κοκκαλιάρικα χέρια της τὸ μοναδικὸ ξερὸ λουλοῦδι ποὺ ἀπόμεινε ἀπ' τὸ μπουκέτο τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ της.

Τώρα ἀναπαύεται στὸ μικρὸ ἐξοχικὸ νεκροταφεῖο τοῦ τόπου της καὶ γύρω ἀπὸ τὸ μνῆμα της ἔχουν φυτρώσει ἀμέτρητα κάτασπρα παρθενικὰ ρόδα, τὰ ὁποῖα σκεπάζουν τὴν πλάκα τοῦ τάφου της. Χωρὶς ἄλλο τὰ ρόδα αὐτὰ θἆναι τὰ δάκρυα τῆς προδομένης κοπέλλας ποὺ ἀνθίσαν μὲ τὴν ἀνοιξιάτικη δροσιά.....

ΙΟΥΛΙΟΣ ΛΕΜΑΙΤΡ

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΚΟΥΡ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΡΔΙΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ :) *Μαυρίκιος, 35 ἐτῶν.*
) *Μάρθα, γυναῖκα του, 30 ἐτῶν.*

(Στὸ Παρίσι, σ' ἕνα κομψὸ σαλόνι. Ἡ Μάρθα κάθεται σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ κεντάει. Ὁ Μαυρίκιος κάθεται λίγο πιὸ πέρα καὶ διαβάζει μιὰ ἐφημερίδα).

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ***(πετῶντας ἔξαφνα τὴν ἐφημερίδα).*** — Ἄχ, Θεέ μου !

ΜΑΡΘΑ. — Τί ἔχεις, Μαυρίκιε ; Γιατὶ ἀναστέναξες ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ἄ, ἔτσι τυχαίως....

ΜΑΡΘΑ. — Διάβασες τίποτε δυσάρεστο στὴν ἐφημερίδα ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν διάβασα τίποτε.

ΜΑΡΘΑ. — Τί ἔκανες τόσην ὥρα ; Προσποιόσουν λοιπὸν ὅτι διάβαζες ; Τί ἔχεις, Μαυρίκιε ; Τί μοῦ κρύβεις ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Μὴ γίνεσαι παιδί, Μάρθα.

ΜΑΡΘΑ. — Πές μου τί ἔχεις. Νομίζεις πὼς μπορεῖς νὰ μοῦ κρυφτῇς ; Ἀπὸ χτὲς σὲ νοιώθω ταραγμένο.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Εἶνε φαντασία σου.

ΜΑΡΘΑ. — Πές μου τί συμβαίνει ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν συμβαίνει τίποτε... ***(Σηκώνεται ἔξαφνα)***. Μάρθα. Θὰ πάω κάπου γιὰ μιὰ ὑπόθεσί μου. Ἂν ἀργήσω νὰ γυρίσω, μὴν ἀνησυχήσης...

ΜΑΡΘΑ. — Τί λόγια εἶνε αὐτά ; Ποῦ θὰ πᾷς ; Γιατὶ θ' ἀργήσῃς νὰ γυρίσῃς ; Πές μου, τί συμβαίνει ; Μαυρίκιε.... Τί ἔχεις ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν ἔχω τίποτε, ἀγαπημένη μου. Εἶμαι καὶ σήμερα εὐτυχισμένος, ὅπως πάντα. Καὶ πῶς νὰ μὴν εἶμαι εὐτυχισμένος, ἀφοῦ ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε γιὰ σύντροφο τῆς ζωῆς μου ἐσένα ; Ἐσένα τὴν πιὸ ὤμορφη καὶ τὴν πιὸ καλὴ γυναίκα τοῦ κόσμου...

ΜΑΡΘΑ. — Καὶ ὅμως... Δὲν μπορῶ νὰ ἡσυχάσω. Ὑποπτεύουμαι πὼς κάτι σοῦ συμβαίνει. Ξέρεις καλὰ πὼς αἰσθάνουμαι πάντα ὅ,τι κι' ἂν κρύβῃς στὴν καρδιά σου. Καὶ ποτὲ - ποτὲ δὲν μ' ἀπάτησαν τὰ προαισθήματά μου.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Καὶ τί προαισθάνεσαι σήμερα ;

ΜΑΡΘΑ. — Δὲν ξέρω ἀκριβῶς τί... Κάτι ὅμως, κάτι σοβαρὸ σοῦ συμβαίνει... Κάποιος κίνδυνος σ' ἀπειλεῖ.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Φαντασίες...

ΜΑΡΘΑ. — Ὄχι, ὄχι. Κάτι σπουδαῖο μοῦ κρύβεις....

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ὤ, μὴν ἀνησυχεῖς... Δὲν εἶνε τίποτε...

ΜΑΡΘΑ. — Πές μου λοιπόν. Πές μου τί εἶνε... Μὰ δὲν βλέπεις πῶς ἀγωνιῶ ; Εἶνε προτιμώτερο νὰ μοῦ πῇς νὰ ξέρω τί συμβαίνει.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ἔ, λοιπόν... Μάλλωσα μὲ κάποιον στὴ λέσχη. Σὲ βαθμὸ ποὺ ἤρθαμε στὰ χέρια...

ΜΑΡΘΑ. — Ἐσύ, Μαυρίκιε ;... Ἐσὺ ποὺ εἶσαι τόσο εὐγενής, τόσο ὑπομονετικός !...

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Μὰ δὲν ξέρεις... Ὁ ἄθλιος αὐτὸς σήκωσε τὸ χέρι του καὶ μὲ χτύπησε...

ΜΑΡΘΑ. — Ἄ ! Καὶ τὸν χτύπησες κ' ἐσὺ ὕστερα ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν πρόφτασα. Ἦρθαν ἀμέσως καὶ μᾶς χώρισαν. Μὰ ἡ μονομαχία μαζύ του, εἶνε ἀναπόφευκτη...

ΜΑΡΘΑ. — Ἡ μονομαχία... Ἡ μονομαχία ἔχει καταργηθῆ πειά, ἀπαγορεύεται....

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν ἔχει καταργηθῆ, Μάρθα. Γίνεται σπανιώτερα. Αὐτὸ εἶνε μόνον... Ὅταν ὁ λόγος εἶνε πολὺ σοβαρὸς καὶ οἱ ἀντίπαλοι ἀνήκουν στὸν καλὸ κόσμο, ἡ μονομαχία ἐπιβάλλεται... Οὔτε ἐγώ, οὔτε αὐτὸς ποὺ μὲ χτύπησε, μποροῦμε νὰ τὴν ἀποφύγουμε...

ΜΑΡΘΑ. — Θεέ μου !... Τί κακὸ εἶνε αὐτὸ πάλι ; Ἡ Μοῖρα λοιπὸν φθόνησε τὴν εὐτυχία μας ; Καὶ τί θὰ γίνω ἐγὼ χωρὶς ἐσένα, τὸ φῶς, τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς μου, Μαυρίκιε, ἀγαπημένε μου ;..... ***(Τὸν ἀγκαλιάζει σφιχτά)***. Μὴν πᾷς, Μαυρίκιε. Ἀκοῦς ; Μὴν πᾷς ! Δὲν θέλω νὰ πεθάνῃς !... Δὲν θέλω !... Θὰ πεθάνω κι' ἐγὼ... Θὰ τρελλαθῶ !....

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Μὴ κάνῃς ἔτσι, ἀγάπη μου... Σκέψου λίγο πιὸ λογικά...

ΜΑΡΘΑ. — Πιὸ λογικά. Τὴ στιγμὴ ποὺ σὲ χάνω !...

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Θέλεις ἐγώ, ὁ ἀγαπημένος σου, νὰ φανῶ δειλὸς καὶ ἄνανδρος ;

ΜΑΡΘΑ. — Τί δυστυχία ἀνέλπιστη μᾶς βρῆκε, Θεέ μου !

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Τὰ ἔχω κανονίσει ὅλα, ἔχω φροντίσει γιὰ ὅλα... Κι' ἂν μὲ σκοτώσῃ ὁ ἀντίπαλός μου...

ΜΑΡΘΑ *(διακόπτοντάς τον)*. — Θὰ σκοτωθῶ κι' ἐγώ !....

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ *(συνεχίζοντας)*. — Θὰ εἶσαι ἐξησφαλισμένη.

ΜΑΡΘΑ. — Μὴ μοῦ μιλᾷς γι' αὐτὰ τὰ πράγματα. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει τίποτα στὸν κόσμο, ἐκτὸς ἀπὸ σένα...

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ἀλλὰ μὴν ἀπελπίζεσαι... Ξέρεις ὅτι εἶμαι καλὸς σκοπευτής.

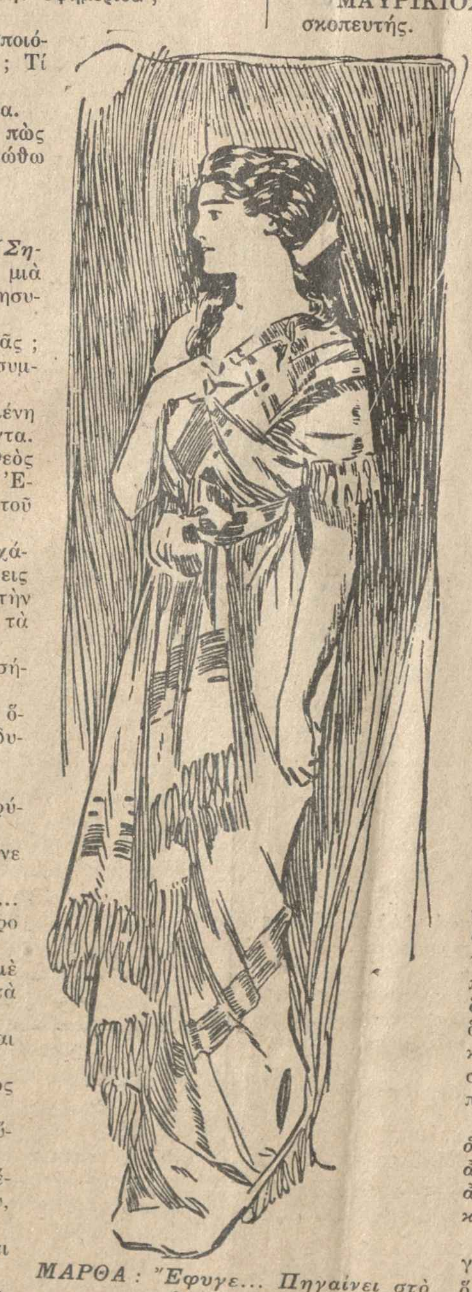

ΜΑΡΘΑ : Ἔφυγε... Πηγαίνει στὸ θάνατο !...

ΜΑΡΘΑ. — Δὲν μ' ἀγαπᾷς... Ἂν μ' ἀγαποῦσες, δὲν θὰ πήγαινες. Μὴν πᾷς, Μαυρίκιε... Μεῖνε... Μὴν πᾷς !... Γιὰ νὰ μὴ σὲ πῇ ὁ κόσμος ἄνανδρο, προτιμᾷς νὰ μὲ καταστρέψῃς ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ἀντίο, Μάρθα !... ***(Τὴν φιλεῖ)***. Ἤ ὄχι, ὄχι, ἀντίο ! Καλὴν ἀντάμωσι ! Σὲ μιὰν ὥρα θὰ εἶμαι ἐδῶ ! Εἶμαι βέβαιος πὼς δὲν θὰ πάθω τίποτε !

ΜΑΡΘΑ.—Ὁ Θεὸς μαζύ σου, ἀγαπημένε μου !... Ἄχ, δὲν μπορῶ πειὰ οὔτε νὰ μιλήσω... Τρέμω.... ***(Φιλιοῦνται βουβά, ἀπελπισμένα. Ὁ Μαυρίκιος φεύγει, πνίγοντας τοὺς λυγμούς του).***

ΜΑΡΘΑ ***(μόνη, μὲ φωνὴ σβυσμένη)***. — Ἔφυγε ! Πηγαίνει στὸ θάνατο !... Πάει γιὰ νὰ σκοτώσῃ ἢ νὰ σκοτωθῇ.... Τί ἀγωνία !... Τί μαρτύριο !... Καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ μιά, ποιὸς ξέρει πόσο ἀνόητη, ἀφορμή !... Καὶ ὁ ἀντίπαλός του θὰ ἔχῃ οἰκογένεια βέβαια κι' αὐτός, θὰ ἔχῃ μητέρα, ἀδελφή, ἴσως νὰ εἶνε παντρεμμένος κι' αὐτός ! Καὶ θ' ἀγωνιοῦν καὶ οἱ δικοί του, ὅπως ἐγώ. Ἀλλ' αὐτὸς φταίει... Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἔδωσε καμμιὰ ἀφορμή... Ὁ ἄλλος τὸν χτύπησε... Ἀλήθεια ὅμως.... Εἶνε γενναῖος, ὁ Μαυρίκιος ! Πρέπει νὰ εἶμαι ὑπερήφανη γι' αὐτόν... Ἐγὼ εἶμαι δειλὴ καὶ ἄνανδρη, ποὺ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μείνῃ. Ἀπαιτοῦσα νὰ παραβῇ τὶς παραδόσεις τῆς ἡρωϊκῆς καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας του ! Ὤ, βέβαια, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ μὴν πάῃ. Καὶ τοὔλεγα πὼς δὲν μ' ἀγαπάει !.... Ἐνῶ μὲ λατρεύει τόσο !.... Μὰ ἔπρεπε νὰ σταθῇ πιὸ ψηλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη του ἀκόμα. Τὸ σύμβολο τῆς οἰκογενείας του εἶνε : «*Ὅλα γιὰ τὴν τιμή !*» Πῶς τὸ ξέχασα, Θεέ μου ! Δὲν εἶμαι ἄξια νὰ εἶμαι γυναῖκα του. Δὲν εἶμαι ἄξια νὰ φέρω τὸ ἔνδοξό του ὄνομα... Μαυρίκιε !... Ἀγάπη μου !... Μέσα στὶς φλέβες σου τρέχει τὸ αἷμα τῶν γενναίων ἐκείνων ἱπποτῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κατάγεσαι ! Ἐγὼ ἤμουν μιὰ δειλὴ μικρὴ γυναικοῦλα, πρὸ ὀλίγου ὅταν σοῦ ἔλεγα νὰ μείνῃς ! Μὰ τώρα κατάλαβα τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς σου... Ὤ, πόσο περισσότερο σ' ἀγαπῶ τώρα, γενναῖέ μου ἱππότα !

(Ἔξαφνα ἡ πόρτα ἀνοίγει, καὶ ὁ Μαυρίκιος μπαίνει μέσα σῶος καὶ ἀβλαβής. Ἡ Μάρθα ρίχνεται στὴν ἀγκαλιά του, κι' ἐκεῖνος τὴν ἀγκαλιάζει μὲ πάθος).

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Μάρθα !... Ἀγάπη μου !... Ἐσὺ εἶσαι γιὰ μένα ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχω στὸν κόσμο... Εἶχα διαρκῶς μπροστά μου τὸ λυπημένο σου πρόσωπο ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὔφυγα. Ἄκουγα ἀκατάπαυστα τὰ λόγια σου : «Μὴν πᾷς... Μαυρίκιε... Δὲν μ' ἀγαπᾷς» !...

ΜΑΡΘΑ. — Ἀγαπημένε μου ! Ἀγαπημένε μου ! Ἡρωά μου ! Γενναῖέ μου !...

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Δὲν μποροῦσα λοιπόν, ναὶ δὲν μποροῦσα, νὰ μὴν εἰσακούσω τὴν παράκλησί σου. Τὰ δακρυσμένα σου μάτια μὲ παρακολουθοῦσαν παντοῦ.... Ὄχι, δὲν ἔχω τὴν δύναμι νὰ σὲ κάνω νὰ ὑποφέρῃς περισσότερο, νὰ καταστρέψω τὴν εὐτυχία σου...

ΜΑΡΘΑ. — Λοιπόν, Μαυρίκιε ; Τί ἔγινε ; Πές μου. Δὲν μονομάχησες ;

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

Καλότυχος ποὺ πέθανε στὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ του
καὶ τὸν ἐτριγυρίσανε κι' οἱ ξένοι κι' οἱ δικοί του,
κι' ἀλλοιὰ σ' ἐκειὸν ποὺ πέθανε σὲ ξενοδόχου σπίτι,
κι' εἶνε τὸ σπίτι ἀσάρωτο κι' ὁ νειὸς κουρνιαχτισμένος.
Δὲν βλέπει μάνα νὰ πονῇ, μήτε ἀδερφὸ νὰ κλαίῃ.
—Ματάκια μου σφαλίσετε, χέρια μου σταυρωθῆτε,
καὶ σὺ κορμὶ λεβέντικο ἁπλώσου μοναχό σου.

* * *

Ποιὸς ἦταν κειὸς ποὺ σοὔφερε τέτοιο κακὸ χαμπέρι ;
Εἶχε ποδάρια νὰ σταθῇ καὶ χείλη καὶ σοῦ τὤειπε
καὶ στόμα καὶ στὸ μίλησε καὶ σοὖπε τέτοιο λόγο ;
Σοὖπε τὸ πῶς ἀπέθανα στῆς ξενητιᾶς τὰ μέρη,
ξένοι μὲ σαβανώσανε καὶ ξένοι μὲ κηδέψαν,
δίχως λιβάνι καὶ κερί, δίχως παπᾶ καὶ ψάλτη,
ἀπόξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ σ' ἕνα χωράφι χέρσο !....

* * *

Πρέπει τοὺς καλοθάνατους νὰ μὴν τοὺς πολυκλαῖνε,
παρὰ τοὺς κακοθάνατους τοὺς θαλασσοπνιγμένους,
αὐτοὺς ποὺ τρώει ἡ θάλασσα καὶ ποὺ χτυπάει ὁ βράχος
καὶ πάει χώρια τὸ κορμὶ καὶ χώρια τὸ
[κεφάλι....
Τὸν πήρανε τὰ ρέμματα, τὸν πᾶν στὴν
['Αλεξάντρα
καὶ βγῆκαν ἡ Ἀλεξαντρινὲς νὰ πλύνουν,
[νὰ λευκάνουν.
—Γιὰ ἰδὲς κορμὶ γιὰ καμουχᾶ καὶ μέση γιὰ
[βελοῦδο
καὶ δάχτυλα μασουρωτὰ γιὰ βεργοδα-
[χτυλίδια.

* * *

Κυρὰ ποὺ κάθεσαι ψηλά, κατέβα παρα-
[κάτω.
Θέλεις κατέβα δυὸ σκαλιά, θέλεις κατέ-
[βα τρία
καὶ κούνα τὸ κεφάλι σου νὰ πέσῃ τὸ στε-
[φάνι
καὶ κούνα τὰ χεράκια σου νὰ βγοῦν τὰ
[δαχτυλίδια.
Κι' ἀπὸ τὰ σήμερα ἡμεροῦ κι' ἀπὸ τὴν
[ὥρα τούτη,
θὲ νὰ σ' ἀλλάξουν τ' ὄνομα καὶ θὰ σὲ
[λένε χήρα.

* * *

Τίποτε δὲν ἐζήλεψα μὲς στὸν ἀπάνω
[κόσμο
παρὰ τὴ μάνα μὲ παιδιά, τὴν ἀδερφὴ μ'
[ἀδέρφια
καὶ δυὸ ἀδερφὲς ἀγκαρδιακὲς ποὺ νἄν'
[ἀγαπημένες.
κι' ἂν τύχουν δρόμο ἀλαργινό, ἀντάμα τόνε κάνουν.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Μάρθα ! Ἀγάπη μου ! Δὲν καταλαβαίνεις ; Γύρισα πίσω...

(Ἡ Μάρθα φεύγει ἔξαφνα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του καὶ πέφτει σὲ μιὰ πολυθρόνα).

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Ναί, ἀγάπη μου !... Γύρισα πίσω... Ἦρθα στὸ σπιτάκι μας, στὴ φωλιά μας... Σ' ἐσένα...

ΜΑΡΘΑ. — Καὶ πῶς, πῶς θὰ δικαιολογηθῇς ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Οἱ φίλοι μου θὰ τὰ διορθώσουν ὅλα. Θὰ τοὺς πῶ μάλιστα, ἂν ἐπιμένῃ ὁ ἀντίπαλός μου, νὰ τοῦ ζητήσουν συγγνώμην ἐκ μέρους μου...

ΜΑΡΘΑ. — Ἐσύ, Μαυρίκιε, θὰ τὸ κάνῃς αὐτό ; Ἐσύ ;

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Γιὰ σένα, ἀγάπη μου ! ***(Πηγαίνει κοντά της, τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴν φιλεῖ. Ἐκείνη μένει ἀκίνητη, σκεφτική).***

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ. — Τί σκέπτεσαι, Μάρθα ; Μήπως μὲ περιφρονεῖς, γιατὶ γύρισα ; Δὲν εἶσαι εὐτυχισμένη τώρα ποὺ ἦρθα κοντά σου, προτιμῶντας τὴ δική σου εὐτυχία ἀπὸ τὴν ὑπόληψι τοῦ κόσμου ; Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένη γιατὶ σὲ ἄκουσα ; Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω... Μοῦ φαίνεται τόσο παράξενη ἡ στάσις σου, ἡ σιωπή σου... Μήπως δὲν μ' ἀγαπᾷς, ὅπως πρῶτα ; Μά, μίλησέ μου, μίλησέ μου λοιπόν. Μοῦ κάνει κακὸ ἡ σιωπή σου αὐτή. Πολὺ κακό. Δὲν ξέρω τί νὰ ὑποθέσω.... Φοβᾶμαι...

ΜΑΡΘΑ ***(μὲ σκυμμένο κεφάλι, σιγά, σὰν νὰ ὀνειρεύεται)***. — Ὥστε τὸ ἔκανες αὐτό, ἐσύ ; Γύρισες πίσω..... Ἐσύ... ***(Πιὸ δυνατά)***. Δὲν τὸ ἐπερίμενα ἀπὸ σένα αὐτό, Μαυρίκιε ! Δὲν τὸ περίμενα... Καὶ τώρα... Δὲν ξέρω, δὲν ξέρω κι' ἐγὼ τί ἔχω... Ἴσως, ἴσως εἶνε ἀπὸ τὴν μεγάλη μου χαρά... Ναί, χωρὶς ἄλλο, εἶνε ἀπὸ τὴν μεγάλη μου χαρά... Ἀπὸ τὴ συγκίνησι, γιατὶ ἦρθες... Ναί, αὐτὸ εἶνε... ***(Πολὺ σιγὰ πρὸς τὸν ἑαυτόν της)***. Τί παράξενο, Θεέ μου !.... Θὰ προτιμοῦσα νὰ πήγαινε.... Μοῦ φαίνεται πὼς τὸν ἀγαπῶ λιγώτερο τώρα !... Θεέ μου, Θεέ μου !...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΝΑΛΚΑΣ ΚΑΙ ΑΙΣΧΥΝΗΣ

ΤΟΥ ΓΚΕΣΝΕΡ

Ὁ Μενάλκας ἦταν ἕνα νειὸ βοσκόπουλο κι' ἐφύλαγε τὸ κοπάδι του στὸ βουνό. Μιὰ μέρα ἔχασε ἕνα πρόβατο καὶ πῆρε μὲ τὴν ἀράδα τὰ λαγκάδια γιὰ νὰ τὸ βρῇ. Καθὼς ἐπροχωροῦσε, ἀνακάλυψε μέσα σὲ κάτι χαμόκλαδα ἕναν ἄνθρωπο ποὺ τὸ μεσημεριάτικο κάμμα τὸν εἶχε ἀναγκάσει νὰ ξαπλωθῇ ἐκεῖ, γιὰ νὰ βρῇ λίγη δροσιά.

— Ἄ ! παλληκάρι μου, τοῦ φώναξε ὁ ἄγνωστος σὰν τὸν εἶδε ξαφνικὰ μπροστά του. Ἦρθα ἀπὸ τὰ χτὲς σ' αὐτὸ τὸ ἄγριο βουνὸ γιὰ νὰ κυνηγήσω ἀγριόγιδα, ἀλλὰ ἔχασα τὸ δρόμο καὶ δὲν ξέρω ἀπὸ ποῦ νὰ βγῶ. Ὅσο κι' ἂν ἐπλανήθηκα, τίποτα δὲν κατώρθωσα νὰ βρῶ. Οὔτε καλύβα γιὰ νὰ κοιμηθῶ, οὔτε βρύσι γιὰ νὰ σβύσω τὴ δίψα μου, οὔτε φαΐ γιὰ νὰ χορτάσω τὴν πεῖνα μου....

Μόλις τ' ἄκουσε αὐτὰ ὁ Μενάλκας, ἔβγαλε καὶ τοὔδωσε ἀπ' τὸ σακκοῦλι του ψωμὶ καὶ χλωρὸ τυρί, ὕστερα ξεκρέμασε ἀπ' τὸ πλευρό του ἕνα φλασκὶ μὲ γάλα καὶ τοῦ εἶπε :

— Πιὲ ὅσο θέλεις ἀπ' αὐτὸ τὸ γάλα κι' ὕστερα ἔλα κοντά μου νὰ σοῦ δείξω τὸ δρόμο.

Ἀφοῦ ὁ ξένος ἔφαε κι' ἔπιε γιὰ καλά, ἀκολούθησε τὸ βοσκὸ κι' ἐκεῖνος τὸν ἔφερε πέρα ἀπ' τὸ βουνό.

Τὴν ὥρα ποὺ θὰ χωρίζονταν, ὁ κυνηγὸς Αἰσχύνης —ἔτσι λεγόταν ὁ ἄγνωστος— εἶπε στὸ σύνοδό του :

— Ὡραῖέ μου βοσκέ, μοῦ ἔσωσες τὴ ζωή. Ἂν δὲν ἤσουν ἐσύ, θὰ πέθαινα μέσα στὸ δάσος. Μὲ τί τρόπο λοιπὸν μπορῶ νὰ σοῦ ξεπληρώσω τὸ καλό ; Θέλεις νἄρθῃς μαζύ μου στὴν πολιτεία ; Ἐκεῖ δὲν κάθονται σὲ καλύβια μὲ καλαμένιες σκεπές, ἀλλὰ σὲ μαρμαρένια παλάτια. Θὰ κατοικῇς στὸ σπίτι τὸ δικό μου, θὰ τρῶς μὲς σ' ἀσημένια πιάτα καὶ θὰ πίνῃς σὲ χρυσᾶ ποτήρια....

— Τί δουλειὰ ἔχω ἐγὼ στὴν πολιτεία ; ἀπάντησε ὁ Μενάλκας. Καλὰ εἶμαι κι' ἐδῶ στὸ μικρό μου καλύβι. Μέσα σ' αὐτὸ δὲν φοβᾶμαι οὔτε τὶς μεγάλες βροχές, οὔτε τοὺς ὁρμητικοὺς ἀνέμους. Ἂν τὸ καλύβι μου δὲν περιστοιχίζεται ἀπὸ κολῶνες, ὅμως τὸ τριγυρίζουν καρποφόρα δέντρα καὶ καταπράσινα κλήματα. Ὅποτε διψῶ, πάω στὴν κοντινὴ βρύσι καὶ γεμίζω τὸ πήλινο σταμνί μου μὲ κρουσταλλένιο νερό. Ξέχασα νὰ σοῦ πῶ πὼς ἔχω καὶ γλυκὸ κρασί. Τρώω ὅ,τι μοῦ δίνουν τὰ δέντρα καὶ τὸ κοπάδι μου. Κι' ἂν δὲν ἔχω χρυσᾶ ἢ ἀσημένια σκεύη, ὡστόσο στολίζω τὸ τραπέζι μου μ' εὐωδιαστὰ λουλούδια....

— Ἔλα μαζύ μου, βοσκέ, ἐξακολούθησε παρακλητικὰ ὁ Αἰσχύνης. Ὑπάρχουν καὶ στὶς πολιτεῖες δέντρα καὶ λουλούδια. Ἐκεῖ θὰ ἰδῇς ὁλόϊσες δεντροστοιχίες καὶ καθάρια νερὰ ποὺ τρέχουν μὲς ἀπὸ στόματα Νυμφῶν σὲ μαρμαρένιες δεξαμενές.

— Τὰ δάση μας μὲ τὸν ἴσκιο τους, ἀπάντησε ὁ Μενάλκας, εἶνε πιὸ ὤμορφα ἀπὸ τοὺς στενόχωρους δρόμους σας. Τὰ λειβάδια μας στολίζονται ἀπὸ ὡραῖα λουλούδια. Ὄχι, δὲν πάω στὴν πολιτεία....

— Ἐκεῖ θὰ ἰδῇς, τοῦ εἶπε ὁ Αἰσχύνης, κοπέλλες ντυμένες στὸ μετάξι, ποὺ ἡ θωριά τους δὲν μαυρίζει ἀπ' τὶς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου. Εἶν' ἄσπρες σὰν τὸ γάλα κι' ἔχουν γιὰ στολίδια ἀκριβὰ μαργαριτάρια. Οἱ μουσικοὶ θὰ μαγέψουν τὴν ἀκοή σου μ' ἁρμονικὲς μελωδίες...

— Δὲν μπορεῖ νὰ βρεθῇ ἄλλη νέα πιὸ ὤμορφη ἀπ' τὴ μελαχροινὴ βοσκοποῦλα μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μενάλκας. Ἤθελα νὰ τὴν ἔβλεπες ὅταν φοράει στὰ μαλλιά της δροσερὰ τριαντάφυλλα καὶ πολύχρωμα στεφάνια. Ὤ, τί ὡραῖα ποὺ εἶνε ὅταν καθόμαστε οἱ δυό μας κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιο τῶν δέντρων καὶ πλάϊ μας μουρμουρίζει τὸ ρυάκι !.... Αὐτὴ τότε ἀρχίζει τὸ τραγοῦδι, καὶ δὲν ξέρεις τί ὡραῖα ποὺ τραγουδεῖ.... Ἐγὼ τὴ συνοδεύω μὲ τὴ φλογέρα κι' ὁ ἀντίλαλος φέρνει μακρυὰ τὰ τραγούδια μας. Ὄχι, ὄχι, δὲν πηγαίνω μαζύ σου στὴν πολιτεία....

— Τί θέλεις λοιπὸν νὰ σοῦ προσφέρω, βοσκέ ; ξαναρώτησε ὁ κυνηγός. Ἄνοιξε τὴ χοῦφτα σου καὶ πάρε αὐτὸ τὸ χρυσάφι ποὺ σοῦ χαρίζω....

— Τί τὸ χρειάζομαι, ξένε, τὸ χρυσάφι σου ; ἀπάντησε ὁ βοσκός. Τί ν' ἀγοράσω μὲ τὸ χρυσάφι σου, τοὺς καρποὺς τῶν δέντρων, τὰ λουλούδια τῶν λειβαδιῶν ἢ τὸ γάλα τῶν προβάτων μου ;

— Τί θέλεις λοιπόν, εὐτυχισμένε βοσκέ ; Πῶς μπορῶ νὰ ξεπληρώσω τὴν εὐεργεσία σου ;

— Ἂν θέλῃς, εἶπε ὁ βοσκὸς ὕστερα ἀπὸ κάποιο δισταγμό, δός μου τὸ φλασκὶ ποὺ ἔχεις κρεμασμένο στὸ πλευρό σου. Αὐτὸ τὸ δῶρο μοῦ φτάνει.

Τότε ὁ κυνηγὸς μ' ἕνα χαμόγελο καλοσύνης ἔδωσε στὸ Μενάλκα τὸ φλασκὶ κι' ἐκεῖνος, μόλις τὸ πῆρε, ἄρχισε νὰ χοροπηδᾷ στὰ χορτάρια σὰν κατσίκι ἀπ' τὴ χαρά του....

ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑ ΑΓΙΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

Οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες καὶ τὰ ἱερὰ κειμήλια. Ὁ Σταυρός, ἡ κολῶνα τῆς Μαστιγώσεως, ἡ Τράπεζα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, κλπ. Ἡ πέτρα τοῦ θαύματος. Τὰ κειμήλια τῆς Ἁγίας Σοφίας. Τί ἀνεκάλυψε, κοντὰ στὰς Θήβας, ἕνας Γάλλος ἀρχαιολόγος. Ὁ λίθες τῆς Κανᾶ. Ἕνας θησαυρός, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Οἱ Βυζαντινοὶ τοῦ Μέσου Αἰῶνος, ποὺ ἦσαν εὐλαβέστατοι, ἐφρόντιζαν νὰ συγκεντρώνουν στὸ Βυζάντιο τὰ ἅγια λείψανα καὶ πρὸ πάντων τ' ἀναφερόμενα στὸ θεῖο Πρόσωπο τοῦ Σωτῆρος, τὰ ὁποῖα δικαίως ἐθεώρουν πολυτιμώτατα καὶ περιζήτητα. Στὶς ἐκκλησίες τῆς Κωνσταντινουπόλεως διετηροῦντο μὲ ἐξαιρετικὴ προσοχὴ τὰ ὄργανα τοῦ Σταυρικοῦ Θανάτου, ὁ ἀκάνθινος στέφανος, ὁ σπόγγος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπότισαν ξῦδι τὸν Ἰησοῦ, τὸ σεντόνι μὲ τὸ ὁποῖον ἐτύλιξαν τὸ θεῖον του Σῶμα, ἡ λήκυθος ποὺ εἶχε τὸ λάδι, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἄλειψαν. Ἀκόμη τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσε, τὴν πορφυρὴ χλαμύδα, τὰ πέδιλά του, τὰ σπάργανα τῆς γεννήσεώς του κλπ. Τέλος οἱ Βυζαντινοὶ ἐφρόντισαν νὰ περισώσουν «ἀκόμη καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀφώνους μάρτυρας τῶν θαυμάτων καὶ τῶν βασάνων τοῦ Σωτῆρος», δηλ. τοὺς βράχους καὶ τὰ λιθάρια, ἐπάνω στὰ ὁποῖα εἶχε συντελεσθεῖ κάτι ἀξιοσημείωτο τῆς ἐπίγειας ζωῆς του.

Εὐθὺς ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 4ου αἰῶνος, διατηροῦσαν στὴν Παλαιστίνη πολλὰ τέτοια μνημεῖα. Στὰ Ἱεροσόλυμα ἔδειχναν τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ἐκύλησε στὸ μνῆμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Ἄγγελος ἀπεκύλησε κατὰ τὴ στιγμὴ τῆς Ἀναστάσεως. Ἀλλοῦ πάλιν ἔδειχναν, (βαμμένο μὲ τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρος) τὸ μαρμάρινο στύλο, ἐπάνω στὸν ὁποῖο τὸν ἔδεσαν, διὰ νὰ τὸν μαστιγώσουν, καθὼς καὶ τὴν πέτρα ὅπου εἶχε στηριχθεῖ ὁ Σταυρός κλπ.

Στὸ Ἰουδαϊκὸ χωριὸ Συχὲμ μάλιστα ἔχτισαν ἕνα ναὸ ἐπίτηδες, γιὰ νὰ στεγάζῃ τὸ πηγάδι, κοντὰ στὸ ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς ἐκουβέντιασε μὲ τὴ Σαμαρείτιδα. Στὸ ὄρος Σιών, στὸ ναὸ τῆς Παναγίας, ἔδειχναν τὸ στενόμακρο τραπέζι τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καὶ τὴ λιθαρένια λεκάνη, μέσα στὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς ἔπλυνε τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του. Σ' ἕνα Βηθλεεμίτικο μοναστῆρι διατηροῦσαν τὴν κούνια τοῦ Χριστοῦ. Στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Τάφου, τὸ λιθάρι ποὺ δείχνει τὸ κέντρο τοῦ κόσμου, τὸν ὀνομαζόμενον Διαβήτην, «ὅν ὁ Θεὸς διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἔθηκε, μετρήσας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου». Ἐπάνω σ' αὐτό, ὁ Ἰωσὴφ καὶ ὁ Νικόδημος, μετὰ τὴν Ἀποκαθήλωσι, ἔπλυναν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Τέλος, στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἕνας ἄλλος λίθος ὑπενθύμιζε σκηνὲς τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Ὁ λίθος αὐτὸς ἀποτελοῦσε τὸ τέταρτον τῆς πέτρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε τοποθετηθεῖ ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρὼν καὶ ἡ πλάκες τοῦ Μωϋσέως. Ἐκεῖ εἶχε ἀποκοιμηθεῖ ὁ Ἰάκωβος, ὅταν εἶδε τὸ θαυμάσιο ἐκεῖνο ἐνύπνιό του, ἐκεῖ ὁ Ἄγγελος ἀνήγγειλε στὸ Ζαχαρία τὴ γέννησι τοῦ γυοῦ του. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐδόξασε τὴν πέτρα αὐτὴ ἕνα θαῦμα τοῦ Χριστοῦ : Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐσυχώρεσε τὴν ἁμαρτωλὴ γυναῖκα, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν κατεδίωξαν γι' αὐτό νὰ τὸν λιθοβολήσουν, ἐκεῖ κατέφυγε ὁ Χριστός. Καὶ ἡ πέτρα —λέει ἡ παράδοσις— ὑψώθη σὰν βουνό, γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, κ' ἕνα ἄστρο κατέβηκε ἀπὸ τὸν Οὐρανό, ἐστάθηκε μπροστά του καὶ τὸν ὑπηρετοῦσε μὲ τὸ φῶς του —«φῶς δόξης».

* * *

Οἱ φιλόθρησκοι Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες εἶχαν πάρει πολλὰ ἀπὸ τὰ ἱερὰ αὐτὰ λείψανα, γιὰ νὰ στολίσουν τοὺς ναοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἐπειδὴ ἀργότερα οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἄραβες κατέκτησαν τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἡ ἱεροσυλίες αὐτὲς ἐδικαιώθησαν ὡς πράξεις προνοίας, γιὰ τὴ σωτηρία τῶν θείων κειμηλίων, τὰ ὁποῖα διαφορετικὰ θάπεφταν στὰ χέρια τῶν ἀπίστων. Καὶ οἱ αὐτοκράτορες ἐσεμνύνοντο περισσότερο γιὰ τὴν απόκτησι ἑνὸς λειψάνου, παρὰ γιὰ τὴν κατάκτησι μιᾶς ἐπαρχίας. Ὁ Ἡράκλειος, ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς μετέφεραν στὴν Κωνσταντινούπολι θριαμβευτικῶς τὸ ξύλο τοῦ ἀληθινοῦ Σταυροῦ «ὡς δῶρον οὐράνιον, γράφει σύγχρονος συγγραφεύς, ὡς ἀνεκτίμητον θησαυρόν». Ὁ Ρωμανὸς ὁ Λεκαπηνὸς ἐχρησιμοποίησε ὅλους τοὺς διπλωματικούς του ἀντιπροσώπους, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ μιὰ περιλάλητη εἰκόνα ποὺ βρίσκεται στὴν Ἔδεσσα. Μὲ λιτανεῖες, γιορτές, ψαλμωδίες, μετεκόμιζαν τ' Ἅγια Λείψανα στὴν Θεοφρούρητον Πόλιν καὶ μὲ πομπὴ μεγάλη τὰ κατέθεταν στὴν Ἁγία Σοφία ἢ στὴ Μονὴ τῶν Βλαχερνῶν ἢ στὸ Ναὸ τοῦ Παλατίου. Ἡ Ἐκκλησία ἐπισήμως ἀνεγνώριζε καὶ ἐκήρυττε τὴ θαυματουργική τους δύναμι. Ὁ Πατριάρχης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόβῃ κομματάκια ἀπὸ τὰ Λείψανα καὶ νὰ τὰ μοιράζῃ, γιὰ φυλαχτά, στὰ ἐπιφανέστερα πρόσωπα τῆς Αὐτοκρατορίας. Σήμερα, σώζονται πολλὰ ἀπ' αὐτά, στὰ μοναστήρια, μέσα σὲ πολύτιμες θῆκες, μὲ τὰ Βυζαντινὰ ἐμβλήματα ἐπάνω.

Οἱ μεγαλείτεροι ναοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν στολισμένοι μὲ τέτοιους θησαυρούς. Ἡ Ἁγία Σοφία διατηροῦσε, σὲ ξεχωριστὸ διαμέρισμα, τὸ ἐπιστόμιο λιθάρι τοῦ πηγαδιοῦ τῆς Σαμαρείτιδος, ἕνα μαρμάρινο πιᾶτο τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καὶ ἄλλα.

Στὸ «Παλάτι τοῦ Βουκολέοντος», μέσα στὸν Αὐτοκρατορικὸ ναό, ἐφυλάσσετο τὸ λιθαρένιο σκέπασμα τοῦ Τάφου τοῦ Σωτῆρος. Στὴν περίφημη Ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ὁ στύλος τῆς μαστιγώσεως. Σὲ μιὰ ἐκκλησία τῆς Παναγίας, κοντὰ στὸν Ἱππόδρομο, ὑπῆρχε τὸ μαρμαρένιο τραπέζι τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου.

Στὸ ναὸ τοῦ Παντοκράτορος ὑπῆρχε ὁ περίφημος Ἐρυθρὸς Λίθος «ἔχων ὕψος ἀνθρώπου». Ὁ λίθος αὐτὸς ἦταν μιὰ κοκκινωπὴ πλάκα, ἐπάνω στὴν ὁποίαν ἐξάπλωσαν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ τὸ ἀλείψουν μῦρα. Μετεκομίσθη γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴ Συρία στὴν Ἔφεσσο, κ' ἔμεινε ἐκεῖ ὥς στὰ χρόνια Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, στὰ 1143. Ἔπειτα ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὸς μετεκόμισε τὸν Ἐρυθρὸν Λίθον στὴν Κωνσταντινούπολι. Ὅταν τὸ Αὐτοκρατορικὸ πλοῖο, μὲ τὸν ἱερὸ θησαυρό, ἔφτασε στὰ νερὰ τοῦ Βοσπόρου, ὁ Κομνηνὸς κατέβηκε στὸ λιμάνι, ἐφορτώθη στοὺς στιβαροὺς αὐτοκρατορικούς του ὤμους τὸ Λείψανο καὶ τὸ μετέφερε, μὲ μεγάλη πομπή, στὸ ναὸ τοῦ Παλατίου, ὅπου ἔμεινε μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 15ου αἰῶνος, φωτιζόμενο ἀπὸ πολυάριθμες χρυσὲς καντῆλες, ποὺ ἔκαιγαν νύχτα - μέρα.

* * *

Τὰ Ἅγια Λείψανα τῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος ὑπέστησαν πολλὲς περιπέτειες, στοὺς αἰῶνες ἐκείνους τῶν πολέμων καὶ τῶν ἐπιδρομῶν. Μετεφέροντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διεσκορπίζοντο στὴ Θράκη, στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἀλλοῦ.

Ἕνα ἀπὸ τὰ πολύτιμα αὐτὰ Λείψανα βρέθηκε, κατὰ τὸ 1885, στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἀνακάλυψις ὀφείλεται στὸ Γάλλο ἀρχαιολόγο Παρί, ὁ ὁποῖος ἔκανε ἀνασκαφὲς στὴν περιφέρεια Θηβῶν, στὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἐλάτεια, μὲ ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως.

Στὰ χαλάσματα μιᾶς παληᾶς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, ὁ Παρὶ βρῆκε ἕνα μεγάλο λιθάρι, ἀπὸ σταχτὶ μάρμαρο μὲ ἄσπρες φλέβες. Τὸ μάκρος του εἶνε 2 μ. 33, τὸ πλάτος του

0 μ. 64, τὸ ὕψος του 0 μ. 33. Τὸ σχῆμα του εἶνε ὀρθογωνικό. Στὴν πλαγία πλευρά του εἶνε χαραγμένη ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή :

† ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ
Ο ΛΙΘΟΣ ΑΠΟ
ΚΑΝΑ ΤΗΣ ΓΑ-
ΛΙΛΕΑΣ ΟΠΟΥ
ΤΟ ΥΔΩΡ ΟΙΝΟΝ
ΕΠΟΙΗΣΕΝ Ο Κ(ΥΡΙΟ)Σ
ΗΜΩΝ Ι(ΗΣΟΥΣ)Σ Χ(ΡΙΣΤΟ)Σ †

Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τὸ θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἔλειψε τὸ κρασὶ ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ γάμου, καὶ ὁ Ἰησοῦς μετέβαλε τὸ νερὸ σὲ γλυκόπιοτο κρασί. Πρόκειται λοιπὸν περὶ χριστιανικοῦ μνημείου ἀνυπολογίστης ἀξίας.

Τὰ ὁδοιπορικὰ βιβλία τοῦ Μεσαίωνος ἀναφέρουν πολλὰ μνημεῖα στὴν πόλι Κανᾶ. Ὁ περιηγητὴς Ἀντωνῖνος, περνῶντας ἀπὸ κεῖ κατὰ τὸ 567 μ. Χ., εἶδε δυὸ λιθαρένιες στάμνες, μέσα στὶς ὁποῖες ὁ Χριστὸς μετέβαλε τὸ νερὸ σὲ κρασί. Ἄλλος περιηγητής, ὁ Βιλλιβάλδης, στὰ 752 μ. Χ. βρῆκε στὴν Κανᾶ μιὰ μεγάλη ἐκκλησία, ὅπου διετήρουν ἀκόμα τὴ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ στάμνες τοῦ θαύματος. Ὁ Ἀντωνῖνος ἔγραψε Λατινιστὶ τὶς ἐντυπώσεις του. Ἰδοὺ μιὰ περικοπή :

«...*Μετὰ ὁδοιπορίαν ὀκτὼ σταδίων, ἐφθάσαμε στὴν Κανᾶ, ὅπου ὁ* ***Κύριος*** *παρευρέθη στοὺς γάμους, καὶ ἐξαπλώθηκα στὸ ἴδιο πέτρινο ἀνάκλιντρο, ὅπου ἐγὼ ὁ ἀνάξιος ἔγραψα τὰ ὀνόματα τῶν γονέων μου*».

* * *

Στὰ Βυζαντινὰ χρόνια, ἡ πόλις Ἐλάτεια εἶχε μονὴ τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία, φαίνεται, ὅτι ἐχτίστηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό. Ὁ Αὐτοκράτωρ, γιὰ νὰ τιμήσῃ περισσότερο τὸ ναό, ἔφερε κ' ἐτοποθέτησε ἐκεῖ τὸ Ἅγιο αὐτὸ Λείψανο, ἀνάμεσα σὲ δυὸ στοὲς ποὺ φέρουν πρὸς τὸ Ἅγιο Βῆμα «ἐν τόπῳ τιμιωτάτῳ καὶ ἐπιφανεστάτῳ».

Πλὴν τοῦ λίθου τῆς Κανᾶ, ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Παρὶ ἀνεκάλυψε, κάτω ἀπὸ μιὰ πλατεῖα, καὶ χρηματικὸ θησαυρό, ἀποτελούμενο ἀπὸ 138 χάλκινα δηνάρια, ἀνήκοντα στοὺς πρίγκηπας τῆς Ἀχαΐας καὶ τοὺς δοῦκας τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ δεσπόται τῶν Θηβῶν. Βρῆκε ἀκόμη καὶ 22 ἀργυρᾶ νομίσματα, φέροντα τὴν εἰκόνα τοῦ Δόγη τῆς Ἑνετίας Φραγκίσκου Δάνδολο. Ὅλα αὐτὰ ὅμως εἶνε εὑρήματα μηδαμινὰ μπροστὰ στὸ χριστιανικὸ μνημεῖο τοῦ θαύματος τῆς Κανᾶ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΩΣ ΣΩΘΗΚΕ ΜΙΑ ΠΟΛΙΣ !

Στὰ 1672, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβῖκος 14ος βρισκόταν, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του, στὰ πρόθυρα τοῦ Ἄμστερνταμ. Ἡ ἀρχὲς τῆς πόλεως, μόλις ἔμαθαν τὴν ἄφιξη τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐχθρῶν τους, τρομοκρατήθηκαν. Συνεδρίασαν ἀμέσως καὶ ἀποφάσισαν ὁμοφώνως νὰ παραδώσουν στὸν πολιορκητὴ τὰ κλειδιὰ τῆς πόλεως.

Ὁ μόνος ποὺ δὲν ἐψήφισε ὑπὲρ τῆς παραδόσεως, ἦταν ὁ γέρος δήμαρχος τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς συνεδριάσεως, εἶχε πέσει σὲ..,. βαθύτατο ὕπνο ! Τότε οἱ ἄλλοι ἔσπευσαν νὰ τὸν ξυπνήσουν. Αὐτός, μόλις ἄνοιξε τὰ μάτια του, ἐρώτησε τί εἶχε ἀποφασισθεῖ.

—Νὰ παραδώσουμε στὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας τὰ κλειδιὰ τῆς πόλεως, ἀπήντησαν οἱ πανικόβλητοι σύμβουλοι.

—Τὰ ἐζήτησε ; ἐρώτησε μὲ ἀπάθεια ὁ νυσταγμένος δήμαρχος.

—Ὄχι ἀκόμα.

—Ἔ, τότε περιμένετε νὰ σᾶς τὰ ζητήσῃ πρῶτα ! ξανάπε ὁ δήμαρχος καὶ... ἐξακολούθησε τὸν ὕπνο του.

Ἡ ἀπάντησίς του αὐτὴ ἐν τούτοις ἔσωσε τὴν πόλι, γιατὶ τὴν ἴδια μέρα τὰ στρατεύματα τοῦ Λουδοβίκου 14ου ἀπεχώρησαν καὶ ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν, ἐπειδὴ φοβήθηκαν μήπως οἱ σύμμαχοι τῶν Ὀλλανδῶν, Γερμανοί, τοὺς ἐπιτεθοῦν ἐκ τῶν νώτων.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙ ΚΑΙ Η ΣΤΑΜΝΑ

Στὴν ἀρχαιότητα κάποιος τυφλὸς περπατοῦσε στὸ δρόμο μιὰ σκοτεινὴ νύχτα, ἔχοντας στὸν ὦμο του μιὰ στάμνα καὶ κρατῶντας στὸ χέρι ἕνα λυχνάρι. Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε, τὸν ἐσταμάτησε κάποιος αὐθάδης νέος καὶ τοῦ εἶπε :

—Μὰ τί σοῦ χρησιμεύει ἐσένα τὸ φῶς, ἀφοῦ τὸ ἴδιο βλέπεις τὴ νύχτα, τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἡμέρα ;

—Δὲν τὸ ἔχω γιὰ τὸν ἑαυτό μου, ἀπάντησε ὁ γέρος, ἀλλὰ γιὰ κάτι τέτοιους σὰν κι' ἐσένα, γιὰ νὰ προσέχουν μὴν πέσουν ἀπάνω μου καὶ μοῦ τσακίσουν τὴ στάμνα !....

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΒΡΑΪΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

(Ἀπὸ τὰ Παρισινὰ σατυρικὰ περιοδικά)

Ὁ Οἶκος Μπλὸκ καὶ Σια ἔκλεισε τὰ εἰκοσιπέντε χρόνια ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ ὁ Μπλὸκ λέει σ' ἕνα φίλο του :

—Θὰ ἤθελα νὰ κάνω κάτι γιὰ νὰ ἑορτάσω τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ οἴκου μου. Κάτι ποὺ νὰ μὴ στοιχίσει πολὺ ἀκριβὰ καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο νὰ γράψουν καὶ ἡ ἐφημερίδες καὶ νὰ εὐχαριστηθοῦν συγχρόνως καὶ οἱ ὑπάλληλοί μου.

—Τότε, τοῦ ἀπαντάει ὁ φίλος του, νὰ πᾶς νὰ... πνιγῇς, ἀγαπητέ μου Μπλόκ. Ἔτσι τὸ πρᾶγμα δὲν θὰ σοῦ στοιχίσῃ τίποτε.... Καὶ ἡ ἐφημερίδες θ' ἀναγράψουν δωρεὰν τὴν εἴδησι καὶ στοὺς ὑπαλλήλους σου θὰ προξενήσῃς τὴ μεγαλείτερη εὐχαρίστησι !....

* * *

Ὅταν ὁ Μπλὸκ ἀπόχτησε τὸ πρῶτο του ἑκατομμύριο, προσκάλεσε σὲ γεῦμα καμμιὰ δεκαριὰ φίλους του, ὅλους Ἑβραίους. Τὰ φαγητὰ ἦταν περίφημα, τὰ κρασιὰ ἐκλεκτὰ καὶ οἱ συνδαιτημόνες ἦρθαν γρήγορα στὸ κέφι καὶ ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν μὲ τὴ σειρά. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ἕνας ἀπὸ τοὺς προσκαλεσμένους ἐπῆρε ἕνα ἀσημένιο κουταλάκι καὶ τὸ ἔχωσε στὴ τσέπη του. Μὰ ὁ Μπλὸκ τὸν ἀντελήφθη καὶ ὅταν ἦρθε ἡ σειρά του νὰ τραγουδήσῃ, εἶπε :

—Ἐγὼ δὲν ξέρω νὰ τραγουδῶ....

—Δὲν ξέρεις νὰ τραγουδᾷς ; φώναξαν οἱ προσκαλεσμένοι. Τότε θὰ σοῦ βάλουμε πρόστιμο....

Τύπος Ἑβραίου τραπεζίτου
('Ιδὲς πλαγινὴν στήλην)

—Γιὰ νὰ μὴ μοῦ βάλετε πρόστιμο, εἶπε τότε ὁ Μπλόκ, θὰ σᾶς κάνω μιὰ ταχυδακτυλουργία ποὺ θὰ σᾶς διασκεδάσῃ πολύ, πιὸ πολὺ κι' ἀπ' τὸ τραγοῦδι ποὺ θᾶλεγα.

—Σύμφωνοι, ἀπάντησαν ὅλοι μαζὺ οἱ προσκαλεσμένοι.

Τότε ὁ Μπλὸκ ἐπῆρε ἀπὸ τὸ τραπέζι ἕνα ἀσημένιο κουταλάκι καὶ εἶπε :

—Τὸ βλέπετε τὸ κουταλάκι αὐτό ;... Τὸ βάζω στὴν τσέπη μου... Τώρα ὅμως θὰ διατάξω νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν τσέπη μου καὶ νὰ πάῃ στὴν τσέπη τοῦ φίλου μας Ἰσαάκ...

Καί, λέγοντας αὐτό, ἔδειξε τὸν προσκαλεσμένο ποὺ εἶχε κλέψει τὸ κουταλάκι.

—Ἕνα !... δύο !... τρία !... ἐξακολούθησε ὁ Μπλόκ. Ψάξτε τώρα στὴν τσέπη τοῦ Ἰσαὰκ καὶ θὰ βρῆτε τὸ κουταλάκι.

Πράγματι ἔψαξαν στὴν τσέπη τοῦ Ἰσαὰκ καὶ βρῆκαν τὸ κλεμμένο κουταλάκι !...

* * *

Ὁ Λεβὺ θὰ ἦταν εὐτυχέστατος καὶ θ' ἀπελάμβανε ἥσυχος τὴν οἰκογενειακή του γαλήνη, ἂν κάθε βράδυ, ποὺ γύριζε στὸ σπίτι του, δὲν ἐμαρτυροῦσε κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὸν τρομερὸ θόρυβο ποὺ ἔκαναν τὰ παιδιὰ τοῦ γειτονά του Μπλόκ, τὰ ὁποῖα ἔτρεχαν καὶ πηδοῦσαν στὸ ἐπάνω πάτωμα.

Μιὰ μέρα, μὴ ξέροντας τί νὰ κάνῃ, ἀνέβηκε στὸ σπίτι τοῦ Μπλὸκ καὶ τοῦ εἶπε :

—Φίλε μου, ἔρχομαι νὰ σᾶς ζητήσω μιὰ σπουδαία ἐκδούλευσι....

—Λέγετε, κύριε Λεβύ... Σᾶς ἀκούω...

—Κύριε Μπλόκ, ἔχετε ἔξη παιδιά... Εἶνε χαριτωμένα, δὲν ἀντιλέγω... Ἀλλὰ μὲ ξετρελλαίνουν κάθε βράδυ μὲ τὸ θόρυβο ποὺ κάνουν καθὼς τρέχουν μὲ τὰ χοντροπάπουτσά τους στὰ δωμάτια.... Στρῶστε, κύριε Μπλόκ, τὸ σπίτι σας μὲ χαλιὰ καὶ θὰ σᾶς εἶμαι διὰ βίου εὐγνώμων.... Μονάχα ἔτσι δὲν θ' ἀκούγονται τὰ παιδιά σας...

—Ποῦ νὰ τὰ βρῶ τὰ χαλιά, κύριε Λεβύ ;... Ἀλλοίμονο, στοιχίζουν πολὺ ἀκριβὰ καὶ ὁ θεὸς ποὺ μᾶς χαρίζει τὰ παιδιά, δὲν προνοεῖ νὰ μᾶς χαρίσῃ καὶ μερικὰ χαλιά...

—Καὶ πόσα χρήματα χρειάζονται γιὰ νὰ στρώσετε τὰ δωμάτιά σας μὲ χαλιά ;...

—Μά, πάνω - κάτω, πέντε χιλιάδες φράγκα.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Λεβύ, ἀφοῦ σκέφθηκε προηγουμένως ὅλη τὴ νύχτα, ἔδωσε στὸν Μπλὸκ τὶς πέντε χιλιάδες φράγκα, λέγοντάς του :

—Σᾶς τὰ δίνω, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅμως ὅτι, ὅταν θὰ ζητήσω νὰ πάρω πίσω τὰ χαλιὰ ποὺ θ' ἀγοράσετε, θὰ μοῦ τὰ δώσετε προθύμως.

—Μάλιστα, κύριε Λεβύ.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν ἀκούστηκε πειὰ θόρυβος στὸ ἀπάνω πάτωμα. Ὁ Λεβύ, κατενθουσιασμένος, ἀνέβηκε ὕστερ' ἀπὸ λίγο καιρό, γιὰ νὰ δῇ τὰ χαλιὰ ποὺ εἶχαν ἀγοραστεῖ μὲ τὶς πέντε χιλιάδες του. Μά, μπαίνοντας στὸ σπίτι τοῦ Μπλόκ, ἔμεινε κατάπληκτος, μὴ βλέποντας πουθενὰ τὰ χαλιά.

—Ποῦ εἶνε τὰ χαλιά ; ρώτησε.

—Ἀκοῦστε, κύριε Λεβύ, τοῦ ἀπάντησε ὁ Μπλόκ. Ἐπροτίμησα ἕνα ἄλλο τρόπο γιὰ νὰ σᾶς ἐξασφαλίσω τὴν ἡσυχία σας.... Ἀγόρασα στὰ παιδιά μου παντοῦφλες καί, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσετε, χάρις σ' αὐτές, δὲν ἀκούγονται πειὰ καθόλου !....

ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΛΗΑ ΙΤΑΛΙΑ

ΟΙ "ΛΑΖΑΡΟΝΕ„ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

Τί γράφει ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς. Ἡ κλεψιὲς τῶν Λαζαρόνε. Λαζαρόνε καὶ ἀστυνομία. Μία περίεργη συνεργασία. Ὁ τσακωμὸς στὴ μοιρασιά. Ἕνα χαριτωμένο ἐπεισόδιο. Τὸ μαντῆλι καὶ τὸ πορτοφόλι τοῦ ἀξιωματικοῦ. Πῶς τὴν ἔπαθε ὁ ἀστυνόμος. Ἡ πανουργία τῶν Λαζαρόνε, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Καὶ ἄλλοτε μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ διηγηθοῦμε στοὺς ἀναγνώστας μας πολλὰ εὔθυμα πράγματα γιὰ τοὺς περιφήμους «λαζαρόνε» τῆς παλαιᾶς Ἰταλίας, ποὺ εἶνε κάτι ἀνάλογο μὲ τοὺς δικούς μας μάγκες καὶ μόρτες. Σήμερα πάλι θὰ σᾶς δώσουμε μιὰ χαριτωμένη σχετικὴ περιγραφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὴν Ἰταλίαν, στὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ «λαζαρόνε» βρισκόντουσαν στὴν ἀκμή τους.

«Ὁ Λαζαρόνε—λέγει ὁ Δουμᾶς—εἶνε κατ' ἐξοχὴν κλέφτης ἢ μᾶλλον ἔχει δικές του ἀντιλήψεις, σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἰδιοκτησίας. Γιὰ νὰ εἴμαστε ὅμως πιὸ κοντὰ πρὸς τὴν ἀλήθεια, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ λαζαρόνε εἶνε περισσότερο ἅρπαξ, παρὰ κλέφτης. Δὲν κλέβει, ἀλλὰ παίρνει.

Ἐξ ἄλλου, στὴν Ἰταλία, καὶ οἱ ἀστυνόμοι δὲν εἶνε συχνὰ κι' αὐτοὶ παρὰ λαζαρόνε, ὀχυρωμένοι ἀπὸ τὸ νόμο. Ὁ ἰταλὸς ἀστυνόμος συνεννοεῖται θαυμάσια καὶ συνεταιρίζεται μὲ τὸ λαζαρόνε. Ἔτσι, μόλις ἡ περίπολος περάση τὴ νύχτα, ὁ ἀστυνόμος βάζει μιὰ πέτρα σὲ μιὰ ὡρισμένη γωνία, γιὰ νὰ κάνη ἔτσι τὸ λαζαρόνε νὰ καταλάβη ὅτι μπορεῖ νὰ κλέψη μὲ ὅλη του τὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἀσφάλεια.

Μόλις δὲ ὁ λαζαρόνε διαπράξη τὴν κλοπή του, ἀμέσως ὁ ἀστυνόμος παρουσιάζεται πάλι μπροστά του. Καὶ τότε καὶ οἱ δυό τους μοιράζονται ἀδελφικὰ τὰ κλοπιμαῖα. Μονάχα πού, στὴν περίπτωσι αὐτή, συμβαίνει κάποτε ὁ ἀστυνόμος νὰ κλέψη τὸ λαζαρόνε, ἢ ὁ λαζαρόνε νὰ καταχρασθῆ τὸν ἀστυνόμο.

Ἡ ἐνδυμασία τοῦ λαζαρόνε δὲν ἔχει τσέπες· γι' αὐτὸ καὶ τὰ χέρια του βρίσκονται πάντοτε στὶς... τσέπες τῶν ἄλλων. Ἔτσι οἱ ἀστυνόμοι δὲν ἀργοῦν νὰ τοὺς πιάσουν ἐπ' αὐτοφώρῳ. Καὶ τότε ἀρχίζουν μεταξύ τους τὰ παζαρέματα.

Μοῦ συνέβη μιὰ μέρα, ἐνῷ περνοῦσα ἀπὸ τὴν ὁδὸ Τολέδου στὴ Φλωρεντία, νὰ ἰδῶ ἕναν ἀστυνόμο, ποὺ εἶχε πιάση ἕναν λαζαρόνε, ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ κλέβη ἕνα πολίτη.

— Τί ἔκλεψες αὐτοῦ τοῦ κυρίου ποὺ πέρασε τώρα ἀπ' ἐδῶ ; ρώτησε ὁ ἀστυνόμος τὸ λωποδύτη.

— Τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, ἐξοχώτατε, ἀποκρίθηκε ὁ λαζαρόνε.

Πρέπει νὰ σημειώσετε ὅτι ὁ λαζαρόνε ἀποκαλεῖ πάντοτε ἐξοχώτατο τὸν ἀστυνόμο.

— Μὰ ἐγὼ εἶδα πῶς ἔβαλες τὸ χέρι σου μέσα στὴ τσέπη του, ἐπιμένει ὁ ἀστυνόμος.

— Ναί, μὰ ἡ τσέπη τοῦ κυρίου ἦταν ἄδεια.

— Τί θὰ πῆ ἦταν ἄδεια ; ρωτάει θυμωμένος ὁ ἀστυνόμος. Δὲν εἶχε οὔτε μαντῆλι, οὔτε ταμπακιέρα, τίποτε, τίποτε ;

— Ἦταν ἕνας σοφός, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾶ κουτοπόνηρα ὁ λαζαρόνε.

— Καὶ γιατί μπλέχεις μὲ τέτοιου εἴδους ἀνθρώπους ;

— Μὰ μόνο ἀργότερα τὸ πῆρα εἴδησι, ἐξοχώτατε, ποὺ νὰ πάρη ὁ διάβολος !

— Ἐμπρὸς τότε, πᾶμε στὸ τμῆμα ! λέγει αὐστηρὰ ὁ ἀστυνόμος.

— Ἔλα, ἔλα, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾶ τότε ὁ λαζαρόνε. Δὲν θὰ εἶμαι βέβαια ἔτσι ἄτυχος ὥς τὸ τέλος. Κάτι θὰ βγῆ, τώρα σὲ λιγο, καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα. Τί διάβολο θὰ πᾶμε νὰ κάνουμε στὸ τμῆμα...

— Ἄς εἶνε, λέγει καὶ ὁ ἀστυνόμος. Δὲν θὰ πᾶμε στὸ τμῆμα. Μὰ θὰ μοῦ δώσης τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ [illegible] βάλης στὸ χέρι.

— Σύμφωνοι, ἐξοχώτατε.

— Καὶ θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ τὸ πρόσωπο ποὺ θὰ κλέψης.

— Σύμφωνοι, ἐξοχώτατε.

Ἡ συμφωνία ἔκλεισε. Ὁ ἀστυνομος ἀπομακρύνεται σοβαρός. Διάφοροι διαβάται περνοῦν. Ὁ ἀστυνόμος στέκει πάντα σοβαρός. Τέλος περνᾶ ἕνας κομψοντυμένος νεαρὸς ἀξιωματικός. Ὁ ἀστυνόμος κάνει νόημα τοῦ λαζαρόνε, ποὺ κάθεται λίγο πιὸ πέρα. Ἐκεῖνος τότε σηκώνεται καὶ ἀκολουθεῖ τὸν ἀξιωματικό. Καὶ οἱ δυό τους χάνονται σὲ λίγο, ἀπ' τὴ γωνία τοῦ δρόμου. Μὰ δὲν περνᾶ πολλὴ ὥρα καὶ ὁ λαζαρόνε ξαναγυρίζει, κρατῶντας κάτι στὸ χέρι.

— Τί εἶνε αὐτό ; τὸν ἐρωτᾶ ὁ ἀστυνόμος.

— Ἕνα μαντῆλι, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾶ ὁ λαζαρόνε.

— Αὐτὸ εἶνε ὅλο ;

— Ναί, μὰ εἶνε ἀπὸ μπατίστα, ἐξοχώτατε.

— Καὶ δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο ;

— Τίποτε ἄλλο στὴν πρώτη τσέπη, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾶ ὁ λαζαρόνε.

— Στὴν πρώτη, ναί, ἐπιμένει ὁ ἀστυνόμος. Μὰ στὴν ἄλλη ;

— Στὴν ἄλλη, εἶχε τὸ πορτοφόλι του...

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

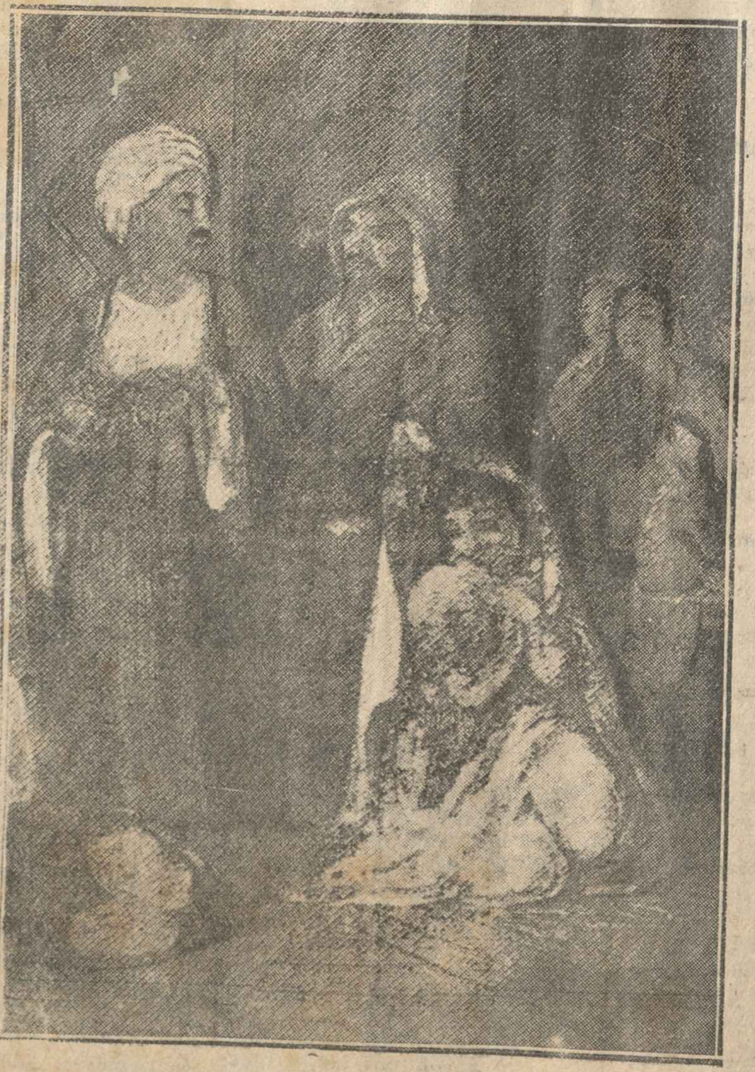

Ἔμπορος δούλων στὴν Κωνσταντινούπολι.

— Καὶ γιατί δὲν τοῦ τὸ πῆρες κι' αὐτό ;

— Τὸ πῆρα, ἐξοχώτατε, μὰ τὸ κράτησα γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Εἴχαμε συμφωνήση νὰ σοῦ δώσω τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ θὰ ἔβαζα στὸ χέρι. Μὰ τὸ πορτοφόλι εἶνε τὸ δεύτερο !

— Δός μου γρήγορα τὸ πορτοφόλι, φωνάζει θυμωμένα ὁ ἀστυνόμος.

— Μά, ἐξοχώτατε !... κάνει ὁ λαζαρόνε.

— Δός μου τὸ πορτοφόλι, σοῦ λέω !

— Μὰ εἶνε ἀδικία αὐτό, ἐξοχώτατε !

— Ἔτσι, αἴ ; φωνάζει τότε ὁ ἀστυνόμος. Εἶνε ἀδικία.. Ἐμπρός, στὴ φυλακή. Ἔβρισες ἕνα ὄργανο τῆς ἐξουσίας ! Στὸ τμῆμα !..

Ὁ λαζαρόνε, ὅταν ἔφτασαν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τὰ πράγματα, ἄλλαξε τακτική.

— Νὰ τὸ πορτοφόλι, ἐξοχώτατε, εἶπε. Εἶνε δικό σας !

Ὁ ἀστυνόμος πῆρε τὸ πορτοφόλι καὶ τὸ ἔβαλε στὴ τσέπη του. Ἔπειτα, πῆγε καὶ στάθηκε στὴ γωνία, ἀκουμπῶντας στὴ σπάθα του. Ὁ λαζαρόνε ξεμάκρυνε τότε. Ἔστριψε τὴν ἴδια γωνία ποὺ εἶχε στρίψη καὶ πρωτήτερα ἀκολουθῶντας τὸν ἀξιωματικό, καὶ πῆγε καὶ στάθηκε ἐμπρὸς σ' ἕνα κατάστημα: ἦταν τὸ κατάστημα ὅπου εἶχε ἀφήση τὸν ἀξιωματικὸ καὶ ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐκεῖνος δὲν εἶχε βγῆ ἀκόμα. Ὅταν σὲ λίγο βγῆκε, ὁ λαζαρόνε τὸν πλησίασε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἐξοχώτατε, τοῦ εἶπε. Γιὰ ψάξετε στὶς τσέπες σας, μήπως σᾶς πῆραν τίποτε ;

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔψαξε καὶ εἶδε ὅτι τοῦ ἔλειπαν τὸ μαντῆλι καὶ τὸ πορτοφόλι...

— Ποιὸς μοῦ τὰ πῆρε ; ρώτησε τὸ λαζαρόνε. Εἶδες ἐσύ ;

— Τί θὰ μοῦ δώση ἡ ἐξοχότης σας, εἶπε τότε ὁ λαζαρόνε, ἂν τῆς δείξω τὸν κλέφτη ;

— Θὰ σοῦ δώσω ἕνα πιάστρο.

— Θέλω δύο, ἐξοχώτατε !

— Θὰ σοῦ δώσω δύο λοιπόν !

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀκολούθησε τότε τὸ λαζαρόνε. Ἐκεῖνος, ἀπ' τὴ γωνία τοῦ δρόμου, τοῦ ἔδειξε τὸν ἀστυνόμο. Ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἀπόρησε καθόλου, γιατί ἤξερε καλὰ τὶς συνήθειες τῆς πατρίδος του. Καὶ ἐνῷ ὁ λαζαρόνε τόσκαζε μὲ τὰ δυὸ πιάστρα στὸ χέρι, ἐκεῖνος πῆγε καὶ ἔπιασε τὸν ἀστυνόμο ἀπ' τὸ γιακᾶ. Ὁ ἀστυνόμος τοῦ ἔδωσε ἀμέσως τὰ κλοπιμαῖα καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῆ τὸν ἀξιωματικὸ νὰ θεωρήση τὸν ἑαυτό του ἱκανοποιημένο μ' αὐτό.

Ὁ ἀστυνόμος ἦταν κι' αὐτὸς λαζαρόνε, προτοῦ γίνη ὄργανο τοῦ νόμου, καὶ κατάλαβε, φυσικά, τὸ τί εἶχε συμβῆ. Τέτοιες περιπτώσεις εἶνε πολὺ συχνὲς στὴν Ἰταλία. Μὰ μὴ νομίσετε ὅτι οἱ ἀστυνόμοι τὰ χαλοῦν μὲ τοὺς λαζαρόνε γιὰ τέτοια μικροπράγματα. Ἐξακολουθοῦν νὰ συνεργάζωνται καὶ συνεργαζόμενοι ἐξακολουθοῦν νὰ κυττάζουν, πῶς νὰ γελάση ὁ ἕνας τὸν ἄλλον στὴ μοιρασιά !

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Τὰ κόκκινα αὐγὰ τοῦ Πάσχα δὲν εἶνε χριστιανικὸ ἔθιμο, ὅπως θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ὑποθέση. Σὲ πολλὲς παληὲς θρησκεῖες, τὸ αὐγὸ ἔπαιξε σπουδαιότατο ρόλο.

Οἱ Ἰνδοί, π. χ., θεωροῦν τὰ αὐγὰ ὡς ἱερά, γιατί ἡ Βαβανή, ἡ μητέρα τῆς Τριάδος τοῦ ἰνδικοῦ πανθέου, μυθολογεῖται ὅτι γέννησε τρία αὐγὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα βγῆκαν ὁ Βραμᾶς, ὁ Βισνοὺς καὶ ὁ Σίβας. Γι' αὐτό, σὲ πολλὰ ἀνάγλυφα τῶν Ἰνδῶν βλέπουμε συχνὰ ἕνα αὐγό: Τὸ Αὐγὸ τῆς Κοσμογονίας.

Ἡ Ἀφροδίτη ἐπίσης, κατὰ τὶς Φοινικικὲς παραδόσεις, γεννήθηκε ἀπὸ ἕνα αὐγὸ ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὶς ὄχθες τοῦ Εὐφράτου καὶ ποὺ τὸ ἐκκολάψαν περιστερές.

Πολλοὶ ἱστορικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἐπῆρε τὸ ἔθιμο τῶν αὐγῶν τοῦ Πάσχα ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες θρησκεῖες. Αὐτὸ δὲν εἶνε ἀπίθανο. Οἱ Ἰάπωνες π. χ., ποὺ δὲν εἶνε χριστιανοί, ἀλλὰ βουδισταί, ἔχουν τὴ συνήθεια νὰ μοιράζουν τὴν πρωτοχρονιά, ὡς δῶρα, αὐγὰ χρωματισμένα !

* * *

Τὸ ἔθιμο τῶν πασχαλινῶν αὐγῶν ὀφείλεται, λέγουν, στὸ ἑξῆς : Κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα, ὑπῆρχε, λόγῳ τῆς Σαρακοστῆς, μεγάλη ποσότης αὐγῶν. Ἕνεκα αὐτοῦ, τὸ Μεγάλο Σάββατο οἱ ἱερεῖς εὐλογοῦσαν τὰ αὐγὰ καὶ τὰ μοίραζαν ὡς δῶρα. Ἐβάφοντο δὲ κόκκινα εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Πάσχα τῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἔβαφαν τὰ κατώφλια τῶν σπιτιῶν τους μὲ τὸ αἷμα τῶν θυσιαζομένων ἀρνιῶν. Οἱ χριστιανοὶ κατόπιν ὥρισαν ὡς βαφὲς τῶν πασχαλινῶν αὐγῶν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κόκκινο, τὸ χρυσό, τὸ κίτρινο καὶ τὸ μώβ.

* * *

Στὴν Γαλλία, ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου καὶ ἐπὶ Λουδοβίκου 15ου ἀκόμη, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία, ἔφερναν στὸ γραφεῖο τοῦ βασιλέως σωροὺς ὁλόκληρους ἀπὸ αὐγὰ βαμένα ἐπίτηδες χρυσά, τὰ ὁποῖα ὁ βασιλεὺς ἐμοίραζε στοὺς αὐλικούς του.

Σὲ ὅλη τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη ἐπικρατεῖ ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ ἔθιμο νὰ χαρίζουν τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα αὐγὰ τεχνητὰ μὲ διάφορα χρώματα καὶ μεγέθη, τὰ ὁποῖα περιέχουν πολύτιμα δῶρα. Στὴν Ἑλλάδα τὸ ἔθιμο αὐτὸ ἐγκαινιάσθηκε τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια. Ἀντὶ ὅμως πολυτίμων δώρων βάζουνε μέσα στὰ τεχνητὰ αὐγὰ μπομπόνια καὶ γλυκίσματα...

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

Στὰ ὀρεινὰ μέρη τοῦ Τυρόλου ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἀπὸ τὰ παληὰ χρόνια ἕνα γραφικό, ποιητικὸ καὶ χαρακτηριστικὸ ἔθιμο. Ἀκούσατε καὶ κρίνατε :

Μόλις σουρουπώσει στὰ χωριά, ἡ γυναῖκες, ἀφοῦ ἑτοιμάσουν ἐντωμεταξὺ τὸ δεῖπνο τους, βγαίνουν ὅλες μαζὺ ἔξω καὶ τραγουδοῦν. Τὸ τραγοῦδι τους ἐξακολουθεῖ μέχρις ὅτου τοὺς ἀποκριθοῦν ἀπὸ τοὺς γύρω λόφους οἱ ἄνδρες των ποὺ γυρνοῦν ἀπ' τὴ δουλειὰ τῶν χωραφιῶν.

Ἀνάλογο ἔθιμο παρατηρεῖται καὶ σὲ μερικὰ παράλια τῆς Ἀδριατικῆς, ὅπου ἡ γυναῖκες τῶν ψαράδων βγαίνουν κάθε βράδυ στὸ γιαλὸ καὶ περιμένουν τοὺς ἄντρες τους μὲ τραγούδια.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΕΝΟΣ ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΥ

Κονδυλοφόρος = Ὁ ταχυδρόμος τῆς σκέψεως.

Στενὸ παποῦτσι = Μέσον γιὰ νὰ ξεχνάη κανεὶς τὰ ἄλλα βάσανά του.

Πεταλοῦδα = Ἕνα λουλοῦδι μὲ φτερὰ χρωματιστά.

Φαντασία = Τὸ ταχύτερο μέσον γιὰ νὰ ταξειδεύη κανένας ἀσφαλῶς.

Ἐπιμονή = Ἡ θέλησις τοῦ ἀνοήτου.

Εὐτυχία = Σταθμὸς μεταξὺ δυὸ ἀπογοητεύσεων.

Γραμματοκιβώτιον = Στόμαχος ποὺ τὰ χωνεύει ὅλα.

Χαρά = Χειμωνιάτικος ἥλιος ποὺ ἀνατέλλει ἀργὰ καὶ δύει ἐνωρίς.

Φωνογράφος = Παπαγάλος... μοντέρνος.

Βουλευτής = Μηχάνημα αὐτόματον.

Χορός = Μέσον ἐλευθέρου ἐναγκαλισμοῦ, παρουσίᾳ θεατῶν.

Συνείδησις = Ἕνα πιστὸ σκυλί, ποὺ ὑπερασπίζεται τὸν κύριό του.

Γυνή = Ὁ... ἀνὴρ τῆς ἐποχῆς μας.

Χρηματιστήριον = Μέρος στὸ ὁποῖο μπορεῖ κανεὶς ν' ἀπαλλαγῆ τὸ ταχύτερον ἀπὸ τὴν περιουσίαν του.

Φίλημα = Εἰσιτήριο μετ' ἐπιστροφῆς ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό.

Ἐγωϊστής = Ἐκεῖνος ποὺ γράφει μὲ μελάνη τὸ κακὸ ποὺ τοῦ κάνουν καὶ μὲ μολύβι τὸ καλό.

Ἀμφιβολία = Τὸ τελευταῖο ἄνθος τοῦ κήπου τῶν προδιδομένων.

Βελόνη = Ἡ ἕκτη αἴσθησις κάθε γυναικός.

Ἀπολαύσεις = Κεντήματα ἀπάνω στὸν καμβᾶ τῶν στενοχωριῶν μας.

Καθῆκον = Χολὴ ὅταν πίνεται, ἀμβρόσιο ἔχει πειὰ πιωθῆ.

Αὐτί = Τὸ γραμματοκιβώτιο τοῦ πνεύματος.

Δικηγόρος = Ἔμπορος ποὺ πουλάει λόγια.

Ἀτμός = Ὁ Δαίμων ποὺ τὸν φυλακίζουν γιὰ νὰ δουλέψη.

Γιατρός = Ἄνθρωπος ποὺ ζῆ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες τῶν ἄλλων καὶ πεθαίνει ἀπὸ τὴν ἰδική του.

Κινηματογράφος = Ἡ ζωὴ μποτιλλιαρισμένη.

Πατριωτισμός = Ἐγωϊσμὸς συγκ[illegible]ωμένος.

Ὑστερόγραφον = Ἡ ἐπιστολὴ μιᾶς γυναικός.

Ἡλικία = Ἔνδυ[illegible] [illegible]ν μᾶς ἀρέσει πειά. Μικροὶ τὸ θέλουμε μεγάλο καὶ μ[illegible] [illegible]λουμε μικρό.

Στόμα = Ἡ[illegible]ς ἀπάνω σὲ μ[illegible]ματος.

Πεῖρα = [illegible]μα. Ἔχουν βάλ[illegible] [illegible] πλήγωσαν.

Σιωπή = [illegible]υάρια ὅλ[illegible] [illegible]α τοῦ ἀνοήτου.

Μειδίαμ[illegible] ἀπάνω σ[illegible] [illegible]ως.

Ν[illegible]ότης = Ντίκ, σὲ [illegible]κος πο[illegible] [illegible]γει ὅταν τὴν ἐπικαλοῦνται.

Φιλαρέσκεια = Μιὰ ἀπόδειξις ὅτι ἀγαπάει κανεὶς τὸν ἑαυτό του περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο.

Προσευχή = Τὸ τηλέφωνον ἀπὸ τῆς γῆς στὸν οὐρανόν.

Ἐλπίς = Ἡ τράπεζα προκαταβολῆς τῆς εὐτυχίας.

Χρόνος = Ὁ φιλάργυρος ποὺ τὰ [illegible]νει ὅλα καὶ δὲν δίνει τίποτε.

Εἰλικρίνεια = Θεὰ ὁλόγυμνη, τὴν ὁποίαν συνηθίζουν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν σκεπασμένην.

Καρδιά = Μεταλλεῖον χρυσοῦ, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ξέρη κανεὶς πῶς νὰ ἐκμεταλλεύεται.

Λαός = Ὁ τυραννούμενος ἢ ὁ τύραννος τῶν κυβερνώντων.

Πλοῦτος = Κάτι μεταξὺ ὀνείρου καὶ πραγματικότητος.

Κελλάρι = Ἡ βιβλιοθήκη τῶν λαιμάργων.

Μειδίαμα = Ὁ θρίαμβος τῶν λευκῶν ὀδόντων.

Φωτογραφία = Ἡ αἰωνιότης τῆς στιγμῆς.

Ὄνειρον = Τὸ χάπι μὲ τὸ ὁποῖον χωνεύει κανένας τὴν ζωήν.

Γυνή = Μιὰ κοῦκλα ἡ ὁποία ντύνεται, γδύνεται, φλυαρεῖ καὶ γραντζουνίζει.

Ἔρως = Ὁ γεωργὸς ποὺ σπέρνει χαμόγελα καὶ μειδιάματα καὶ θερίζει δάκρυα.

Νυφικὸς πέπλος = Τὸ πρῶτον νέφος τοῦ συζυγικοῦ βίου.

Συμφέρον = Ὁ δήμιος τῆς φιλίας.

Συμπάθεια = Ὁ ἀρραβὼν τῆς φιλίας.

Ἐφημερίς = Ἕνα πρᾶγμα ποὺ εἶνε τὸ πιὸ καινούργιο καὶ καταντάει τὸ πιὸ παληὸ τὴν ἴδια ἡμέρα.

ΑΠ' ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΡΩΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

Ὁ βασιλεὺς διασκεδάζει !... Ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ καὶ ἡ αὐλή του. Τὸ Βυζάντιον τοῦ 12ου αἰῶνος. Ὁ κόσμος δὲν πιστεύει πειὰ στὸ Θεὸ καὶ πιστεύει στὴ μαγεία ! Οἱ ἔρωτες τοῦ Μανουήλ. Ἡ «Πομπαδοὺρ μὲ τὸ μικρὸ ποδαράκι». Ἡ μυστηριώδης ἀρρώστεια ποὺ παραμορφώνει τὴν ὡραία Μελισάνδη. Ἡ Μαρία τῆς Ἀντιοχείας, τὸ θαῦμα τῆς ὡμορφιᾶς, ἡ ὡμορφότερη πριγκήπισσα τοῦ κόσμου. Ἀνδρόνικος Κομνηνός, ὁ γόης ! Δὸν Ζουὰν καὶ Καῖσαρ Βοργίας, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

I

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 12ου αἰῶνος, ἡ αὐλὴ τοῦ Βυζαντίου, ἡ τόσο αὐστηρὴ καὶ τόσο σοβαρὴ κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἡγεμονίας τῶν πρώτων Κομνηνῶν, εἶχε ἀλλάξει ἐντελῶς ζωή.

Ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ἦταν ἕνας νέος εἰκοσιεφτὰ ἢ εἰκοσιοχτὼ χρόνων, ὁ ὁποῖος ἀγαποῦσε πολὺ τὴν πολυτέλεια, τὶς διασκεδάσεις, τὶς ἑορτές. Τὶς ἀγαποῦσε ἀκόμα ὁρμητικότερα μάλιστα, γιατὶ ὅλες αὐτὲς ἡ εὐχάριστες ἐνασχολήσεις δὲν ἦσαν γι' αὐτὸν παρὰ διαλείμματα ἀνάμεσα στὶς διάφορες πολεμικές του ἐπιχειρήσεις, στὶς ὁποῖες εὐχαριστιόταν ἐξίσου. Ἔτσι, στὸ ἀνάκτορό του, τῶν Βλαχερνῶν, μὲ τὶς μεγάλες αἴθουσες, τὶς διακοσμημένες μ' ὁλόχρυσα μωσαϊκά, στὶς ἐπαύλεις τῆς Προποντίδος, ὅπου τοῦ ἄρεσε νὰ περνάη τὸ καλοκαῖρι του, ὅταν αὐτὸς βρισκόταν ἐκεῖ, δὲν γινότανε τίποτε ἄλλο, παρὰ πλούσια συμπόσια, χοροὶ καὶ τραγούδια, ἑορτὲς καὶ ἀγῶνες.

Γύρω ἀπ' τὸ νεαρὸ αὐτοκράτορα, ἕνα σμῆνος ὁλόκληρο νέων γυναικῶν ζωηρῶν, χαριτωμένων, ξεδίπλωναν τὶς χάρες τους καὶ ἔδιναν στὴν αὐλὴ ἕν' ἀσύγκριτο θέλγητρο. Βέβαια, ἡ προμάμη τοῦ Μανουήλ, ἡ γρηὰ Θαλασσινή, ἡ ὁποία τόσο ἐργάστηκε γιὰ νὰ δώση στὸ παλάτι τὴν αὐστηρὴ καὶ πένθιμη ὄψι μοναστηριοῦ, ἂν ἔβλεπε τὶς ἀλλαγὲς αὐτές, θὰ σκανδαλιζόταν τρομερά.

Ὁ Μανουήλ, ὅπως καὶ ὅλη ἡ οἰκογένειά του, ἐνδιαφερόταν ἐξαιρετικὰ γιὰ τὰ γράμματα καὶ προστάτευε τοὺς συγγραφεῖς. Μὰ τὸ πνεῦμα του ἦταν ἀπαλλαγμένο ἐντελῶς ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐκείνη θρησκοληψία ποὺ διέκρινε τοὺς προγόνους του.

Ἔκλεινε μέσα του μεγάλη ἀδιαφορία γιὰ τὰ θεῖα, ἂν καὶ κρατοῦσε μὲ προσποιητὸ σεβασμὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς πίστεως. Κι' αὐτὸ τὸ ἔκανε, γιατί, ἐκ παραδόσεως, ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐνθουσιώδης ὑπέρ[illegible] τῆς Ὀρθοδοξίας. Μὰ συγχρόνως δὲν ἔννοιωθε καμμιὰ τύψι νὰ διατηρῆ τὶς πιὸ ἐγκάρδιες σχέσεις μὲ τοὺς ἀπίστους. Καί, τέλος, ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν ἐξουσία, πιὸ μεγάλη μέσα του ἀπὸ τὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν ἐκκλησία, τὸν ἔκανε νὰ ὑποψιάζεται πάντοτε τοὺς πανίσχυρους μοναχούς, τοὺς ὁποίους οἱ πρόγονοί του τόσο εἶχαν ἀγαπήσει.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὸ Βυζ[illegible] συνέβαινε τὸ ἑξῆς περίεργο[illegible] τὸ οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ πρίγκηπες ἀπο[illegible]τουσαν περισσότερο ἀδιάφοροι πρὸς τὰ θεῖα, τόσο περισσότερη πίστι ἔδιναν στὶς διάφορες δεισιδαιμονίες καὶ στὴ μαγεία. Ὅλοι σχεδὸν πίστευαν σ' αὐτὰ καὶ τὰ διάφορα μαγικὰ καὶ ἐρωτικὰ φίλτρα ἦσαν στὴν κοινὴ χρῆσι. Πολλοὶ ἄνθρωποι, τῶν ἀνωτάτων μάλιστα τάξεων, ἐπίστευαν πὼς ἅμα διαβάσουν τὴ «Σολωμονική», θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν τοὺς δαίμονας τῆς κολάσεως νὰ παρουσιαστοῦν μπροστά τους καὶ νὰ τοὺς ἔχουν ὑπὸ τὴν ἐξουσία τους.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον, ποὺ δὲν εἶχε καμμιὰ ἠθικὴ ἀρχή, ὁ ἔρως κ' ἡ ῥαδιουργίες ἔδιναν κ' ἔπαιρναν. Πάθη τρομερὰ κι' ἀντιζηλίες φοβερὲς βασίλευαν μέσα σ' ὅλες τὶς οἰκογένειες —καὶ πρωτα-πρωτά, στὴν αὐτοκρατορική. Ἔτσι ὁ Μανουὴλ ἐπέρασε σχεδὸν ὁλόκληρη τὴ ζωή του, δυσπιστῶντας διαρκῶς πρὸς τοὺς ἐξαδέλφους του καὶ τοὺς ἀνηψιούς του, καὶ ὅλη του ἡ βασιλεία χαρακτηρίζεται ἀρκετὰ ἀπὸ τὶς δυσμένειές του, στὶς ὁποῖες περιέπιπταν κάθε τόσο οἱ συγγενεῖς του.

Ἡ ἐρωτικὲς περιπέτειες ἐγέμιζαν ὅλο τὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖο οἱ εὐγενεῖς τοῦ Βυζαντίου δὲν ἦσαν ἀπασχολημένοι νὰ συνωμοτοῦν. Καὶ πρῶτος ὁ αὐτοκράτωρ ἔδινε τὸ παράδειγμα. Ὁ Μανουὴλ εἶχε παντρεφτεῖ τὸ 1146 μιὰ Γερμανίδα, τὴν κόμησσα Βέρθα ντὲ Σούλσμπα, ἡ ὁποία, ἀνεβαίνοντας στὸ θρόνο τοῦ Βυζαντίου, πῆρε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα Εἰρήνη. Παρ' ὅλες ὅμως τὶς ἀρετές της, παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες ποὺ κατέβαλε γιὰ νὰ ἐναρμονισθῆ μὲ τὸν τόνο τῆς αὐλῆς τοῦ Βυζαντίου, δὲν κατώρθωσε νὰ συγκρατήση κοντά της τὸν ἄστατο σύζυγό της. Πολὺ γρήγορα ὁ Μανουήλ, ποὺ ἦταν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας πολὺ ἐρωτόληπτος, τὴν παραμέλησε, ἀναζητῶντας καινούργιους ἔρωτες. Στὴν ἀρχὴ τὸν ἀπασχόλησαν μερικὲς μωρὲς καὶ περαστικὲς ἀγάπες, μὰ ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ ἐρωτεύθηκε σοβαρώτερα τὴν ὡραιοτάτη ἀνηψιά του Θεοδώρα, τὴν ὁποία μάλιστα δὲν ἐδίστασε νὰ παρουσιάση σ' ὅλο τὸν κόσμο ὡς εὐνοουμένη του. Ἡ Θεοδώρα ἦταν περήφανη καὶ ματαιόδοξη καὶ ὁ Μανουήλ, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστῆ, τῆς ἀπένειμε ὅλες τὶς ἐξωτερικὲς τιμὲς μιᾶς αὐτοκρατείρας. Τῆς ἔδωσε φρουρὰ τιμητικὴ καὶ τῆς ἐπέτρεψε νὰ ντύνεται ὅμοια μὲ τὴ σύζυγό του. Τόσο γι' αὐτήν, ὅσο καὶ γιὰ τὸ παιδὶ ποὺ γεννήθηκε ἀργότερα ἀπὸ τὸ δεσμό τους, καὶ τὸ ὁποῖο μεγάλωσε τὴν ἐπιρροὴ τῆς εὐνοουμένης ἐπάνω του, ἡ γενναιοδωρία του ἦταν ἀνεξάντλητη. Φαίνεται πὼς ἡ βασιλεία στὴν καρδιὰ τοῦ Μανουὴλ «τῆς Πομπαδοὺρ αὐτῆς μὲ τὸ μικρὸ ποδαράκι» —ὅπως οἱ Βυζαντινογράφοι ἀποκαλοῦν τὴ Θεοδώρα— βάστηξε πολὺν καιρό. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἡ εὐνοουμένη ἦταν καὶ πολὺ ζηλιάρα. Μιὰ μέρα ἀπὸ τὴ ζήλεια της ἔβαλε καὶ δολοφόνησαν μιὰ ἀντίζηλό της, τὴν ὁποία εἶχε ἀρχίσει νὰ προσέχη ὁ Μανουήλ. Σώζεται μάλιστα, ἀκόμη καὶ σήμερα, μιὰ ἐπιστολὴ κάποιου συγγενοῦ της, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε νὰ καθησυχάση τὶς τύψεις της, πού, ἐπὶ πολλὰ χρόνια ἀργότερα, ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔχη γιὰ τὸ ἐρωτικὸ αὐτὸ ἔγκλημά της.

* * *

Ὁ δεσμός του αὐτὸς μὲ τὴ Θεοδώρα, δὲν ἐμπόδισε καθόλου τὸ Μανουήλ, ὅταν κατὰ τὸ 1159 ἔχασε τὴ Γερμανίδα σύζυγό του, νὰ σκεφθῆ ἀμέσως γιὰ δεύτερο γάμο. Ἀπὸ τὸν πρῶτο του γάμο δὲν εἶχε ἀποκτήσει παρὰ μιὰ κόρη μόνο καὶ γι' αὐτὸ ἐνδιαφερόταν νὰ ἐξασφαλίση στὸ θρόνο του καὶ στὴ δυναστεία του ἕναν ἀρσενικὸ διάδοχο. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἀναζήτησε τὴ μέλλουσα σύζυγό του μεταξὺ τῶν πριγκηπισσῶν τῆς φράγκικης Συρίας, κ' ἐν πρώτοις σκέφτηκε γιὰ σύζυγό του τὴν κόμησσα Μελισάνδη τῆς Τριπόλεως καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν εὐνοϊκὴ γι' αὐτὴ ἀναφορὰ ποὺ τοῦ ἔκαναν οἱ πρεσβευταί, τοὺς ὁποίους εἶχε στείλει γιὰ νὰ τὴν ἐξετάσουν, ἔγιναν ἐξ ἀποστάσεως οἱ ἀρραβῶνες τους. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Μελισάνδης εἶχε ἀρχίσει μάλιστα νὰ κάνη μεγάλες προετοιμασίες γιὰ νὰ στείλη τὴν ἀδελφή του στὴν Κωνσταντινούπολι μὲ πομπὴ ἀξία μιᾶς αὐτοκρατείρας, ὅταν ἔξαφνα, τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ ξεκινήση, μιὰ μυστηριώδης καὶ ἀλλόκοτη ἀρρώστεια τὴν προσέβαλε καὶ παραμόρφωσε τὰ χαρακτηριστικά της τόσο, ὥστε ἀπὸ ὡραιοτάτη ποὺ ἦταν, νὰ γίνη πραγματικῶς τερατώδης! Βλέποντας τὴν παραμόρφωσί της αὐτὴ οἱ πρεσβευταὶ τοῦ αὐτοκράτορος, διέλυσαν τοὺς ἀρραβῶνες καὶ πῆγαν νὰ ζητήσουν ἄλλου σύζυγο γιὰ τὸν κύριό τους.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ζοῦσε στὴν Ἀντιόχεια ἡ φράγκα πριγκήπισσα Μαρία, ποὺ ἦταν ἕν' ἀληθινὸ θαῦμα ὠμορφιᾶς. «Ποτέ, ποτέ, φώναζαν οἱ Βυζαντινοὶ ὅταν τὴν εἶδαν γιὰ πρώτη φορά, δὲν ἔχουμε δῆ μιὰ τέτοια ὠμορφιά !» Ἐπίσης ἕνας σύγχρονος χρονικογράφος γράφει γι' αὐτήν : «Ἦταν ὡραία, ἦταν παραπάνω ἀπὸ ὡραία, τόσο ὡραία, ὥστε ὅταν τὴν ἔβλεπε κανείς, νὰ νομίζη ὅτι εἶχε μπροστά του τὴν Ἀφροδίτη μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τὴν Ἥρα μὲ τὰ κάτασπρα χέρια καὶ τὰ μεγάλα μάτια, τὴν Ἑλένη τῆς Σπάρτης μὲ τὸν ἀλαβάστρινο λαιμὸ καὶ τὰ ὑπέροχα πόδια καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ὡραῖες γυναῖκες, ποὺ ἡ ἀρχαιότης ἐθεοποίησε....».

Ὁ Μανουὴλ δὲν ἐδίστασε καθόλου, προκειμένου νὰ παντρεφθῆ τὸ ὄνειρο αὐτὸ τῆς ὠμορφιᾶς καί, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1161, ἔγιναν οἱ γάμοι τους στὴν Ἁγία Σοφία. Λαμπρὲς ἑορτὲς ἐπακολούθησαν τοὺς αὐτοκρατορικοὺς γάμους, συμπόσια στ' ἀνάκτορα, διανομὴ χρημάτων στοὺς φτωχοὺς τῆς πρωτευούσης, ὑπέροχα δῶρα στὶς ἐκκλησίες, ἱπποδρομίες καὶ ἀγῶνες. Ὁ λαὸς δὲ ἐπευφημοῦσε τὴ νέα αὐτοκράτειρα μ' ἕνα τρελλὸ ἐνθουσιασμό, γοητευμένος ἀπὸ τὴν ὠμορφιά της.

Μά, ἀλλοίμονο ! ὅπως καὶ τόσες ἄλλες πριγκήπισσες τῆς Δύσεως ποὺ ἀνέβηκαν στὸ θρόνο τοῦ Βυζαντίου, ἔτσι καὶ ἡ Μαρία τῆς Ἀντιοχείας ἔμελλε νὰ ἔχη τραγικὴ μοῖρα. Ἡ «ξένη», ὅπως τὴν ἐπωνόμασε ἀργότερα ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπέπρωτο, ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι χρόνια, νὰ πληρώση πολὺ σκληρὰ τὴν ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴ ποὺ τῆς εἶχαν κάνει....

JOHN DUKES MCHEE 26

* * *

Ἐδώσαμε, μὲ ὅσα διηγηθήκαμε παραπάνω, μιὰ εἰκόνα τῆς λαμπρότητος, τοῦ σκεπτικισμοῦ καὶ τῆς διαφθορᾶς ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴν αὐλὴ τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν περίοδο τῆς βασιλείας τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ. Τώρα ἂς ἐξετάσουμε καὶ τὴν πιὸ ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν ἐξάδελφο τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν τρομερὸ καὶ γοητευτικὸ Ἀνδρόνικο Κομνηνό.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἦταν ὁ πιὸ τέλειος τύπος Βυζαντινοῦ τοῦ 12ου αἰῶνος. Εἶχε ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ὅλα τὰ ἐλαττώματα. Ψηλὸς τὸ ἀνάστημα (ἦταν, ὅπως λένε, ψηλότερος ἀπὸ ἔξη πόδια), Ἡρακλῆς στὴ δύναμι καὶ ἄφθαστος στὴν κομψότητα, «εἶχε ὠμορφιὰ —κατὰ τὰ γραφόμενα ἑνὸς συγχρόνου του—ποὺ τὸν ἔκανε ἄξιο νὰ καθήση σὲ θρόνο !» Ὁ χρονικογράφος Νικήτας, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνώρισε καλά, μᾶς τὸν ζωγραφίζει ντυμένο μ' ἕνα μακρὺ φόρεμα βιολέ, μὲ τὸ κεφάλι του σκεπασμένο μ' ἕνα μυτερὸ σκοῦφο χρώματος γκρί, νὰ χαϊδεύη τὴ μαύρη καὶ κατσαρὴ γενειάδα του. Συγκέντρωνε ἐπάνω του τὴν κομψότητα καὶ τὴ δύναμι καὶ ἦταν τέλειος τύπος ἱππότου. Στὸν πόλεμο τὰ κατορθώματά του ἦσαν θρυλικά. Τὸ νὰ ἁρπάζη τὴν ἀσπίδα καὶ τὴ λόγχη ἑνὸς στρατιώτου, νὰ τρέχη ὁλομόναχος μέσ' στὴ μέση τῶν ἐχθρῶν, νὰ προκαλῆ τὸν ἀρχηγό τους σὲ μονομαχία, νὰ τὸν ἀφοπλίζη μ' ἕνα χτύπημα τῆς λόγχης του καὶ νὰ ξαναγυρίζη πάλι ἄτρωτος στὶς βυζαντινὲς γραμμές, ἦταν γι' αὐτὸν ἕνα παιχνίδι. Στὶς ἐκστρατεῖες ἦταν τὸ εἴδωλο τῶν στρατιωτῶν, μέσα στὴν πρωτεύουσα τὸ μοντέλο τῶν εὐγενῶν.

Ἦταν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, προικισμένος καὶ μ' ἐξαιρετικὴ ἀντίληψι. «Κοντά του —γράφει ἕνας ἱστορικὸς— οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι φαινόντουσαν σὰν ζῶα». Εἶχε μεγάλη καὶ γενικὴ μόρφωσι καὶ ἦταν προικισμένος μ' ἐξαιρετικὴ εὐγλωττία. Οἱ λόγοι του ἦταν ἀκατανίκητοι σὲ πειστικότητα. Ἦταν ἀκόμα ὀνομαστὸς γιὰ τὸ πνεῦμα του, τὶς εἰρωνεῖες του καὶ τὴν ἐλευθεροστομία του. Τόσες δὲ ἀντιθέσεις συγκεντρωνόντουσαν μέσα σ' αὐτόν, ὥστε οἱ Βυζαντινοὶ τὸν ἔλεγαν ὁ «Πολύμορφος Πρωτεύς». Ὅταν ἤθελε, ἡ γοητεία του ἔθελγε τοὺς πάντας. Κανεὶς δὲν μποροῦσε ν' ἀντισταθῆ σ' αὐτή. Εἴκοσι φορὲς τοὐλάχιστον, χάρις στὴ γοητεία του, ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ τὸν εἶχε συγχωρήσει γιὰ τὶς χειρότερες ὕβρεις. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ χρονικογράφοι, παρ' ὅλα τὰ ἐλαττώματά του, μιλοῦν μ' ἐνθουσιασμὸ γι' αὐτὸν καὶ ἡ γυναῖκα του, τὴν ὁποία ἀπατοῦσε στὰ φανερά, τὸν ἐλάτρευε.

Μὰ κοντὰ σὲ ὅλ' αὐτὰ τὰ μεγάλα προτερήματα, εἶχε ψυχὴ ἀνήσυχη καὶ ἄστατη, ἄγρια, τολμηρὴ καὶ γεμάτη πάθη. Ἀδιαφοροῦσε ἐντελῶς γιὰ τὰ θεῖα καί, ἀντιθέτως πρὸς ὅλους τοὺς Βυζαντινούς, ἔννοιωθε μιὰ ἀνυπόφορη πλῆξι ὅταν ἄκουγε θεολογικὲς συζητήσεις. Μὴ φοβούμενος οὔτε τὸ Θεό, οὔτε τὸ διάβολο —μολονότι ἦταν δεισιδαίμων— δὲν εἶχε οὔτε ἠθικὲς ἀρχές, οὔτε τύψεις συνειδήσεως. Ὅταν ἔννοιωθε κάποια ἐπιθυμία, κάποια φιλοδοξία ἢ κάποιο καπρίτσιο, τίποτε δὲν τὸν συγκρατοῦσε νὰ ἐπιδιώξη τὴν πραγματοποίησί του. Οὔτε ἡ συνείδησις, οὔτε τὸ καθῆκον, οὔτε κι' αὐτὴ ἀκόμη ἡ εὐγνωμοσύνη. Ἡ συνωμοσίες, ἡ ἐπιορκίες, ἡ προδοσίες, ἦταν γι' αὐτὸν ἕνα παιχνίδι. Καταλαβαίνοντας τὴν ἀξία του, περήφανος γιὰ τὴν καταγωγή του, ἔτρεφε μέσα του φιλοδοξίες φλογερές, ὑπέρμετρες. Ἀπὸ πολὺ νέος ὀνειρευόταν τὸ θρόνο καὶ σ' ὅλη του τὴ ζωή, γιὰ νὰ πραγματοποιήση τὄνειρό του αὐτό, χρησιμοποιοῦσε κάθε μέσον ἀδίσταχτα : τὸ ἐγχειρίδιο καὶ τὸ δηλητήριο, τὴ ῥαδιουργία καὶ τὴ βία, τὴν ὑπουλότητα καὶ τὴ σκληρότητα.

«Σὰν ἕνα ὁρμητικὸ ἄλογο», ριχνόταν μέσα σ' ὅλες τὶς περιπέτειες μὲ τόλμη καὶ γαλήνη πρωτοφανῆ, ἀδιάφορος καὶ γεμᾶτος περιφρόνησι πρὸς τὴν κοινὴ γνώμη καὶ τὶς κοινωνικὲς συνθῆκες. Μόλις βρισκόταν στὸ δρόμο του μιὰ ὡραία νέα, ἢ ἄκουγε νὰ μιλοῦν γι' αὐτήν, ἀμέσως τὴν ἐρωτευόταν καὶ γιὰ νὰ τὴν καταχτήση, δὲν ἐδίσταζε μπρὸς σὲ τίποτε. Ἐπειδὴ δὲ ἦταν γόης, φαίνεται πὼς πάντοτε, ὅπως καὶ στὸν πόλεμο, ἔτσι καὶ στὶς ἐρωτικές του ἐπιχειρήσεις ἐθριάμβευε. Μὲ τοὺς ἔρωτάς του ὁ Ἀνδρόνικος Κομνηνὸς θυμίζει πολὺ τὸν Δὸν Ζουάν, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ ψυχική του σύνθεσις τὸν κάνει νὰ ἔχη πολλὲς ὁμοιότητες μὲ τὸν τρομερὸ Καίσαρα Βοργία.

Τοὺς ἔρωτες καὶ τὶς περιπέτειες τοῦ μοναδικοῦ στὴ Βυζαντινὴ ἱστορία αὐτοῦ πρίγκηπος θὰ τὶς διηγηθοῦμε στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΥΝΗΓΩΝ

Ἡ δεσποινὶς Χ... εἶχε ἕνα περίφημο κυνηγετικὸ σκυλλί, τὸ ὁποῖον ἐλάτρευε. Γι' αὐτὸ οἱ διάφοροι θαυμασταί της, γιὰ νὰ τῆς φαίνονται εὐχάριστοι, δὲν ἔπαυαν νὰ ἐξυμνοῦν τὶς ἀρετὲς τοῦ σκυλλιοῦ της.

Ἕνα βράδυ διηγοῦντο διάφορα ἀνέκδοτα, ἐξυπνάδες σκυλλιῶν, λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπ' τὴν ἀντίληψι τοῦ σκυλλιοῦ τῆς δεσποινίδος.

—Μὰ ὅλα αὐτὰ δὲν εἶνε τίποτε, εἶπε σὲ μιὰ στιγμὴ ἐκείνη, ἐπεμβαίνοντας στὴ συζήτησί τους. Θὰ σᾶς διηγηθῶ τώρα μιὰ ἐκδήλωσι τῆς ἐξυπνάδας τοῦ Τόμ μου, ποὺ εἶνε πράγματι καταπληκτική. Ἀκοῦστε. Μιὰ ἀπ' τὶς τελευταῖες ἡμέρες εἶχαν ξεχάσει νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάη....

—Ἔ, λοιπόν, καὶ τί ἔκανε ; ρώτησαν οἱ θαυμασταί.

—Ἁπλούστατα, κατέβηκε στὸν κῆπο καὶ ξαναγύρισε κρατῶντας στὰ δόντια του μερικὰ... «Μὴ μὲ λησμόνει»...

* * *

Ὁ Γκαβαρνί, ὁ περίφημος ζωγράφος, ἦταν πολὺ μέτριος κυνηγός. Γιὰ νὰ δικαιολογεῖται γιὰ τὶς κυνηγετικὲς ἀποτυχίες του, ἔλεγε συχνά :

—Τί τὰ θέλετε ; Δὲν ἔχω τύχη....

Μιὰ μέρα, τέλος, πειραγμένος ἀπ' τὶς κοροϊδίες τῶν φίλων του, ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀποστομώση. Πῆγε λοιπὸν στὴν ἀγορὰ κι' ἀγόρασε ἕνα ζωντανὸ λαγό, τὸν ὁποῖον, γυρίζοντας στὸ σπίτι του, ἔδεσε σ' ἕνα δέντρο, σκοπεύοντας νὰ τὸν σκοτώση καὶ νὰ πῆ στοὺς φίλους του, ὅτι τὸν εἶχε χτυπήσει στὸ κυνῆγι.

Ἐπῆρε λοιπὸν τὸ δίκανό του, ἐσκόπευσε τὸ λαγὸ καὶ πυροβόλησε. Πρὸς μεγάλη του ἔκπληξι ὅμως, ὁ λαγὸς ἀντὶ νὰ σωριαστῆ κάτω νεκρός, τὸ ἔβαλε στὰ πόδια καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἁπλούστατα, ἡ σφαίρα τοῦ Γκαβαρνί, ἀντὶ νὰ χτυπήση τὸ λαγό, εἶχε κόψει τὸ σκοινὶ ποὺ ἦταν δεμένος !...

* * *

Στὸ σχολεῖο:

Ὁ δάσκαλος. — Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐτρέφοντο ἀπὸ τὸ κυνῆγι...

Ὁ μαθητής.—Δὲν εἶνε δυνατὸν αὐτό.

Ὁ δάσκαλος.—Γιατί ;

Ὁ μαθητής.—Γιατὶ ὁ δικός μου ὁ πατέρας πάει κάθε μέρα στὸ κυνῆγι....

Ὁ δάσκαλος.—Ἔ, λοιπόν ;

Ὁ μαθητής.—Ἔ, λοιπόν, ἂν περιμέναμε νὰ ζήσουμε ἀπ' τὸ κυνῆγι του θὰ εἴχαμε πεθάνει πρὸ καιροῦ ἀπ' τὴν πεῖνα....

* * *

Δυὸ παληοὶ ψαράδες, ὁ Τζὼν καὶ ὁ Ντίκ, ὁ ἕνας καθισμένος στὴν ὄχθη κι' ὁ ἄλλος ὄρθιος ἀπάνω σὲ μιὰ πέτρα μέσ' στὸ ποτάμι, συναγωνίζονται στὸ ψάρεμα. Ἔχουν βάλει μάλιστα στοίχημα ποιὸς θὰ πιάσει περισσότερα ψάρια ὅλη τὴν ἡμέρα.

Ἔξαφνα ἡ πέτρα, ἀπάνω στὴν ὁποία στεκόταν ὁ Ντίκ, γέρνει ἀπὸ τὸ βάρος του καὶ ὁ Ντίκ, σὲ μιὰ στιγμή, πέφτει μέσ' στὸ ποτάμι. Τὸ ρεῦμα εἶνε δυνατὸ καὶ τὸν παρασύρει γρήγορα, ἐνῶ αὐτὸς οὐρλιάζει μ' ἀπόγνωσι.

Ὁ Τζών, βλέποντάς τον, τοῦ φωνάζει ἥσυχα, χωρὶς νὰ σαλέψη ἀπ' τὴ θέσι του :

—Ὢ !... Ὢ !... μὴν κάνεις ζαβολιές !... Ἂν πιάσης τὰ ψάρια μὲ τὸ χέρι σου, ἀκυρώνεται τὸ στοίχημά μας !...

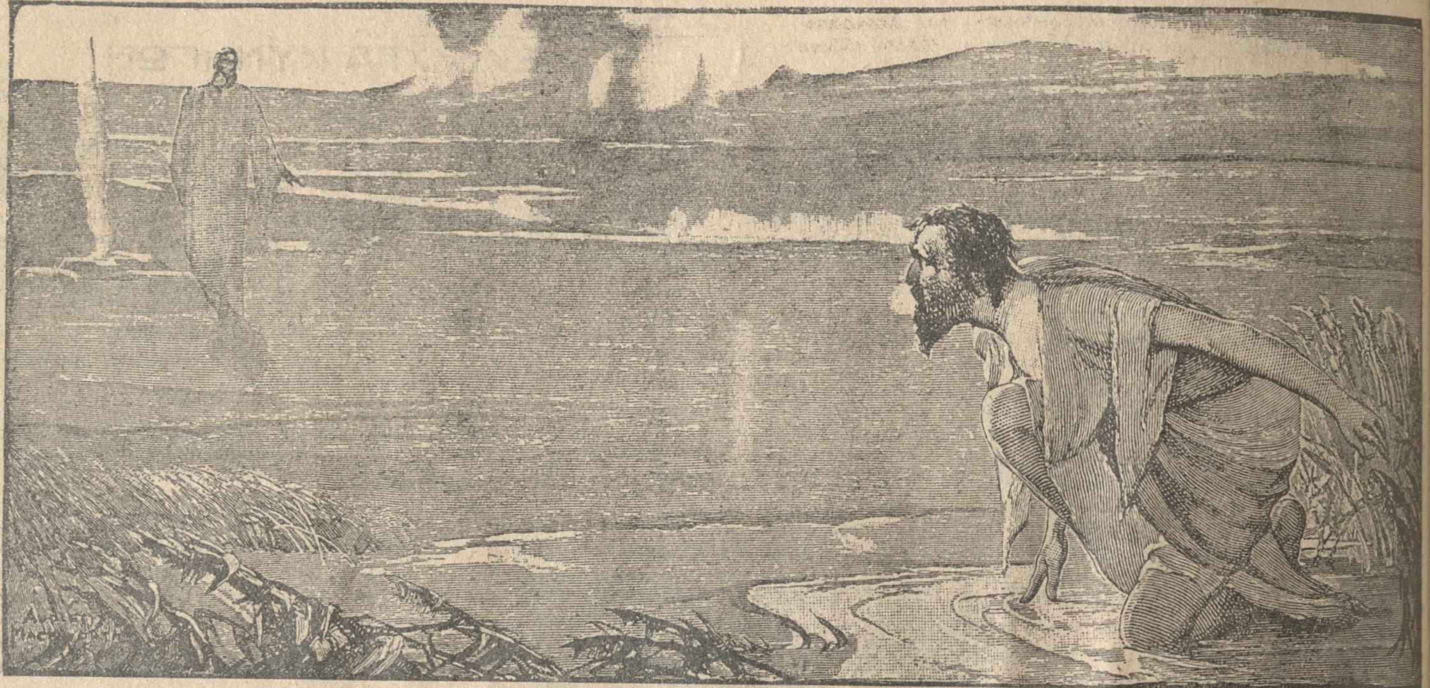

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΤΥΚΩΦ

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

'Η κοιλάδα ἦταν ἀκόμα παγωμένη ἀπὸ τὴν ψύχρα τῆς νύχτας καὶ τὰ δέντρα ἔγερναν κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χιονιῶν μέσα στὴ βαθειὰ σιωπή. 'Ο ἀστροφώτιστος οὐρανὸς σκορποῦσε στὴ φύσι μιὰ κρύα τρεμάμενη λάμψι καὶ τὰ χωριά, σκορπισμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μοιάζαν μὲ φαντάσματα ποὺ μόλις εἶχαν προβάλει ἀπὸ τοὺς κάτασπρους τάφους των.

Ἔξαφνα μέσα στὴ σιγὴ τοῦ μεσονυχτιοῦ ἀντήχησε ὁ χαρμόσυνος ἦχος μιᾶς καμπάνας, ἔπειτα δεύτερης, τρίτης, τέταρτης, πέμπτης, ὥσπου σὲ λίγο σχηματίστηκε μιὰ ὡραία καὶ μεγαλοπρεπὴς συναυλία γεμάτη ἀπὸ ὅλους τοὺς μουσικοὺς τόνους. 'Αμέσως τὰ φῶτα τῶν ναῶν ἀκτινοβολῆσαν μέσα στὸ σκοτάδι καὶ ἡ κοιμισμένη γῆ πῆρε καινούργια ζωή.

Τότε φανῆκαν στὸ δρόμο ἄπειροι ἄνθρωποι ποὺ πηγαίναν συντροφιὰ στὴν ἐκκλησιά, ἄλλοι φτωχοντυμένοι καὶ σιωπηλοὶ κι' ἄλλοι μὲ πλούσια φορέματα.

Κι' ὕστερ' ἀπὸ λίγο, ὅταν χαθῆκαν ὅλοι μέσα στὸ σκοτάδι, ἀκούστηκε γιὰ τελευταία φορὰ ὁ χαρμόσυνος ἦχος τῆς καμπάνας ποὺ καλοῦσε τοὺς πιστοὺς σὲ λειτουργία κι' ἔπειτα ἁπλώθηκε στὴν κοιλάδα ἡ πρώτη βαθειὰ κι' ἐπιβλητικὴ σιγαλιά.

Πρὶν ἀκόμα ἡ αὐγὴ βαφῆ τριανταφυλλένια, τὸ θαῦμα εἶχε συντελεσθῆ κι' ὁ Σωτῆρας εἶχε ἀναστηθῆ. 'Η ἀπέραντη στέππα ἀναταράχτηκε ὁλόκληρη μόλις τὸν εἶδε καὶ τὸ δάσος ἄρχισε νὰ φρίσση, καθὼς ἔννοιωθε τὸ Χριστὸ νὰ σιμώνη.

Τὰ περήφανα ἐλάτια ὕψωναν τὰ κλωνάρια τους πρὸς τὸν οὐρανό, ἡ ψηλόκορμες βελανιδιὲς κουνοῦσαν μὲ ἀγαλλίασι τὶς κορυφές των, ἡ χαράδρες καὶ τὰ ποτάμια ἀνασαίναν μυστικά, τὰ ζῶα ἔβγαιναν ἀπὸ τὶς κατοικίες των καὶ τὰ πουλιὰ ἄφηναν τὶς ζεστές των φωληές.

'Ο Κύριος τότε εὐλόγησε τὴ γῆ, τὰ νερά, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ προχωρῶντας πάνω ἀπὸ ἕνα ποτάμι, χωρὶς νὰ βυθίζεται, φώναξε στὴ φύσι ποὺ ξυπνοῦσε :

— Εἰρήνη ὑμῖν ! Σᾶς φέρνω τὴν ἄνοιξι, τὸ φῶς, τὴ γαλήνη. Θὰ βγάλω τοὺς πάγους ἀπὸ τὸν ποταμό, θὰ ντύσω τὴν ἔρημη στέππα μὲ χορτάρια καὶ θὰ γεμίσω τὸ δάσος μὲ τραγούδια καὶ μ' ἀρώματα. Θὰ δώσω στὰ ζῶα τροφὴ καὶ θὰ χαρίσω στὴ φύσι τὴ χαρά. Εἰρήνη ὑμῖν, στέππες καὶ δάση, ζῶα καὶ πουλιά ! 'Η ἀχτίδες τῆς ἀναστάσεώς μου θά σᾶς φωτίσουν καὶ θὰ σᾶς θερμάνουν μὲ τὴν εὐλογία τους !

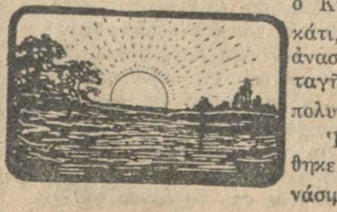

'Αφοῦ ὁ Χριστὸς ἐμίλησε στὴ φύσι, γύρισε καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Πρῶτοι παρουσιάστηκαν μπροστά του οἱ δυστυχισμένοι ἐκεῖνοι ποὺ γέρναν κάτω ἀπ' τὸ ζυγὸ τῆς κακομοιριᾶς καὶ βασανίζονταν ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα τῆς ζωῆς. Κι' ὅταν ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοὺς ρωτήση κάτι, αὐτοὶ γέμισαν τὸν ἀέρα μ' ἀναστεναγμοὺς κι' ἔπεσαν ὅλοι καταγῆς, ἱκετεύοντάς τον νὰ τοὺς ἀπολυτρώση.

'Η καρδιὰ τοῦ Σωτῆρος αἰσθάνθηκε ξανά τὴν παληὰ ἐκείνη θανάσιμη λύπη ποὺ εἶχε δοκιμάσει ἄλλοτε στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆς, ὅταν ἐπερίμενε τὸ πικρὸ ποτῆρι τῆς ὑστάτης δοκιμασίας. Ὅλοι αὐτοὶ ποὺ βρίσκονταν τώρα μπροστά του γονατισμένοι, εἶχαν φυλάξει τὰ λόγια του στὴν καρδιά τους κι' εἶχαν ὑποφέρει γιὰ χάρι τοῦ ὀνόματός του τὶς μεγαλείτερες ταπεινώσεις, βέβαιοι πὼς μιὰ μέρα θ' ἀνταμείβονταν γι' αὐτό.

— 'Εγὼ εἶμαι, τοὺς εἶπε ὁ Χριστός, ἐκεῖνος ποὺ ἔσπασα τά δεσμά τοῦ θανάτου γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ξανάρθω κοντά σας. Πιστοί μου ἀκόλουθοι καὶ βασανισμένοι μου σύντροφοι, πρέπει νὰ ξέρετε πὼς τὸ αἷμα ποὺ χύνετε δὲν χάνεται μάταια. 'Εσεῖς μόνοι μὲ πιστέψατε ἀληθινὰ μὲ τὴν ἄδολη καρδιά σας κι' ἐσεῖς μόνοι ἐτηρήσατε τὴ θεία ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Ἔχετε πίστι σ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια καὶ μὴν ἀπελπίζεστε ποτέ. Κρατᾶτε την ἀμετάβλητη μέσα στὴν καρδιά σας καὶ μαθαίνετέ την στὰ παιδιά σας, κάτω ἀπ' τὸ φλογερὸ ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ στὶς μακρυὲς χειμωνιάτικες νύχτες. Μὲ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια νὰ σηκώνεστε τὸ πρωΐ, καὶ μ' αὐτὴ νὰ πέφτετε τὸ βράδυ γιὰ ὕπνο. Μὴ λησμονᾶτε πὼς ἡ τελευταία ὥρα τοῦ ἀνθρώπου ζυγώνει ὁλοένα καὶ τὸν βρίσκει ἀπροετοίμαστο. Σᾶς βεβαιώνω πὼς δὲν θ' ἀργήση νὰ λάμψη τὸ φῶς τοῦ καλοῦ καὶ τότε θὰ λυτρωθῆτε γιὰ πάντα ἀπ' τὰ δεινά σας !

'Αφοῦ εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Χριστὸς ἐπροχώρησε καὶ στὸ δρόμο του συνάντησε κι' ἄλλους ἀνθρώπους. Αὐτοὶ ἦσαν πλούσιοι οἱ περισσότεροι, κακοί, κλέφτες, ὑποκριτές, ἄδικοι δικαστὲς καὶ σκληροὶ κυβερνῆτες. Περπατοῦσαν ἀλαζονικὰ καὶ δὲν ἐσυλλογίζονταν τὴν ἀνάστασι τοῦ Θεανθρώπου, ἀλλὰ τὰ γλέντια ποὺ τοὺς περιμέναν. 'Αλλὰ ἔξαφνα αἰσθανθῆκαν τὴν προσέγγισι τοῦ Χριστοῦ καὶ σταματῆσαν σαστισμένοι. Αὐτὸς τότε στάθηκε μπροστά τους καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἄνθρωποι μωροὶ καὶ ἀνόητοι ! 'Η ζωή σας ἔχει ποτιστῆ ἀπὸ κακία καὶ τὰ ἐλατήρια τῶν πράξεών σας εἶνε ἡ ἀπληστία καὶ ἡ φιλαρχία. Νομίζετε πὼς ὅλα ὅσα βλέπετε γύρω σας ἔχουν δημιουργηθῆ γιὰ νὰ ὑπηρετοῦν ἀποκλειστικὰ ἐσᾶς ; Οἱ ἰσχυροὶ τοῦ κόσμου σᾶς θεωροῦν ἴσους των καὶ οἱ ἐπιτήδειοι ἐπιζητοῦν τὴ γνωριμία σας. Προχωρεῖτε μπροστὰ μὲ φωτιὰ καὶ μὲ σίδερο, κλέβετε καὶ σφάζετε, χωρὶς φόβο τιμωρίας, βρίζετε τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ βλαστημᾶτε τὸ ἅγιο ὄνομά του. Σᾶς εἰδοποιῶ ὅμως πὼς δὲν εἶνε μακρυὰ ὁ καιρὸς ποὺ τὰ ἔργα σας θὰ μεταβληθοῦν σὲ σκόνη. Οἱ ἄρρωστοι τότε θὰ ξανάβρουν τὴ δύναμί τους κι' ἐσεῖς θὰ χάσετε μὲ μιᾶς τὴ δική σας. Αὐτὴ τὴν τρομερὴ ὥρα δὲν τὴ συλλογιστήκατε ποτέ ; Καὶ δὲν ἐφοβηθήκατε γιὰ τὸν ἑαυτό σας καὶ γιὰ τὰ παιδιά σας ;

Οἱ ἁμαρτωλοὶ ἔμειναν ἄφωνοι σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι, μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα στὸ χῶμα.

'Ο Χριστὸς ἐξακολούθησε :

— 'Αλλὰ ἡ ἀνεξάντλητη καλωσύνη μου θὰ δείξη καὶ σὲ σᾶς τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας. 'Ο δρόμος αὐτὸς εἶνε ἡ συνείδησί σας. Αὐτὴ θὰ σᾶς ξαναφέρη τὶς σκιὲς ἐκείνων ποὺ ἐπαιδέψατε καὶ θὰ τὶς ἀφήση ἄγρυπνες κοντὰ στὸ προσκέφαλό σας. Οἱ θρῆνοι τῶν θυμάτων σας θ' ἀντηχήσουν μέσα στὰ σπίτια σας καὶ δὲν θὰ ἀναγνωρίζετε πειὰ οὔτε τὶς συζύγους οὔτε τὰ τέκνα σας. Ὅταν ὅμως τὰ μάτια σας στερέψουν ἀπὸ τὰ δάκρυα κι' ἡ καρδιά σας πλημμυρίσει ἀπὸ πικρία—σὰν ἕνα ποτῆρι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ χωρέση περισσότερο—, τότε οἱ δυστυχισμένοι θὰ συμφιλιωθοῦν μαζύ σας καὶ θὰ σᾶς συγχωρήσουν. Πηγαίνετε τώρα καὶ μὴ λησμονᾶτε πὼς ὁ λόγος ὁ δικός μου εἶνε ἡ αἰώνια ἀλήθεια !...

'Η ἀνατολὴ ἄρχισε πειὰ νὰ ροδίζη καὶ μέσα στὸ δάσος φάνηκε ἕνα ἀνθρώπινο κορμὶ ποὺ κρεμόταν ἀπὤνα δέντρο. Τὸ κεφάλι ἦταν γυρισμένο πρὸς τὰ κάτω καὶ τὰ κοράκια τοῦ εἶχαν βγάλει τὰ μάτια καὶ τρυπήσει τὸ πρόσωπο. Τὰ χέρια βρισκόνταν στὸν ἀέρα καὶ τὸ ἀπαίσιο ἐκεῖνο πτῶμα, ποὺ ἀνῆκε στὸν 'Ιούδα τὸν 'Ισκαριώτη, τὸν προδότη μαθητή, ταλαντευόταν μ' ἀκανόνιστες κινήσεις.

'Η μορφὴ τοῦ Χριστοῦ, μπροστὰ σ' ἐκεῖνο τὸ φριχτὸ θέαμα, πῆρε ἀμέσως μιὰ ἔκφρασι ὀργῆς.

— Προδότη ! τοῦ φώναξε. Νόμισες πὼς μὲ τὸ θάνατο θὰ ἐξιλεωθῇς γιὰ τὸ ἔγκλημά σου κι' ἀποφάσισες νὰ θέσῃς τέρμα στὴν ἀθλία ζωή σου, πρὶν σὲ στείλη στὸν τάφο ἡ παγκόσμια περιφρόνησι. 'Επίστεψες γιὰ μιὰ στιγμὴ πὼς ἡ ψυχή σου θὰ βυθιζόταν στὸ ἀξημέρωτο σκοτάδι κι' ἡ καρδιά σου θἄπαυε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἔλεγχο τῆς συνειδήσεως. Δὲν θὰ γίνη ὅμως ἔτσι. Κατέβα ἀπ' τὸ δέντρο, προδότη ! Τὰ μάτια σου ἂς ἀνοιχτοῦνε ξανὰ στὸ φῶς, ἡ πληγές σου ἂς γιατρευτοῦν καὶ τὸ πρόσωπό σου ἂς ξαναπάρη τὴ μορφὴ ποὺ εἶχε πρὶν μοῦ δώσῃς τὸ καταραμένο ἐκεῖνο φιλί...

Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ 'Ιούδας κατέβηκε ἀπὸ τὸ δέντρο ζωντανὸς κι' ἔπεσε γονατιστὸς μπρὸς στὸ Σωτῆρα, ἱκετεύοντάς τον νὰ μὴν τὸν κρατήση περισσότερο στὴ ζωή...

— Σ' ὅλους τοὺς ἄλλους, ἐξακολούθησε ὁ Κύριος, ἔδειξα τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ γιὰ σένα θὰ μένη πάντα κλειστός, γιατί ἔχεις τὴν κατάρα τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. 'Εσὺ εἶσαι ἐκεῖνος ποὺ πρόδωσες τὸ φίλο σου καὶ τὸν παράδωσες στὸ μαρτύριο καὶ στὸ χλευασμό. Γι' αὐτὸ εἶσαι καταδικασμένος στὴν αἰωνιότητα καὶ δὲν θὰ λυτρωθῇς ποτέ σου. Θὰ πηγαίνῃς ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ καὶ δὲν θὰ βρίσκῃς στέγη γιὰ νὰ κοιμηθῇς. Θὰ χτυπᾶς τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν κι' αὐτὲς δὲν θὰ σοῦ ἀνοίγωνται. Θὰ ζητᾶς παρακαλεστὰ ψωμὶ καὶ θὰ σοῦ δίνουν πέτρες. Θἆσαι διψασμένος κι' ἀντὶ νερὸ θὰ σοῦ προσφέρουν αἷμα. Θὰ θρηνᾶς καὶ τὰ δάκρυά σου θὰ γίνωνται πύρινοι χείμαρροι, θὰ φλογίζουν τὰ μάγουλά σου καὶ θὰ τὰ γεμίζουν μὲ βρωμερὰ σπειριά. Τὰ λιθάρια ποὺ θὰ πατᾶς θὰ σοῦ φωνάζουν : «Προδότη ! Προδότη !». Τὰ πλήθη θὰ φεύγουν πανικόβλητα ἀπὸ μπρός σου καὶ στὸ μέτωπο ὅλων θὰ διαβάζῃς τὶς λέξεις : «Νἆσαι καταραμένος, προδότη !». Θὰ κυνηγᾶς τὸ θάνατο παντοῦ, στὴ στερηὰ καὶ στὴ θάλασσα, κι' ὁ θάνατος θὰ φεύγη σφυρίζοντας : «Προδότη, νἆσαι καταραμένος !». Θὰ θέλῃς νὰ κάνῃς τὰ καλό, ἀλλὰ ἡ εὐεργεσίες θὰ σοῦ ἀνταποδίδωνται μὲ μῖσος κι' ἐκεῖνοι ποὺ εὐεργέτησες θὰ σοῦ φωνάζουν : «Προδότη, νἆσαι καταραμένος !». Κι' ἔτσι θὰ πλανιέσαι σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, καθὼς θα περνοῦν οἱ αἰῶνες, μὲ τὸ σκουλῆκι τῆς τιμωρίας πάντα στὴν καρδιά σου. Θὰ ζήσῃς καταραμένος καὶ ὕἆσαι γιὰ τὶς μελλοντικὲς γενεὲς τὸ δεῖγμα τοῦ ἀτελείωτου μαρτυρίου ποὺ περιμένει κάθε προδότη. Σήκω λοιπὸν ἀπάνω, πάρε γιὰ στήριγμα ἕνα κλωνάρι ἀπ' τὸ δέντρο ὅπου ἔλπισες νὰ βρῇς τὴ σωτηρία σου καὶ πήγαινε !

Μόλις τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀναστημένου Θεοῦ σβυστῆκαν στὸν ἀέρα, ὁ προδότης σηκώθηκε ἀμέσως ἀπ' τὸ χῶμα, πῆρε στὰ χέρια τὸ ραβδὶ καὶ χάθηκε πέρα, μακρυά, μέσα στὸ ἀτέλειωτο διάστημα ποὺ δὲν ἔχει ἄκρη πουθενά. Κι' ὁ προδότης ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ γυρίζη στὴ γῆ, σπέρνοντας ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τὶς ἀντιζηλίες, τὶς διχόνοιες καὶ τὰ μίση...

Μ. ΣΑΛΤΥΚΩΦ

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΑΙ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

'Ο βασιλεὺς τῆς 'Αγγλίας Κάρολος ὁ Β' ἐπῆγε κάποτε νὰ ἐπισκεφθῆ στὸ σχολεῖο του ἕναν περίφημο διδάσκαλο τῆς ἐποχῆς του, ὀνόματι Βοῦσιν. 'Ο βασιλεὺς, μόλις ἐμπῆκε στὴν αἴθουσα, ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ ἀκολούθησε στὰ διάφορα διαμερίσματα τὸ διδάσκαλο, ὁ ὁποῖος ἐπροπορεύετο σοβαρὸς καὶ φορῶντας τὸ καπέλλο του. Ὅταν ὅμως βγῆκαν ἔξω στὴν πόρτα καὶ ὁ βασιλεὺς ἑτοιμάστηκε νὰ τὸν ἀποχαιρετίση, ὁ σοφὸς διδάσκαλος τοῦ εἶπε :

— 'Ελπίζω ὅτι ἡ Μεγαλειότης σας θὰ μὲ συγχωρήση, γιατί δὲν ἔδειξα ἐνώπιόν της τὸν ἀνάλογο σεβασμὸ καὶ δὲν ἔβγαλα τὸ καπέλλο μου. Δὲν μποροῦσα ὅμως νὰ κάνω ἀλλοιῶς, γιατί ἂν οἱ μαθηταί μου μάθαιναν ὅτι ὑπάρχει ἄλλος ἄνθρωπος σπουδαιότερος ἀπὸ μένα, οὔτε ὁ Διάβολος δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τοὺς κρατήση σὲ τάξι...

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

'Ο ἠθοποιὸς Γ... ἦταν τρομερὰ τσιγκούνης. Κάποτε τὸν βρῆκαν μές στὸ καμαρίνι του νὰ κλαίη καὶ νὰ ὀλοφύρεται.

— Τί σοῦ συνέβη ; τὸν ἐρώτησαν.

— Πάει ! Ἔχασα 50 φράγκα !...

— Καλά, καὶ πῶς αὐτό ;

— Νά: εἶχα χάσει τὸ πορτοφόλι μου μὲ δέκα χιλιάδες φράγκα. Κἄποιος τὸ βρῆκε καὶ μοῦ τὄφερε...

— Ἔ, λοιπόν ;

— Λοιπόν... πρέπει τώρα νὰ τοῦ δώσω γι' ἀμοιβὴ ἕνα πενηντάρι !...

* * *

Μεταξὺ ἑβραίων :

— Τί γίνεται κείνη ἡ δίκη ποὺ εἶχες μὲ τὸν Λεβύ, ὁ ὁποῖος σοὔκλεψε πενῆντα χιλιάδες φράγκα ;

— Ὤ... Συμβιβαστήκαμε.

— Σοῦ ἐπέστρεψε τὰ χρήματα ;

— Ὄχι. Παντρέφτηκε τὴν κόρη μου.

* * *

— Τὸ δυσκολώτερο, ἔλεγε ὁ Μωρὶς Ντονναί, δὲν εἶνε τὸ νὰ ἔχη κανένας πνεῦμα, ἀλλὰ τὸ νὰ ξέρη νὰ τὸ μεταχειρίζεται !...

* * *

'Ο Πιὲρ Λουαζελέ, ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ χαριτωμένους Παρισινοὺς χρονογράφους, σὲ μιὰ καμπάνια ποὺ ἐδημοσίευσε τελευταῖα γιὰ τὰ ἱπποδρόμια, διηγεῖται καὶ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτο, βεβαιώνοντας—ὁ ἄθλιος !—ὅτι συνέβη πραγματικά.

— Κἄποιος κυνηγὸς βρῆκε, μιὰ μέρα, στὸ Σιάμ, ἕνα μικρὸ ἐλεφαντάκι τὸ ὁποῖο εἶχε πέσει σὲ μιὰ παγίδα ποὺ τοῦ εἶχαν στήσει οἱ ἰθαγενεῖς. 'Ο κυνηγὸς λυπήθηκε τὸ ἐλεφαντάκι, καὶ τοῦ ἀπέδωσε τὴν ἐλευθερία του. Ὕστερ' ἀπὸ μερικὰ χρόνια ὁ κυνηγός μας εὑρισκόμενος στὴν Εὐρώπη, πῆγε ἕνα βράδυ σ' ἕνα ἱπποδρόμιο. Μεταξὺ τῶν ἐλεφάντων τοῦ ἱπποδρομίου αὐτοῦ βρισκόταν καὶ τὸ παληὸ ἐκεῖνο ἐλεφαντάκι, ποὖχε ἐλευθερώσει ὁ κυνηγὸς ἄλλοτε. 'Ο μικρὸς ἐλέφας εἶχε μεγαλώσει ἐν τῷ μεταξὺ καὶ εἶχε ξαναπέσει σὲ ἄλλη παγίδα ἰθαγενῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν εἶχαν πουλήσει στὸ ἱπποδρόμιο. Μόλις ὁ ἐλέφαντας αὐτὸς βρέθηκε στὸ στίβο, ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸν σωτῆρα του. Μὴ ἀκούοντας τότε παρὰ τὴ φωνὴ τῆς καρδιᾶς του, διευθύνθηκε τρέχοντας σ' αὐτόν, ἐτύλιξε μὲ μεγάλη λεπτότητα γύρω ἀπὸ τὴ μέση του τὴν προβοσκίδα του, καὶ γιὰ νὰ τοῦ δείξη τὴν εὐγνωμοσύνη του τὸν ἐσήκωσε ἀπ' τὴ τρίτη θέσι τῶν 3 καὶ 50 ὅπου καθόταν καὶ πῆγε καὶ τὸν ἀπέθεσε στὰ πρῶτα καθίσματα τῶν 25 φράγκων !...

— Οἱ ἐλέφαντες βλέπετε—ἐπιλέγει ὁ Λουαζελὲ—εἶνε ζῶα ποὺ ἔχουν μεγάλο μνημονικὸ καὶ ποὺ νοιώθουν βαθειὰ τὴν εὐγνωμοσύνη.

* * *

'Ο Γάλλος φοιτητὴς Φοντενὲλ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε ἐρωτόληπτος ἀκόμη καὶ σὲ ἡλικία... 97 χρονῶν ! Μιὰ μέρα πέρασε μπρὸς ἀπὸ μιὰ ὡραία κυρία, πρὸς τὴν ὁποία εἶχε ἐκμυστηρευθῆ πρὸ ἑνὸς ἔτους τὸν ἔρωτά του, χωρὶς νὰ γυρίση νὰ τὴν κυττάξη.

— Ἔτσι λοιπόν, περνᾶς χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃς ! τοῦ εἶπε ἐκείνη πειραγμένη.

— Μὰ ἂν σὲ κύτταζα, δὲν θὰ μποροῦσα νὰ περάσω ! τῆς ἀπάντησε ἐξυπνότατα ὁ ποιητής.

* * *

Κάποιος φιλάργυρος ὅταν ἀπέθανε ἐκληροδότησε τὴν ἀρκετὰ σημαντικὴ περιουσία του σὲ κάποιον φίλο του, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ τοῦ βάλη ἀπὸ τὴν κληρονομία μέσα στὸ φέρετρο 100.000 δραχμές.

'Εκεῖνος, ἐπειδὴ οὔτε τὸ χατῆρι τοῦ μακαρίτη ἤθελε νὰ χαλάση, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ζημιωθῆ ἕνα τέτοιο ποσόν, κατέφυγε σὲ μιὰ ἁπλῆ καὶ πρωτότυπη λύσι. 'Αντὶ τῶν χρημάτων δηλαδὴ ἔβαλε μέσα στὴν κάσσα τοῦ νεκροῦ μιὰ συναλλαγματικὴ 100.000 δραχμῶν, πληρωτέων ...ἅμα τῇ ἐμφανίσει !...

* * *

Σὲ μιὰ δίκη καλεῖται ὡς μάρτυς ἕνας δικηγόρος, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ μὲ διαφόρους δικολαβισμοὺς νὰ περιπλέξη τὴ συζήτησι.

— 'Αφῆστε τα αὐτά, κύριε δικηγόρε, τοῦ παρατηρεῖ σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ πρόεδρος. Λησμονῆστε ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ἐπάγγελμά σας καὶ... πέτε μας τὴν ἀλήθεια !...

* * *

'Ο κ. Κουτεντιάδης δίνει στὴ θυρίδα τοῦ ταχυδρομείου νὰ τοῦ ζυγίσουν μιὰ ἐπιστολή.

— Εἶνε βαρειά, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ ὑπάλληλος. Πρέπει νὰ βάλετε ἀκόμη γραμματόσημα μιᾶς δραχμῆς.

— Τὰ συγχαρητήριά μου ! ἀναφωνεῖ γελῶντας ὁ κ. Κουτεντιάδης. 'Αμ' τότε, βρὲ ἀδερφέ, θὰ γίνη πιὸ βαρειά... Δὲν τὸ καταλαβαίνεις ;...

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Ἡ μετανάστευσις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν μεσαίωνα. Τὰ Ἑλληνικὰ χωριά. Ἡ ζωή τους, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμά τους, ἡ φορεσιές τους. Ἡ γυναῖκα... ὑποζύγιο! Οἱ γάμοι τους. Τὸ προγονικὸ πράσινο φόρεμα. Τὰ τραγούδια τους. Τὸ σύμβολο τῆς ἀνδρικῆς ὑπεροχῆς. Ὅπου ἀναφέρεται καὶ ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. Ἕνας ἀλλόκοτος χορός, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΘΑ εἶνε βεβαίως, σὲ πολλοὺς γνωστόν, ὅτι στὴν Ἰταλία ὑπάρχουν ὁλόκληρα Ἑλληνικὰ χωριά, τὰ ὁποῖα διασώζουν ἀκόμα τὴ γλῶσσα τους, μερικὰ μάλιστα καὶ τὴν θρησκεία τους καὶ τὰ ἑλληνικά τους ἤθη καὶ ἔθιμα.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν αὐτῶν ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας καὶ ἐγκατασταθήκανε στὴν Ἰταλία, σὰν πρόσφυγες σχεδόν.

Ἰταλικὸ Κράτος τότε δὲν ὑπῆρχε, γιὰ νὰ ζητάη τὸ χαντάκωμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὁ Ἰταλικὸς λαὸς ἦταν πράγματι ἀδελφὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες πήγανε στὴν Ἰταλία κατὰ τὸ 1460, μετὰ τὴν πτῶσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ γραφῆκαν, ὡς μισθωτοὶ στρατιῶται τοῦ Ἀλφόνσου τοῦ Α΄ Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς Δημητρίου Ρέρε.

Ἐπειδὴ δὲ ἔδειξαν γενναιότητα καὶ ἀνδρεία ὅπου κι' ἂν ἐπολέμησαν, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἐκτιμῶντας τὶς ὑπηρεσίες ποὺ τοῦ προσφέραν, τοὺς χάρισε μερικὲς ἐκτάσεις στὴν Καλαβρία, γιὰ νὰ μείνουν ἥσυχοι καὶ ἐλεύθεροι μὲ τὶς οἰκογένειές τους.

Ἔτσι οἱ Ἕλληνες αὐτοὶ ἔφεραν στὴν Καλαβρία καὶ τὶς φαμίλιες των καὶ ἔχτισαν τὰ χωριὰ Ἀμάτο, Βένα, Ἀνδάλι, Ἀβδέλλα, Νέα Σπίτια καὶ Ζαγκαρόνα.

Ἔπειτα ἀπὸ καιρὸ πῆγαν καὶ ἄλλοι Ἕλληνες καὶ ἐγκατεστάθηκαν στὴν περιφέρεια τοῦ Ποῦλι.

Ἐπίσης στὴν Ἰταλία εἶχαν καταφύγει καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κορώνης, μετὰ τὴν κατάληψι τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους στὰ 1434. Σ' αὐτοὺς εἶχε στείλει πλοῖα ὁ Κάρολος ὁ Ε΄. καὶ τοὺς ἀπεβίβασε στὴν Νότιο Ἰταλία, ὅπου ἔχτισαν τὸ χωριὸ «Βασιλικάτα».

Ἀλλὰ ποτὲ οἱ Κορωναῖοι αὐτοὶ δὲν λησμονῆσαν τὴν πατρίδα τους, ἂν καὶ περάσανε τόσοι αἰῶνες ἀπὸ τότε. Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα ἀκόμα τοὺς ἀκούει κανεὶς νὰ τραγουδοῦν καὶ ἰδίως στὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα, νοσταλγικὰ τραγούδια γιὰ τὴν Πελοπόννησο, ὅπως τὸ ἑξῆς:

Ὦ, ὡραῖε μου, Μωρηά!
Πῶς νὰ σὲ λησμονήσω;
ἐκεῖ κοιμοῦνται ὅλοι οἱ δικοί μου,
πατέρας, μάνα, κι' ἀδελφοί.
Ὦ ὡραῖε μου, Μωρηά!
Πῶς νὰ σὲ λησμονήσω;

Ἔπειτα ἀπὸ λίγα χρόνια ἔγινε πάλι μιὰ μεγάλη μετανάστευσις στὴν Ἰταλία, Μανιατῶν καὶ ἀλβανοφώνων Ἠπειρωτῶν ἀπὸ τὴν Ἤπειρο.

Καὶ ἔτσι πλῆθος ἀκόμα Ἑλληνικῶν χωριῶν ξεφύτρωσε στὴ Καλαβρία καὶ στὴ Σικελία: Ὁ Ἅγιος Παῦλος, ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος, τὸ Σπεντζάνο, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς, τὸ Βοχαρίτσο, ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Ἀπὸ ὅλα τὰ χωριὰ αὐτά, ἐκεῖνα ποὺ διετηρήθησαν πιὸ ἁγνὰ ἑλληνικὰ εἶνε ὁ Ἅγιος Παῦλος καὶ ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ τοῦτο, γιατὶ εἶνε ἀπάνω σ' ἕνα γκρεμό, ποὺ ἀπέχει δώδεκα ὧρες μὲ μουλάρι, ἀπὸ τὸν τελευταῖο σταθμὸ τῶν αὐτοκινήτων καὶ ποὺ τὸ μισὸ χρόνο μένουν ἀποκλεισμένα ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο, ἕνεκα τῶν πολλῶν χιονιῶν ποὺ πέφτουν κεῖ πάνω.

Τὸ ἀξιοπαρατήρητο τῶν δυὸ αὐτῶν χωριῶν εἶνε, ὅτι καμμιὰ γυναῖκα δὲν ξέρει Ἰταλικὰ ἢ «λατινικὰ» ὅπως τὰ λένε οἱ ἴδιοι. Καὶ ὄχι μόνον τὴ γλῶσσα τῶν γύρω Ἰταλικῶν χωρίων δὲν ξέρουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ροῦχα τῶν γυναικῶν εἶνε ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπ' τῶν Ἰταλίδων, καὶ τὰ ἔθιμά τους ἔμειναν γνήσια ἑλληνικά.

Μόνον οἱ ἄντρες φοροῦν τὸ παλαιὸ Ἰταλικὸ κοστοῦμι: ἕνα καπέλλο δηλαδὴ κωνικό, σὰν τῶν παληάτσων. Τὸ μόνο ποὺ ἔμεινε ἀπὸ τὸ παληὸ ἐθνικὸ ἑλληνικό τους ἔνδυμα, εἶνε ἕνα κοντογέλεκο μὲ πολλὰ σειρήτια.

Ἅμα πάει κανεὶς ἐκεῖ πάνω νομίζει πὼς πηγαίνει σὲ ἑλληνικὸ χωριό.

Κάθε σπίτι ἔχει τὸν φοῦρνο του, ποὺ ψήνει τὸ ψωμί του, τὸ ὁποῖο ψωμὶ ζυμώνει ἡ νοικοκυρά, μέσα σὲ μιὰ σκάφη, ἀπὸ βαθουλωμένο κορμὸ μεγάλου δέντρου.

Ἡ γυναῖκες μιλᾶνε ἀναμεταξύ τους δυνατά.

Στοὺς δρόμους τοὺς στενοὺς καὶ λιθοστρωμένους περιφέρονται χοῖροι, κόττες κι' ἄλλα ζῶα.

Ἡ ἐκκλησία τους εἶνε ὀρθόδοξος καὶ ὁ παππᾶς τους, ὅπως οἱ Ἕλληνες παππάδες, νυμφεύεται. Ἡ λειτουργία γίνεται ἑλληνιστί.

Τὴν νύχτα, στοὺς δρόμους τῶν χωριῶν αὐτῶν δὲν ὑπάρχει οὔτε ἕνα φαναράκι.

Ἡ μόνη ἐργασία τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν εἶνε ἡ γεωργία.

Ἡ γυναῖκα καὶ στὰ χωριὰ αὐτὰ ἐκτελεῖ χρέη φορτηγοῦ κτήνους. Εἶνε δὲ περίεργο τὸ ἑξῆς: Ὅτι ἐνῶ σὲ ὅλα τὰ ἐκεῖ γύρω Ἰταλικὰ χωριὰ ἡ γυναῖκες μεταφέρουν τὰ βάρη ἀπάνω στὸ κεφάλι τους, ἡ ἑλληνίδες τὰ μεταφέρουν, φορτωμένα στὴν πλάτη τους, δεμένα μὲ γερὰ σχοινιά. Εἶνε δὲ αὐτὰ τὰ βάρη ξύλα, ἢ βαρέλια γεμάτα μὲ νερό, ποὺ τὰ κουβαλᾶν ἀπὸ μακρυνὲς πηγές.

* * *

Οἱ γάμοι τους εἶνε περίεργοι πολύ.

Δυὸ μέρες πρὶν τοῦ γάμου, ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ μαζεύουνται στὸ σπίτι τῆς νύφης, γιὰ νὰ «πιάσουν τὰ προζύμια» τοῦ ψωμιοῦ ποὺ θὰ ζυμωθῆ καὶ θὰ φαγωθῆ στὸν γάμο. Τὸ ψωμὶ αὐτὸ ζυμώνεται μὲ χοροὺς καὶ μὲ τραγούδια.

Τὴν ἡμέρα τῶν γάμων ἡ νύφη στολίζεται ἀπὸ μιὰ ἡλικιωμένη. Φοράει δὲ γιὰ πρώτη φορὰ τὰ ροῦχα τῆς ἐγγάμου γυναικός, γιατὶ ἄλλο κοστοῦμι φοροῦνε τὰ κορίτσια καὶ ἄλλο φοροῦνε ἡ παντρεμένες γυναῖκες στὰ χωριὰ αὐτά.

Πάνω ἀπὸ τὸ φόρεμα αὐτὸ φοροῦνε ἕνα ἄλλο πράσινο, τὸ ὁποῖον λένε «γοῖκι», ἀπὸ τὸ «οἶκος», ἴσως, γιατὶ ἡ λέξις αὐτὴ δὲν εἶνε Ἰταλική.

Τὸ πράσινο αὐτὸ φόρεμα φυλάγεται ὡς οἰκογενειακὸ κειμήλιο καὶ παραδίδεται ἀπὸ τὴ γιαγιὰ στὴν κόρη καὶ ἀπὸ τὴ μητέρα στὸ κορίτσι της. Πολλὲς προμάμμες τὸ φόρεσαν νειόνυφες καὶ πολλὲς δισέγγονες καὶ τρισέγγονες θὰ τὸ φορέσουν ἀκόμα.

Τὸ πρόσωπο τῆς νύφης, ὅπως γίνεται στοὺς γάμους τῶν Σαρακατσαναίων, σκεπάζεται μὲ πέπλο, ἀπὸ τὶς δυὸ ἄκρες τοῦ ὁποίου κατεβαίνουν δυὸ τριανταφυλλιὲς κορδέλλες ὡς τὰ πόδια.

Ἀφοῦ ντυθῆ ἔτσι καὶ στολισθῆ ἡ νύφη, κάθεται καὶ περιμένει τὸν γαμπρό, ἐνῶ τὰ ἄλλα κορίτσια, γύρω-γύρω, τῆς λὲν λυπητερὰ τραγούδια ἀποχωρισμοῦ.

* * *

Στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, σχηματίζεται, ἐν τῷ μεταξύ, μιὰ συνοδεία ἀπὸ νέους, ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ πλησιέστερος συγγενὴς τοῦ γαμπροῦ, προηγεῖται τῆς πομπῆς μὲ μιὰ περίεργη σημαία, τὸ (φλάμπουρο), ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὲς κορδέλλες μὲ ζωηρὰ χρώματα.

Οἱ νέοι ἅμα φτάσουν στὸ σπίτι τῆς νύφης γυρίζουν τριγύρω ἀπὸ αὐτό, ὡπλισμένοι, καὶ τέλος στέκουν μπρὸς στὴ κλειστὴ πόρτα καὶ τραγουδοῦν:

Ἄνοιξε δάσος, μονοπάτι
στὸν μεγάλο ἀφέντη ποὺ περνᾶ
μὲ τοὺς συντρόφους του καβάλλα
ποὺ λάμπουν κι' ἀστράφτουν τ' ἅρματά τους.

Ἅμα ποῦν τὸ τραγοῦδι αὐτό, ρίχνουνται γιὰ νὰ σπάσουνε τάχα τὴν πόρτα. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ μικρὴ πάλη, μισοανοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ γαμπρός, ἐνῶ οἱ σύντροφοί του τραγουδᾶνε:

Τὸ γεράκι τοῦ βουνοῦ
μόλις ἔπαψε ὁ ἄγριος ἀέρας,
ἦρθε νὰ ξεκουραστῆ
κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴ στέγη.
Κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴ στέγη,
μέσα σ' ἕνα πλῆθος,
ἀπὸ χαριτωμένες πέρδικες,
γιὰ ν' ἁρπάξη τὴν ὡραία,
ἀπ' τὰ ὡραῖα της μαλλιά,
ἀπ' τὸ κόκκινο ἀχειλάκι της,
ἀπὸ τὸ στῆθος της, ποὺ τρέμει.
Ἡ ὡραία, μὲ τὴν λάμψι της,
εἶνε σὰν τὴν χαραυγή,
ὅταν γλυκορροδίζη.
Εἶνε σὰν τὴν πανσέληνο,
ὅταν κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ βουνό.

Ἔπειτα παίρνουν τὴ νύφη μὲ τὴ συνοδεία της καὶ τὴν πᾶνε στὴν ἐκκλησία. Ἡ ἀκολουθία γαμήλιος ἱερουργία ἔχει καὶ μιὰ ἄλλη πρωτοτυπία στὰ χωριὰ αὐτά.

Ὡς τράπεζα π. χ., ἐπὶ τῆς ὁποίας τοποθετοῦνται τὰ διὰ τὴν τέλεσι τοῦ μυστηρίου ἱερὰ σκεύη, χρησιμοποιεῖται ἕνας τάφος.

Τὸ στεφάνωμα γίνεται ὅπως καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ὁ παππᾶς βάζει πάνω στὰ κεφάλια τῶν νεονύμφων δύο στέφανα συνδεδεμένα μὲ κορδέλλες.

* * *

Ἅμα τελειώσει τὸ μυστήριο τοῦ γάμου, ἡ δυὸ συνοδεῖες, τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης, κινᾶνε γιὰ τὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ, ὅπου ἡ πεθερὰ ὑποδέχεται τὴ νύφη στὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς παραδίνει τὰ κλειδιά του.

Τότε ὁ πατέρας τῆς νύφης τὴν παραδίνει στὸν σύζυγό της, μαζὺ μ' ἕνα...... μπαστοῦνι, ὡς σύμβολο τῆς ἀνδρικῆς ὑπεροχῆς!

Ὅταν οἱ νεόνυμφοι μπαίνουν στὸ σπίτι, ὁ χορὸς τῶν κοριτσιῶν ψάλλει:

Ὦ εὐγενικὲ σύζυγε
ποὺ εἶνε γνωστὴ ἡ ἀρετή σου,
ἄφησε τώρα τὶς παληές σου τὶς συνήθειες
καὶ πιάσε κι' ἀγάπησε καινούργιες.
Στρῶσε μαλακὸ κρεββάτι στὴ γυναῖκα σου
καὶ φρόντισε ἡ κάμαρά σου
νὰ μοσχοβολάη πιὸ πολὺ
ἀπὸ τὴν εὐωδιὰ τῶν ρόδων.

Στὸ τραγοῦδι αὐτὸ ἀπαντᾶ ὁ χορὸς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν παλληκαριῶν:

Ἀπὸ τοῦτο τὸ βουνό,
ἕνας μαῦρος καπνὸς σηκώνεται
ροβολάει ὁ νέος γαμπρὸς
περήφανος γιὰ τὴν εὐτυχία του.

Ἡ ἑορτὴ τελειώνει μ' ἕνα μεγάλο τσιμποῦσι, κατὰ τὸ ὁποῖο πέφτουν βροχὴ ἡ τουφεκιές, τραγουδοῦν παληὰ τραγούδια καὶ χορεύουν.

Νά ἕνα ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτά:

Τί πρᾶγμα εἶνε ἐκεῖνο
ποὺ γεμίζει τὸ τραπέζι
καὶ εὐφραίνει τὴν καρδιά;
— Τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί.
— Ἀπὸ τί τρεφόταν ὁ Ἀλέξανδρος;
— Τροφή του ἦτανε
τοῦ καπονιοῦ τὸ κρέας,
τῆς πέρδικας τὸ στῆθος
καὶ τὸ μποῦτι τοῦ λαγοῦ.
Εἶχε μαχαίρια καὶ πηρούνια
ἀπὸ χρυσάφι,
εἶχε μαντήλια καὶ πετσέτες
ὁλομέταξες.
Ἄχ, Ἑλλάδα, μὲ τὸν ἥλιο,
ποὺ τὰ γυάλιζε
καὶ τὰ λαμποκοποῦσε,
καὶ νόμιζε κανένας πὼς ἔτρωγε φωτιὲς
καὶ πὼς κατάπινε τὶς λάμψεις!...

Ὁ Ἀλέξανδρος ποὺ ἀναφέρεται στὸ τραγοῦδι, εἶνε ἀσφαλῶς ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τῆς Μακεδονίας.

* * *

Ὁ γάμος τελειώνει μ' ἕνα μεγάλο χορό.

Καμμιὰ πενηνταριὰ γυναῖκες, ὁδηγούμενες ἀπὸ δυὸ τὸ πολὺ ἄντρες, πιασμένες χέρι μὲ χέρι, μὲ μαντήλια, περιτρέχουνε τοὺς δρόμους, τραγουδῶντας κάτι περίεργα παράφωνα τραγούδια.

Γενικῶς δὲ τὸ βάδισμά τους εἶνε βάδισμα στρατιωτικῆς μᾶλλον πορείας, παρὰ χοροῦ.

Τὰ τραγούδια τοῦ περίεργου αὐτοῦ χοροῦ εἶνε διηγήσεις πολεμικῶν κατορθωμάτων, τῶν προγόνων των κατὰ τῶν Τούρκων.

Τόσοι αἰῶνες ἔχουν περάσει καὶ ὅμως τὰ μαρτύρια τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ διατηροῦνται ἀκόμα στὴ μνήμη τῶν ξενιτεμένων καὶ λησμονημένων αὐτῶν Ἑλλήνων, ποὺ ζοῦν τόσο μακρυὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, τὴν προσφιλῆ τους Ἑλλάδα...

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

'Ανάστασι κι' 'Αγάπη λαμπερὴ
κάθε καμπάνα χαρωπὰ σημαίνει,
καὶ ξημερώνει ἡ μέρα καὶ φορεῖ
στολὴ μ' ἀστέρια κι' ἄνθη κεντημένη.

Κι' ἡ γῆ ὡμορφαίνει καὶ λαμποκοπᾶ.
'Ο ἄγγελος, ὁποῦ ἦρθε νὰ κυλήση
τὴν πέτρα ἀπὸ τὸ μνῆμα, διασκορπᾶ
θαρρεῖς ὅλη τὴ λάμψι του στὴ φύσι.

Καὶ μέσα στὴν καρδιά μου μυστικὰ
νοιώθω νὰ ξημερώνη μιὰν ἡμέρα
μὲ κάλλη ἀκόμα πλέον μαγικὰ
ἀπ' ὅσα εἶνε στὴ γῆ καὶ στὸν αἰθέρα.

'Ο ἔρωτας κι' ἡ ἄνοιξι κι' ἡ νειότη
φωλιάζουν μέσα μου, τρεῖς θησαυροί,
καὶ ντύνουν τῆς καρδιᾶς μου τὴ γυμνότη
μ' ἀνάστασι κι' ἀγάπη λαμπερή.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

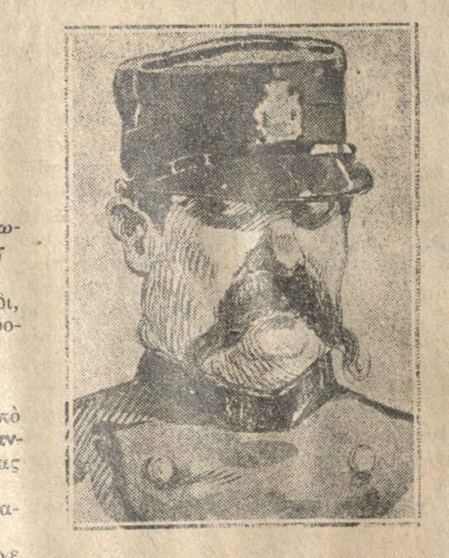

Τύπος Παλαιοῦ Ἐνωμοτάρχου
(Ἰδὲς στὴν πλαγινὴ στήλη)

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ὁ Βίσμαρκ, ὁ περίφημος σιδηροῦς καγκελάριος τῆς Γερμανίας, συνήθιζε νὰ λέη τὰ ἑξῆς γιὰ τὶς γυναῖκες:

— Ὅ,τι ἔγινα τὸ ὀφείλω στὴ γυναῖκα μου. Σέβομαι γενικῶς τὶς γυναῖκες, γιατὶ ἀνυψώνουν τοὺς ἄνδρες, τοὺς διδάσκουν τὴ θρησκεία, τοὺς ἀναπτύσσουν τὰ ἰδανικὰ καὶ στρώνουν μὲ ρόδα τὸ δρόμο τῆς πρόσκαιρης ζωῆς των».

»Ἡ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ ζητοῦν νὰ ὑποσκελίσουν τοὺς ἄνδρες, ἀλλὰ νὰ προσπαθοῦν νὰ τοὺς καταπραΰνουν, νὰ τοὺς κάνουν ἥμερους καὶ νὰ τοὺς ὁδηγοῦν στὸ καλό. Θυμηθῆτε τὰ λόγια μου: Θἄρθῃ μιὰ μέρα κατὰ τὴν ὁποία ἡ γυναῖκες θὰ κληθοῦν νὰ συμμετάσχουν καὶ στὴν πολιτική.

»Ἂν ἡ γυναῖκες ἀναμιγνύονταν στὴ διπλωματία, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ γίνονταν γνωστὰ λιγώτερα μυστικὰ ἀπὸ σήμερα. Μιὰ φρόνιμη γυναῖκα ξέρει νὰ φυλάη τὰ μυστικά της, ἀκόμη κι' ὅταν σὲ μιὰ ζωηρὴ συζήτησι ξεκλέβει τὰ μυστικὰ τῶν ἀνδρῶν.

»Σὲ κάθε τί τέλος ποὺ ἀπαιτεῖ λεπτότητα καὶ χάρι ἡ γυναῖκα εἶνε ἀνώτερη ἀπὸ τὸν ἄνδρα».

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ἡ συγγνώμη ποὺ παρέχουμε πρέπει νὰ βασίζεται στὴν πεῖρα των ἀτομικῶν παθημάτων.
Ἔϊλμπεργ

Ἡ ἀδράνεια εἶνε σὰν τὴ σκουριὰ ποὺ προξενεῖ περισσότερες βλάβες ἀπὸ τὴ χρῆσι.
Βλανκὰρ

Τὸ ξῦδι ποὺ παίρνουμε ἀπλήρωτο μᾶς φαίνεται γλυκύτερο ἀπ' τὸ μέλι.
Τουρκικὴ παροιμία

Εἶνε ἀδύνατο νὰ διδάξη ὁ ἄνθρωπος ὅ,τι ἐμπνέει ὁ Θεός.
Λαμαρτῖνος

Ἡ καλύτερη θρησκεία εἶνε ἐκείνη ποὺ ἔχουμε.
Πρυντὸμ

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Τί λὲν οἱ διάφοροι λαοὶ γιὰ τὴ γυναῖκα.

Ἡ γυναῖκες ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν ὁ λόχος τῆς εἰρωνίας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκφράζονται γι' αὐτὲς στὶς παροιμίες των μὲ τὸ χειρότερο... μισογυνισμό. Παραθέτουμε μάλιστα μερικὲς ἀπ' τὶς παροιμίες αὐτές, γιὰ ὅσες ἀπ' τὶς ἀναγνώστριές μας θὰ εἶχαν ἀντιρρήσεις.

Οἱ Ἄγγλοι λέγουν: «*Ἂν ἕνας ἄνθρωπος χάση μιὰ γυναῖκα κι' ἕνα λεπτό, θὰ λυπηθῆ μονάχα γιὰ τὸ λεπτό*».

Οἱ Γάλλοι: «*Ἕνας ἄντρας ἀπὸ ἄχυρο ἀξίζει ὅσο μιὰ γυναῖκα ἀπὸ χρυσάφι*».

Οἱ Σκῶτοι: «*Τὸ καλύτερο πρᾶγμα εἶνε νὰ μὴν ἔχης καθόλου γυναῖκα. Τὸ λιγώτερο κακὸ εἶνε νὰ ἔχης γυναῖκα καλή*».

Οἱ Γερμανοί: «*Μονάχα δυὸ καλὲς γυναῖκες ὑπῆρχαν στὸν κόσμο. Ἀλλὰ ἡ μιὰ πέθανε κι' ἡ ἄλλη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ βρεθῆ*».

Οἱ Ἱσπανοί: «*Ἂν τὸ σῶμα τῆς γυναίκας ἦταν ἀνάλογο μὲ τὶς ἀρετές της, θὰ ἔφτανε ἡ φλοῦδα μιᾶς φακῆς γιὰ νὰ τὴ ντύσετε*».

Οἱ Πέρσαι: «*Τὴ γυναῖκα καὶ τὸ μαχαῖρι νὰ τὰ κυττάζης μονάχα ἀπὸ μακρυά*».

Οἱ Ἰταλοί: «*Ὅταν ἀναφέρης γυναῖκα, νὰ ἐννοῆς ζημία*».

Τέλος οἱ Ρῶσσοι, πιὸ μισογύναι ἀπὸ ὅλους, ἔχουν τὶς ἑξῆς... ἀδυσώπητες παροιμίες:

«*Ἂν ἔδειρες τὸ πρωῒ τὴ γυναῖκα σου, μὴ λησμονήσης νὰ τὴν ξαναδείρης καὶ τὸ μεσημέρι*».

«*Δυὸ γυναῖκες ἀποτελοῦν μιὰ παρέα. Τρεῖς μιὰ... Κόλασι!*».

«*Ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ ὁ διάβολος, χώνεται ἡ γυναῖκα*».

«*Ὅσο περισσότερο δέρνεις τὴ γυναῖκα σου, τόσο καλύτερα ἐξασφαλίζεις τὴν εὐτυχία σου*».

* * *

Τὰ Διατὶ καὶ τὰ Διότι.

ΕΡ. — Τί πρᾶγμα καίγεται γιὰ νὰ φυλάξη ἕνα μυστικό;

ΑΠ. — Τὸ βουλοκέρι.

ΕΡ. — Γιατί ὁ ἀέρας εἶνε ψυχρότερος τὸ χειμῶνα ἀπὸ τὸ καλοκαῖρι;

ΑΠ. — Γιατί δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ μπῆ μέσα στὰ σπίτια καὶ... ξεπαγιάζει!

ΕΡ. — Ποιὸ μῆνα ἡ γυναῖκες μιλοῦνε λιγώτερο;

ΑΠ. — Τὸ Φεβρουάριο, ὁ ὁποῖος εἶνε μικρότερος κατὰ δυὸ μέρες ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

ΕΡ. — Τί πρᾶγμα ὁ Θεὸς δὲν βλέπει ποτέ, ὁ βασιληᾶς σπανίως καὶ ὁ χωρικὸς κάθε τόσο;

ΑΠ. — Τὸν ὅμοιό του.

ΕΡ. — Γιατί ὁ ἥλιος ἀνατέλλει ἀργὰ τὸ χειμῶνα;

ΑΠ. — Γιατί κάνει πολὺ κρύο καὶ φοβᾶται νὰ σηκωθῆ τὸ πρωῒ μήπως... σιναχωθῆ!

ΕΡ. — Τί εἶνε ὁ καιρός;

ΑΠ. — Πρᾶγμα ποὺ ἔρχεται, παρέρχεται καὶ δὲν ἐπανέρχεται.

ΕΡ. — Τί εἶνε ἡ ἡλικία τῶν εἴκοσι ἐτῶν;

ΑΠ. — Παρελθὸν χωρὶς πόθους, μέλλον χωρὶς φόβους.

ΕΡ. — Σὲ τί χρησιμεύουν τὰ μάτια;

ΑΠ. — Γιὰ νά... βλέπωνται!

ΕΡ. — Ποιὰ εἶνε ἡ ἀριθμητικὴ τοῦ αἰσθήματος;

ΑΠ. — Ἕνα κι' ἕνα κάνουν δυό.

* * *

Μιὰ ἀναφορὰ ὑπενωμοτάρχου.

Ἀπὸ τὸ ἀνεξάντλητο εἰς... μαργαρίτας ἀρχεῖο τῆς παλαιοτέρας ἑλληνικῆς χωροφυλακῆς, παραλαμβάνουμε σήμερα καὶ τὸ κάτωθι ἀπολαυστικὸ ἔγγραφο:

«Πρὸς τὴν ὑπομηραρχίαν μου
Εἰς Λιδορίκι.

Εὐπιθὸς καὶ ἄνεφ ζήτημα σταυροῦ.

Ἀναφέρω εὐπιθὸς ὅτι λησταὶ πολλοὶ ἀλλὰ χωροφύλακες γενέοι. Ἐγὼ ὑπόγραψα ὑπινοματάρχης διὰ μετριοφροσύνη, ὄχι εἰς ἐμὲ σταυρό, καὶ μοῦ ἀξίζει, δὲν ζητῶ ὁ ἴδιος ἀλλὰ χωροφύλακες σὰν λεοντάργια στάσου λέγουν, ἤγουν τὸν λιστὴν Τσιτούραν ἀπὸ Ναυπακτιότικα τῆς ἐπαρχίας, φεύγει σὰν ἀετός, τὰ δάση τρίζουν, καὶ οἱ χωροφύλακες πυροβολοῦν σὰν σὲ γάμο ποὺ ἐκάὶ ὁ τόπος καὶ ποῦ νὰ τὸν ἰδῆς, τὰ λεοντάργια οἱ χωροφύλακες, στάσου στάσου φωνάζουν πυροβολιὲς ἀναρίθμιτες καὶ ὁ παληοκαλόγιρος λισταπόδοκος ξύλο ποῦ ἔφαγε ἔβαλε καὶ στὰ μανίκια του καὶ λέει πὼς δὲν ξέρι τίποτα. Διὰ τοὺς χωροφύλακες δηλαδὴ ἔλεος βασιλικὸ διὰ σταύροσιν αὐτούς, ἤτοι παρασημοφορία, εἰς τὴν ὑκογένειαν ὅμως ἕνα ἕκαστον σύνταξιν. Διὰ ἰνοματάρχης ἰγὼ δὲν λέγο, βάλτο χέρι στὴν καρδιά σου. Λιστὴς καταχτόνιος, Τήρανος, κακοῦργος καὶ στὸ ἔνταλμα μὲ γδιὸ χιλιάδις ἀμιβὴ καὶ ἡ κατάδηξις χωριὰ ἐγλίτοσε καὶ χάσαμε τὴν ἀμιβή.

Εὐπιθέστατος
Δ. Κ.
Ὑπενοματάρχης ἐπὶ πολὰ ἔτι ἀδικημένος».

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Η ΘΥΣΙΑ

ΤΟΥ ΛΟΥΙ ΦΟΡΖ

Ὁ Ἀντρέας Ζακάρ, συνταξιοῦχος καθηγητής, λίγο πρὶν πεθάνει, ἐκάλεσε κοντά του τὸ μεγαλείτερό του παιδί, τὸν Πέτρο, καὶ τοῦ εἶπε :

— Παιδί μου, ἡ μέρες μου εἶνε μετρημένες. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο δὲν θὰ ὑπάρχω. Ἡ μόνη σκέψη ποὺ μοῦ ταράζει τὶς τελευταῖες μου στιγμές, εἶνε ὅτι ἀφήνω δύο παιδιά, ἐσένα καὶ τὸν Παῦλο, χωρὶς περιουσία, ἀπροστάτευτα. Γι' αὐτὸ ἐσὺ Πέτρο, σὰν μεγαλείτερος, πρέπει νὰ γίνης ὁ δεύτερος πατέρας, ὁ προστάτης τοῦ ἀδελφοῦ σου... Κάνε ὅ,τι μπορεῖς γιὰ νὰ τὸν κάνης εὐτυχισμένο. Ἔτσι μόνον θὰ εἶμαι ἥσυχος στὴν ἄλλη ζωή.

* * *

Ὁ Πέτρος εἶχε γίνει πειὰ ἀπὸ καιρὸ καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν, μὲ ἐπίζηλη θέση, ἐνῶ ὁ μικρότερός του ἀδελφὸς ἀφοῦ ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴ σχολή, πολεμοῦσε στοὺς διάφορους πολέμους ποὺ ἔκαμνε ἡ Γαλλία στὶς ἀποικίες της, στὸ Σουδάν, στὴν Μαδαγασκάρη, στὴν Δαχομέη. Οἱ δύο ἀδελφοὶ εἶχαν τακτικὴ ἀλληλογραφία καὶ ἡ μόνη χαρὰ τοῦ Πέτρου ἦταν τὰ γράμματα, τὰ γεμᾶτα ἀγάπη καὶ τρυφερότητα ποὺ τοὔστελνε ὁ ἀδελφός του ὁ Παῦλος. Ὥς τότε ἄλλη ἀγάπη ὁ Πέτρος δὲν εἶχε νοιώσει ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἕνα βράδυ ὅμως ἔκανε μιὰ ἀνακάλυψη ποὺ τὸν τρόμαξε, τὸν ἀνησύχησε καὶ τοῦ ἐγέννησε τύψεις, ἀνεκάλυψε πὼς ἦταν ἐρωτευμένος. Εἶχε πάει νὰ ἐπισκεφθῆ ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὸ συνάδελφό του Λωρανσόν, ὅπως ἔκαμνε κάθε τόσο. Δὲν εἶδε ὅμως αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ παρουσιάζεται ἡ κόρη του Ἰωάννα. Ρώτησε ἀμέσως σχετικῶς καὶ τὸν πληροφόρησαν πὼς ἦταν λιγάκι κακοδιάθετη.

Ἡ συγκίνηση ποὺ τοὔφερε ἡ εἴδηση αὐτὴ μιᾶς ἐντελῶς ἀκίνδυνης ἀδιαθεσίας, τὸ ψυχικὸ κενὸ ποὺ αἰσθάνθηκε τὸ βράδυ ἐκεῖνο γιατί δὲν εἶδε τὴν Ἰωάννα, τὸ ἐντελῶς ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον μὲ τὸ ὁποῖον, μόλις γύρισε στὸ σπίτι του, ἔτρεξε νὰ ἰδῆ μιὰ φωτογραφία τῆς Ἰωάννας μὲ τοὺς γονεῖς της, ὅλ' αὐτὰ τὸν ἔπεισαν μὲ τὸν θετικώτερο τρόπο, ὅτι ἦταν ἐρωτευμένος μὲ τὴν Ἰωάννα Λωρανσόν.

Τὴν ἀνησυχία του καὶ τὶς τύψεις του ὅμως. γλήγορα τὶς ἔδιωξε ἡ σκέψη ὅτι μὲ τὸ νὰ παντρευτῆ μιὰ ἔξυπνη καὶ μορφωμένη νέα, δὲν θὰ ἐμετρίαζε γι' αὐτὸ τὴν ἀγάπη ποὺ εἶχε γιὰ τὸν ἀδελφό του. Τίποτε λοιπὸν δὲν τὸν ἐμπόδιζε ν' ἀγαπᾶ μὲ ὅλη του τὴν καρδιὰ τὴν Ἰωάννα.

Ἡ Ἰωάννα ἦταν μιὰ κοπέλλα εἰκοσιτριῶν χρόνων, χαριτωμένη, πρόσχαρη, ἀλλὰ συγχρόνως σοβαρὴ καὶ καλόκαρδη. Δὲν ἔκανε ποτὲ ἐπιδείξεις γνώσεων, ἀλλ' εἶχε γνώσεις πολλὲς καὶ βαθειές. Ἕνα διάστημα ὁ ἴδιος ὁ Πέτρος Ζακὰρ τῆς εἶχε διδάξει ἀνώτερα μαθηματικά.

Μὰ φαίνεται ὅτι εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνο πρᾶγμα γιὰ ἕνα νέο καθηγητὴ νὰ ἔχη μαθήτρια μιὰ κοπέλλα, ὄχι ἐξαιρετικὰ ὤμορφη ἴσως, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ χαριτωμένη, χάρισμα δηλαδὴ ποὺ εἶνε πιὸ ἐπικίνδυνο. Ὁ ἀγαθὸς Πέτρος Ζακὰρ ἄρχισε μὲ ὅλη τὴν εὐσυνειδησία καὶ χωρὶς καμμιὰ ὀπισθόβουλη σκέψη τὰ μαθήματα. Ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ βλέπη κάθε μέρα σχεδὸν δυὸ μεγάλα γαλανὰ μάτια καρφωμένα ἀπάνω της γιὰ νὰ νοιώσουν καλύτερα τὰ μυστήρια τῆς γεωμετρίας καὶ δυὸ κόκκινα χείλια ποὺ ἐπανελάμβαναν τὰ θεωρήματα τῆς τριγωνομετρίας, ἀπὸ δάσκαλος ἔγινε μαθητὴς καί, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐπιστήμης ποὺ ἐδίδαξε, ἔμαθε μιὰν ἄλλη ἐπιστήμη ποὺ δὲ βρίσκεται στὰ βιβλία, καὶ ποὺ ὅλη συνοψίζεται στὴ λέξη «Σ' ἀγαπῶ».

Ὁ Πέτρος ὡστόσο ἀπέφυγε νὰ προφέρη τὴν λέξη αὐτή. Ἀπεφάσισε ὅμως νὰ ζητήση τὸ χέρι τῆς Ἰωάννας. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν λιγάκι δειλός, ἀνέβαλε ἀπὸ μέρα σὲ μέρα νὰ ἐκτελέση τὴν ἀπόφασή του.

* * *

Μὰ ἐν τῷ μεταξὺ γύρισε ὁ ἀδελφός του ἀπὸ τὶς ἀποικίες καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ τοῦ ἔδωσε τὸ θάρρος ποὺ τοῦ ἔλειπε. Ἡ παρουσία τοῦ Παύλου τὸν ἔκανε γενναῖο. Ἄλλωστε ἦταν μιὰ εὐκαιρία τώρα ποὺ ὁ ἀδελφός του βρισκότανε στὴ Γαλλία, νὰ κάνη τὸν γάμο.

Ἔτσι λοιπόν, χωρὶς ν' ἀργοπορῆ πειά, θὰ ζητοῦσε ἀπ' τὸν κ. Λωρανσὸν τὸ χέρι τῆς κόρης του.

Γυρίζοντας στὸ μυαλό του τὴ σκέψη αὐτή, ὡδήγησε μιὰ μέρα τὸν Παῦλο στὸ σπίτι τοῦ μέλλοντος πεθεροῦ του, χωρίς, ὡστόσο νὰ τοῦ ἐξομολογηθῆ τὰ σχέδιά του, γιατί αἰσθανότανε κάτι σὰν ντροπὴ καὶ σὰν φόβο νὰ πῆ στὸν Παῦλο ὅτι δὲν ἀγαποῦσε πειὰ μόνον αὐτὸν μὰ κι' ἕναν ἄλλον.

Στὸ σπίτι τοῦ Λωρανσὸν ἔκαναν θαυμάσια ὑποδοχὴ στὸν Παῦλο. Ὁ ἀδελφός του τοὺς εἶχε μιλήσει τόσο πολὺ γιὰ τὴν γενναιότητα καὶ τ' ἀνδραγαθήματα τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ, ὥστε ὅλοι ἔνοιωθαν γι' αὐτὸν ἕνα θαυμασμό. Καί, ὅταν τὸν γνώρισαν, τὸν βρῆκαν ἀνώτερο ἀπὸ τὶς περιγραφὲς τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ κ. Λωρανσὸν τὸν παρακάλεσε νὰ τοὺς διηγηθῆ τὶς μάχες στὶς ὁποῖες εἶχε λάβει μέρος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁ Παῦλος ἔκανε μὲ πολὺ κέφι. Ἡ κ. Λωρανσὸν πάλι ἄκουσε μὲ συγκίνησι τὶς διηγήσεις ξεσπῶντας κάθε τόσο σ' ἐκρήξεις θαυμασμοῦ.

Ἡ Ἰωάννα ὡστόσο δειχνόταν κάπως ἐπιφυλακτική. Παρ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως, κρεμόταν κυριολεκτικῶς ἀπ' τὰ χείλη τοῦ Παύλου καὶ ὅλη τὴν βραδυὰ εἶχε ἀπάνω του καρφωμένα τὰ μάτια της.

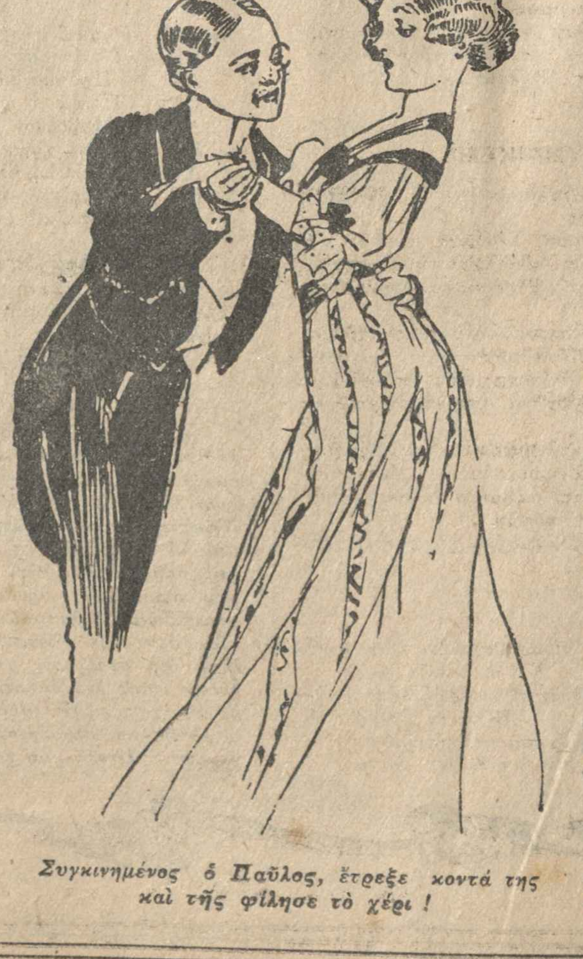

Συγκινημένος ὁ Παῦλος, ἔτρεξε κοντά της καὶ τῆς φίλησε τὸ χέρι !

Ὁ Πέτρος γύρισε στὸ σπίτι του βαθειὰ συγκινημένος ἀπ' τὴν ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ εἶχαν κάνει στὸν ἀδελφό του οἱ φίλοι του. Ἀπὸ τὴ μέρα ἐκείνη ὁ Παῦλος ἄρχισε νὰ πηγαίνη στὸ σπίτι τοῦ καθηγητοῦ Λωρανσόν.

Ὁ Πέτρος, ποὺ τὸν συνώδευε πάντοτε στὶς ἐπισκέψεις αὐτές, ἔννοιωθε ἕνα αἴσθημα εὐγνωμοσύνης γιὰ τὸν ἀδελφό του, ποὺ μὲ τόση ἁπλότητα καὶ ἀφέλεια στὸ ταπεινὸ σαλόνι τοῦ καθηγητοῦ ἔδειχνε μιλῶντας ὅλη τὴ χάρη τοῦ πνεύματός του. Καὶ στὴν οἰκειότητα αὐτὴ τοῦ Παύλου μὲ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ Λωρανσὸν ἔβλεπε μιὰ ἀκόμη ἐνθάρρυνση γιὰ τὸ φανέρωμα τοῦ σχεδίου του ποὺ τὸ κρατοῦσε ἀκόμη μυστικό. Ζητοῦσε μιὰ κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ νὰ δικαιολογήση καὶ τὴν ἀργοπορία του.

* * *

Ἕνα βράδυ, τὴν ὥρα ποὺ οἱ δυὸ ἀδελφοὶ ἑτοιμάζονταν νὰ πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ Λωρανσόν, ὁ Παῦλος εἶπε στὸν ἀδελφό του :

— Ἀγαπημένε μου ἀδελφέ, πρὶν βγοῦμε θὰ ἤθελα νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ ἕνα ζήτημα πολὺ σοβαρό.

— Σ' ἀκούω, φίλε μου.

— Πλησιάζω τὰ εἰκοσιοκτώ, εἶπε τότε ὁ Παῦλος. Εἶμαι στρατιώτης στὴν ψυχή, μὰ ἡ ἀγάπη ποὺ ἔχω γιὰ τὸ ἐπάγγελμά μου, δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ σκέπτωμαι καὶ ἄλλες ἀγάπες. Ἔπειτα ἀπὸ τόσων χρόνων ἀλήτικη ζωή, θέλω νὰ χτίσω κάπου μιὰ φωληά, ν' ἀποκτήσω μιὰ γωνιά καὶ νὰ γεμίσω τὸν κόσμο μὲ μικρὰ παιδάκια. Πῶς τὴν βρίσκεις τὴν ἰδέα μου ;

— Τὴν βρίσκω θαυμάσια, εἶπε ὁ Πέτρος. Θὰ σὲ ἰδῶ μ' ἐνθουσιασμὸ νὰ παντρεύεσαι.

Ἐπιδοκιμάζω τὴ σκέψη σου ἐντελῶς, καὶ σοῦ ἐξομολογοῦμαι ὅτι καὶ 'γώ...

— Ὤ ! ὤ ! καὶ μοῦ τὄκρυβες ! Σκέπτεσαι καὶ σὺ λοιπὸν νὰ παντρευτῆς ; Ἐν πάση περιπτώσει εἶμαι ἐνθουσιασμένος ποὺ ἐπιδοκιμάζεις τὸ σχέδιό μου καὶ θὰ ἐνθουσιασθῆς ἀκόμη περισσότερο, ὅταν σοῦ πῶ ποιὰ διάλεξα νὰ πάρω γυναίκα μου.

— Λέγε !

— Ἔ, λοιπόν, φίλε μου, γιὰ νὰ μὴ βάλω σὲ σκοτοῦρες τὸ μυαλό σου, σπεύδω ἀμέσως νὰ σοῦ πῶ, ὅτι ἡ γυναῖκα ποὺ ἀγαπῶ καὶ θέλω νὰ τὴν παντρεφτῶ εἶνε ἡ δὶς Ἰωάννα Λωρανσόν !

Ἦταν τόση ἡ συγκίνησις ποὺ ἔννοιωσε ὁ Πέτρος, καθὼς ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, ὥστε γιὰ νὰ μὴ πέση κάτω, στηρίχτηκε σ' ἕνα ἔπιπλο.

Ὡστόσο, δείχνοντας τὴν μεγαλείτερη δυνατὴ ψυχραιμία, ρώτησε ὕστερα ἀπὸ λίγης στιγμῆς σιωπή, τὸν ἀδελφό του:

— Λὲς ὅτι τὴν ἀγαπᾶς, Παῦλο. Μὰ ἐκείνη σὲ ἀγαπᾶ ;

Ὁ Παῦλος τότε χαμογέλασε χωρὶς αὐταρέσκεια καὶ τοῦ ἀπάντησε :

— Ἔτσι μοῦ φαίνεται.

Ὁ Πέτρος εἶχε ξαναγίνει ἐντελῶς κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του.

— Ἔ ! λοιπὸν παντρέψου την τότε, Παῦλο, τοῦ εἶπε. Εἶνε μιὰ χαριτωμένη νέα, τὴν ὁποία ἀπὸ καιρὸ τὴν ἐκτιμῶ καὶ ἡ ὁποία σοῦ ἀξίζει... Ἀπόψε κιόλας, ἂν θέλης, μπορῶ νὰ μιλήσω τοῦ πατέρα της.

Καὶ πράγματι τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ, ὁ Πέτρος ζήτησε γιὰ τὸν ἀδελφό του τὴν Ἰωάννα Λωρανσόν, ἡ ὁποία ἔδωκε τὴν συγκατάθεσή της μὲ τὴν πιὸ μεγάλη χαρά. Συγκινημένος τότε ὁ Παῦλος ἔτρεξε κοντά της καὶ τῆς φίλησε τὸ χέρι.

* * *

Ὅταν γύρισε στὸ σπίτι του ὁ Πέτρος, κύτταξε πολλὴν ὥρα μιὰ μεγάλη φωτογραφία τοῦ πατέρα του ποὺ εἶχε στὸ δωμάτιό του καὶ μὲ τὴν ὁποία συνομιλοῦσε συχνά:

— Ἔ ! λοιπόν, πατέρα, ἔκανα ἢ δὲν ἔκανα τὸ θέλημά σου ; Φρόντισα ἢ ὄχι σὰν πατέρας γιὰ τὸν Παῦλο ; Τώρα μπορεῖ νἆναι ἥσυχη ἡ ψυχή σου. Ἐξησφάλισα τὴν εὐτυχία του.

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουν ὅτι ὁ Σταυρός, ἔγινε σύμβολο θρησκευτικό, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐξέπνευσεν ὁ Σωτὴρ ἀπάνω σ' αὐτόν.

Οἱ ἀρχαιολόγοι ὅμως ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, τὸ πῆρε ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ προγενέστερα θρησκεύματα καὶ γιὰ νὰ τὸ ἀποδείξουν ἀναφέρουν τὰ ἑξῆς:

Ὁ συγγραφεὺς Σωζόμενος, ἀφηγούμενος τὴν κατὰ διαταγὴ τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου. καταστροφὴ τῶν ναῶν τοῦ Αἰγυπτίου Σεράπιδος στὴν Ἀλεξάνδρεια (379—395 μ. Χ.), ἀναφέρει ὅτι βρῆκαν ἀπάνω στὶς πέτρες χαραγμένα σημεῖα, ποὺ εἶχανε τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος, κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους, ἐσήμαινε τὴν μέλλουσαν ζωήν.

Ἐξ ἄλλου ὁ ἀρχαιολόγος Ἔβανς, καθὼς ἀνέσκαπτε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μίνωος στὴν Κνωσσὸ τῆς Κρήτης, βρῆκε ἕνα θυσιαστήριο, στὸ μέσον τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε ἕνας Σταυρός, ἀπὸ χρωματιστὸ μάρμαρο, ὕψους τριάντα ἑκατοστομέτρων.

Σὲ ἄλλα μέρη πάλιν τῶν ἀνακτόρων βρῆκε καὶ ἄλλους Σταυρούς, καθὼς κι' ἕναν δακτυλιόλιθο, ἀπάνω στὸν ὁποῖο ὁ Σταυρὸς παριστάνεται ὡς σύμβολο τοῦ Διός, πλησίον τῆς Αἰγὸς τῆς Ἀμαλθείας.

Ὁ Ἔβανς στὶς ἴδιες ἀνασκαφὲς βρῆκε κι' ἄλλο χριστιανικὸ σύμβολο, τὴν περιστερὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποία βρίσκει κανεὶς στὶς Κρητικὲς εἰκόνες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες τὴν ἐπήρανε οἱ Σύροι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι.

Στὸ Αἰγυπτιακὸ τμῆμα τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου, ὑπάρχει ἕνα χάλκινο ἄγαλμα, τὸ ὁποῖο παριστᾶ τὸν Θεὸ Σέραπιν, ὁ ὁποῖος φέρει ἀπάνω στὸ κεφάλι του ἕνα μεγάλο Σταυρό.

Δίπλα του βρίσκεται ἕνα γεράκι, ἀπάνω στὸ ὁποῖο εἶνε ἕνας ἄλλος Σταυρός.

Τὸ γεράκι παριστάνει τὸν υἱὸ τοῦ Σεράπιδος Ὧρον, ἡ δὲ ἔννοια τοῦ Σταυροῦ εἶνε καὶ ὁ συμβολισμὸς τῆς «μελλούσης ζωῆς».

Καὶ στὶς ἀνασκαφὲς τῶν Μυκηνῶν καὶ τῆς Τροίας βρέθηκαν Σταυροὶ μέσα στοὺς τάφους, ὅπως καὶ σὲ διάφορα εἰδωλολατρικὰ θρησκευτικὰ μνημεῖα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Κύπρου, τῆς Ρόδου κ.λ.π.

Στὶς χῶρες τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, ὁ Σταυρὸς ἦταν σύμβολο τοῦ Βουδισμοῦ καὶ συχνὰ ἀπαντᾶται ἀπάνω στὰ στήθη τῶν ὁμοιωμάτων τοῦ Βούδα.

Ὁ Σταυρὸς ἐξέφραζε στὰ ἀρχαῖα θρησκεύματα τὴν ἰδέα τῆς ἀναγεννήσεως.

Τὸ ὅτι τέλος τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, τὸ δανείσθηκε ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ προγενέστερα θρησκεύματα, δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήξη τοὺς Χριστιανούς, γιατί τὰ σύμβολα τῶν εἰδωλολατρῶν ἦσαν τότε πολὺ σεβαστὰ ἀπὸ τὸ κοινόν.

Αὐτὰ λένε οἱ ἀρχαιολόγοι.

Μπορεῖτε καὶ νὰ μὴν τοὺς πιστέψετε.

ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

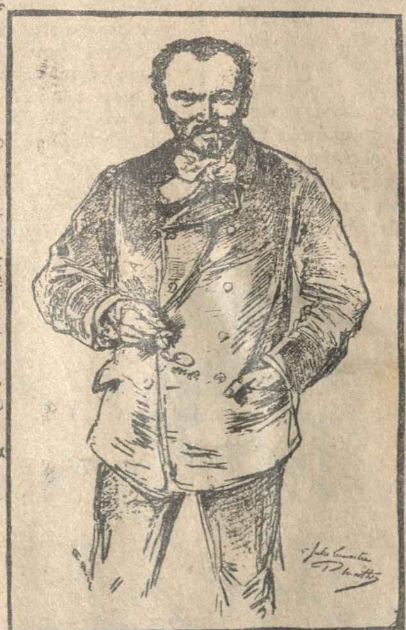

Ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος Ἰούλιος Λεμαῖτρ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Τί πιστεύουν στὴν Κύθνο. Τὰ νυφικὰ φορέματα. Ἡ μέρες τῆς βδομάδας καὶ ἡ σημασία τους. Ἡ κακὲς καὶ ἡ καλὲς ἡμέρες γιὰ τὶς γεωργικὲς ἐργασίες. Ἡ ἑτοιμόγεννες καὶ ἡ λεχῶνες. Ἡ Μοῖρες. Τὰ ἐννηάμερα καὶ τὰ σαραντάημερα κ.τ.λ. κ.τ.λ.

— Στὴν Κύθνο θεωροῦν ἀποφράδες ἡμέρες ἐκτὸς τῆς Τρίτης, τὴν Παρασκευή, ὁπότε οἱ κάτοικοι ἀποφεύγουν τὸ κλάδεμμα τῶν ἀμπελιῶν καὶ τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν, καθὼς καὶ τὸ Σάββατο, κατὰ τὸ ὁποῖο δὲν ράβουν νυφικὰ φορέματα, γιὰ νὰ μὴ γίνουν σάβανα τοῦ ζεύγους.

— Γιὰ τὶς ἡμέρες τῆς ἑβδομάδος κατὰ σειρὰν οἱ Κύθνιοι ἔχουν τοὺς ἑξῆς χαρακτηρισμούς :

«Τὴ Δευτέρα γεννήθηκε ὁ σοφός, τὴν Τρίτη ὁ ἀντρειωμένος, τὴν Τετάρτη ὁ καλόμοιρος, τὴν Πέφτη ὁ καλογραμμένος, τὴν Παρασκευὴ ὁ κακόμοιρος καὶ τὸ Σάββατο ὁ πικραμένος».

— Ὁ πιὸ ἀκατάλληλος μῆνας γιὰ γάμο θεωρεῖται καὶ στὴν Κύθνο ὁ Μάης, γιατί ὅποιοι παντρεύονται τὸν μῆνα αὐτὸ «μαγεύονται καὶ μαραίνονται».

— Κακὲς ἡμέρες γιὰ τὶς γεωργικὲς ἐργασίες θεωροῦνται στὴν Κύθνο αἱ πρὸ τῆς πανσελήνου, τὸ «κακόφεγγο», ὅπως λέγουν ἐκεῖ, καλὲς δὲ αἱ μετὰ τὴν πανσέληνον, τὸ «καλόφεγγο». Ἡ καλύτερη ἀπὸ τὶς ἡμέρες τοῦ «καλόφεγγου» θεωρεῖται ἡ τελευταία Πέμπτη, τὸ «Ἀπόπεφτο», κατὰ τὸ ὁποῖο ἐκτὸς τῶν ἄλλων γιατρεύεται καὶ ἡ χρυσή. Κατὰ τὶς πρῶτες πέντε μέρες τοῦ Αὐγούστου, ἡ ὁποῖες ὀνομάζονται «δρίμες», ἀπαγορεύεται τὸ πλύσιμο ρούχων καὶ τὸ κολύμπι, γιατί ὁ ἥλιος ψήνει καὶ ὑπάρχει φόβος νὰ «λαμπαδιάση» τὰ ροῦχα καὶ νὰ «κάψη» τοὺς κολυμβητάς.

— Ἡ γυναῖκες στὴν Κύθνο ὅταν εἶνε σ' ἐνδιαφέρουσα κατάστασι προσπαθοῦν νὰ κρύψουν ἀπ' τοὺς ἄλλους τὴν κατάστασί τους αὐτή, γιατί φοβοῦνται μήπως γεννηθῆ ἄσχημο τὸ παιδί τους.

— Ἐπίσης κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἡ ἑτοιμόγεννες μένουν ἀργὲς καὶ δὲν πιάνουν στὰ χέρια τους οὔτε τηγάνι οὔτε τέντζερη γιὰ νὰ μὴ «σημειωθῆ» τὸ παιδί τους. Ἂν τυχὸν δὲ ξεχάσουν καὶ πιάσουν κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ σκεύη, πρέπει νὰ φέρουν γρήγορα τὸ δάχτυλό τους στὸ πόδι τους, γιὰ νὰ κολλήση ἐκεῖ τοὐλάχιστον ἡ κακοσημαδιὰ τοῦ βρέφους.

— Ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ Σάββατο ποὺ ξεφουρνίζουν τὰ ψωμιὰ προσέχουν νὰ μὴ μουτζουρωθοῦν πουθενά, γιατί τότε τὸ παιδὶ ποὺ θὰ γεννήσουν θὰ γίνη κατάμαυρο.

— Κατὰ τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ τοκετοῦ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰπωθοῦν ἄσχημα λόγια μπροστὰ στὴ λεχῶνα, γιατί αὐτὸ ἔχει κακὴ ἐπίδρασι ἐπὶ τοῦ βρέφους. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται νὰ μπῆ κανεὶς στὸν κοιτῶνα τῆς λεχώνας μετὰ τὴ δύσι τοῦ ἡλίου. Ἐπίσης τὰ ἁπλωμένα γιὰ στέγνωμα ροῦχα, πρὶν χρησιμοποιηθοῦν ἀπὸ τὴ μητέρα ἢ τὸ νεογέννητο πρέπει νὰ λιβανιστοῦν.

— Τὶς τρεῖς πρῶτες νύχτες μετὰ τὸν τοκετὸ οἱ συγγενεῖς τῆς λεχώνας βάζουν κάτω ἀπ' τὸ προσκέφαλό της διάφορα χρυσαφικὰ καὶ ἀσημικά, ἀφήνουν δὲ καὶ μερικὰ γλυκίσματα, γιὰ νὰ καλοπιάσουν μ' αὐτὰ τὶς Μοῖρες ποὺ θἄρθοῦνε νὰ «μοιράνουν» τὸ παιδί.

— Ὅταν περάσουν τρεῖς μέρες ὕστερα ἀπ' τὴ γέννα, ἡ λεχῶνα κατεβαίνει ἀπ' τὸ κρεββάτι της, καὶ πατάει ἀπάνω σ' ἕνα σιδερένιο ἀντικείμενο, γιὰ νὰ «σιδερωθῆ». Τότε οἱ παριστάμενοι τῆς εὔχονται νὰ γίνη «σιδερένια».

— Κατὰ τὶς ὀχτὼ πρῶτες μέρες μετὰ τὸν τοκετό, ἡ παλαιότερες γυναῖκες ἐξακολουθοῦσαν νὰ μένουν διαρκῶς στὸ κρεββάτι καὶ μόνο τὴν ἐννάτη σηκώνονταν. Καὶ τοῦτο γιατί πιστευόταν ὅτι ἡ λεχῶνα στὶς ἐννιὰ «ξαναγίνεται νειά», δηλαδὴ ἀποκτᾶ τὴν προτέρα δροσερότητα καὶ ὑγεία της.

— Ὅταν περάσουν σαράντα μέρες, μετὰ τὸν τοκετό, οἱ συγγενεῖς τῆς λεχώνας τῆς εὔχονται «καλὰ σαράντα» καὶ «καλορρίζικα». Ἡ λεχῶνα στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μπῆ σὲ ξένο σπίτι, ἂν δὲν πατήση τὸ πόδι της ἀπάνω στὸ κλειδὶ τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπίσης οἱ οἰκεῖοι της κατὰ τὶς πρῶτες ἡμέρες φροντίζουν νὰ σκεπάζουν μὲ ὑφάσματα τοὺς καθρέφτες τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ νὰ μὴν ἔχη ποῦ νὰ καθρεφτιστῆ ἡ λεχῶνα καὶ λυπηθῆ βλέποντας χαλασμένη τὴν ὄψι της.

— Ἐν γένει κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς λεχωνιᾶς λαμβάνονται ἀρκετὲς προφυλάξεις στὴν Κύθνο γιὰ νὰ μὴν πάθη τὸ παιδὶ ἀπὸ «βασκανία» κι' ἀπὸ «ἀγερικά».

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἡ τελειότερες καὶ καλύτερες γυναῖκες βρίσκονται... στὸ νεκροταφεῖο.

Μόνον ἡ γυναῖκες καὶ οἱ ἠλίθιοι δὲν συγχωροῦν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΩΗ

ΕΝΑ ΦΟΒΕΡΟ ΠΑΣΧΑ

Τὸ Πάσχα τοῦ 1847. Ὁ βαρῶνος Ρότσιλδ στὰς Ἀθήνας. Τὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Ρούπ. Οἱ πυροβολισμοὶ καὶ τὰ Γραφεῖα τῆς «Ἐλπίδος». Ὁ Ὄθων, ἡ κουμπουριὲς καὶ ἡ βαρυκοΐα του. Ὁ φόβος τοῦ Προξένου τῆς Ἰσπανίας. Μία διαταγὴ τοῦ Ἰωάννου Κωλέττη. Ὁ ἀχερένιος Ἰούδας τοῦ Θησείου καὶ ἡ πυρπόλησίς του. Τὰ ἔθιμα τῆς παληᾶς Ἀθήνας.

Τὸ Ἅγιο Πάσχα τοῦ ἔτους 1847 ὑπῆρξε ἐντελῶς ἐξαιρετικὸ γιὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀξίζει νὰ διηγηθοῦμε τὴν τραγικὴ ἱστορία του, μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, ἀπὸ πηγὲς νέες καὶ ἐξακριβωμένες.

Τὸ Πάσχα τοῦ 1847 συνέπεσε τὴν 3 Ἀπριλίου, μὲ καιρὸ ψυχρότατο, ἔπειτα ἀπὸ δριμύτατο χειμῶνα. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος εἶχε τότε μόλις 24 χιλιάδες κατοίκους. Μιὰ ἐφημερὶς τῆς ἐποχῆς, περιγράφουσα τὴν ἐμπορικὴ κίνησι τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὶς τιμὲς τῶν Πασχαλινῶν τροφίμων. Φαντασθῆτε ὅτι τὸ ψωμί, τὸ «χάσικο», εἶχε φτάσει τὰ.... 28 λεπτὰ τὴν ὀκᾶ καὶ τὸ ἀρνὶ τὴ μιὰ δραχμὴ καὶ 20 λεπτὰ τὴν ὀκᾶ! Ἡ ἐφημερίς, ἂν καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ ὑπερτιμήσεις αὐτὲς ὀφείλονται στὴν τρομερὴ κακοκαιρία, ποὺ ἔβλαψε τὴν ντόπια παραγωγή, ζητεῖ ἐν τούτοις νὰ λάβη μέτρα ἡ Ἀστυνομία, γιατὶ ὑποπτεύεται καὶ αἰσχροκέρδεια τῶν ἐμπόρων καὶ ψωμάδων.

Κατὰ τὸ διάστημα λοιπὸν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος τῆς χρονιᾶς αὐτῆς, ἔφτασαν στὰς Ἀθήνας πέντε «ἐπίσημοι ξένοι», γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰ Λαμπριάτικα ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων. Ποιοὶ νὰ ἦταν ἄραγε οἱ ἐπίσημοι αὐτοὶ ξένοι; Ἡ Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες δὲν ἀναφέρουν τὰ ὀνόματά τους —ἴσως γιατὶ δὲν τὰ ἤξεραν. Ἀλλὰ στὴν παληὰ ἐκείνη καὶ μικρὴ Ἀθήνα, κάθε ξένος ποὺ κατέλυε στὸ Ξενοδοχεῖο τοῦ Ρούπ, ἦταν ἐπίσημος. Τὸ μόνο ποὺ διέσωσε ἡ εἰδησεογραφία τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, εἶνε ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ξένους αὐτοὺς εἶχε μαζύ του καὶ τὴ νεαρωτάτη γυναίκα του, τῆς ὁποίας ἡ τουαλέττες ἔκαναν κατάπληξι στὴν πόλι. Ἀντιθέτως, ὁ σύζυγος ἦταν ἀσχημομούρης.

Ἡ νεαρὴ ξένη ἐφοροῦσε ἄσπρα μεταξωτὰ σκαρπίνια καὶ ἄσπρες κάλτσες καὶ δικαίως προκαλοῦσε τὴν ἔκπληξι τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ποὺ οἱ δρόμοι της ἦταν γεμάτοι λάσπη. Ὅλα αὐτὰ ποὺ διεδίδοντο γιὰ τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὶς τουαλέττες τῆς ξένης κυρίας, εἶχαν κινήσει τόσο πολὺ τὴν περιέργεια τοῦ κόσμου, ὥστε τὸ Ξενοδοχεῖο τοῦ Ροὺπ ἐπολιορκεῖτο κάθε μέρα ἀπὸ χασομέρηδες, οἱ ὁποῖοι ἐπερίμεναν νὰ τὴν ἰδοῦν νὰ μπαίνη ἢ νὰ βγαίνη.

Ἡ ἐκδηλώσεις ὅμως αὐτὲς τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ κοινοῦ δὲν ἄρεσαν στὸ σύζυγο, ὁ ὁποῖος τὸ πρωῒ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἀξημέρωτα σχεδὸν ἀκόμα, ἐπῆρε τὴ γυναίκα του, κατέβηκε στὸν Πειραιᾶ καὶ ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὴν Εὐρώπη.

Ἀντ' αὐτοῦ ὅμως ἄλλος ἐπίσημος ξένος ἔφτασε τὴν ἴδια μέρα στὴν Ἑλλάδα, ὁ ἀνηψιὸς τοῦ τραπεζίτου Ρότσιλδ, ἀπὸ τὴ Βιέννη. Ἦταν ἄνθρωπος βαθύπλουτος κ' ἐρχότανε νὰ ἐπιδείξη τὸν πλοῦτο του μέσα στὴ φτώχεια τῆς μικρῆς Ἀθήνας....

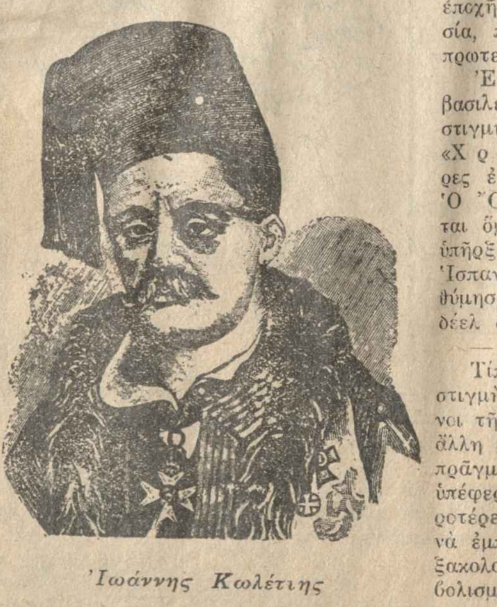

Ἰωάννης Κωλέτης

Ἀπὸ τὸ πρωῒ τῆς Μεγάλης Τετάρτης εἶχαν ἀρχίσει πυκνοὶ καὶ ἀδιάκοποι οἱ πυροβολισμοὶ τοῦ Πάσχα. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ 1847 ἐπυροβολοῦσαν μὲ τὴν παραμικρὴ εὐκαιρία καὶ ὁπλοφοροῦσαν σχεδὸν ὅλοι. Ἡ Ἀστυνομία ὅμως θέλησε νὰ ἐμποδίση τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας δημοτικοὶ τελάληδες ἐγύριζαν στοὺς δρόμους, διαλαλοῦντες ὅτι ἐπιθυμία τῆς Κυβερνήσεως ἦταν νὰ πάψουν οἱ πυροβολισμοί, γιὰ νὰ μὴ γίνουν δυστυχήματα.

Κανεὶς ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ σεβασθῇ τὶς Κυβερνητικὲς ἐπιθυμίες καὶ οἱ πυροβολισμοὶ ἐξακολουθοῦσαν πυκνοί. Χαρακτηριστικὸ τῆς ψυχολογίας τῶν Ἀθηναίων τοῦ 47 εἶνε καὶ τὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιο:

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Σταῦρος Βλάχος, ἐκάλεσε τοὺς παπάδες τῆς πρωτευούσης καὶ τοὺς εἶπε νὰ συστήσουν στοὺς πιστοὺς νὰ μὴ πυροβολοῦν. Τὴν ἴδια μέρα ὁ ἐφημέριος τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, παπᾶ Μελέτης —ἕνας γιγαντόκορμος πάπαρδος— ἔκανε τὴ σχετικὴ σύστασι στὸ ἐκκλησίασμά του, ἀλλὰ μόλις βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία..... ἄδειασε ὁ **ἴδιος** τὴν κουμπούρα του στὸν ἀέρα!.... Καὶ τὸν ἐμιμήθηκαν ὅλοι.

Ἡ ἀντιπολιτευόμενες ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς μᾶς πληροφοροῦν, ὅτι οἱ κρότοι τῶν πυροβολισμῶν ἀκούγονταν κι' ἀπὸ αὐτὰ τὰ σπίτια τῶν ὑπουργῶν.

Μιὰ περιγραφὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πάσχα ἀπὸ τὴν **«Ἐλπίδα»** τῆς 8ης Ἀπριλίου τοῦ **1847**, εἶνε ἀρκετὰ περίεργη καὶ διαφωτιστική. Γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ὅλος ὁ ἀνεξάρτητος τύπος, ὅλοι οἱ τίμιοι καὶ φιλήσυχοι πολῖται ἐφώναξαν πολλάκις κατὰ τῶν βαρβάρων πυροβολισμῶν τοῦ Πάσχα. Ἐφέτος τὸ κακὸν ἤρχισεν ἀπὸ τῆς Μεγάλης Τετάρτης καὶ αὐθημερὸν ἐφονεύθη εἷς οἰκογενειάρχης Ὑδραῖος, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας του. Ἡ Κυβέρνησις περιωρίσθη μόνον ν' ἀναγνώση εἰς τὰς ἀγυιὰς διαταγὴν ἀπαγορεύουσαν τοὺς πυροβολισμούς, χωρὶς ὅμως νὰ λάβη καὶ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς της. Πόσον ἡ διαταγὴ ἦτον εἰλικρινὴς εἰκάζεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι συνεχεῖς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πυροβολισμοὶ ἐξήρχοντο ἐκ τῶν οἰκιῶν τῶν ὑπουργῶν. Ἐκτὸς τοῦ δυστυχοῦς Ὑδραίου ἔπεσαν θύματα καὶ δύο γυναῖκες τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, δὲν λογαριάζομεν δὲ τοὺς πληγωθέντας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Κατὰ τῶν παραθύρων τοῦ γραφείου μας ἐρρίφθησαν δύο βολαὶ καὶ μία κατὰ τῶν παραθύρων τοῦ κοιτῶνός μας. Κατὰ τῶν παραθύρων τῆς οἰκίας τοῦ κ. Φενερλῆ ἐρρίφθη βολὴ ἐκ τρομπονίου, ἡ σφαῖρα ἐπέρασε τὴν ὕελον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν καὶ ὁ κ. Φενερλῆς καὶ ἡ κυρία σύζυγός του ἔλειπαν. Ἄπειροι πολῖται διέμειναν καθ' ὅλας τὰς ἱερὰς ἡμέρας εἰς τ' ἀπώτερα δωμάτια τῶν οἰκιῶν των. Παρακαλοῦμεν τὸν κ. Πρέσβυν τῆς Γαλλίας νὰ μᾶς εἴπη ἂν τοιαῦτα γίνωνται καὶ ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ ἂν τοιουτοτρόπως ἐννοοῦσιν οἱ Γάλλοι Κυβέρνησιν φέρουσαν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τόπου».

* * *

Τὴ νύχτα τῆς Ἀναστάσεως ὁ βασιλεὺς Ὄθων καὶ ἡ βασίλισσα Ἀμαλία ἐπῆγαν στὴ Μητρόπολι μὲ ὅλη τὴ συνηθισμένη ἐπίδειξι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Οἱ βασιλεῖς ἔφεραν ἐθνικὴ ἐνδυμασία, πολυτελεστάτην. Ἡ στρατιωτικὴ δύναμις τῆς πρωτευούσης παρετάχθη γύρω τους.

Ἐν τούτοις, ἡ παρουσία τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν βασιλέων, δὲν ἐμπόδισε τοὺς πυροβολισμούς, καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Μητροπολίτης Νεκτάριος ἐφώναξε «Χριστὸς Ἀνέστη!» χιλιάδες κουμπούρες ἐβρόντησαν στ' αὐτιὰ τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους. Ὁ Ὄθων δὲν ἔδειξε τὴ δυσαρέσκειά του, φαίνεται ὅμως ὅτι στὸ διπλωματικὸ σῶμα ἡ ἐντύπωσις ὑπῆρξε δυσάρεστη, καταπληκτική. Ὁ πρόξενος τῆς Ἰσπανίας, δὸν Ζοζὲ δὲ Καστέλλιο, σχεδὸν ἐλιποθύμησε καὶ ὁ ἐπιτετραμμένος τοῦ Βελγίου, Πιδέελ δὲ Κβελεκρόεκ, εἶχε σχετικῶς:

—Νομίζει κανεὶς ὅτι παρευρίσκεται εἰς μάχην.

Τίποτε ὅμως τὸ ἔκτακτο δὲν συνέβαινε ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη. Οἱ πυροβολισμοὶ ἦταν οἱ συνηθισμένοι τῆς Ἀναστάσεως, καὶ μολονότι ὁ βασιλεύς, τὴν ἄλλη μέρα, μίλησε μὲ δυσαρέσκεια καὶ εἶπε ὅτι τὸ πρᾶγμα τὸν ἐνοχλοῦσε (εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Ὄθων ὑπέφερε ἀπὸ βαρυκοΐα, ἡ ὁποία μὲ τὸν καιρὸ ἐχειροτέρευε) καὶ μολονότι ἡ Κυβέρνησις προσπαθοῦσε νὰ ἐμποδίση τὴν κατάχρησι τοῦ ἐθίμου, ὁ λαὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ μὴν ἐννοῇ Πάσχα χωρὶς πυροβολισμούς.

* * *

Τὴν ἴδια ὅμως ἡμέρα συνέβη κάτι πολὺ δυσάρεστο:

Ἐσυνηθίζετο τότε, ἀνήμερα τὸ Πάσχα, νὰ καίγωνται δημοσίᾳ ἀχερένια ἀνδρείκελα, παριστάνοντα τὸν Ἰούδα... Ἕνα ἀπὸ τὰ ἀχερένια αὐτὰ ὁμοιώματα, παραγεμισμένο καὶ μὲ μπαροῦτι, ἐστήθη στὴν ἔρημη καὶ ἀκατοίκητη τότε πλατεῖα ποὺ ἁπλωνόταν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τῶν Ταξιαρχῶν ὡς στὸ Θησεῖο.

Μετὰ τὴ δεύτερη Ἀνάστασι, πλῆθος κόσμου, συγκεντρωμένο ἐκεῖ, περίμενε τὴν πυρπόλησι τοῦ Ἰούδα. Ὁ πρωθυπουργὸς Ἰωάννης Κωλέττης εἶχε συστήσει ἀπὸ τὴν προηγουμένη στὴν Ἀστυνομία νὰ ἐμποδίση τὸ κάψιμο αὐτό. Σὲ μερικοὺς φίλους του βουλευτὰς ὁ Κωλέττης εἶχε ἀνακοινώσει, ὅτι ἔλαβε τὸ μέτρο αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ δυσαρεστηθῇ ὁ φιλοξενούμενος τότε στὰς Ἀθήνας τραπεζίτης βαρῶνος Ρότσιλδ, ὁ ὁποῖος ἦτο Ἑβραῖος. Ἀλλὰ ὁ πρωθυπουργὸς εἶχε περιορισθεῖ στὴ σύστασι μόνο, χωρὶς νὰ διατάξη νὰ ληφθοῦν καὶ τὰ κατάλληλα μέτρα. Οὔτε ἡ συνηθισμένη φρουρά, ποὺ ἐστέλνετο ἄλλοτε στοὺς ναούς, ἐστάλη τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἐπὶ τόπου.

Κ' ἔτσι ἐπηκολούθησαν τὰ δραματικὰ γεγονότα, ποὺ θὰ διηγηθοῦμε στὸ ἐπόμενο **φύλλο.**

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Α. ΩΜΠΡΙ

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΗΤΑΝ μιὰ γρηὰ μικρόσωμη κι' ἀδύνατη, μὲ δυὸ μικρὰ σταχτόχρωμα μάτια, πάντα δειλὰ καὶ φοβισμένα.

Κάθε πρωῒ πήγαινε καὶ ψώνιζε λίγα πράγματα στὴν ἀγορὰ τῆς κωμοπόλεως, κι' ὥς τὸ μεσημέρι καταγινόταν μὲ τὸν καθαρισμὸ τοῦ φτωχικοῦ σπιτιοῦ της καὶ τὴν ἑτοιμασία τοῦ φαγητοῦ. Ὅταν ἔφτανε ὁ γυιός της, ὁ μονάκριβος, ἀναγνώριζε ἀπὸ μακρυὰ τὰ βήματά του, ἄνοιγε τὴν πόρτα χαρούμενη καὶ τὸν ὑποδεχόταν μ' ἀνοιχτὴν ἀγκάλη.

Μὲ πόση θέρμη, μὲ πόση στοργὴ τὸν ἐλάτρευε ἡ γρηοῦλα τὸ γυιό της! Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ πέθανε ὁ μακαρίτης ὁ γέρος της, μόνη παρηγοριὰ καὶ μόνη ἐλπίδα τῆς ἔμενε ὁ Ἀντρέας, τὸ παλληκάρι της.

Ἡ ἀγάπη της αὐτὴ ἔμοιαζε μὲ τυφλὴ λατρεία, μὲ ἱερὴ ἀφοσίωσι, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ συγκριθῇ μὲ κανένα ἄλλο αἴσθημα. Ἡ ἀδυναμία της ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε πολλὲς φορὲς ἡ γειτόνισσες τὴν ἐκορόϊδευαν γι' αὐτό.

Ἐκεῖνο τὸ μεσημέρι, ὁ Ἀντρέας, μπαίνοντας στὸ σπίτι, εἶπε τῆς μητέρας του μὲ συγκίνησι:

—Σήμερα σοῦ φέρνω εὐχάριστες εἰδήσεις, μητέρα. Ὁ κ. Λουαρὸν μὲ προσκάλεσε ὁ ἴδιος στὸ πρόγευμα ποὺ θὰ δώση στὰ ἐρείπια τοῦ παλαιοῦ πύργου τοῦ Μονλάουρ... Κι' ἐπειδὴ ξέρει πῶς ἀγαπῶ τὴν κόρη του, φαντάζομαι ὅτι...

—Ὦ! Θεέ μου! Τί εὐτυχία! φώναξε μὲ ἀγαλλίασι ἡ γρηά. Λὲς νὰ συγκατατίθεται στὸ γάμο σας;...

Ὁ κ. Λουαρὸν ἦταν ἕνας γέρος τραπεζίτης, πολὺ πλούσιος, ἀλλὰ καὶ πολὺ φιλόδοξος. Ἡ μοναχοκόρη του ἦταν ἡ ὡραιότερη καὶ πλουσιώτερη νύφη τοῦ τόπου καὶ πολλοὶ νέοι τῆς περιφερείας τῆς εἶχαν ζητήσει ὥς τότε τὸ χέρι.

Αὐτὴ ὅμως ἀγαποῦσε τὸν Ἀντρέα, τὸ γυιὸ τῆς γρηᾶς καὶ τοῦ παληοῦ δικαστικοῦ γραφέως, ποὺ δὲν εἶχε νὰ τῆς προσφέρη παρὰ τὰ εἰκοσιπέντε του χρόνια, τὴν ὀμορφιὰ τοῦ προσώπου καὶ τὴν εὐγένεια τῆς μεγάλης καρδιᾶς του.

—Τὰ σημερινὰ κορίτσια ἔχουν πολὺ παράξενες ἰδέες, ἔλεγαν οἱ ὑποψήφιοι γαμπροί, σχολιάζοντες τὴν προτίμησι τῆς Μάρθας — ὅπως λεγόταν ἡ κόρη τοῦ τραπεζίτη — πρὸς τὸν Ἀντρέα.

Εἶχαν πεποίθησι ὅμως πῶς ὁ πατέρας της ποτὲ δὲν θὰ δεχόταν νὰ κάνη ἡ κόρη του ἕναν τέτοιο γάμο... Κι' ἀληθινά, ὁ τραπεζίτης φαινόταν ἄκαμπτος ὥς τότε... Νὰ ὅμως ποὺ προσκαλοῦσε τώρα τὸ νέο σὲ δεῖπνο στὸ σπίτι του...

Ἡ μητέρα τοῦ Ἀντρέα, μόλις ἄκουσε τὴν ἀνέλπιστη εἴδησι, γονάτισε κι' ἔσμιξε τὰ χέρια της ἱκετευτικὰ γιὰ νὰ παρακαλέση τὸ Θεὸ νὰ πραγματοποιήση αὐτὸν τὸ γάμο, ποὺ ἦταν τὸ μόνο ὄνειρο τῆς ζωῆς της.

—Λοιπόν, θὰ γευματίσης μαζύ τους;... ρώτησε σὲ λίγο μὲ λαχτάρα τὸ γυιό της. Πόσο θἄθελα νὰ σὲ δῶ καθισμένον ἐκεῖ, μαζὺ μ' αὐτοὺς τοὺς πλουσίους ἀριστοκράτες!... Θὰ κρυφτῶ πίσω ἀπὸ κανέναν χαλασμένο τοῖχο γιὰ νὰ σὲ καμαρώνω... Εἶμαι βέβαιη πῶς θἆσαι ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους... Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ θὰ καταλάβω ἀμέσως ἂν σκέπτωνται νὰ σὲ κάνουν γαμπρό τους... Καὶ γιατί τάχα νὰ μὴ σὲ δεχτοῦν; Μήπως δὲν ἀξίζεις, γυιέ μου; Ὦ, τότε θὰ γίνης κι' ἐσὺ πλούσιος κι' εὐτυχισμένος...

Κι' ἐνῶ ἔλεγε αὐτά, ἡ γρηὰ τὸν φιλοῦσε μὲ λαχτάρα στὸ πρόσωπο καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἄφθονα στ' αὐλακωμένα καὶ ζαρωμένα μάγουλά της...

* * *

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Λουαρὸν ἐπρόκειτο νὰ προγευματίση στὸ ὕπαιθρο, ἀπάνω στὰ χορτάρια, κάτω ἀπ' τοὺς ἐρειπωμένους τοίχους τοῦ παληοῦ ἀρχοντικοῦ πύργου. Ὅλοι καθόνταν καταγῆς καὶ κύτταζαν τὸ μαγευτικὸ θέαμα ποὺ ἁπλωνόταν μπροστά τους, κάτω στὸν κάμπο.

Πιὸ εὐτυχισμένη ὅμως ἀπ' ὅλους φαινόταν ἡ γρηὰ Μάρθα πού, κρυμμένη πίσω ἀπὸ ἕναν ἐρειπωμένο τοῖχο, παρακολουθοῦσε μὲ βλέμμα γεμᾶτο ἀγωνία κάθε κίνησι τοῦ γυιοῦ της καὶ τῆς Μάρθας, μιᾶς ξανθῆς καὶ νόστιμης κοπέλλας μὲ κοραλλένια χείλη καὶ ὁλογάλανα μάτια.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ πρόγευμα, ὁ κ. Λουαρὸν ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαζὺ μ' ἕνα φίλο του καὶ πῆγαν νὰ καθήσουν ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο, πίσω ἀπ' τὸν ὁποῖο κρυβόταν ἡ μητέρα τοῦ Ἀντρέα.

Οἱ δυὸ ἄνδρες, νομίζοντας φυσικὰ πῶς ἦσαν μόνοι τους, ἄρχισαν νὰ μιλοῦν ἀπροκάλυπτα, ἐνῶ ἡ γρηὰ δὲν ἔχανε οὔτε λέξι ἀπ' τὴν κουβέντα τους.

—Αὐτὸς ὁ νέος εἶνε πολὺ καλὸ παιδί, ἄρχισε πρῶτος ὁ φίλος τοῦ κ. Λουαρόν, κι' ἡ Μάρθα φαίνεται εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ συντροφιά του.

—Ναί, αὐτὴ ἔχει ξετρελλαθῇ μαζύ του, ἀλλὰ κι' ἐγὼ δὲν τὴν ἀδικῶ, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Τί τὰ θέλεις ὅμως... Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνη σύζυγός του...

—Γιατί;

—Γιατί, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε φτωχὸς καὶ ἄσημος, ἔχει καὶ μιὰ γρηὰ μητέρα πού, καθὼς καταλαβαίνεις, δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ στὸ σπίτι μου, ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας μου, μὲ τὰ κουρέλλια της. Ὁ νέος βέβαια μπορεῖ, χάρις σ' ἕναν καλὸ ράφτη, νὰ μεταβληθῇ σὲ ἄψογο κύριο, αὐτὴ ἡ γρηὰ ὅμως ποτὲ δὲν θὰ μπορέση νὰ γίνη κυρία τοῦ καλοῦ κόσμου. Φαντάσου ἔξαφνα, σ' ἕνα ἐπίσημο γεῦμα, ὅπου θἆναι προσκαλεσμένος ὁ νομάρχης, ὁ κόμης καὶ τόσα ἄλλα σπουδαῖα πρόσωπα, νὰ κάθεται κι' αὐτὴ ἡ κουτσοδόντα!... Ὅλοι θὰ χαμογελοῦν εἰρωνικὰ εἰς βάρος μου γιὰ τὴ συμπεθέρα ποὺ διάλεξα... Σοῦ ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ὅτι τὸ συνοικέσιο αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ ἐξ αἰτίας τῆς μητέρας τοῦ γαμπροῦ. Ἂν ἔλειπε αὐτὴ ἀπ' τὴ μέση...

* * *

Ἡ δυστυχισμένη γρηά, μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, ἀπομακρύνθηκε μὲ πολλὲς προφυλάξεις ἀπὸ τὴν κρύπτη της καὶ τράβηξε πρὸς τὸ ποτάμι. Ἐκάθησε σὲ μιὰν ἄκρη τῆς ὄχθης καὶ μὲ βλέμμα χαρούμενο κύτταξε μέσα στὰ γαλήνια νερὰ ποὺ τὴν τραβοῦσαν σὰν τὸ πιὸ ἀναπαυτικὸ κρεββάτι, στὸ ὁποῖο θὰ ἔθαφτε γιὰ πάντα τὰ γερατειά, τὴν ἀσχημία, τὴ γρουσουζιά της...

Ἔπειτα προχώρησε καὶ σὲ λίγο ἔφτασε σ' ἕναν ἀπότομο βράχο, πίσω ἀπὸ τὸν ὁποῖο τὸ ποτάμι σχημάτιζε μιὰ φοβερὴ δίνη.

Μὰ ἐκεῖ, καθὼς ἑτοιμαζόταν νὰ πέση στὸ νερό, ἔξαφνα ὀπισθοχώρησε διστακτική. Δυὸ πράγματα τὴν ἐμπόδισαν νὰ πραγματοποιήση τὴν ἀπόφασί της: ὁ πόθος νὰ ξαναϊδῆ τὸ παιδί της, κι' ὁ φόβος μήπως ὁ τραπεζίτης ἀρνηθῇ νὰ παντρέψη τὴν κόρη του μὲ τὸ γυιὸ μιᾶς αὐτόχειρος.

Ἔμεινε λοιπὸν ἐκεῖ, ἀπελπισμένη κι' ἀκίνητη στὶς πέτρες τῆς ἀκροποταμιᾶς, ἐνῶ ἡ νύχτα ἅπλωνε σιγὰ - σιγὰ στὴ γῆ τὸ σκοτεινὸ μανδύα της. Τὸ νυχτερινὸ ἀγέρι ποὺ ἐρχόταν ἀπ' τὸ ὁρμητικὸ ρέμμα τοῦ ποταμοῦ, τὴν εἶχε παγώσει... Ὁλόκληρο τὸ κορμί της ἄρχισε νὰ τρέμη καὶ ἡ παγερὴ ψύχρα τῆς νύχτας διαπερνοῦσε βαθειὰ τὰ γεροντικὰ κόκκαλά της.

Ἀλλάζοντας ἀπόφασι ἡ γρηά, εἶχε μείνει ἐκεῖ γιὰ νὰ κρυολογήση. Ἔτσι ὁ θάνατός της θὰ φαινόταν φυσικός.

Ἅμα κατάλαβε λοιπὸν πῶς ἐκπληρώθηκε ὁ σκοπός της, σηκώθηκε τρεμουλιάζοντας καὶ διευθύνθηκε μὲ μεγάλον πυρετὸ στὴν κωμόπολι.

Ὁ γυιός της ἐντωμεταξὺ περιπλανιόταν ἐπὶ μιὰ ὥρα τώρα ἐξαιρετικὰ ἀνήσυχος, ἀναζητῶντας παντοῦ τὴ μητέρα του. Μόλις τὴν εἶδε, ἔτρεξε κοντά της καί, βλέποντάς την νὰ τρέμη, τὴ ρώτησε ταραγμένος:

—Τί ἔγινες, μητέρα; Τί ἔχεις; Κρυώνεις; Ὑποφέρεις;

—Ναί, παιδί μου... Ἔχασα τὸ δρόμο καὶ παιδεύτηκα πολὺ νὰ τὸν βρῶ...

Ὁ Ἀντρέας τὴν ἔφερε στὸ σπίτι, κρατῶντας την ἀπάνω στὰ χέρια του, τὴν ἐξάπλωσε στὸ κρεββάτι κι' ἔσπευσε νὰ καλέση τὸ γιατρό, ὁ ὁποῖος τοῦ δήλωσε κατηγορηματικὰ ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ ἐλπίδα.

Ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες, ἡ καλὴ γρηὰ πέθανε ἥσυχα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ γυιοῦ της, χαμογελῶντας του καὶ σφίγγοντας σπασμωδικὰ τὰ χέρια του μέσα στὰ δικά της.

Πρὶν ξεψυχήση, ἄνοιξε τὰ μάτια της καὶ τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ ἀδύνατη, σχεδὸν ψιθυριστή:

—Μὴ μὲ λησμονήσης, παιδί μου.. Ἔδωσα ὅλη μου τὴ ζωὴ γιὰ τὴν εὐτυχία σου...

Καί, μόλις εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ἔκλεισε γιὰ πάντα τὰ κουρασμένα μάτια της...

Ἔτσι ὁ Ἀντρέας, ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρό, ἔκανε τοὺς γάμους του μὲ τὴ Μάρθα, τὴν κόρη τοῦ τραπεζίτη, κι' ἔζησε μαζύ της εὐτυχισμένος, χωρὶς νὰ λησμονήση ποτὲ τὴ μητέρα του, τὴν ἁγία ἐκείνη γυναίκα, ποὺ θυσίασε τὴ ζωή της γιὰ τὴν εὐτυχία του, χωρὶς νὰ τὸ ξέρη οὔτε αὐτός...

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΠΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

ΤΕΛΕΙΩΝΕ ἡ ἐκκλησία. Ὁ παπᾶς στεκότανε μπροστὰ στὴν Ὡραία Πύλη κι' ἀντί: «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...», ἔλεγε: «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτου...».

Ὅλο τὸ χωριὸ σταυροκοπιόταν καὶ διπλῆ χαρὰ ζωγραφίζονταν στὸ πρόσωπό του. Τέτοια χαρούμενη Λαμπρὴ δὲ θυμόνταν κανεὶς νὰ ἔχη ἰδῆ ἐκεῖ πέρα. Τελειώνοντας ὁ παπᾶς τὸ τελευταῖο του «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπε:

—Χριστὸς ἀνέστη, χωριανοί! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ εἴμεστε καλά. Κι' ὁ Μεγαλοδύναμος νὰ μᾶς φέρη καλὰ τ' ἀδέρφια μας ποὺ πολεμοῦνε στὸ γεφύρι τῆς Πλάκας, στὸ Λοῦρο, στὴν Πρέβεζα καὶ στὰ Πέντε Πηγάδια...

Τὴν τελευταία του φράση τὴν ἐπρόφερε μὲ δάκρυα κι' ὅλο τὸ χωριό, ἄντρες καὶ γυναῖκες, ἔκλαψαν μέσα στὴν ἐκκλησία, ἀλλὰ ἔκλαψαν ἀπὸ χαρὰ κι' ἀπὸ ἀναγαλλιασμὸ καὶ φιλιόνταν γκαρδιακὰ ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ καὶ γιὰ τὴν ἀνάστασι ποὺ νόμιζαν τῆς σκλαβωμένης Πατρίδας.

Ὁ παπᾶς ξαναμπῆκε στὸ ἱερὸ γιὰ νὰ ἀποτελειώση τὴ λειτουργία καὶ τὸ χωριὸ ἄρχισε νὰ βγαίνη ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ φαμίλιες-φαμίλιες. Πρῶτα ἔβγαιναν ἡ μεγαλείτερες ἡ φαμίλιες κι' ὕστερα ἡ μικρότερες, κι' ἀπὸ τὶς φαμίλιες πάλι πρῶτοι ἔβγαιναν οἱ γερόντοι μὲ τὶς γρηὲς καὶ παραπίσω οἱ νειοὶ κι' οἱ νειὲς καὶ τὰ παιδιά. Πρῶτος-πρῶτος βγῆκε ὁ προεστὸς τοῦ χωριοῦ, ὁ γέρο Λιόλιος, γέρος μ' ἑβδομῆντα πέντε χρόνια καὶ πλειότερο στὴ ράχι του καὶ μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ μὲ κάτασπρα μακρυὰ μουστάκια, κρατῶντας μὲ τὸ ζερβί του χέρι τὴν ἄσπρη του λαμπάδα κι' ἀκουμπῶντας μὲ τὸ ἄλλο σὲ μιὰ ροζάρικη καὶ χοντρὴ πατερίτσα.

Ἀποπίσω ἐρχόνταν δυὸ παιδιά του, ἀπάνω ἀπὸ σαράντα ἢ σαρανταπέντε χρονῶν τὸ καθένα, δυὸ παντρεμμένα ἀγγόνια, ἐφτὰ νυφάδες ἀπὸ παιδιὰ καὶ δυὸ ἀγγονόνυφες καὶ καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἀγγόνια ἀπὸ εἴκοσι χρονῶν καὶ κάτω. Ἀπ' τὰ ἐπίλοιπα πέντε παιδιὰ τοῦ γεροπροεστοῦ, ποὺ δὲν ἤτανε στὴν ἐκκλησιά, δυὸ ἦταν πεθαμένα καὶ τρία ξενητεμμένα, κι' ἀπὸ τὰ τρία πάλι τὸ ἕνα ἦταν ἐθελοντὴς στὸν Ἑλληνικὸ στρατό.

Τραβοῦσε μπροστὰ ὁ γεροπροεστός, σὰν σερτάρι κοπαδιοῦ, κι' ἐρχόνταν ὅλο τὸ χωριὸ κοντά του, μὲ τὰ κεριὰ στὰ χέρια ἀναμμένα. Ἤτανε νύχτα βαθειὰ κι' ὁ αὐγερινὸς δὲν εἶχε ξεπροβάλει ἀκόμα ἀπὸ τὴν κορυφὴ τῶν Τζουμέρκων. Ἀλλὰ μιὰ φωτεινὴ αὐλακιά, ἁπλωμένη ἀπὸ τὸ κορφοβοῦνι τοῦ Περιστεριοῦ ὥς ἀπάνω στὰ Γιάννινα, ἔδειχνε πὼς τ' ἀστέρι αὐτό, ποὺ τ' ὀνομάζουν οἱ πλειότεροι «λαμπρό», δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ βγῆ.

Ἀνάμεσα ἀπ' τὴν ἐκκλησιὰ καὶ τὸ χωριὸ εἶνε ἕνα μεγάλο δεντρόφυτο σιάδι. Ἐκεῖ σταμάτησαν ὅλοι κι' ἔκαμαν ἕνα μεγάλο κύκλο νὰ μιλήσουν γιὰ τὸν πόλεμο. Ἕνα ψιλὸ ἀγεράκι, ποὺ τραβοῦσε ἀπ' τὸ χωριό, ἔφερνε τὴ μοσκομυρουδιὰ τῶν ἀρνιῶν, ποὺ ψένονταν στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν.

—Τὰ μάθαταν;

—Τί καινούργια;

—Ἀληθινὰ πὼς τοὺς τσάκισαν τ' ἀδέρφια μας τοὺς Τούρκους;

—Ὅλο καὶ καλά. Νικήθηκαν οἱ Τοῦρκοι στῆς Ἄρτας τὸ γεφῦρι. Τοὺς τσάκισε ὁ Κίτσιος ὁ Μπότσαρης.

—Τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες πόλεμο...

—Καϋμένο Σοῦλι, νὰ μὴν πεθάνης ποτέ, μὲ τὰ παλληκάρια ποὺ βγάζεις; Ἐσὺ στὰ παληὰ τὰ χρόνια, ἐσὺ καὶ τώρα!

—Πόσοι ἀρχηγοὶ ἤτανε στὴν Ἄρτα;

—Δυό. Ὁ Κίτσιος ὁ Μπότσαρης κι' ὁ Κώστας ὁ Σιέχος. Ὁ Μπότσαρης κλείστηκε στὴν Ἄρτα κι' ὁ Σιέχος πέρασε τὸ ποτάμι καὶ πῆρε τὰ πλευρὰ τῶν Τούρκων. Τότε οἱ Τοῦρκοι βάρεσαν μ' ὅλα τους τὰ δυνατὰ νὰ πάρουν τὴν Ἄρτα γιὰ νὰ κλείσουν τὸ Σιέχο μέσα στὸ Τούρκικο, ἀλλὰ τοὺς τσάκισε τὸ Μποτσαράκι κι' ἔτσι σκόρπισαν κι' ὅπου φύγη - φύγη... Τότε ὁ δικός μας ὁ στρατὸς πέρασε τὸ γεφῦρι τῆς Ἄρτας κι' ἔπιασε τὰ Λέλοβα, τὴν Κανέττα καὶ τὰ Πέντε Πηγάδια.

—Σκοτώθηκαν πολλοὶ Τοῦρκοι;

—Σὰν πόσοι ἔπεσαν ἀπ' τοὺς δικούς μας;

—Μετριοῦνται οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φορὲς καὶ λείπουν τρεῖς χιλιάδες, μετριοῦνται τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες!

—Σὰν τί ἄνθρωποι νἆναι ὁ Κίτσιος ὁ Μπότσαρης κι' ὁ Κώστας ὁ Σιέχος;

—Ὁ ἕνας μιὰ πιθαμὴ ἄνθρωπος, μικρὸς μὰ θιαμαχτός, κι' ὁ ἄλλος θεριακωμένος. Δυὸ Τούρκους μπορεῖς νὰ κρεμάσης ἀπὸ τὰ μουστάκια του!

—Χαρὰ στὶς μάνες ποὺ τοὺς ἔκαμαν!

Ὁ γεροπροεστός, ποὺ εἶχε σταθῆ κι' ἀφουγκράζοταν τί ἔλεγαν οἱ χωριανοί, φώναξε:

—Ὠρὲ παιδιά! Ποιός σᾶς τὶς ἔφερε αὐτὲς τὶς κουβέντες; Νὰ μιλᾶτε, μωρὲ παιδιά μου, ὅπως θέλει ἡ καρδιά σας, καὶ σᾶς δοκιμα ὁ Θεός!...

—Εἶνε ἀλήθεια, μπάρμπα, αὐτὰ ποὺ λέμε! Εἶνε ἀλήθεια! Ἦταν κάτι Τσιάμηδες στὴν Ἄρτα καὶ μὲ τὴν καταστροφὴ τῶν Τούρκων πέρασαν κι' αὐτοὶ δῶθε χωρὶς διαβατήρια καὶ τράβηξαν κατὰ τὰ χωριά τους!

—Τοὺς εἶδες μὲ τὰ μάτια σου ἐσύ; τὸν ἐρώτησε ὁ γεροπροεστὸς μὲ δυσπιστία.

—Τοὺς εἶδα καὶ μίλησα μαζί τους καὶ μοῦ τὰ εἶπαν ὅλα!

—Ποιὰ μέρα φύγαν ἀπὸ τὴν Ἄρτα οἱ Τσιάμηδες;

—Τὴ Μεγάλη Παρασκευή. Ἦρθαν ἀπὸ τὰ Λακκοχώρια, πέρασαν ἀπὸ τὸν Καλαμᾶ ψὲς τὸ σουρούπωμα καὶ τράβηξαν νύχτα τὰ χωριά τους...

—Ὠρέ, δὲν ἔχει κανένας ἀπὸ σᾶς ἅρματα; βροντοφώνησε ὁ γεροπροεστὸς πνιγμένος ἀπ' τὴ χαρά του. Ἡ Πασχαλιὰ θέλει ἀρνιά, ὁ Ἅη-Γιώργης κατσίκια, ὁ γάμος κριάρια κι' ἡ λευτεριὰ ντουφέκια! Δὲν ἔχει κανένας ἀπὸ σᾶς ἅρματα γιὰ νὰ ρίξουμε καὶ νὰ χαιρετήσουμε τὴ λευτεριά; Πεντακόσια χρόνια δοῦλοι, ὠρὲ παιδιά, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε στὰ ἕνα ντουφέκι νὰ ρίξουμε καὶ νὰ καλωσορίσουμε τὴ λευτεριά μας;

—Ἀμ τί ρωτᾶς; τοῦ ἀπολογήθηκε ἕνας. Δὲν μᾶς τάμασαν ὅλα τ' ἅρματα οἱ Τοῦρκοι; Ποιανοῦ ἄφηκαν ντουφέκι ἢ πιστόλα;

—Ὠρέ, δὲν ἔχει κανένας ἕνα παληοντουφεκο, μιὰ παληοπιστόλα; ξαναρώτησε.

—Ἀμ τώρα, γέρο μπάρμπα, τοῦ εἶπε ἕνας, θὰ πλακώσουν γκράδες καὶ βελονιστὰ ὅσα θέλεις! Ὄρεξι νἄχης νὰ ντουφεκᾶς! Ντουφέκια καὶ φυσέκια χάρισμα.

—Μωρὲ ἐγὼ τὸ θέλω αὐτὴ τὴ στιγμή, δὲν τὸ θέλω ὕστερα! Τί νὰ τὸ κάνω ὕστερα; Ἄχ, ἀνάθεμά τους τοὺς ἀντίχριστους, ποὺ μᾶς τάμασαν ὅλα τ' ἅρματα! Ἀνάθεμά τους καὶ τρισανάθεμά τους! Ἔχει, ὠρέ, κανένας σας κανένα παληοντούφεκο ἢ μιὰ παληοπιστόλα νὰ μοῦ δώση νὰ ρίξω μιὰ φορὰ καὶ νὰ τὸ γυρίζω πίσω! Ἕνα ἀρνὶ διαλεχτὸ δίνω γιὰ ἕνα παληοντούφεκο γεμᾶτο!...

Σ' αὐτὸ ἀπάνω ζυγώνει μιὰ γρηὰ καὶ τοῦ λέει:

—Δίν'ς τ' ἀρνί;

—Μωρ' ἔχεις ἅρματο, γέρο-Τόλαινα;

—Μὰ τὸ ξύλο πὤχω φάει ἀπ' τοὺς ἀντίχριστους γιὰ νὰ μὴν τὸ μαρτυρήσω!

—Ντουφέκι εἶνε;

—Ναί, τὸ ντουφέκι τοῦ μακαρίτ'!...

Κι' ἡ γρηὰ ἄρχισε νὰ κλαίη τὸ μακαρίτη της.

—Ἄφσ' τὰ κλάμματα, γρηά, καὶ σύρε νὰ μοῦ φέρ'ς τὸ ντουφέκι στὸ σπίτ' νὰ σοῦ δώσω τ' ἀρνί...

Ὅλο τὸ χωριὸ ἦταν τρελλὸ ἀπ' τὴ χαρά του. Ἀπὸ τὰ λόγια, ἀπὸ τὰ φερσίματα, ἀπὸ τὸ περπάτημα, νόμιζε κανεὶς πὼς ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος εἶχε φάει τὸ ζουρλόχορτο. Ὡς κι' αὐτὰ τὰ λιαναπαίδια, ποὺ δὲν μποροῦσανε νὰ καταλάβουν καλὰ-καλὰ τί θὰ εἰπῆ λευτεριά, φώναζαν ψαλμωδικά:

—Ἔγινε ρωμέϊκο! Καλημέρα σας! Ἔγινε ρωμέϊκο! Καλημέρα σας!

—Μωρέ, Πασχαλιὰ μᾶς τὴν ἔστειλε ὁ Μεγαλοδύναμος τὴ χαρὰ τῆς λευτεριᾶς μας, ἔλεγε ὁ ἕνας.

—Τέτοιο καλὸ δὲν μποροῦσε νάρθῆ ἄλλη μέρα παρὰ Πασχαλιά, ἀπαντοῦσε ὁ ἄλλος.

—Δυὸ Πασ

—Ἀλήθεια. Ἡ μ

Πασχαλιές. τοῦ Χριστοῦ κι' ἡ ἄλλη τῆς σκλαβωμένης Πατρίδας!

—Τί μεγάλη μέρα!

—Δοξασμένος νἆναι ὁ Κύριος!

Μὲ τέτοιες κουβέντες ὁ κόσμος ὅλος μπῆκε στὸ χωριὸ καὶ κάθε φαμίλια πήγαινε στὸ σπίτι της. Ἡ αὐλὲς τῶν σπιτιῶν φεγγοβολοῦσαν ἀπὸ τὶς ψησταριὲς τῶν ἀρνιῶν ποὺ στριφογύριζαν ἀπάνω στὴ θράκα.

Ὅταν ὁ γεροπροεστὸς ἔφτασε στὸ σπίτι του, βρῆκε στὴν αὐλόθυρα τὴ γρηὰ μὲ τὸ ντουφέκι στὰ χέρια νὰ περιμένη. Μόλις τὴν εἶδε ρίχτηκε ἀπάνω της νὰ τῆς τὸ πάρη.

—Τ' ἀρνὶ πρῶτα! τοῦ φωνάζει ἡ γρηά.

—Μωρὲ ἕνα ἀρνὶ μονάχα γυρεύεις, κουτή; τῆς λέει ὁ προεστός. Ἐγὼ τέτοια μέρα σφάζω ὅλο τὸ κοπάδι καὶ καίω καὶ τὸ σπίτ' μ' ἀκόμα!

Καὶ σὰν νὰ προσβάλθηκε ἀπὸ τὴν ἀπάντησι τῆς γρηᾶς, ἔκραξε ἕνα ἀγγόνι του, ποὺ εἶχε ἀνεβῆ στὸ σπίτι:

—Ὠρὲ Κίτσιο! Κίτσιο ὠρέ!

—Ὅρσε, παποῦ! τοῦ ἀπολογήθηκε τὸ παιδί, παλληκάρι ὥς δεκατεσσάρων—δεκαπέντε χρονῶν.

—Νὰ πεταχτῆς, ὠρέ, στὴ στάνη καὶ νὰ ξεκόψης δεκαπέντε ὥς εἴκοσι ἀρνιὰ καλά! Γρήγορα!... Ἀκόμα ἐδῶ εἶσαι!...

Τὸ παιδὶ λάκκισε σὰν ἀλάφι στὴ στάνη, ἀλλὰ ὁ γεροπροεστός, θέλοντας νὰ δείξη ὅλη τὴ χαρὰ τῆς καρδιᾶς του, φώναξε τὸ διαλαλητὴ τοῦ χωριοῦ:

—Ὠωωρὲ Νάσιο! Νάσιο ὠρεεεέ!

—Ἔφτασα, μπάρμπα, ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ ἐκεῖ γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια.

—Νὰ βγῆς, ὠρέ, στὴ ράχη καὶ νὰ διαλαλήσης στὸ χωριὸ πὼς ὅποιος δὲν ἔχει ἀρνὶ νάρθῆ στὸ σπίτι μου νὰ πάρ'!...

Ἡ γρηὰ ὅμως, μ' ὅλα αὐτὰ ποὺ γίνονταν, κρατοῦσε τὸ ντουφέκι μὲ τὰ δυό της τὰ χέρια καὶ δὲν τὄδινε, πρὶν τῆς φέρουν πρῶτα τ' ἀρνιά.

—Δὲν τὸ δίνω ἀκόμα, ἔλεγε, θέλω τ' ἀρνὶ πρῶτα!

Τοῦ Νάσιου ἡ φωνὴ ξεχύθηκε σ' ὅλο τὸ χωριό, σὰν δυνατὸς βορηᾶς, κι' ὅσοι δὲν εἶχαν ἀρνὶ ἔτρεξαν στὸ σπίτι τοῦ προεστοῦ. Ἔτρεξαν ἀκόμα κι' ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν, ὄχι γιὰ νὰ ζητήσουν κι' αὐτοί, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἰδοῦν μὲ τὰ μάτια τους τὸ ψυχικὸ τοῦ προεστοῦ. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά σου, ἔφτασε κι' ὁ Κίτσιος μ' ἕνα κοπάδι ἀρνιά.

—Τὸ καλύτερο τῆς γρηᾶς! φώναξε ὁ προεστός, καὶ στὴ στιγμὴ ὁ πιστικὸς ποὺ ἐρχόταν μαζὺ μὲ τὸν Κίτσιο ἅρπαξε ἀπ' τὸ λαιμὸ ἕνα λάγιο ἀρνὶ μὲ μιὰ βοῦλα ἄσπρη στὸ μέτωπο, σὰν τὸν αὐγερινό, ποὺ ἦταν μιὰ ὀργιὰ βγαλμένος ἐκείνη τὴν ὥρα.

Ἡ γρηὰ μὲ τὄνα χέρι ἅρπαξε τ' ἀρνὶ καὶ μὲ τ' ἄλλο τρεμάμενο ἔδινε τὸ ντουφέκι στοῦ προεστοῦ τὰ χέρια, ἀπὸ φόβο μὴν ἦταν ψέμμα τὸ τάξιμο.

Ὕστερ' ἀπὸ τὴ γρηά, πῆραν ἀπὸ ἕνα ἀρνὶ ὅσοι δὲν εἶχαν, κι' ὁ προεστὸς παίρνοντας τὸ ντουφέκι στὸ χέρι του εἶπε στὴ γρηά:

—Γεμᾶτο εἶν', ὠρή;

—Γεμᾶτο! Ὅπως τὄχει ἀφήκει ὁ μακαρίτ'ς!

—Μωρέ, εἶν' ἀκέρηα πέντε χρόνια ἀπὸ τότε. Φοβοῦμαι μὴ δὲν πάρ' φωτιὰ καὶ ντροπιαστῶ!

Σηκώνει τὸ λύκο καὶ λέει:

—Χριστὸς Ἀνέστ', ὠρ' ἀδέρφια! Χριστὸς Ἀνέστ'! Καλῶς μᾶς ἦρθ' ἡ λευτεριά!

Τὸ παληοντούφεκο βρόντηξε κι' ἐτράνταξε τὸ χωριὸ καὶ μὲ τὸ βρόντημά του σωριάστηκε κάτω κι' ὁ προεστὸς ἄψυχος!

Ρίχνονται ἀπάνω του δικοὶ καὶ ξένοι, φέρνουν ἀναμμένα δαδιά, τοῦ ρίχνουν νερό, τίποτε. Εἶχε ξεψυχήσει, τὸν εἶχε σκοτώσει ἡ χαρά!....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

ΙΣΚΑΡΙΩΤΗΣ

Κρῖμα στερνὸ ἐσυντρόφεψε τὰ κρίματά σου τ' ἄλλα.
Τὴν ὥρα ποὺ ἐσπαρτάριζες ἀπάνω στὴν κρεμάλα
βιάστηκε ὁ ἥλιος νὰ κρυφτῆ στὴ φλογερή του δύσι,
τὴ μαυρισμένη ὄψι σου μὴν τύχη κι' ἀντικρύση.
Κι' ὅταν ἡ νύχτα ἐχύθηκε κι' ἀνέβηκε ἡ σελήνη,
πίσω ἀπὸ μαῦρο σύγνεφο ἐκρύφτηκε κι' ἐκείνη.
Κι' ὅταν ἐπρόβαλε ἡ αὐγὴ μὲ μάτια νυσταγμένα,
χάρηκε ποὺ δὲν ἔβρηκε οὔτε σκοινὶ οὔτε σένα.
Κανεὶς δὲν ξέρει τί ἔγινες. Μὰ ἕνας διαβάτης ξένος,
ποὺ διάβηκε ἀπὸ κεῖ δειλὸς καὶ νυχτοπλανεμένος,
ἔλεγε καὶ διηγῶντας το τρέμαν τὰ μέλη του ὅλα,
πὼς κάποιος μαυροφτέρουγος μὲ μάτια φλογοβόλα,
ποὺ γελαστὸς παράστεκε στὴ φοβερὴ θανή σου,
πῆρε μαζύ του φεύγοντας κι' ἐσὲ καὶ τὸ σκοινί σου.

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ὁ σύζυγος πολὺ νευρικός. Ἡ σύζυγος πολὺ ἀκατάστατη.

Ὁ σύζυγος ψάχνει νὰ βρῆ ἕνα μαντῆλι μέσ' στὴ ντουλάπα καὶ δὲν τὸ βρίσκει.

—Μὰ αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία, ἀγαπητή μου, εἶνε ἀκατανόητη. Εἶνε ἀδύνατον νὰ βρῶ τὰ πράγματά μου... Φαντάσου ἔξαφνα ὅτι αὔριο πεθαίνεις καὶ χρειάζομαι τὴν ἄσπρη γραβάτα μου γιὰ νὰ πάω σ' ἕνα χορό... Ποῦ θὰ τὴ βρῶ;...

* * *

—Τί νὰ σοῦ πῶ, πεθερέ μου. Βγῆκα γελασμένος στὸ γάμο μου. Ἡ κόρη σου ἔχει ἕνα σωρὸ ἐλαττώματα. Εἶνε γκρινιάρα, πεισματάρα, γλωσσοῦ...

—Ἔχεις δίκηο, γαμπρέ μου. Γι' αὐτὸ κι' ἐγώ... τὴν ξεφορτώθηκα!...

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Τὰ ἐνθύμια τοῦ σκοτωμένου στρατιώτη. Ἡ ἑορτὴ τοῦ λοχαγοῦ καὶ τὰ δῶρα τῶν στρατιωτῶν του. Ἡ προσφώνησις τοῦ Ζενιλέ. Πῶς πεθαίνουν οἱ ἥρωες. Μιὰ πρόληψις. Ὁ πλαγινὸς τραυματίας συγκινεῖται. Τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ. Πῶς ὁ νεαρὸς λοχίας πέθανε εὐχαριστημένος κ.τ.λ.

Σὲ μιὰ μάχη τοῦ μεγάλου πολέμου, κάποιος Γάλλος στρατιώτης τραυματίστηκε σοβαρὰ καὶ μετεφέρθη στὸ πλησιέστερο χειρουργεῖο. Τὴν ἄλλη μέρα προσεβλήθη ἀπὸ βρογχοπνευμονία, ποὺ τοῦ προκάλεσε δυνατὸ πυρετὸ καὶ πέθανε.

Λίγες ὧρες πρὶν ἀπ' τὸ θάνατό του, κάλεσε κοντά του ἕνα συνάδελφό του καὶ συμπατριώτη του καὶ τοῦ εἶπε:

—Φίλε μου, πεθαίνω εὐχαριστημένος, ἀφοῦ προσέφερα τὴ ζωή μου στὴν πατρίδα... Θέλω νὰ μὲ θάψετε μὲ τὴ στολή μου... Τὸ πιλήκιό μου ὅμως νὰ τὸ πάρης καὶ νὰ τὸ στείλης στὸν ἀδελφό μου γιὰ ἐνθύμιο. Ἐπίσης νὰ κόψης τὰ κουμπιὰ τοῦ μανδύα μου καὶ νὰ τὰ μοιράσης στοὺς φίλους μου. Δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ τοὺς ἀφήσω, ἀλλ' αὐτὰ εἶνε τὰ ὡραιότερα ἐνθύμια ποὺ μποροῦν νἄχουν ἀπὸ μένα...

* * *

Μιὰ μέρα ὁ διοικητὴς κάποιου λόχου τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ γιώρταζε. Οἱ ἄνδρες του, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν πάρα πολύ, ἀνέθεσαν στὸν εὐφραδέστερο ἀπ' αὐτούς, ἕνα φαντάρο ὀνομαζόμενο Ζενιλέ, νὰ τὸν προσφωνήση ἐκ μέρους ὅλων.

—Ὑπολοχαγέ μου, ἄρχισε νὰ λέη ὁ Ζενιλέ, δὲν ἔχουμε νὰ σᾶς προσφέρουμε ἀνθοδέσμη γιὰ τὴν ὀνομαστικὴ γιορτή σας, γιατὶ ἁπλούστατα ἐδῶ γύρω δὲν ὑπάρχουν ἄνθη. Ἡ καρδιά μας ὅμως εἶνε γιὰ σᾶς... περιβόλι!...

Ὁ λοχαγὸς ἐγέλασε μὲ τὸ φιλοφρόνημα τοῦ ἔξυπνου στρατιώτου κι' εὐχαρίστησε ὅλους τοὺς ἄνδρας του.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔγιναν ἀρκετὲς μικροσυγκρούσεις, ἡ ὁποῖες ἀπέβησαν ὅλες ὑπὲρ τῶν Γάλλων.

Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ὁ λοχαγὸς εἶδε τὸ Ζενιλὲ νὰ φτάνη ἀπ' τὸ γειτονικὸ δάσος, φέρνοντας δώδεκα Γερμανοὺς αἰχμαλώτους στὴ γραμμή.

Ὅταν ἐπλησίασαν ἀρκετά, ὁ λοχαγὸς ἔτρεξε νὰ ὑποδεχτῆ τὸ γενναῖο του στρατιώτη καὶ τοῦ εἶπε:

—Τὰ ἄνθη σου, Ζενιλέ, δὲν εἶνε ὡραῖα. Ἐν τούτοις εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἀνθοδέσμη σου καὶ θὰ δεχόμουν μάλιστα πρόθυμα μιὰ τέτοια κάθε μέρα...

* * *

Ἕνας νεαρὸς Γάλλος λοχίας, τραυματισμένος βαρειά, βρισκόταν στὶς τελευταῖες στιγμές του. Μόλις ἐνύχτωσε, ἂν καὶ ἡ κατάστασίς του δὲν ἐπιδεχόταν καμμιὰ βελτίωσι, ἔμεινε ἄγρυπνος, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, ἂν ἡ αὐγὴ τὸν ἔβρισκε ζωντανό, ἀσφαλῶς θὰ σωζόταν.

Γι' αὐτὸ γυρνοῦσε κάθε τόσο στὴ νοσοκόμο του καὶ τὴ ρωτοῦσε τί ὥρα ἦταν. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα κατελήφθη ἀπὸ μιὰ τρομερὴ δύσπνοια, ἀλλὰ χωρὶς νὰ χάση ἀκόμα τὸ θάρρος του, ρώτησε:

—Εἶνε τέσσερες ἡ ὥρα;

—Πλησιάζει, παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ νοσοκόμα. Κάνε λίγο κουράγιο ἀκόμα καὶ θὰ γλυτώσης...

Ἔξαφνα ὅμως τὸ ἑτοιμοθάνατο παλληκάρι κυριεύτηκε ἀπὸ τὸ προαίσθημα τοῦ θανάτου κι' ἄρχισε νὰ κλαίη.

—Μὰ ἂν ἦταν τέσσερες, ἔπρεπε νὰ λαλήση ὁ πετεινός, εἶπε μὲ παράπονο.

Τότε ἕνας τραυματίας, ποὺ βρισκόταν στὸ διπλανὸ κρεββάτι, ἄκουσε τὰ τελευταῖα του λόγια καὶ συγκινήθηκε. Σηκώθηκε λοιπόν, φόρεσε τὸ πανταλόνι του καὶ χωρὶς νὰ προξενήση τὸν παραμικρὸ θόρυβο, βγῆκε ἔξω.

Ὕστερ' ἀπὸ τρία λεπτὰ ἀκούστηκε ἔξαφνα ἕνας πετεινός. Τὸ λάλημά του ἦταν λίγο βραχνὸ κι' ἔμοιαζε κάπως μ' ἀνθρώπινη φωνή.

Ὁ νεαρὸς λοχίας ὅμως ἀνάπνευσε μ' ἀνακούφισι καὶ γυρνῶντας πρὸς τὴ νοσοκόμα του τῆς εἶπε:

—Ἀκοῦτε;....

—Μὰ ἐγὼ σοῦ τὸ εἶπα, παιδί μου... Ἡ ὥρα εἶνε τέσσερες... Δὲν ἔχεις πειὰ κανένα φόβο...

Καὶ ὁ πληγωμένος λοχίας ξεψύχησε μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ο ΧΑΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΦΟΥΛΑΣ

ΤΟΥ ΖΑΚ ΣΕΠΑ

ΕΒΡΑΔΥΑΖΕ... Ὁ ἥλιος ἐχρύσωνε πέρα μακρυὰ τόν ὁρίζοντα κι' ὁ ἀσυγνέφιαστος οὐρανός ἄλλαζε ὁλοένα χρώματα ἀπό τὸ ξανθοκόκκινο ὥς τό βαθυγάλαζο. Τὰ βουνὰ σιγὰ-σιγὰ γινόντουσαν σκοῦρα καὶ το σκοτάδι κατέβαινε, ἁπαλὰ κι' ἀνάλαφρα.

Ἡ μικρὴ Μαρία μὲ τὰ καταγάλανα μάτια καὶ τό γοητευτικὸ πρόσωπο, περπατοῦσε γρήγορα, γρήγορα, κρατῶντας μὲ τὄνα της χέρι ἕνα καλάθι κι' ἀνασηκώνοντας μὲ τ' ἄλλο τὸ φουστάνι της. Ἡ μύτη της ἦταν κατακόκκινη ἀπὸ τὸ βραδυνὸ ἀγέρι καὶ τὸ μικρό της στόμα, ποὺ μισανοιγόταν σ' ἕνα πονηρὸ χαμόγελο, ἄφινε νὰ φαίνωνται δυὸ σειρὲς μαργαριταρένιων δοντιῶν.

Προχωρῶντας πάντα γρήγορα, συναντοῦσε στὸ δρόμο διάφορες φιλενάδες της, εὔθυμες κοπέλλες, σὰν κι' αὐτή, ἀλλὰ δὲν ἐσταματοῦσε γιὰ νὰ μιλήση μαζύ τους. Τραβοῦσε μέσα στὸ σούρουπο πρὸς τὸ φτωχικό της καλύβι, ὅπου τὴν περίμενε ὁ γέρο παποῦς της, ὁ καλός της παποῦς....

Κύτταξε ἀπὸ μακρυὰ τὸ καλύβι της, ποὺ ἦταν τριγυρισμένο ἀπὸ δέντρα κι' ἔννοιωθε μιὰν ἀνέκφραστη χαρὰ στὴν ψυχή της. Τὸ ἀγαποῦσε πολὺ τὸ καλυβάκι ἐκεῖνο, ὅπου εἶχε γεννηθῆ κι' ὅπου οἱ γονεῖς της εἶχαν πεθάνει, ἀφίνοντάς την ἀπὸ μικρὴ ὀρφανή.

Τώρα εἶχε μείνει μόνη μὲ τὸν παποῦ της καί, γιὰ νὰ συντηροῦνται, ἡ Μαρία ἀναγκαζόταν νὰ δουλεύη ὁλημερὶς ἐδῶ κι' ἐκεῖ, γυρνῶντας κάθε βράδυ στὸ σπίτι της, ὅπου ὁ παποῦς της τὴν περίμενε πάντα μὲ στοργὴ κι' ἀνυπομονησία.

Μόλις ἔμπαινε μέσα, ὅλο τὸ φτωχικὸ καλύβι ζωντάνευε κι' ἔπαιρνε, θαρρεῖς, μιὰ χαρούμενη ὄψι... Καθόταν μὲ τὸν παποῦ της στὸ μικρὸ τραπέζι κι' ἔτρωγε τὸ λιτὸ δεῖπνο της, γελαστὴ κι' εὐτυχισμένη.

Ἐδῶ, καὶ κάμποσες μέρες ὅμως, ἡ Μαρία εἶχε ἀρχίσει κάπως ξαφνικὰ ν' ἀλλάζη, γιατὶ αἰσθάνθηκε τὴν ἄμαθη καρδιά της νὰ πάλλη δυνατὰ ἀπὸ ἔρωτα. Πρὶν ἀπὸ τρεῖς μῆνες εἶχε φθάσει στὴν κωμόπολί τους ὁ Ἀνδρέας Δυμόν, ἕνας συμπαθητικὸς νέος, ποὺ εἶχε προσληφθῆ στὸ συμβολαιογραφεῖο ὡς γραφεύς.

Τὴν εἶδε λοιπὸν μιὰ μέρα στὸ σπίτι τοῦ προϊσταμένου του καὶ τοῦ ἄρεσε. Ἐκείνη δὲν ἐδυσκολεύτηκε καθόλου νὰ ἀνταποκριθῆ στὸν ἔρωτά του, κι' ἔτσι τὴν πρώτη τους συνάντησι ἐπακολούθησε δεύτερη, τρίτη καὶ πολλὲς ἄλλες.

Οἱ δυὸ νέοι ἀνταμώνονταν κάθε βράδυ λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Μαρίας καί, κρατῶντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἀπ' τὸ χέρι, χανόνταν μέσα στοὺς ἐρημικοὺς δρόμους.

Ὁ Ἀνδρέας τῆς ὑποσχόταν πὼς θὰ τὴν ἔπαιρνε γυναῖκα του, κι' αὐτή, ἀθῶα καθὼς ἦταν, ἐπίστευε στὰ λόγια του, χωρὶς κανένα δισταγμό.

Πέρασαν ἔτσι ἀρκετοὶ μῆνες καὶ σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ δυὸ νέοι βλεπόντουσαν ταχτικά, ἀνταλλάσσοντας πάντα τοὺς συνηθισμένους ὅρκους καὶ χωρίζονταν μὲ τὶς ἴδιες εὐχές.

Μιὰ μέρα, ἐνῶ ἡ Μαρία πήγαινε στὴ δουλειά της, βρῆκε στὸ δρόμο μιὰ φιλενάδα της, ποὺ τὴ σταμάτησε καὶ τῆς εἶπε:

—Ἔ! Τἄμαθες τὰ νέα;....

—Ὄχι! Ποιὰ νέα;

—Δὲν ξέρεις πὼς ὁ γραφεὺς τοῦ συμβολαιογράφου ἔφυγε;

—Πῶς! ἔκαμε ἡ Μαρία σαστισμένη.

—Βέβαια.... Πῆγε στὸ Καμπανιὸλ γιὰ νὰ ἰδῆ τὴ μέλλουσα σύζυγό του, μιὰ πολὺ νόστιμη καὶ κομψὴ νέα, ποὺ ἔχει προῖκα τριά[illegible] χιλιάδες φράγκα.... Εἶνε κόρη τοῦ Λαριστό, αὐτοῦ ποὺ ἔχει [illegible]χεῖο κοντὰ στὸ Ταχυδρομεῖο...

—Θεέ μου! Μὰ ἐγὼ δὲν ἤξερα τίποτε ἀπ' αὐτά.... ψιθύρισε ἡ Μαρία μὲ ὑπόκωφη φωνή.

—Μὰ ἀφοῦ βρῆκε εὐκαιρία ὁ ἄνθρωπος, ἐξακολούθησε ἡ ἄλλη, ἦταν πολὺ φυσικὸ ν' ἀποφασίση γιὰ ν' ἀποκατασταθῆ. Ἄλλωστε ἡ μελλόνυμφη εἶνε μιὰ πολὺ ὤμορφη κοπέλλα. Χτὲς ἦρθε στὸ συμβολαιογραφεῖο ντυμένη σὰν βασιλοποῦλα, κι' ὅλος ὁ κόσμος στάθηκε νὰ τὴ θαυμάση...

—Ὄχι, ὄχι, λὲς ψέμματα, Γερβασία, φώναξε μ' ἔξαψι ἡ δυστυχισμένη κοπέλλα. Ὁ Ἀνδρέας δὲν ἔφυγε.... Λὲς ψέμματα...

—Ἔλα τώρα καὶ μὴν παραφέρνεσαι. Ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε. Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει πὼς εἶχες σχέσεις μὲ τὸ γραφέα, ἀλλὰ ἔτσι ἦταν γραφτὸ νὰ γίνη. Ἐμεῖς εἴμαστε φτωχὲς χωριατοποῦλες καὶ δὲν πρέπει νὰ σηκώνουμε τὰ μάτια μας ψηλά.... Αὐτὸ εἶνε γιὰ γνῶσι....

Κι' ἐνῶ ἡ Μαρία εἶχε γίνει κατακίτρινη σὰν λείψανο, ἡ ἄλλη ἀπομακρύνθηκε, προσθέτοντας μὲ κακεντρέχεια:

—Μὴ στενοχωριέσαι πάρα πολύ, καϋμένη! Θὰ τὸν ξαναδῆς τὸν γραφέα σου, καὶ πολὺ σύντομα μάλιστα. Ἔχει σκοπὸ ν' ἀγοράση τὸ συμβολαιογραφεῖο καὶ νὰ ἐγκατασταθῆ μὲ τὴ γυναίκα του στὴν κωμόπολί μας....

* * *

Ἡ Μαρία, ὅταν ἔφτασε ἡ μέρα τῶν γάμων τοῦ ἀπίστου φίλου της, ντύθηκε τὰ γιορτινά της, φόρεσε στὸ στῆθος ἕνα χρυσὸ σταυρό, δῶρο τῆς μητέρας της, καὶ βγῆκε ἔξω.

Ἡ καμπάνες σήμαιναν χαρμόσυνα, τ' ἀμάξια πήγαιναν στὸ δρόμο φορτωμένα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν προσκαλεσμένων κι' ὅλο τὸ χωριὸ γιόρταζε.

Τὰ πουλιὰ κελαηδοῦσαν χαρούμενα στὰ ψηλὰ δέντρα.

Ἡ Μαρία ἀπομακρυνόταν ὁλοένα ἀπὸ τὸ καλύβι της, γυρνῶντας πίσω κάθε τόσο γιὰ νὰ κυττάξη μὲ δακρυσμένα μάτια τὸ χωριὸ ὅπου γεννήθηκε, ἔζησε, ἀγάπησε κι' ἔκλαψε τόσο πολύ.

Τώρα μιὰ μονάχα ἐπιθυμία εἶχε. Ἤθελε νὰ ἰδῆ γιὰ τελευταία φορὰ τὸν ἀγαπημένο της. Κι' ἔπειτα ἦταν ἀποφασισμένη νὰ ἀφήση γιὰ πάντα τὸν κόσμο.

Προχωρῶντας πάντα μὲ ἀργὰ βήματα καὶ βυθισμένη σὲ θλιβερὲς σκέψεις, κατέβηκε τὴ μικρὴ κοιλάδα κι' ἔφτασε μπροστὰ στὴν κάτασπρη ἐκκλησιά, ποὺ λουζόταν ἀπ' τὸν ἥλιο καὶ φεγγοβολοῦσε.

Μπῆκε μέσα καὶ γονάτισε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἐνῶ τὰ πλούσια κατάξανθα μαλλιά της κατεβῆκαν καὶ τῆς ἐσκέπασαν τὸ κορμί.

Προσευχήθηκε θερμά, μὲ κατάνυξι, καὶ σὲ λίγο αἰσθάνθηκε νὰ συνταράσσεται ἀπὸ λυγμοὺς καὶ σπασμοὺς σ' ὅλο τὸ σῶμα της.

Μὴ ἔχοντας τὸ θάρρος νὰ περιμένη τὸν ἐρχομὸ τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης, ὅπως εἶχε σχεδιάσει στὴν ἀρχή, βγῆκε ἔξω κλαίγοντας καὶ ξαναπῆρε πάλι τὸν ἴδιο δρόμο, χωρὶς νὰ γυρίση πίσω τὸ κεφάλι της.

Ὕστερ, ἀπὸ κάμποση ὥρα ἔφτασε σ' ἕνα φαράγγι καὶ σταμάτησε, κοντανασαίνοντας. Κάτω ἀπ' τὰ πόδια της ἁπλωνόταν ἡ περίφημη **Τρύπα τοῦ Διαβόλου, ὅπου τὰ ἀφρισμένα νερὰ κυλοῦσαν μὲ διαβολικὸ θόρυβο, βρέχοντας τὶς χορταριασμένες πέτρες καὶ σκάβοντας τὴ γῆ ἐδῶ κι' ἐκεῖ.**

Γιὰ τὸ μέρος αὐτὸ ὑπῆρχε μιὰ παμπάλαιη παράδοσι, ποὺ μεταδινόταν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα καὶ προκαλοῦσε τὸν τρόμο τῶν παιδιῶν. Ἔλεγαν δηλαδὴ πὼς ἐκεῖ, τὸν παληὸ καιρό, εἶχε πνιγῆ ἀπὸ ἔρωτα μιὰ μεγάλη καὶ πλούσια ἀρχόντισσα, ποὺ ἡ ψυχή της ἔβγαιν' ἐκεῖ κάθε βράδυ καὶ μιλοῦσε μὲ τοὺς ζωντανούς.

Ἡ Μαρία στάθηκε ἀκίνητη ἀπάνω ἀπ' τὸ βάραθρο, ἀκούγοντας ἀπὸ μακρυὰ τὰ βελάσματα τῶν προβάτων μαζὺ μὲ τὰ μουγκρίσματα τῶν βοδιῶν.

Σιγὰ-σιγά, καθὼς ἦταν προσηλωμένη στὰ νερὰ ποὺ στροβιλίζονταν στεφανωμένα μ' ἀφρούς, τῆς φάνηκε πὼς ἀπὸ κεῖ μέσα πρόβαλε μιὰ νεράϊδα μὲ χρυσᾶ μαλλιά.

—Ἔλα μαζύ μου, τῆς εἶπε γλυκὰ ἡ νεράϊδα. Μέσα στὰ κρουσταλλένια παλάτια μου θὰ βρῆς τὴν ἀνάπαυσι, τὸν πλοῦτο, τὸν ἔρωτα...

—Ὤ, ναί, τὸν ἔρωτα! ψιθύρισε κι' ἡ μικρή, μαγεμμένη ἀπ' τὴν πρωτάκουστη ἐκείνη μελῳδία.

Ἀφοῦ ἄκουσε κι' ἄλλα ἀκόμα λόγια ἀπὸ τὸ στόμα τῆς καλῆς νεράϊδας, ἔβγαλε τὰ μικρά της ὑποδήματα καί, ἀφοῦ τἄρριξε πέρα, βύθισε τὰ πόδια της μέσα στὸ νερό.

—Ἔλα μαζύ μου καὶ θὰ εὐτυχήσης, ἐξακολούθησε μὲ τὸν ἴδιο τόνο ἡ νεράϊδα. Κοντὰ σὲ μένα θὰ βρῆς ὅ,τι θέλεις. Θὰ σοῦ δώσω ἀκόμα ἕνα μνηστῆρα πολὺ ὡραιότερο καὶ πιστότερο ἀπὸ κεῖνον ποὺ εἶχες. Ἡ ζωή, καθὼς βλέπεις, εἶνε γεμάτη ἀπὸ λύπες καὶ πόνους... Ἔλα νὰ γείρης στὴν ἀγκαλιά μου κι' ἐγὼ θὰ σὲ προφυλάξω ἀπὸ κάθε κακό...

—Θέλω ν' ἀγαπήσω ξανά, θέλω ν' ἀγαπῶ παντοτεινά... ψιθύρισε ἡ κοπέλλα, ἐνῶ τὰ μικρά της πόδια βυθίζονταν ὁλοένα στὸ νερὸ κι' εἶχαν φτάσει τώρα ὥς τὰ γόνατα.

—Θὰ γίνης κι' ἐσὺ σύζυγος καὶ μητέρα, ὅπως ἡ ἄλλες, ἐξακολούθησε ἡ γλυκειὰ φωνή.

—Ὤ, ναί, θἄχω κι' ἐγὼ ὤμορφα παιδάκια νὰ τὰ καμαρώνω καὶ νὰ τὰ χαίρουμαι, εἶπε ἀναστενάζοντας ἡ Μαρία, ἐνῶ τὰ μάτια της ἔκλειναν σιγὰ-σιγά, σκεπασμένα ἀπὸ ἕναν ἀόρατο πέπλο...

—Ἔλα, μικρή μου... Κοντά μου θὰ βρῆς τὴν αἰώνια ἀγάπη...

—Θἄχω κι' ἐγὼ νυφικὰ φορέματα σὰν τὴ γυναίκα τοῦ Ἀνδρέα, ψιθύρισε ἡ παιδοῦλα σὰν ὑπνωτισμένη, ἐνῶ τὰ χέρια της ἑνωθῆκαν σὲ προσευχή. Θὰ ἀγαπιέμαι, θὰ λατρεύουμαι σὰν ἐκείνη...

Τὸ νερὸ πειὰ δὲν τῆς ἐπροξενοῦσε κανένα φόβο. Προχωροῦσε σιγὰ-σιγά, ὥσπου τὸ πρόσωπό της σκεπάστηκε στὸ τέλος ἀπὸ ἄσπρον, κάτασπρον ἀφρό, καὶ τὸ παρθενικὸ κορμί της χάθηκε μέσα στὸ γρήγορο ρέμμα...

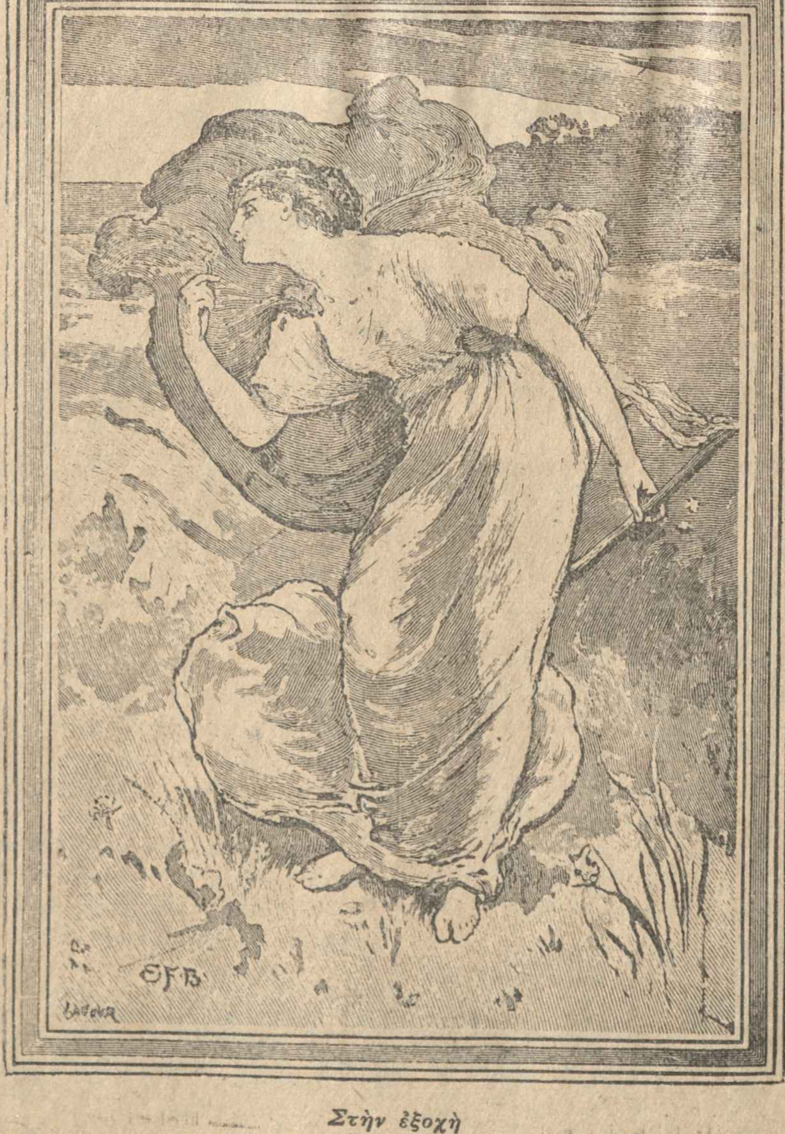

Στὴν ἐξοχή

☐ ☐ ☐ ΠΑΛΗΕΣ ΓΚΡΑΒΟΥΡΕΣ ☐ ☐ ☐

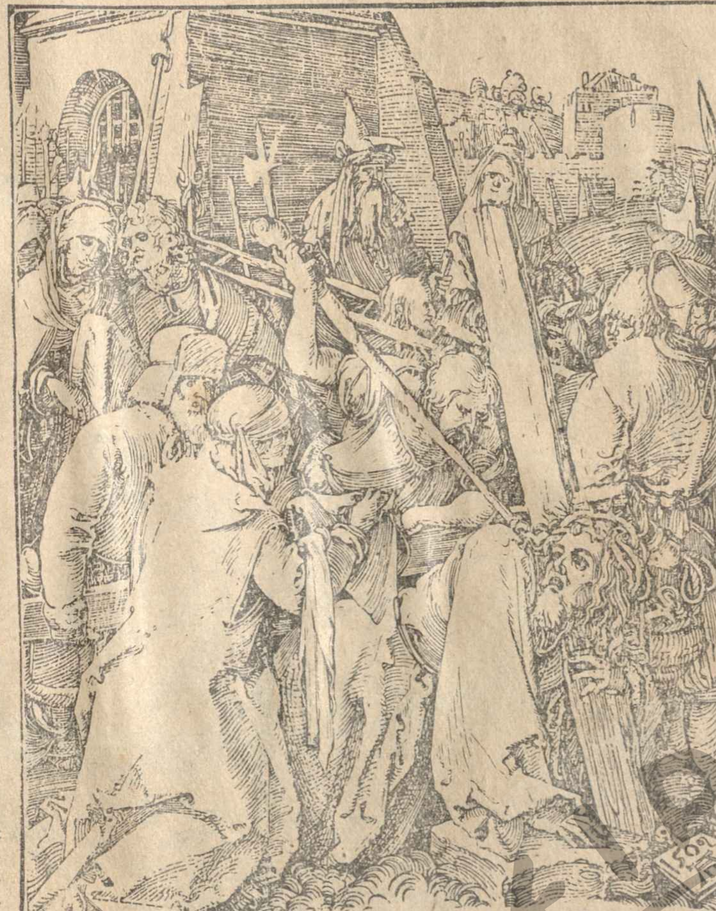

Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν
(Τοῦ Ντύρερ)

ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ

ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΑΟΙ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΣ

Ὁ ἔρως τοῦ Γάλλου εἶνε εὐχάριστος, πνευματώδης, διαχυτικός. Τῆς Γαλλίδος ἀκατάσχετος, μαγευτικός, ἀσταθής.

Ὁ ἔρως τοῦ Ἄγγλου εἶνε παγερός, μὰ καὶ σταθερός. Τῆς Ἀγγλίδος ρωμαντικός, αἰθέριος, εὐμετάβλητος.

Ὁ Ἰταλὸς ἀγαπᾶ μὲ πάθος, μὲ φιλυποψία καὶ μὲ μνησικακία. Ἡ Ἰταλίδα μὲ θέρμη, μὲ ἀφοσίωσι καὶ μὲ ξενοιασιά.

Ὁ ἔρως τοῦ Ἰσπανοῦ εἶνε εἰλικρινής, ἀφοσιωμένος, ζηλότυπος. Τῆς Ἰσπανίδος ζωηρὸς καὶ θεληματικός.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Αὐστριακοῦ εἶνε πιστὴ καὶ θετική. Τῆς Αὐστριακῆς ἥσυχη καὶ ἀντιπλατωνική.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἀγαπᾶ μὲ τόλμη καὶ μὲ βία. Ἡ Ἀμερικανίδα προκλητικά, ἰδιότροπα, τυραννικά.

Ὁ Ρῶσσος ἐρωτεύεται μυστηριωδῶς καὶ φανταστικῶς. Ἡ Ρωσσίδα μὲ φωτιά, μὲ φλόγα καὶ μὲ στάχτη!

Ὁ ἔρως τοῦ Τούρκου εἶνε δεσποτικός, ἡδυπαθής, εὐμετάβλητος. Τῆς Τουρκάλας παθητικὸς, ὑπομονητικός, θανατηφόρος.

Ὁ Γερμανὸς ἀγαπᾶ μὲ ἁγνότητα καὶ εὐπιστία. Ἡ Γερμανίδα μὲ εὐαισθησία καὶ τρυφερότητα.

Ὁ ἔρως τοῦ Ἑλβετοῦ εἶνε ἀγαθός, δειλὸς καὶ ἁπλοϊκός. Τῆς Ἑλβετίδος γλυκὺς καὶ χωρὶς ὑποψία.

Ὁ Σουηδὸς στὸν ἔρωτα εἶνε σταθερὸς καὶ ἐπιφυλακτικός. Ἡ Σουηδὶς σεμνὴ, ὑπάκουη καὶ πιστή.

Ὁ Ἕλλην ἀγαπᾶ μὲ πάθος, ἀστασία καὶ ζηλοτυπία. Ἡ Ἑλληνίδα μὲ ὅλη της τὴν καρδιά, ἀλλὰ μὲ ὑπερβολικὴ φιλαρέσκεια καὶ... πονηρία!...

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Η ΑΦΗΡΗΜΑΔΑ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Ὁ γιατρὸς τοῦ Ὄθωνος, Νέζερ, ἦταν περίφημος γιὰ τὴν ἀφηρημάδα του. Μιὰ νύχτα τὸν ἐκάλεσαν σὲ κάποιο σπίτι γιὰ νὰ ἐξετάση ἕναν ἀσθενῆ. Ὁ Νέζερ πῆγε πράγματι καὶ ἀφοῦ τὸν περιποιήθηκε, ἔφυγε μὲ τὸν σκοπὸ νὰ ἐπιστρέψη στὰ Ἀνάκτορα γιὰ νὰ συνεχίση τὸν ὕπνο του. Καθὼς ἔβγαινε ὅμως, εἶδε ἕναν ἄνθρωπο ποὺ πήγαινε κρατῶντας στὰ χέρια του ἕνα φανάρι. Ὁ γιατρός, νομίζοντας πὼς ἦταν κανένας ὑπηρέτης τοῦ σπιτιοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ὁδηγοῦσε στὸ παλάτι, τὸν ἀκολούθησε καὶ προχώρησε. Ἀλλὰ καθὼς ἐπήγαινε —βρισκόταν πειὰ ἔξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα— ἔτυχε νὰ ἀναγνωρίση στὸ δρόμο τὸ σπίτι τοῦ συναδέλφου του Τράϊμπερ κι' ἔτσι ἀντελήφθη τὸ λάθος του καὶ σταμάτησε. Ἀλλοιῶς μὲ τὸ μυαλὸ ποὺ εἶχε, θἄφτανε στὸν Πειραιᾶ....

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΜΟΥΛΑΣ

Εὐλογημένο γιὰ τὸν κόσμο τὸ βουνίσιο
τὸ πεισματάρικο κι' ἀνάποδο μουλάρι.
Τὸ δρόμο, στὴν κακοτοπιά, θὰ βρῆ τὸν ἴσιο.
Μὴν τὸ κεντᾶς, μὴν τὸ βαρεῖς. Μόνο θὰ πάρη
τὶς σάρες καὶ τὰ κράκουρα. Κάθε στρατὶ
τὸ πόδι του, ἀκαλλίγωτο, γερὰ πατεῖ

Μιὰ τοῦφα πουρναρόφυλλα κορφολογάει
διαβατικὸ τὴν πεῖνα του νὰ ξεγελάση,
καὶ σὲ μιὰ λούμπα πρασινόνερο βουτάει
τὰ δυὸ μουσούδια νὰ δροσίση ἀπὸ τὴ βράσι.
Δὲ σοῦ ζητάει παρὰ μιὰ στάλα λευτεριά,
δὲν θέλει χαλινάρι κι' οὔτε λαιμαριά.

Καὶ πάει τ' ἀλέσματα στὸ μύλο μοναχό του.
Ξένοιαστος τ' ἀκλουθᾶς κι' ἀκοῦς ν' ἀντιλαλῆ
τὸ χαλκοκούδουνο στὸ λαιμοτράχηλό του
σὰ μπιρμπιλόλαλο ἀνοιξιάτικο πουλί.
Στρέφει, τηράει καμμιὰ βολὰ καὶ κατὰ σένα
σὰ νὰ σοῦ κρένη μὲ τὰ μάτια, μπιστεμένα.

Μὴν τὴν κεντᾶς τὴ μούλα σου, μὴν τὴ βαρεῖς.
Ἄσ' την νὰ πάρη ἀνασασμὸ σὲ κάποιο σιάδι.
Μὲ τὴν παλάμη κάνε της ὄντας μπορῆς
ἀνάλαφρο στὴν τραχηλιά της κάνα χάδι
καὶ θὰ σὲ πάη καλύτερα στὴ ράχη πέρα
καὶ πάλι ὅθε ζητᾶς νὰ πᾶς τὴν ἄλλη μέρα.

Κι' ὄντας θὲ νἄρθη κι' ὁ καιρὸς νὰ βγῆς γαμπρός,
στρωσιδωμένη μὲ τὰ κόκκινα κιλίμια
θὰ σὲ περνάη καμαρωτὴ στὰ μάτια μπρὸς
τῶν κοριτσιῶν ἀπ' τοῦ χωριοῦ τὰ καλντερίμια.
Θ' ἀνοιγοκλειοῦν αὐλόπορτες καὶ τζαμωτὰ
—Γειὰ καὶ χαρὰ στὸν καβαλλάρη ποὺ βαστᾶ!

Κάποιαν ἡμέρα — λιόκαμα γι' ἀνεμοζάλη —
ξάφνου θὰ νοιώση τὰ φορτιά της πλειὸ βαρειά.
Κοντολυγάει, χτυπάη στὸ χῶμα τὸ κεφάλι
καὶ θὰ σ' ἀφήκη μοναχὸ μεσοποριά..
Χαροπαλεύοντας γυρνάει τ' ὑγρό της μάτι,
λὲς καὶ τηράει, στερνὴ φορά, τὸν ἀγωγιάτη!

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Συνήθως ἐπικαλούμεθα ὡς μάρτυρας τὸ Θεό, τὴ συνείδησι καὶ τὴν τιμή, γιατὶ δὲν ἔχουν φωνὴ νὰ μιλήσουν.

—Τὶς ἡδονές, ὅπως καὶ τὶς τροφές, ὅσο ἁπλούστερες εἶνε, τόσο λιγώτερο τὶς βαρύνεσαι.

—Τὸ ἄδειανὸ βαρέλι βροντάει πιὸ πολὺ ἀπ' τὸ γεμᾶτο.

ΕΥΘΥΜΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥ

Ο ΜΙΣΕΛ ΠΕΡΡΕΝ ΣΠΙΟΥΝΟΣ!

— Πρέπει νὰ φύγω, καὶ νὰ φύγω τὸ γρηγορώτερο. Νὰ τώρα ποὺ πούλησε καὶ τὸ ρολόϊ της χωρὶς νὰ μοῦ πῆ τίποτε, γιὰ νὰ ζήσουμε. Ὅσο καὶ νὰ δουλεύη, τὸ βελόνι μιᾶς γυναίκας δὲν μπορεῖ νὰ ζήση δυὸ ἀνθρώπους...

Ἔτσι μονολογοῦσε στὸ μικρό του δωμάτιο, στὴ Ντιζόν, στὸ ὄγδοο ἔτος τῆς δημοκρατίας, ὁ ἐφημέριος Μισὲλ Περρέν. Εἶχε ἕνα χρόνο τώρα ποὺ ἡ Ἐπανάστασι τοῦ εἶχε πάρει τὴν ἐνορία του καὶ τὸ πρεσβυτέριό του, καὶ τώρα καθότανε μαζὺ μὲ τὴν ἀδελφή του, τὴν καλὴ Μαγδαληνὴ Περρέν. Ἡ λιγοστὲς οἰκονομίες του εἶχαν ἐξαντληθῆ γρήγορα, καὶ τώρα ὁ ἀγαθὸς παπᾶς ἔβλεπε πὼς δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ μένη διαρκῶς βάρος στὴ φτωχὴ ἀδελφή του.

— Νὰ φύγω, ἔπρεπε νὰ ἔχω φύγη κιόλας. Μὰ ποῦ νὰ πάω, τί νὰ κάνω; Νὰ ζητιανέψω;...

Αὐτὸ ἦταν τὸ μεγάλο πρόβλημα τοῦ Μισὲλ Περρέν, ὅταν κάποια μέρα, νόμισε πὼς βρῆκε πειὰ τὴ σανίδα τῆς σωτηρίας ποὺ ζητοῦσε. Ἔμαθε πὼς ὁ Ἰωσὴφ Φουσέ, ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐπαναστάσεως, δὲν ἦταν παρὰ ὁ παληός του συμμαθητὴς στὸ κολλέγιο, μὲ τὸν ὁποῖο ἤτανε τόσο φίλοι στὰ παιδικά τους χρόνια!

Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ πληροφορία τοῦ ἔδωσε μεγάλο θάρρος. Ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴν τὸν ἀναγνωρίση ὁ παληός του συμμαθητής. Καὶ ἀδύνατο νὰ μὴ θελήση νὰ τοῦ δώση μιὰ θέσι. Τώρα πειὰ μποροῦσε νὰ φύγη!

— Μὰ εἶνε τόσο μακρυὰ ἀπ' ἐδῶ τὸ Παρίσι! εἶπε ἡ καλὴ Μαγδαληνή, ὅταν τῆς ἀνεκοίνωσε τὸ σχέδιό του.

— Μπᾶ! ἔκανε ὁ Μισὲλ Περρέν. Ἑξῆντα μὲ ὀγδόντα λεῦγες, μπορεῖ κανεὶς νὰ τὶς πάρη θαυμάσια μὲ τὰ πόδια. Γιὰ τὸ δρόμο, μὴ νοιάζεσαι. Οἱ καλοὶ χριστιανοὶ δὲν ἔλειψαν ἀκόμη ἀπὸ τὸν κόσμο!

Κι' ἔτσι ὁ ἀββᾶς Μισὲλ Περρὲν ἄφησε τὴ Ντιζὸν κι' ἔφτασε κάποτε στὸ Παρίσι. Πρὶν ἀκόμη ἀναπαυθῆ καλὰ-καλά, ἔγραψε ἕνα σημείωμα πρὸς τὸν ὑπουργό:

«Ὁ Μισὲλ Περρὲν παρακαλεῖ τὸν παληὸ συμμαθητή του Ἰωσὴφ Φουσὲ νὰ τὸν δεχτῆ τὸ γρηγορώτερο. Μένει στὸ πανδοχεῖο «Ἥλιος», στὴν ὁδὸ Μουφφετάρ».

Τὴν ἴδια μέρα τοῦ ἦρθε ἡ ἀπάντησις:

«Ὁ ὑπουργὸς τῆς Γενικῆς Ἀστυνομίας θὰ δεχτῆ τὸν πολίτη Μισὲλ Περρὲν τὴν Πέμπτη 24, στὴ 1 μ. μ.».

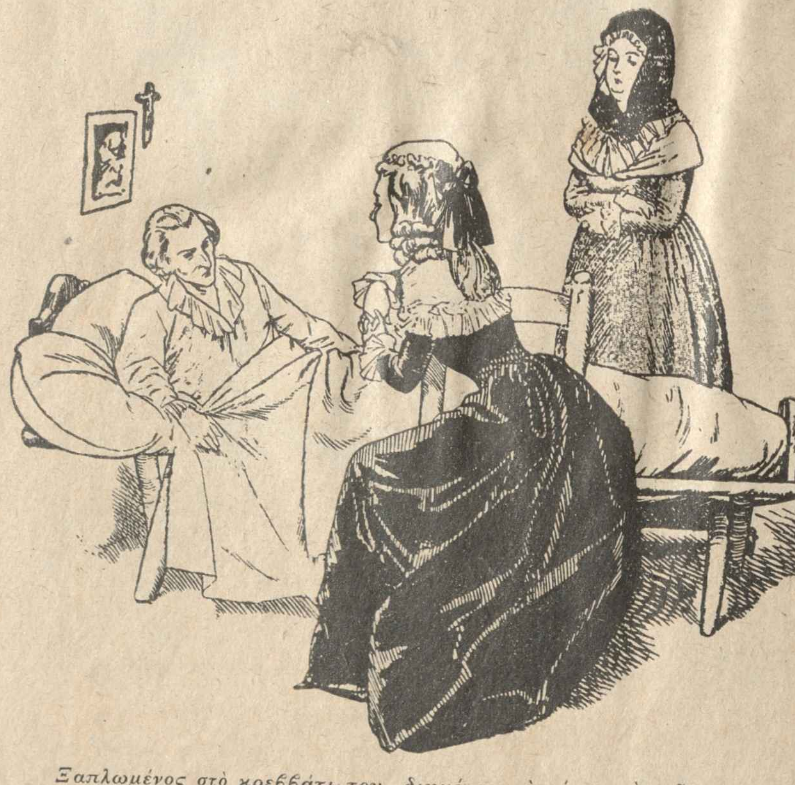

Ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του, διηγόταν μὲ πίκρα τὰ τοῦ ταξειδιοῦ του στὸ Παρίσι...

Στοὺς διαδρόμους τοῦ ὑπουργείου, ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς σχεδίασε ἑκατὸ φορὲς τὸ τί θὰ ἔλεγε στὸν ὑπουργὸ καὶ ἐπανέλαβε ἄλλες ἑκατὸ φορὲς σὲ ὅσους τὸν ρωτοῦσαν τί ἤθελε ἐκεῖ, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἦταν παληὸς συμμαθητής του. Στὸ τέλος ἦρθε ἡ σειρά του.

Ὁ Φουσὲ ἦταν μονάχος στὸ γραφεῖο του, μπροστὰ σ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ φακέλλους καὶ ἔγγραφα. Μόλις σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ κύτταξε μὲ τὰ μικρὰ κόκκινα μάτια του τὸν ἀββᾶ, πῆρε ἕνα γελαστὸ ὕφος.

— Δὲν ἦταν δὰ ἀνάγκη νὰ σὲ ἀναγγείλουν, τοῦ εἶπε. Καὶ στὸ δρόμο νὰ σ' ἔβλεπα, θὰ σὲ γνώριζα. Κάθησε ἐδῶ δὰ καὶ πές μου τί γίνεσαι.

— Πολῖτα ὑπουργέ, ἄρχισε τότε μὲ θάρρος ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς, ἦρθα στὸ Παρίσι ἐπίτηδες γιὰ νὰ σὲ βρῶ. Μ' ἔδιωξαν ἀπὸ τὴν ἐνορία μου, δὲν μ' ἄφησαν νὰ πάρω σχεδὸν τίποτε μαζύ μου καὶ τώρα...

— Τώρα; ἔκανε ὁ Φουσέ..

— Τώρα, ἦρθα σὲ σένα. Χρησιμοποίησέ με ὅπου θέλεις, εἶμαι διατεθειμένος νὰ κάνω κάθε δουλειὰ γιὰ νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου!

— Κάθε δουλειά! ἐπανέλαβε μὲ κάποια ἀπορία ὁ Φουσέ. Θὰ μποροῦσες λοιπὸν ν' ἀναλάβης ὑπηρεσία καὶ στὸ ὑπουργεῖο μου ἀκόμα;

Ὁ ἀγαθὸς Μισὲλ Περρὲν δὲν εἶχε φροντίσει νὰ μάθη, καὶ οὔτε καὶ τώρα ρώτησε, ποιὸ ὑπουργεῖο διηύθυνε ὁ παληός του συμμαθητής. Μὰ καὶ τί τὸν ἐνδιέφερε αὐτὸν αὐτό;

— Καὶ στὸ ὑπουργεῖο σου; εἶπε, καὶ τὰ μάτια του ἄστραψαν. Κ αὐτὸ ζητῶ κι' ἐγώ!

— Πολὺ καλὰ τότε, ἔκανε ὁ Φουσέ. Εἶσαι ἔξυπνος, μπορῶ νὰ ἐμπιστοσύνη σὲ σένα...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἕνας κλητῆρας μπῆκε καὶ εἶπε στὸν ὑπουργὸ τὸν ζητοῦσαν ἐπειγόντως. Ὁ Φουσὲ σηκώθηκε ἀμέσως καί, πρὶν φ γη, ἔγραψε στὰ πεταχτὰ δυὸ-τρεῖς λέξεις σ' ἕνα χαρτὶ καὶ τὸ ἔδω τοῦ Περρέν.

— Πάρτο, τοῦ εἶπε, καὶ πήγαινέ το στὸν Ντεμαρέ, τὸν τμηματάρχη. Γειά σου τώρα.

Μόλις βγῆκε στὸ διάδρομο, ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς, κατενθουσιασμένος μὲ τὴν ἐπιτυχία του, διάβασε τὴ σημείωσι τοῦ ὑπουργοῦ: *«Ὁ Ντεμαρὲ θὰ χρησιμοποιήση τὸν **Μισὲλ Περρὲν** καὶ θὰ τὸν πληρώνη καλά».* Ὁ Περρὲν ρώτησε ἀμέσως ποιὸ ἦταν τὸ γραφεῖο τοῦ Ντεμαρὲ κα παρουσιάστηκε μπροστά του.

— Καθῆστε, τοῦ εἶπε. Ὁ πολίτης ὑπουργὸς διατάσσει νὰ σᾶς χρησιμοποιήσω στὴν ὑπηρεσία μου.

— Ὁ πολίτης ὑπουργὸς εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ δώση αὐτὴ τὴ διαταγή, ἀποκρίθηκε ὁ ἀββᾶς. Καὶ ἀπὸ πότε θ' ἀρχίσω;

— Ἀμέσως κιόλας. Ὁ ὑπουργὸς μὲ διατάσσει νὰ σᾶς πληρώνω καλά, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἱκανότητα καὶ τὸ ζῆλο σας.

— Ὅσο γιὰ τὸ ζῆλο μου, θὰ βεβαιωθῆτε καὶ σεῖς, εἶπε ὁ Μισὲλ Περρέν. Καὶ ἂν θέλετε νὰ μοῦ ὁρίσετε ἀπὸ τώρα τὴ δουλειά μου...

— Γιὰ τώρα, δὲν ἔχω τίποτε ἀκόμη νὰ σᾶς ὑποδείξω ἰδιαιτέρως. Μὰ νἄρχεστε νὰ μὲ βλέπετε κάθε τρεῖς μέρες. Ἐντωμεταξύ, τρέχετε στὴν πόλι, πηγαίνετε στὰ μέρη ὅπου συγκεντρώνεται κόσμος, στὰ κέντρα, πρὸ παντὸς στὰ καλὰ κέντρα. Νά, πάρτε τώρα μιὰ προκαταβολή, ποὺ θὰ σᾶς χρειάζεται γιὰ τὴν ἀρχή...

Καὶ ὁ τμηματάρχης ἔδωσε στὸν Περρὲν μερικὰ χαρτονομίσματα, ἐνῶ συγχρόνως τοῦ ἔκανε νεῦμα πὼς ἡ ἀκρόασις εἶχε τελειώσει.

— Ποιὸς καλὸς ἄγγελος μ' ἔστειλε σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους; σκέφτηκε ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς βγαίνοντας ἔξω...

Καὶ εὐθὺς ἀμέσως θέλησε νὰ ἀκολουθήση τὶς συμβουλὲς τοῦ πολίτη Ντεμαρέ. Ἄρχισε λοιπὸν νὰ διατρέχη τὴν πόλι, νὰ μπαίνη στὰ καλὰ κέντρα, νὰ ἐπισκέπτεται τὰ μνημεῖα καὶ ν' ἀποθαυμάζη τὶς ὑπέροχες γέφυρες τοῦ Σηκουάνα.

Τὴν τρίτη μέρα, ὅπως τοῦ εἶπε ὁ τμηματάρχης, ὁ Μισὲλ Περρὲν πῆγε στὸ ὑπουργεῖο. Ἦταν μόνο κάπως ἀνήσυχος, μὴν ξέροντας τί δουλειὰ θὰ τοῦ ἔδιναν.

— Λοιπόν, τοῦ εἶπε ὁ Ντεμαρέ, τί κάνατε αὐτὲς τὶς μέρες;

— Διέτρεξα ὅλη τὴν πόλι, σὰ νὰ ἤμουν εἴκοσι χρονῶν παιδί, ἀποκρίθηκε εὔθυμα ὁ ἀββᾶς.

— Καὶ ὅλα εἶνε ἥσυχα, ὑποθέτω, εἶπε ὁ Ντεμαρέ.

— Ἄ! βέβαια, ὅλα εἶνε ἥσυχα! Ὅλος ὁ κόσμος φαίνεται εὔθυμος καὶ εὐχαριστημένος, ὅπως κι' ἐγώ.

Ὁ Ντεμαρὲ μιλοῦσε, ἐνῶ συγχρόνως ἔψαχνε νὰ βρῆ κάποιο ἔγγραφο, ποὺ εἶχε χάσει.

— Ἔτσι;... ἔκανε ἀφηρημένα. Μὰ ὑπάρχουν καὶ οἱ δυσαρεστημένοι, ὡστόσο...

— Ναί, εἶπε ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς, ὑπάρχουν βέβαια καὶ δυσαρεστημένοι. Ἔξαφνα ἕνας φουκαρατζῖκος, μὲ τὸν ὁποῖο ἔπιασα κουβέντα προχτὲς στὸ βουλεβάρτο, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἦταν καθόλου εὐχαριστημένος.

— Ἄ! καὶ τί ἄνθρωπος ἦταν αὐτὸς ὁ φουκαρατζῖκος; ρώτησε ὁ Ντεμαρὲ ἐξακολουθῶντας νὰ ψάχνη.

— Ἕνας παληὸς ὑπαξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς, ἀπάντησε ὁ Μισὲλ Περρέν.

— Ἄ! διάβολε, τὸ βρῆκα ἐπὶ τέλους! φώναξε ὁ Ντεμαρέ. Λοιπόν, ὁ παληὸς ὑπαξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς;

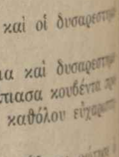

— Μοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία του, ἐξακολούθησε ὁ ἀββᾶς.

— Ἄ! ἄ! Καί, φυσικά, θὰ περίμενε κι' αὐτὸς καλύτερες ἡμέρες, αἴ; Καὶ ποῦ βασίζεται γιὰ νὰ τὸ περιμένη αὐτό;

— **Δὲν ξέρω, εἶπε ὁ ἀββᾶς.** Μὲ τὴν πρώτη φορὰ ποὺ τὸν εἶδα, δὲν θέλησε νὰ μοῦ μιλήση γιὰ τὶς ὑποθέσεις του.

— Καί, φυσικά, κανονίσατε ὥστε νὰ συναντηθῆτε καὶ πάλι μαζύ του, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ναί, ναί! Θὰ παίξουμε, εἴπαμε, μιὰ παρτίδα σκάκι μαζύ. Μὰ δὲν ξέρω ἂν θὰ εὐκαιρήσω...

— Νὰ εὐκαιρήσετε; Γιατί;

— Μὰ δὲν ξέρω ἂν ἡ δουλειὰ ποὺ θὰ μοῦ δώσετε...

— Δὲν ἔχω καμμιὰ δουλειὰ νὰ σᾶς ἀναθέσω, εἶπε ὁ Ντεμαρέ. Μπορεῖτε ν' ἀπασχοληθῆτε μὲ τὸν ἄνθρωπό σας ἢ μὲ ὅ,τι δήποτε ἄλλο ὥς τὴν ἐρχομένη Πέμπτη, ποὺ θὰ ξαναρθῆτε νὰ μὲ ἰδῆτε.

Ὁ Μισὲλ Περρὲν γελοῦσε, ὅταν βγῆκε ἔξω.

— Δουλειὰ κι' αὐτή, μιὰ φορά! ἔλεγε μέσα του. Τρεῖς μέρες ἀκόμα ἐλεύθερος!...

Καὶ ξανάρχισε νὰ περιπλανᾶται στοὺς δρόμους καὶ στὰ βουλεβάρτα τοῦ Παρισιοῦ.

Τὴν ἄλλη Πέμπτη, ἀφοῦ περίμενε δυὸ ὧρες στὸ διάδρομο, τὸν ἔμπασαν ἐπὶ τέλους στὸ γραφεῖο τοῦ τμηματάρχη.

— Λοιπόν, ; Τί νέα; τοῦ ἔκανε αὐτὸς χαμογελῶντας. Θἄχετε ἴσως νὰ μοῦ πῆτε κάτι. Μὰ γρήγορα, γιατὶ βιάζομαι! Τί ἔγινε μὲ τὸ σκάκι σας;

— Δὲν ἔγινε τίποτε, ἀπάντησε ὁ ἀββᾶς. Δὲν ἦρθε. Μὰ γιατὶ νὰ σᾶς ἀπασχολῶ τοῦ κάκου μ' αὐτὰ τὰ μικροπράγματα; Μήπως πρόκειται τώρα νὰ μοῦ ἀναθέσετε...

— Διάβολε! ἔκανε ὁ τμηματάρχης. Σᾶς εἶπα πὼς δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἀπασχοληθῆτε μὲ τὸν ἄνθρωπό σας ἢ μὲ τίποτε ἄλλο τέλος πάντων πρὸς τὸ παρόν!

Καὶ πέρασε βιαστικὸς στὸ διπλανὸ γραφεῖο, ἐνῶ ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς ἔβγαινε ἔξω, ἀπορῶντας πότε ἐπὶ τέλους θὰ τοῦ ἔδιναν δουλειὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀλλόκοτο ὑπουργεῖο.

Τὴν τρίτη μέρα παρουσιάστηκε καὶ πάλι στὸ Ντεμαρέ. Μὰ ὁ κακομοίρης δὲν ὑποψιαζόταν ὅτι τὴν προηγουμένη μέρα ἕνας σπιοῦνος τοῦ τμηματάρχη τὸν εἶχε παρακολουθήση ἀπὸ κοντά, κατὰ διαταγή του.

— Λοιπόν; τοῦ εἶπε ὁ Ντεμαρὲ μόλις τὸν εἶδε.

— Τίποτε νέο, ἀπάντησε μὲ ὅλη τὴν ἀφέλειά του ὁ ἀββᾶς.

— Δὲν μοῦ λέτε, ποῦ φάγατε χθές; τὸν ρώτησε ἄξαφνα ὁ Ντεμαρέ, καρφώνοντας ἐπάνω του τὰ διαπεραστικά του μάτια.

— Μά, στοῦ Καβώ, ψιθύρισε ὁ Μισὲλ Περρέν, ὁ ὁποῖος παραξενεύτηκε μ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι ποὺ ἔμοιαζε μὲ ἀνάκρισι.

— Καὶ τί συνέβη ἐκεῖ;

— **Τίποτε!**

— Πῶς τίποτε; Δὲν εἴδατε στὸ διπλανὸ τραπέζι τρεῖς ἀνθρώπους ποὺ συνομιλοῦσαν μεταξύ τους;

— Ναί... θαρρῶ πὼς τοὺς εἶδα, εἶπε ὁ ἀββᾶς.

— Καὶ δὲν ἀκούσατε ὅτι σκυλόβριζαν τὸν Πρῶτο Ὕπατο; πρόσθεσε θυμωμένος ὁ τμηματάρχης.

— Ἄ, ὅσο γι' αὐτό! εἶπε ὁ Περρέν. Δὲν εἶμαι τόσο ἀδιάκριτος γιὰ νὰ βάζω αὐτὶ καὶ ν' ἀκούω τί λέει ὁ κόσμος!

— Μὰ τὴν πίστι μου! φώναξε τότε, μὴ μπορῶντας πειὰ νὰ συγκρατηθῆ ὁ Ντεμαρέ. Δὲν μοῦ λέτε, τί δουλειὰ νομίζετε ὅτι κάνετε ἐδῶ στὸ ὑπουργεῖο;

— Μὰ αὐτό, εἶπε ζωηρὰ ὁ ἀββᾶς, αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω νὰ μάθω κι' ἐγὼ δέκα μέρες τώρα!

— Εἴσαστε ὑπάλληλος τῆς ἀσφαλείας, ἀγαπητέ μου!

— Πῶς εἴπατε;... Εἶμαι σπιοῦνος;

— Ναί! Εἴσαστε σπιοῦνος!

Ὁ Μισὲλ Περρὲν τὰ ἔχασε γιὰ μιὰ στιγμή. Αὐτὸ ποὺ ἄκουε, ἦταν ἀνώτερο ἀπ' τὶς δυνάμεις του. Μά, ἔπειτα, ἄνοιξε μὲ ὁρμὴ τὴν πόρτα κι' ἔτρεξε στὸν ὑπουργό. Μὲ τὶς πρῶτες λέξεις, ἐκεῖνος κατάλαβε τὴν τρομερὴ παρεξήγησι ποὺ κόντευε νὰ συντρίψη κυριολεκτικὰ τὸν ἀγαθὸ ἱερωμένο. Μὰ τὸν παρηγόρησε ὅπως μποροῦσε καλύτερα καὶ τοῦ ἔδωσε καὶ ἀρκετὰ χρήματα, γιὰ νὰ γυρίση στὴ Ντιζόν.

Ὁ ἀββᾶς γύρισε κοντὰ στὴν ἀδελφή του, μὰ ἔπεσε ἀμέσως ἄρρωστος. Ἡ ντροπή του τὸν ἔπνιγε. Πόσο κακὸς ἦταν ὁ κόσμος, ἀλήθεια!... Ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του, διηγόταν μὲ πίκρα τὰ τοῦ ταξειδιοῦ του στὸ Παρίσι...

Μὰ ἐπὶ τέλους ὁ Θεὸς τὸν λυπήθηκε. Λίγους μῆνες ἀργότερα, ὁ Μισὲλ Περρὲν ἔγινε καὶ πάλι ἐφημέριος στὴν ἐνορία του. Ἡ καλὲς μέρες εἶχαν ξαναγυρίσει...

Μὰ ὅταν κάποτε ἡ Μαγδαληνή, ποὺ ἦταν ἐκ φύσεως κάπως περήφανη, τοῦ μίλησε γιὰ τὸ σεβασμὸ μὲ τὸν ὁποῖο τὸν χαιρετοῦσαν ὅλοι στὸ δρόμο, ἐκεῖνος τῆς ἀπάντησε πικρά:

— Αὐτὸ συμβαίνει, ἀγαπητή μου, γιατὶ αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι δὲν ξέρουν ὅτι ἐπὶ δέκα μέρες ἤμουνα σπιοῦνος!...

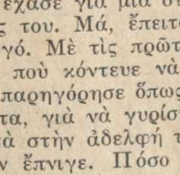

ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑΣ

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΤΟ ΠΑΣΧΑ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τὰ «Μυστήρια». Ἠθοποιοὶ ποὺ ἀπέθνησκαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Στὴ Ρωσσία. Τὸ ἀλληλοφίλημα. Τὸ «μπαμπᾶ». Ἡ πασχαλινὲς φωτιές. Ἡ «Τζιρανζέλα». Τί γίνεται στὴν Ρώμη. Ἡ παράδοσις γιὰ τὶς καμπάνες. Περίεργα ἤθη καὶ ἔθιμα.

Τὸ Πάσχα, καθὼς καὶ κάθε μεγάλη γιορτή, γιορτάζονται σὲ κάθε χώρα σύμφωνα μὲ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου.

Στὸν μεσαίωνα τὸ Πάσχα γιορταζόταν πομπωδέστατα. Παριστάνοντο, ὅπως γίνεται καὶ τώρα ἀκόμα στὴν Ἰσπανία, τὰ ἅγια Πάθη — ἐπεισόδια δηλαδὴ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὰ «Μυστήρια», ὅπως ὠνομάζοντο. Τὰ ἐπιβλητικώτερα ὅλων ἦσαν τὰ δράματα τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ, ποὺ παριστάνοντο στὶς δημόσιες πλατεῖες. Ἡ παραστάσεις δὲ αὐτὲς διαρκοῦσαν ὁλόκληρες ἑβδομάδες.

Ἡ διασκευὴ τῆς σκηνῆς ἦταν πρωτοτυπωτάτη· περιλάμβανε τρία πατώματα: τὸν Οὐρανό, τὴ Γῆ καὶ τὴν Κόλασι. Ἐμφανίζονταν, δηλαδή, ἄγγελοι καὶ διάβολοι ἀνακατεμένοι. Στὸ βάθος τῆς σκηνῆς φαίνουνταν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα, μισόγυμνοι.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιζαν τὸ μέρος τους μὲ θρησκευτικὸ φανατισμό, μπορεῖ νὰ πῆ κανείς. Λένε μάλιστα ὅτι ὁ ἠθοποιὸς ποὺ παρίστανε τὸ Χριστό, καρφωνόταν ἀληθινὰ στὸ σταυρὸ καὶ πολλὲς φορὲς ἐξέπνεε...

* * *

Στὴ Ρωσσία — τὴν προκομμουνιστική, φυσικά, — τὸ Πάσχα γιορταζόταν μὲ περισσότερη μεγαλοπρέπεια ἀπ' ὁποιονδήποτε ἄλλον τόπο. Τὸ ἀλληλοφίλημα ἦταν ἀπαραίτητο. Οὔτε ὁ Τσάρος δὲν τὸ ἀπέφευγε. Μπροστὰ στὰ παρατεταγμένα στρατεύματα, φιλοῦσε ὅλη τὴν οἰκογένειά του καὶ ὅλους τοὺς μεγιστᾶνες.

Στὴ Ρωσσία τὸ Πάσχα διαρκοῦσε 15 μέρες, κατὰ τὶς ὁποῖες ἐπικρατοῦσε ἡ συνήθεια νὰ γίνεται καὶ ἀνταλλαγὴ δώρων, ὅπως τὴν Πρωτοχρονιά.

Καθ' ὅλη τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἡ Ρωσσίδες νοικοκυράδες ἑτοίμαζαν τὰ «μπαμπᾶ», πῆττες δηλαδὴ καμωμένες μὲ ἀλεύρι, σταφίδες, αὐγὰ καὶ βούτυρο. Ὁ Τσάρος ἔδινε καὶ δεχόταν κόκκινα αὐγὰ μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα, τὰ χαράγματα ἀκόμη, τὰ κορίτσια πηγαίναν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι κουβαλῶντας ἕνα καλάθι μὲ κόκκινα αὐγὰ κι' ἕνα κερὶ ἀναμμένο. Ἂν τὸ κερὶ ἔσβυνε, στὸ δρόμο, αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι ὅλος ὁ χρόνος θὰ ἐπήγαινε κακά.

Κάθε σπίτι ἔστελνε κατόπιν στὴν ἐκκλησία τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα γιὰ νὰ εὐλογηθοῦν. Στὴ μέση τοῦ μεγαλείτερου δωματίου τοῦ σπιτιοῦ ἦταν στρωμένο ἕνα μεγάλο τραπέζι. Ἐκεῖ μαζευόταν τὸ μεσημέρι ὅλη ἡ οἰκογένεια γιὰ τὸ Πασχαλινὸ γεῦμα.

Οἱ συνδαιτημόνες δὲν κάθουνταν. Τὸ Πασχαλινὸ γεῦμα ἦταν ἔθιμο νὰ γίνεται στὸ πόδι. Ἀρχίζοντας δὲ ὁ οἰκογενειάρχης, ἔπαιρνε ἕνα αὐγό, τὸ κόβε σὲ τόσα κομμάτια, ὅσοι ἦσαν καὶ οἱ συνδαιτημόνες, καὶ προσέφερε ἀπὸ ἕνα κομμάτι στὸν καθένα.

Στὴν Πολωνία τὸ Πάσχα γιορτάζεται ὅπως περίπου καὶ στὴν παληὰ Ρωσσία. Τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα, οἱ Πολωνοὶ οἰκογενειάρχαι στρώνουν ἕνα τραπέζι στὸ μεγαλείτερο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ, καὶ πάνω σ' αὐτὸ παραθέτουν [illegible] καὶ κρύα κρέατα.

Ὅταν κανένας ξένος θέλη νὰ καθήση στὸ Πασχαλινὸ τραπέζι, πηγαίνει καὶ στέκεται στὴν εἴσοδο. Ὁ νοικοκύρης τότε παίρνει ἕνα αὐγὸ σφικτό, τὸ μοιράζει στὰ δυὸ καὶ προσφέρει τὸ μισὸ στὸν ξένο, ὁ ὁποῖος κατόπιν αὐτοῦ προχωρεῖ καὶ παίρνει θέσι μεταξὺ τῶν συγγενῶν.

* * *

Στὴ Γερμανία, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἀνάβουν φωτιές, ὅπως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ Κλήδονα. Τὰ παιδιὰ χορεύουν γύρω ἀπὸ τὶς φωτιές, τρώγοντας αὐγά, ἡ μεγαλείτερη τους δὲ διασκέδασις εἶνε νὰ ψάχνουν νὰ ξετρυπώνουν αὐγὰ τοῦ Πάσχα. Γι' αὐτὸ κρύβουν τ' αὐγὰ κάτω ἀπ' τὰ χόρτα, πίσω ἀπ' τὰ δέματα, μέσα στὰ ξύλα, καὶ τὰ παιδιὰ τρέχουν καὶ τὰ γυρεύουν.

Αὐτὸ τὸ ἔθιμο συμβολίζει τὴν ἐπίσκεψι τῶν Γυναικῶν στὸν τάφο, τὴ λύπη τους ὅταν τὸν βρῆκαν ἄδειανό καὶ τὴ χαρά τους ὅταν ξαναβρῆκαν τὸ Χριστό, τοῦ ὁποίου τὴν Ἀνάστασι συμβολίζει τὸ αὐγό.

* * *

Στὴ Ρώμη, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ὁ Πάπας μπαίνει ἐπισήμως στὸν Ἅγιο Πέτρο. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ εἶνε ἡ λαμπρότερη ὅλου τοῦ χρόνου. Τὴ νύχτα ὁ Ἅγιος Πέτρος φωταγωγεῖται καὶ ρίχνουν τὴν «τζιρανζόλα», τὸ τεχνικὸ δηλαδὴ πυροτέχνημα. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, κατὰ τὴν παράδοσι, φεύγουν ἡ καμπάνες ὅλου τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴ Ρώμη, ὅπου ξαναγυρίζουν ἔπειτ' ἀπὸ τρεῖς μέρες, καὶ γυρίζουν στοὺς τόπους τους.

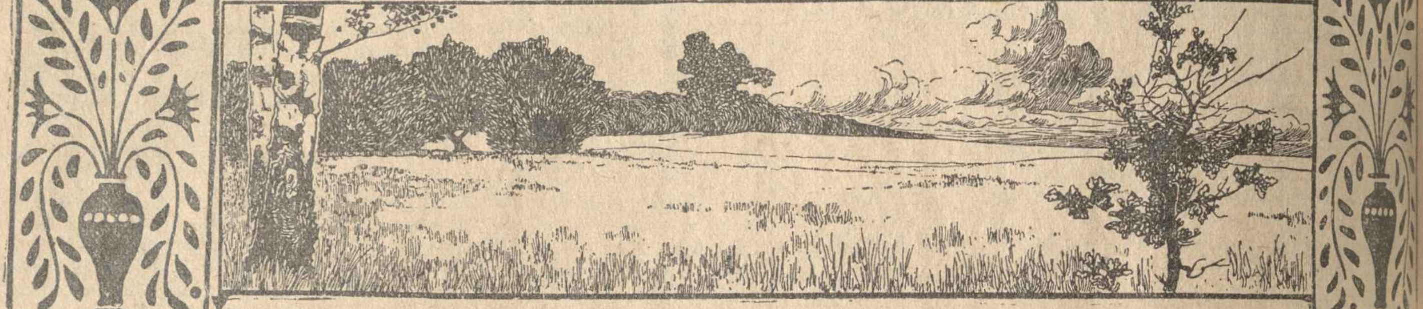

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΛΗ ΠΑΣΣΑ

Τὸ μανάρι τοῦ Πασσᾶ. Ὁ φτωχὸς χριστιανὸς ποὺ δὲν εἶχε νὰ ψωνίση γιὰ τὸ Πάσχα. Μπρὸς στὴν ἀπελπισία.... Τὸ κλέψιμο τοῦ μαναριοῦ. Τὰ φλουριὰ τῶν κεράτων. Ὁ θυμὸς τοῦ Ἀλῆ. Ἕνας παπᾶς ποὺ προδίδει τὸ μυστικὸ τῆς ἐξομολογήσεως. Ὁ Δεσπότης κι' ὁ παπᾶς. Ἡ καταδίκη τοῦ ἐπιόρκου ἱερέως καὶ ἡ ἀπαγχόνισίς του. Ὁ Ἀλῆς, δίκαιος καὶ πνευματικός, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στὴν Ἤπειρο ὑπάρχει ἡ παρακάτω παράδοσις γιὰ τὴν δικαιοσύνη τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἦταν αἱμοβόρος κι' ἅρπαγας, ἀλλὰ εἶχε καὶ στιγμὲς ποὺ ἤξερε νὰ φαίνεται δίκαιος πρὸς τοὺς ὑπηκόους του, ἔστω καὶ κατὰ τὸ δικό του τρόπο.

Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς εἶχε ἕνα μανάρι, ποὺ τὸ ἀγαποῦσε σὰν παιδί του.

Τὸ μανάρι αὐτὸ γύριζε ἐλεύθερο στοὺς δρόμους τῶν Ἰωαννίνων μόνο του καὶ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ ἐγγίση.

Κάποτε, ποὺ ζύγωνε τὸ Πάσχα, ἕνας χριστιανός, φτωχὸς καὶ φουκαρᾶς, δὲν εἶχε χρήματα νὰ πάρη ἀρνὶ γιὰ τὴν Λαμπρή. Οὔτε ψωμὶ δὲν εἶχε ν' ἀγοράση ὁ μαῦρος. Γι' αὐτὸ στενοχωριότανε πολύ, καὶ κάθε βράδυ ποὺ ἔπεφτε νὰ κοιμηθῆ, στριφογύριζε στὸ κρεββάτι του, σκεπτόμενος τί νὰ κάνη γιὰ νὰ περάση κι' αὐτὸς μὲ τὴ φαμίλια του, τὶς Ἅγιες ἡμέρες σὰν χριστιανός.

Οἱ δικοί του, βλέποντάς τον ἔτσι σκεπτικὸ καὶ θλιμμένο, τὸν ρωτοῦσαν συχνὰ τί ἔχει, ἀλλὰ ἐκεῖνος τοὺς ἡσύχαζε, λέγοντάς τους :

— Ἀνορεξιὰ εἶνε καὶ θὰ περάση !

Ἔτσι ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή.

Ἡ ἀγορὰ εἶχε γεμίσει ἀπὸ ἀρνιά, κι' οἱ νοικοκυραῖοι ψώνιζαν. Μονάχα ὁ φτωχὸς αὐτὸς χριστιανὸς δὲν ἀγόραζε τίποτε.

Τὰ παιδιά του ἐντωμεταξὺ τοῦ ζητοῦσαν ροῦχα καὶ τσαρούχια γιὰ τὴν Ἀνάστασι. Ἡ γυναῖκα του πάλι τοῦ ἔλεγε ν' ἀγοράση λαμπάδες, ἀλεῦρι γιὰ τὰ λαμπροκούλουρα, αὐγὰ κι' ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ἕνα σπίτι.

Αὐτὸς ὅμως τοὺς ἀνέβαλε διαρκῶς. Δὲν ἤξερε πειὰ τί νὰ κάνη. Νὰ ζητήση χρήματα ἀπὸ κανένα γειτονά του, ἢ κανένα πλούσιο χριστιανό, δὲν ἤθελε. Ντρεπότανε.....

* * *

Τέλος ξημέρωσε τὸ Μεγάλο Σάββατο.

Ὁ φτωχὸς χριστιανός, πρωΐ-πρωΐ, σηκώθηκε, ἀπὸ συνήθεια μᾶλλον, γιὰ νὰ πάη στὴν ἀγορά. Μόλις ὅμως ἄνοιξε τὴν πόρτα του, βλέπει ἐμπρός του, τὸ μανάρι τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ποὺ γύριζε ἐλεύθερο στοὺς δρόμους, χωρὶς κανένας νὰ τὸ πειράζη, ἂν κι' αὐτὸ ἔτρωγε τῶν λαχανοπωλῶν τὰ φροῦτα καὶ τὰ χορταρικὰ καὶ ρήμαζε τοὺς κήπους καὶ τὶς γλάστρες μὲ τὰ λουλούδια, ποὺ βρισκόντουσαν στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν.

Μόλις τὸ εἶδε ὁ φτωχὸς ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα του, ἀμέσως σκέφτηκε, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ τὸ εἶχε στείλει, γιὰ νὰ τοῦ λύση τὸ πρόβλημα τῆς ἀνέχειας του !....

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο.

Ὅλην τὴν νύχτα τὴν εἶχε περάσει ἄγρυπνος, παρακαλῶντας τὸ Θεό, νὰ κάνη ἕνα θαῦμα, καὶ νὰ ποὺ ἀντίκρυζε τώρα τὸ θαῦμα ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του !

Ἅρπαξε λοιπὸν τὸ μανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε στὴν αὐλή του, κλειδώνοντας τὴν πόρτα του. Ἐπειδὴ δὲ φοβότανε νὰ μὴν ἀκούσουν οἱ γείτονοι τὰ βελάσματά του, τὸ ἔσφαξε, πῆρε τὰ φλουριά, ποὺ εἶχε κρεμάσει στὰ κέρατά του ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, κι' ἔπειτα ἔθαψε τὸ ἀρνί.

Μὲ τὰ φλουριὰ αὐτὰ πῆγε στὴν ἀγορὰ κι' ἀγόρασε ὅλα ὅσα χρειαζόντουσαν στὸ σπίτι του, γιὰ τὸ Πάσχα. Ἐπειδὴ δὲ ἦταν καλὸς χριστιανός, πῆγε κατόπιν καὶ ἐξομολογήθηκε τὸ ἁμάρτημά του σ' ἕναν παπᾶ....

* * *

Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, ποὺ σὰν εἶδε ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὅτι δὲν εἶχε γυρίσει τὸ μανάρι του στὸ σαράϊ, ἔγινε θηρίο ἀπὸ τὸ θυμό του καὶ ἔβγαλε τελάληδες καὶ διαλάλησε, ὅτι θὰ ἔδινε μεγάλη χρηματικὴ ἀμοιβὴ σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ ἀνεκάλυπτε τὸν κλέφτη.

Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ παπᾶς, στὸν ὁποῖον εἶχ' ἐξομολογηθῆ τὰ κλεψιά του ὁ φτωχὸς χριστιανός, παρουσιάστηκε ἀμέσως στὸν Ἀλῆ Πασσᾶ καὶ τοῦ φανέρωσε τὸν κλέφτη, γιὰ νὰ πάρη τὰ χρήματα.

— Καὶ πῶς τὸ ξέρεις σύ, ὀρέ, ὅτι αὐτὸς μοῦ πῆρε τὸ ἀρνί; τὸν ρώτησε ὁ Ἀλῆς.

— Μοῦ τὸ ξομολογήθηκε, πολυχρονεμένε μου, ἀπάντησε ὁ παπᾶς τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα.

— Καλά, εἶπε ὁ Ἀλῆς, κάτσε ἐκεῖ πέρα.

Καὶ ἔστειλε τοὺς τσοχανταρέους του νὰ φέρουν τὸ Δεσπότη.

Σὰν ἔφτασε ὁ Δεσπότης, τὸν ἔμπασε σ' ἕναν ἄλλον ὀντᾶ καὶ τὸν ἐρώτησε, ἂν πρέπει ἕνας παπᾶς νὰ φανερώνη τὰ μυστικὰ ποὺ τοῦ ἐξομολογήθηκε ἕνας χριστιανός.

— Ποτέ ! ἀπάντησεν ὁ Δεσπότης.

— Τότε, τοῦ εἶπε ὁ Πασσᾶς, τί τιμωρία χρειάζεται, ἑνὸς παπᾶ, ποὺ γιὰ νὰ πάρη χρήματα, τὴν πρόδωσε τὸ ἁμάρτημα ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκεν ἕνας χριστιανός;

— Κρεμάλα ! ἀπάντησεν ὁ Δεσπότης.

Ἀμέσως ὁ Πασσᾶς πρόσταξε νὰ τοῦ φέρουν τὸν παπᾶ.

— Σύμφωνα, τοῦ εἶπε, μὲ τὴν ἀπόφασι τοῦ προϊσταμένου σου Δεσπότη, διατάσσω νὰ κρεμασθῆς ἀμέσως.

Καὶ πράγματι σὲ λίγη ὥρα, ὁ παπᾶς κρεμάστηκε στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ.

Ἐπίσης ὁ Ἀλῆς διέταξε νὰ δοθῆ ἡ χρηματικὴ ἀμοιβή, ποὺ ἔπρεπε νὰ πάρη ὁ καταδότης, στὸ χριστιανό, ποὺ τοῦ εἶχε κλέψει τὸ μανάρι.

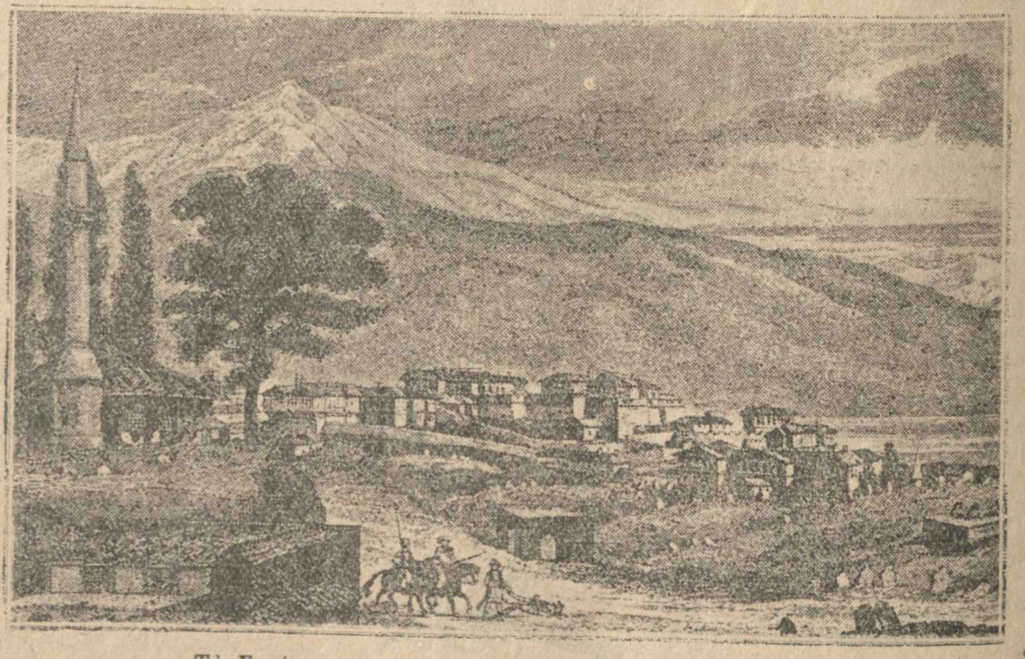

Τὰ Σεράγια τῶν υἱῶν τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, στὴ Λιθαρίτσα

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ, ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ, ΓΟΗΤΕΙΑ...

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ

Ο ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Θὰ ταπεινωθῶ ἐν ἀνάγκη, συνέχισε ὁ δούξ, θὰ ταπεινωθῶ, ἐγώ, ἕνας Μονμορανσὺ καὶ ἴσως νὰ ἐπιτύχω γιὰ τὴν Μαρία Στοῦαρτ τὴν ταπεινὴ χάρι ποὺ μοῦ ζητάει....

Ὁ Ρογῆρος εὐχαρίστησε μὲ θερμότητα τὸν δοῦκα γιὰ τὶς μεγάλες του προθέσεις καὶ ἔπειτα σηκώθηκε.

— Γιατὶ σηκώνεσθε, κύριε ὑποκόμη ; φώναξε ὁ Ἐρρῖκος. Μήπως σκοπεύετε νὰ φύγετε ἀπὸ τώρα ; Δὲν μᾶς κάνετε λοιπὸν τὴ χάρι νὰ δεχθῆτε νὰ σᾶς φιλοξενήσουμε γιὰ λίγες ἡμέρες τοὐλάχιστον ;

Ὁ Ρογῆρος κοκκίνησε πάλι καὶ ἀπάντησε :

— Ὅταν εἶνε κανεὶς ὁ ἀφοσιωμένος ὑπηρέτης μιᾶς αἰχμαλώτου βασιλίσσης, δὲν πρέπει νὰ σκέπτεται παρὰ ἐκείνην καὶ ὄχι τὸν ἑαυτό του... Δὲν εἶνε ἔτσι, κύριε δούξ ; Ὡστόσο ἀναγκάζομαι νὰ σᾶς ὁμολογήσω, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ μὲ κρίνετε αὐστηρά, ὅτι ὁ ἐρχομός μου στὴ Γαλλία εἶχε δυὸ σκοπούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους μόνο τὸν ἕνα ἐξεπλήρωσα.

— Καὶ ὁ ἄλλος ; τὸν ἐρώτησε ὁ δούξ.

— Ὁ ἄλλος εἶν' ἐντελῶς προσωπικός.

— Σέβομαι τὸ μυστικό σας, εἶπε ὁ Ἐρρῖκος. Ὡστόσο ἐπιμένω νὰ σᾶς φιλοξενήσω μιὰ βδομάδα τοὐλάχιστον....

— Θὰ δεχόμουν τὴ φιλοξενία σας μὲ τὴ μεγαλείτερη χαρά, ἀπάντησε ὁ Ρογῆρος. Ἀλλὰ κρίνατε καὶ μόνος σας. Ἀγαπάω μιὰ νέα, μὲ τὴν ὁποία εἶμαι ἀπὸ καιρὸ χωρισμένος.

— Λοιπόν ;

— Λοιπόν, συνέχισε ὁ Ρογῆρος κοκκινίζοντας περισσότερο καὶ χαμογελῶντας, ἐλπίζω νὰ τὴν ξαναβρῶ στὸ Παρίσι καὶ βιάζομαι νὰ πάω ἐκεῖ...

Ὁ Ἐρρῖκος χαμογέλασε καὶ τοῦ ἀπάντησε :

— Ναί... Καταλαβαίνω.... Μπορεῖτε νὰ φύγετε... Θὰ ἤθελα βέβαια ν' ἀπολαύσω ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο τὴ συντροφιά σας, γιατὶ ζῶ σὰν ἐρημίτης στὸν πύργο μου, ἀφ' ὅτου ὁ δοὺξ τῆς Ἀλανσὸν μὲ ἀντικατέστησε στὴν αὐλή... Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ μένατε κοντά μου καὶ νὰ συνομιλούσαμε γιὰ Ἐκείνην ποὺ εἶνε τόσο προσφιλὴς καὶ στοὺς δυό μας, ἀλλὰ δυστυχῶς γιὰ μένα !— τὰ δικαιώματα τῆς καρδιᾶς εἶνε ἀνώτερα ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα. Φύγετε... Φύγετε... Πηγαίνετε νὰ βρῆτε τὴν ἀγαπημένη σας... Μά, γιὰ σταθῆτε... ὅσο περισσότερο σᾶς κυττάζω, τόσο καὶ βέβαιο μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν σᾶς συναντῶ γιὰ πρώτη φορά...

— Μὰ κ' ἐγώ, ὑψηλότατε, ἀκριβῶς τὸ ἴδιο σκέπτομαι γιὰ σᾶς.

— Πιστεύετε καὶ σεῖς ὅτι μ' ἔχετε δῆ καὶ ἄλλοτε ;

— Μάλιστα, ὑψηλότατε ! ἀπάντησε ὁ Ρογῆρος. Τόση ὥρα παιδεύω τὸ μυαλό μου γιὰ νὰ θυμηθῶ ποῦ σᾶς ἔχω ξαναδῆ, μὰ δὲν τὸ κατορθώνω...

— Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο ! εἶπε ζωηρὰ ὁ δούξ. Τί παράδοξο πρᾶγμα !.... Μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ σᾶς ἀπευθύνω μερικὲς ἐρωτήσεις ;

— Θὰ ἦταν μεγάλη τιμὴ γιὰ μένα, ἂν θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἀπαντήσω...

— Ἀπὸ τὴν προφορά σας μοῦ φαίνεται ὅτι, παρ' ὅλο τὸ ἀγγλικό σας ὄνομα, εἶσθε Γάλλος... Μήπως ἀπατῶμαι ;

— Ὄχι, κύριε δούξ, εἶμαι πράγματι Γάλλος. Εἶμαι ὀρφανὸς ἀπὸ μικρὸ παιδί, γιατὶ ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου πέθαναν τὴν ἴδια ἡμέρα. Ἡ βασίλισσα Μαρία Στοῦαρτ, ἡ ὁποία μὲ παρέλαβε τότε καὶ μοῦ χρησίμευσε ὡς μητέρα, μοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλο ποὺ ἔχω τώρα, χωρὶς ὅμως νὰ μοῦ γνωστοποιήση τὸ ἀληθινό μου ὄνομα. Μιὰ μέρα ποὺ τὴν ἐρώτησα μὲ σεβασμὸ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, μοῦ ἀπάντησε ὅτι καλύτερα θὰ ἦταν νὰ μὴ μάθω τίποτε.

— Ξέρετε τοὐλάχιστον ποῦ γεννηθήκατε, ρώτησε ὁ δούξ.

Ὁ Ρογῆρος κούνησε ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι του καὶ ἀπάντησε :

— Οὔτε αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω. Καθὼς βλέπετε, ἡ ἀποκρίσεις μου εἶνε τέτοιες, ὥστε νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ διαφωτίσουν τὰς ἀναμνήσεις σας... Καὶ τώρα ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς κάνω κ' ἐγὼ μιὰ ἐρώτησι :

— Εὐχαρίστως, ἀγαπητέ μου...

— Λοιπόν, κύριε δούξ, ὑπάρχει στὴ Γαλλία κάποιος σεβάσμιος κληρικός, ὁ ὁποῖος εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μπορέση νὰ μὲ ὁδηγήση στὰ ἴχνη τῆς νέας ποὺ ἀγαπῶ καὶ ποὺ πάω τώρα νὰ βρῶ στὸ Παρίσι. Ὁ λαμπρὸς αὐτὸς ἱερεὺς ἦταν ἐφημέριος τῆς βασιλίσσης Μαρίας Στοῦαρτ στὴ Σκωτία καὶ σύντροφός της στὴν αἰχμαλωσία στὴν Ἀγγλία.... Μήπως ξέρετε τί ἀπέγινε ;

— Τὸ ὄνομά του ; ρώτησε ὁ δούξ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀρχίσει νὰ ξαφνιάζεται.

— Δὸν Μαθουρῖνος ! ἀπάντησε ὁ νέος.

Ἀμέσως ὁ δοὺξ τοῦ Μονμορανσὺ χτύπησε χαρούμενος τὰ χέρια του καὶ φώναξε :

— Ὢ ! ὡς πρὸς αὐτὸ τοὐλάχιστον εἶσθε τυχερός, κύριε ὑποκόμη.

— Γνωρίζετε λοιπὸν τὸν Δὸν Μαθουρῖνο ; εἶπε ὁ Ρογῆρος, λάμποντας ὅλος ἀπὸ ἐλπίδα.

— Ἂν τὸν γνωρίζω ;... Εἶνε ὁ ἐφημεριός μου.

— Καὶ βρίσκεται ἐδῶ, στὸ Σαντιγύ ; ρώτησε μὲ ἀγωνία ὁ Ρογῆρος.

— Ναί, ἀγαπητέ μου ὑποκόμη, ἀπάντησε ὁ δούξ, βρίσκεται ἐδῶ στὸ Σαντιγὺ καὶ μπορεῖτε νὰ τὸν δῆτε ἀμέσως, ἂν θέλετε....

— Ὢ ! εἶπε ὁ Ρογῆρος, ἁπλώνοντας ἱκετευτικὰ τὰ χέρια του. Αὐτὸ εἶνε τὸ πρᾶγμα ποὺ ἐπιθυμῶ πιὸ πολὺ στὸν κόσμο.

— Ἐλᾶτε τότε μαζύ μου...

Ἡ τελευταῖες αὐτὲς λέξεις ἀντηλλάχθησαν ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Δὸν Μαθουρῖνος, τελειώνοντας τὴν κουβέντα του μὲ τὴ Λευκή, εἶχε κατέβει στὴν αὐλὴ τοῦ πύργου.

Μιὰ φασαρία μεγάλη γινόταν ἐκείνη τὴν ὥρα στὴν αὐλή.

Ὁ φίλος μας ὁ Ρολάνδος ἐμαστίγωνε ἀλύπητα ἕνα δασοφύλακα, ὁ ὁποῖος εἶχε τολμήσει νὰ τραβήξη τ' αὐτιὰ τοῦ ἀκολούθου Ἀμαδί.

— Μὰ κύριε διοικητά, διεμαρτύρετο ὁ δασοφύλαξ, ξέρετε ποῦ βρῆκα τὸ παλιόπαιδο αὐτό ;

— Ποῦ τὸ βρῆκες, ἀγροῖκε ; τὸν ρώτησε ὁ Ρολάνδος, ἐξακολουθῶντας νὰ τὸν χτυπάη.

— Στὸ σπίτι μου, κύριε διοικητά.... τραύλισε ὁ δασοφύλαξ.

— Σοῦ ἔκανε μεγάλη τιμή, ἄθλιε...

— Μά, κύριε δοιηκητά, φιλοῦσε τὴ γυναῖκα μου....

— Καὶ ἡ γυναῖκα σου τὸν ἄφηνε νὰ τὴ φιλάη ;

— Ναί, κύριε διοικητά.... Εἶχε καθήσει μάλιστα στὰ γόνατά του !... Καθὼς ξέρετε, αὐτὸς ὁ διαβολάκος κυνηγάει ὅλες τὶς γυναῖκες !...

— Αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ γυναῖκα σου ἔχει καλαισθησία, ἐνῶ σὺ εἶσαι ἕνας ἀχρεῖος, γιατὶ τόλμησες, γιὰ ἕνα τόσο ἀσήμαντο πρᾶγμα, νὰ κακομεταχειρισθῆς ἕναν εὐπατρίδη !....

Καὶ λέγοντας αὐτά, ὁ Ρολάνδος κατέφερε τὸ μαστίγιό του μὲ διπλῆ δύναμι στὶς πλάτες τοῦ δασοφύλακος, ὁ ὁποῖος οὔρλιαζε.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔφτασαν συγχρόνως στὴν αὐλή, ὁ δοὺξ καὶ ὁ Ρογῆρος ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ ὁ Δὸν Μαθουρῖνος ἀπ' τὴν ἄλλη.

— Τί εἶνε λοιπόν, ἀγαπητέ μου διοικητά, ρώτησε ὁ δοὺξ τὸ Ρολάνδο.

Ὁ Ρολάνδος ἐπλησίασε κ' ἑτοιμαζόταν ν' ἀποκριθῆ, ὅταν ἔξαφνα εἶδε τὸ Ρογῆρο. Ἀμέσως, πνίγοντας μιὰ κραυγὴ ἐκπλήξεως, ὀπισθοχώρησε.

— Τί ἔχετε ; τὸν ρώτησε ὁ δούξ.

— Τίποτε, κύριε δούξ... τίποτε ! ψιθύρισε ὁ Ρολάνδος. Μοῦ φάνηκε πῶς.... ἀλλὰ γελάστηκα....

Καὶ πρόσθεσε μὲ σιγανὴ φωνή :

— Τί ὁμοιότης !....

(Ἀκολουθεῖ)

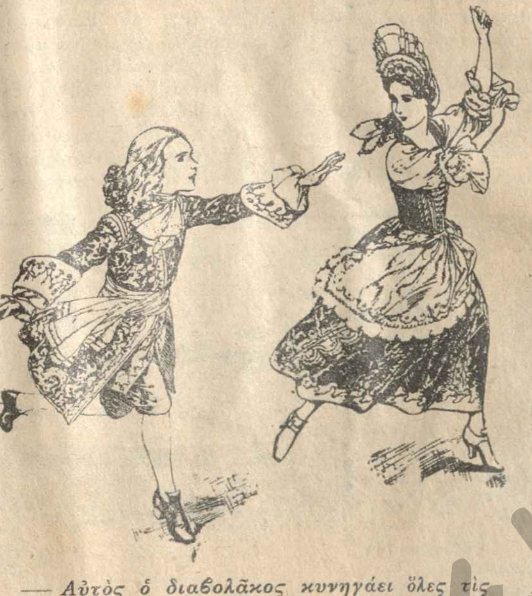

— Αὐτὸς ὁ διαβολᾶκος κυνηγάει ὅλες τὶς γυναῖκες !...

ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ο ΠΑΠΑ-ΚΑΝΤΟΥΝΗΣ

Τὸ παιδὶ τοῦ ἰατροφιλοσόφου ποὺ ἐζωγράφιζε στοὺς τοίχους. Ὁ «μοχθηρὸς» Κουτούζης καὶ ὁ λιχούδης ὑπηρέτης του. Μα θήματα ζωγραφικῆς.... ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα. Ὁ Καντούνης καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. Σκηνὲς στὴ Ζάκυνθο. Ὁ παπᾶ-Καντούνης ἐξόριστος. Διάφορα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του. Ἡ ἰδιοτροπίες του. Ὁ θάνατός του, κ.τ.λ. κ.τλ.

Στὴν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς, ξεχωρίζει ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ζακυθινοῦ Νικολάου Καντούνη, περίεργη καὶ γιὰ τὴν τέχνη του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ ζωή του, τὴ γεμάτη περιπέτειες.

Ὁ Νικόλαος Καντούνης γεννήθηκε στὰ 1752 ἀπὸ οἰκογένεια εὔπορη. Ὁ πατέρας του Ἰωάννης, ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς διακεκριμένους ἰατροφιλοσόφους τῆς ἐποχῆς, μεταφραστὴς ὅλων σχεδὸν τῶν δραμάτων τοῦ Μεταστασίου.

Ὁ Νικόλαος Καντούνης ἦταν προικισμένος μὲ ἐξαιρετικὴ εὐφυΐα. Ἐν τούτοις δὲν κατέγινε στὴ φιλολογία, γιατί τὸ τάλαντό του τὸν ἔσπρωχνε πρὸς τὴ ζωγραφική. Ἀπὸ παιδάκι κρατοῦσε διαρκῶς ἕνα μολύβι κι' ἐσχεδίαζε πρόσωπα ἢ ζῶα. Οἱ τοῖχοι τοῦ σπιτιοῦ του καὶ τῶν γειτονικῶν σπιτιῶν ἦταν γεμᾶτοι ἀπὸ τ' αὐτοσχεδιάσματά του, καμωμένα μὲ κάρβουνο. Φυσικά, οἱ ἰδιοκτῆται ἐθύμωναν, ἀλλ' οἱ διαβάτες ἐστέκοντο καὶ τὰ παρατηροῦσαν μὲ περιέργεια καὶ πολλὲς φορὲς μὲ θαυμασμό. Τὰ παιδικὰ ἐκεῖνα ἰχνογραφήματα ἐπρόδιναν ἕνα δυνατὸ ζωγράφο τοῦ μέλλοντος.

Μιὰ μέρα, ἐπέρασε καὶ τὰ εἶδε καὶ ὁ παπᾶ-Κουτούζης, ὁ ἰδιόρρυθμος ἐκεῖνος Ζακύνθιος σατυρικός, κληρικὸς καὶ ἁγιογράφος. Στάθηκε ἔκπληκτος καὶ συλλογισμένος, κι' ἔπειτα παρακάλεσε νὰ τοῦ στείλουν τὸν μικρὸ Καντούνη στὸ ἀτελιέ του. Ἀλλὰ—καθὼς γράφει κἄπου ὁ Ζακυθινὸς ἱστοριοδίφης Δὲ Βιάζης—ὁ παπᾶ-Κουτούζης ἦταν *«ἀνὴρ ἐκ φύσεως μοχθηρὸς»* καὶ δὲν ἐδέχθη νὰ διδάξη τὸ μικρὸ Καντούνη παρὰ μόνο τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς Τέχνης. Ὅταν εἶδε ὅτι ὁ μαθητὴς θὰ ξεπεράση, μὲ τὸν καιρό, τὸ δάσκαλό του, τὸν ἔδιωξε καὶ μάλιστα τοῦ ἀπηγόρευσε νὰ μπαίνη κἂν στὸ ἀτελιέ του !... Στὴν ἀρχή, ὁ μικρὸς καλλιτέχνης ἦταν ἀπαρηγόρητος, ἔπειτα ὅμως κατέφυγε στὸ ἀκόλουθο τέχνασμα: Ὁ παπᾶς εἶχε ἕναν ὑπηρέτη πολὺ λιχούδη καὶ ὁ μικρὸς Νικόλαος σκέφτηκε νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὸ ἐλάττωμά του αὐτό. Τοῦ πήγαινε λοιπὸν μαντουλᾶτο καὶ ἄλλα γλυκίσματα, καὶ ὁ ὑπηρέτης τὸν ἄφηνε νὰ βλέπη τὸν ἀφεντικό του ὅταν ζωγράφιζε, ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα ! Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ὁ Καντούνης ἐξακολουθοῦσε νὰ παίρνη μαθήματα ζωγραφικῆς, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύεται καθόλου ὁ ἐργαζόμενος «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» ζηλόφθονος ζωγράφος.

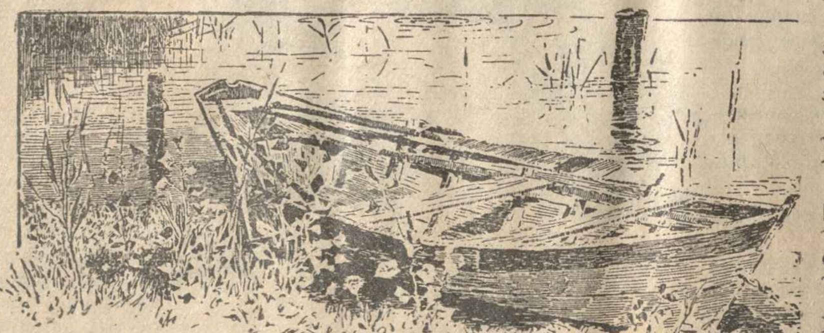

Αὐτοδίδακτος λοιπὸν ὑπῆρξε ὁ Νικόλαος Καντούνης. Καὶ ὅμως ἔγινε ἔξοχος προσωπογράφος. Ὅταν, κυττάζοντας στὸν καθρέφτη, ἐζωγράφισε καὶ τὸν ἑαυτό του, ἔγραψε κάτω ἀπὸ τὴν προσωπογραφία του:

«Καιρὸς καὶ μόχθος πολὺς ἐδίδαξάν με».

* * *

Κατὰ τὸ 1786 ὁ Νικόλαος Καντούνης ἀπεφάσισε νὰ «ἐνδυθῆ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα», δηλ. νὰ γίνη κληρικός. Ἐχειροτονήθη λοιπὸν ἱερεὺς καὶ διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας. Στὸν ἴδιο καιρό, ἐμυήθη στὰ μυστικὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ ἐνεργοῦσε γιὰ τὴν προπαρασκευὴ τῆς Ἐπαναστάσεως. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου ἦταν ὁ Γαρζώνης, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἱστορικὸς γράφει: *«ἀνὴρ φίλαρχος, μοχθηρός, καὶ φίλος τῶν Ἄγγλων μέχρις ἀηδίας».*

Ἔξαφνα, συνέβη τὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιο :

Στὶς 19 Μαΐου 1821—ἐνῶ ἡ Ἐπανάστασις ἦταν ἐπάνω στὴ βράσι της—ἄραξε στὸ λιμάνι τῆς Ζακύνθου ἕνα καράβι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι, κι' ἕνας ναύτης, γιὰ ν' ἀστειευθῆ, εἶπε ὅτι *«Οἱ Ἕλληνες ἐπῆραν τὴν Πόλι»* !

Τὸ ψέμμα αὐτό, διαδιδόμενο ἀνεξέταστα ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἐσυγκίνησε τὸ λαὸ καὶ τὸν ἐσήκωσε στὸ ποδάρι. Κωδωνοκρουσίες, πυροβο ζητωκραυγὲς ἐγέμιζαν τὸν ἀέρα. Οἱ ἄνθρωποι ἔτρεχαν στοὺς δρ ἔξαλλοι ἀπὸ χαρά... Οἱ φιλελεύθεροι ἐστόλισαν τὰ παράθυρά τ σημαῖες καὶ λουλούδια. Τὰ καταστήματα ἔκλεισαν. Ὁ λαὸς ἐσ τισε διαδήλωσι, καὶ περνῶντας κάτω ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν ἀγγλο τοὺς ἐγιουχάϊζαν. Δὲν ἄκουγε κανεὶς παρὰ φωνὲς καὶ ἰαχές:

— Ἐπήραμε τὴν Πόλι !... Ζήτω τὸ Γένος ! Ἀνέστη τὸ Γέν Χριστὸς Ἀνέστη !...

Οἱ φιλελεύθεροι παπάδες ἄνοιξαν τὶς ἐκκλησίες καὶ ἔψελναν δ ξολογίες. Ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Καθολικῶν Σκακόλι, μόλις ἔμαθε τ εἴδησι, ἐφόρεσε τὰ ἄμφιά του, κατέβηκε στὴν ἐπισκοπή του, κι' ἔ κι' αὐτὸς δοξολογία...

Μόλις τὸ πλῆθος ἔμαθε ὅτι *«καὶ οἱ Φράγκοι* πανηγυρ κατευθύνεται μὲ ἀλλαλαγμοὺς στὴν ὀρθόδοξη ἀρχιεπισκοπή, τὴ λιορκεῖ καὶ ἀπαιτεῖ νὰ κάνη τὸ ἴδιο καὶ ὁ Γαρζώνης. Ἀλλ' ὁ λην Δεσπότης ἐκρύφτηκε σπίτι του, καὶ τότε τὸ πλῆθος βρίζοντάς τ ἤθελε νὰ τὸν κατεβάση διὰ τῆς βίας στὴν ἐκκλησία, γιὰ ν τουργήση.

Στὸ μεταξύ, ἄλλο πλῆθος παξε τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγ σμοῦ ἀπὸ τὸ ναὸ τῆς ἀρχιεπισκο πῆς, καὶ μὲ τὴν εἰκόνα ἐπὶ λῆς, περιήρχοντο τὴν πόλι νευτικά, ζητωκραυγάζοντες τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένο

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γαρ βλέποντας νὰ δυναμώνη ἡ τοῦ λαοῦ, ἐβγῆκε τέλος στὸ ράθυρο, καὶ μὲ κάποιο τόνο νικό, εἶπε:

— Ζήτω, παιδιά, τὸ Γένος Σὲ λίγο, περιμένω ἔγγραφ Κυβερνήσεως καὶ αὔριο θὰ λειτουργία καὶ δοξολογία.

Κι' ἔτσι ὁ λαὸς κατευ καὶ διελύθη. Μαζὺ μὲ τοὺς πανηγυρίζοντας τὴ νομιζομένη ἀ θέρωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν καὶ ὁ Νικόλαος Καν ἐνθουσιώδης πάντοτε σὲ κάθε ἐθνικὴ ἐκδήλωσι.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἡ Ἀγγλικὴ Διοίκησις (ὑπὸ τὴν ἀ ατελοῦσε ἡ Ζάκυνθος), ἄρχισε νὰ φυλακίζη τοὺς ταραξίας. τοι ἐφυλακίσθησαν οἱ ἱερεῖς Καντούνης, Πολίτης, Ἄννινος καὶ τουρῆς, ὡς ἀρχηγοὶ τῆς ἐκδηλώσεως...

Ὅταν, μάλιστα, σὲ λίγες μέρες, πῆγε στὴ Ζάκυνθο ὁ Ἄγ στρατηγὸς Ἄνταμ, ἐπέπληξε δημοσίᾳ τὸν Ἐπίσκοπο τῶν Κ κῶν, γιατί παρεσύρθη εἰς πρᾶξιν, ἡ ὁποία ἀντέβαινε στὴν ρότητα τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Μὲ θάρρος ὅμως ὁ Σ ἀπήντησε ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ μὴ δεηθῆ στὸν Ὕψιστο ὑπὲρ Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν, ἀφοῦ πολεμοῦν ἐναντίον τῶν Τούρκων ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Ὁ στρατηγὸς Ἄνταμ ἐζήτησε κατόπιν ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ρικοὺς νὰ ὑπογράψουν μιὰ ἐγκύκλιο τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γαρζώ τῆς ὁποίας θὰ παρεδέχοντο ὅτι ἔσφαλαν καὶ θᾶδιναν ὑπόσχ μὴ δεηθοῦν στὸ ἑξῆς ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Καὶ οἱ μὲν ἀναγκάσθηκαν νὰ ὑποκύψουν. Ὁ Καντούνης ὅμως δὲν θέλ ὑπογράψη τὴν ἐγκύκλιο, καὶ οἱ Ἄγγλοι τὸν ἐφυλάκισαν στὸ ριο. Ἀπὸ κεῖ, τὸν ἐξώρισαν σ' ἕνα νησάκι τῆς Κεφαλληνίας, λεγόμενο Δία, ὅπου ὑπάρχει μοναστῆρι τῆς Θεοτόκου, τῆς ρᾶς ἀφ' τὸ Δία».

Ὁ Καντούνης ἐπῆρε μαζί του τὶς μπογιές του, τὰ πινέλα του, στὴν ἐξορία εὑρισκόμενος, ἐζωγρά φιζε. Ἐστόλισε τὴν ἐκκλησία τοῦ μο ναστηριοῦ ἐκείνου μὲ ὡραῖες ἁγιο γραφίες...

Ἔπειτα ἀπὸ ἕντεκα μῆνες οἱ Ἄγ γλοι τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ ξαναγ στὴ Ζάκυνθο. Καὶ ὁ λαὸς τὸν χτηκε μὲ ἐκδηλώσεις λατρείας.

* * *

Ὁ Νικόλαος Καντούνης ἦταν ἀναστήματος ὑψηλοῦ καὶ ἐπιβλητικοῦ. Ὁ βιογράφος του λέει ὅτι ἦταν *«ὡραῖος ἄνθρωπος, εὔσαρκος, ροδόχρους, φιλόκαλος καὶ φιλάρεσκος».* Τοῦ ἄρεσε ἡ ἡ καλοπέρασι. Ἦταν πολὺ τολμηρός, ἀντρεῖος καὶ τρομερὰ εἰλικρινής. Ἡ φιλανθρωπία του ἔμεινε παροιμιώδης στὴ Ζάκυνθο.

Ἡ ἐξωτερική του ἐμφάνισις ἦταν περίεργη. Ἐν πρώτοις ἔκοβε τὰ μαλλιά του καὶ τὰ ἐχτένιζε «γυναικοπρεπῶς». Ντυνότανε πολυτελέστατα. Ἔβαζε μυρουδιές. Τὰ ράσα του ἦταν μεταξωτὰ καὶ κοντά, γιὰ νὰ φαίνωνται ἡ μεταξωτὲς κάλτσες του καὶ ἡ ἀσημένιες καλτσοδέτες του ! Δὲν ἤθελε νὰ φορῆ καλυμμαῦχι, ἀλλὰ καπέλλο μὲ πλατὺ γῦρο ! Φαινότανε σὰν εἶδος Ἱσπανοῦ ἱππότη τοῦ Μεσαίωνος, ἢ Φλαμανδοῦ ζωγράφου τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἐν τούτοις, ὁ λαὸς τὸν ἐσέβετο γιὰ τὴν καλοσύνη του καὶ τὸν πατριωτισμό του.

Τὴν ἐκκλησία ποὺ ἐλειτουργοῦσε, ὁ παπᾶ-Καντούνης, τὴν ἐστόλιζε πολυτελῶς, μὲ πολλὰ κεριὰ καὶ τεχνητὰ λουλούδια. Δὲν τοῦ ἄρεσε καθόλου ἡ βυζαντινὴ ψαλτικὴ καὶ ἡ βυζαντινὴ ἁγιογραφία. Στὴν ἐκκλησία του οἱ ψάλτες ἔψελναν τετραφωνία καὶ τοὺς συνώδευε πολλὲς φορὲς ὁ ἴδιος, γιατί εἶχε καὶ μελωδικὴ φωνή. Ὅλες του ἡ λειτουργίες ἦταν μεγαλοπρεπεῖς καὶ τὸ Κυριακάτικο κήρυγμά του γεμᾶτο ἔμπνευσι καὶ ποίησι.

Ὁ Καντούνης ὑπῆρξε ὁ δημοφιλέστερος ζωγράφος καὶ ἁγιογράφος τῆς Ζακύνθου. Ἂν καὶ ἦταν τεχνίτης κατώτερος τοῦ Κουτούζη, ἐν τούτοις οἱ Ζακυθινοὶ προτιμοῦσαν τὶς δικές του εἰκόνες γιὰ τὶς ἐκκλησίες ἢ τὰ εἰκονοστάσια τῶν σπιτιῶν των. Σχεδὸν δὲ σὲ ὅλες τὶς ἐκκλησίες τῆς Ζακύνθου ὑπάρχουν ἔργα του.

Ἀκολούθησε τὴν Ἰταλικὴ ζωγραφικὴ σχολή, καὶ μερικὰ κεφάλια ἁγίων εἶνε ἀξιοθαύμαστα. Μοναδικὸς ἦταν στὴν προσωπογραφία καὶ πετύχαινε πολὺ τὴν ὁμοιότητα. Γιὰ τοῦτο ἐκέρδιζε ἀρκετά, ζωγραφίζοντας τοὺς διαφόρους εὐγενεῖς καὶ πλουσίους τοῦ τόπου. Τὰ κέρδη του ὅμως ὁ Καντούνης τὰ μοίραζε στοὺς φτωχούς.

Ὁ Νικόλαος Καντούνης ἀπέθανε στὶς 25 Ἀπριλίου 1834, εὐχαριστημένος γιατί ἔζησε νὰ ἰδῆ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς ἀγαπημένης του Ἑλλάδος. Τὰ μόνα χρήματα ποὺ τοῦ βρῆκαν ἐπάνω του ὅταν πέθανε ἦσαν 14 φράγκα !...

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ

ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΕΝΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Στὰ παληὰ χρόνια διάφοροι καλόγεροι τοῦ Ἁγίου Ὄρους ξεκινοῦσαν καὶ περιήρχοντο διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, γιὰ νὰ συλλέξουν ἐράνους γιὰ τὸ μοναστῆρι τους. Ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὀνόματι Γρηγόριος—ὁ Σιναΐτης, μᾶς ἄφησε κι' ἕνα ποίημα σχετικῶς, ἀπευθυνόμενο «ἅπασι τοῖς *εὐσεβέσι Χριστιανοῖς».* Τὸ ποίημα αὐτὸ τὸ ὁποῖο χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1810, ἔχει κατὰ λέξιν ὡς ἑξῆς:

Ἔλεος δῶστε ἀδελφοὶ ἐν τῷ μοναστηρίῳ
ποὺ οἱ πατέρες πάντοτε δουλεύουν ἐν Κυρίῳ.
Ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκονται ἅπαντες καθ' ἡμέραν
δέησιν κάμνουν ἐκτενῶς νυκτὸς καὶ ἀφ' ἑσπέραν.
Νὰ σᾶς φυλάττη ὑγιεῖς τέκνα καὶ τοὺς πατέρας
καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ὁμοῦ καὶ τὰς μητέρας.
Ποὺ κατοικοῦν στὴν ἔρημον μετὰ σκληραγωγίας
καὶ δέχονται ἀπ' τοὺς Ἄραβας μυρίας τυραννίας.
Ὅσοι παρέχουν εὐμενῶς σ' αὐτοὺς τοὺς ἐρημίτας
ὁσίους τε καὶ ἀσκητὰς καὶ τοῦ Κυρίου θύτας,
ἀνταποδίδει ὁ Θεὸς διὰ αὐτῶν πρεσβείαις
τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν ταῖς χάρισι μυρίαις.
Ὅστις δὲ θέλει νὰ σωθῆ ἂς μὴν ἀκηδιάση, (*)
ἂς δώση πλοῦτον περισσὸν κι' ἂς μὴν τὸν
(λογαριάση.
Δώσατε ἅπαντες ἐδῶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ
ἵνα ἀξιωθείητε ζωῆς τῆς αἰωνίῳ.

Καθὼς δὲ φαίνεται ἀπ' τὸ ἴδιο κατάστιχο, γιὰ ἕνα σαρανταλείτουργο ἡ τιμὴ ἦταν τότε 10 γρόσια, γιὰ μιὰ «πρόθεσι» 5 γρόσια καὶ γιὰ μιὰ λειτουργία ἢ γιὰ μιὰ παράκλησι 10 παράδες.

---

(1) ἀμελήση.

ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

Ο ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΤΟ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟ

Ἡ μασκαράτες τῶν παιδιῶν. Μαχαίρια, κουδούνια καὶ χαντζάρια. Ὁ «Μπαϊραχτάρης» καὶ ὁ «Ντουρντούμης». Τὰ πεσκέσια τῶν νοικοκυράδων. Ἡ κατάρες τῶν «Λαζάρων». Μιὰ παληὰ Βυζαντινὴ ἐκκλησία. Ὁ θαυματουργὸς σταυρός, κ.τ.λ.

Κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Λαζάρου, τὴν παραμονὴ δηλαδὴ τῶν Βαΐων, στὸ Ἀργυρόκαστρο τῆς Ἠπείρου μαζεύονται ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ περιέρχονται ὅλα τὰ σπίτια τῆς πόλεως γιὰ ν' ἀναγγείλουν τὴν ἀνάστασι τοῦ Λαζάρου.

Εἶνε ὅλοι μασκαρεμένοι, καὶ προχωροῦν συντεταγμένοι στρατιωτικῶς. Ἔτσι γυρίζουνε ὄχι μόνον στὰ σπίτια τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὰ ἀκόμη ποὺ βρίσκονται πολὺ ἔξω ἀπὸ αὐτήν.

Ἐπίσης ἁρματώνονται μὲ διάφορα ὅπλα, γιαταγάνια, μαχαίρια, χαντζάρια, καὶ... κουδούνια.

Μπροστὰ πηγαίνει ὁ «Μπαϊραχτάρης», ἐκεῖνος δηλαδὴ ποὺ κρατάει τὴν σημαία, κατάφορτος ἀπὸ κουδούνια καὶ μὲ μιὰ μεγάλη «πάλα» στὸ χέρι.

Πίσω ἀπὸ αὐτὸν ἔρχεται ὁ «Ντουρντούμης», ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἔχει κρεμασμένα ἀπὸ τὸν λαιμό του καὶ ἀπὸ τὴ μέση του, διάφορα κρόταλα καὶ κουδούνια καὶ κρατάει στὰ χέρια του ἕνα χαντζάρι.

Ἔπειτα ἔρχονται στὴ σειρὰ ὅλοι οἱ ἄλλοι κουμπουράδες καὶ κουδουνοφόροι.

Στὸ τέλος ἀκολουθοῦν δυὸ παιδιά, ποὺ ὑποκρίνονται τὸ «γέρο» καὶ τὴν «γρηά».

Μπροστὰ δὲ ἀπὸ αὐτοὺς πηγαίνει ἡ «νύφη» μὲ τὸν «γαμπρόν».

Ἔτσι ἡ περίεργη αὐτὴ πομπὴ γυρίζει ὅλη τὴν πόλι καὶ ἔπειτα πηγαίνει ἔξω στὰ περίχωρα.

Ἂν μιὰ ὁμὰς Λαζάρων συναντήση στὸ δρόμο ἄλλη ὁμάδα, τότε μεταξὺ τῶν δύο ὁμάδων ἀρχίζει ἄγρια συμπλοκή, ἡ ὁποία πολλὲς φορὲς καταλήγει καὶ σὲ συμπλοκή, γιατί δὲν ἐπιτρέπεται στὴ φιλοτιμία τῆς μιᾶς ὁμάδος ν' ἀφήση νὰ περάση ἡ ἄλλη πρώτη.

* * *

Ὅταν οἱ «Λάζαροι» φθάνουν μπρὸς στὰ σπίτια, στὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ποῦνε τὸ «Λάζαρο», ἀρχίζουν νὰ χτυπᾶνε τὰ κουδούνια δαιμονιωδῶς καὶ νὰ σαλεύουν ἀπειλητικὰ τὰ χαντζάρια τους καὶ τὰ γιαταγάνια τους.

Ἔπειτα τραγουδᾶνε τὸν Λάζαρο καὶ καταλήγουν μὲ τὴν ἀποστροφή:

Σᾶς εἴπαμε τόσα καλά,
γιὰ νὰ μᾶς δώσετε αὐγά, κ.λ.π.

Ἡ νοικοκυρὲς τοὺς δίνουνε τότε ὄχι μοναχὰ αὐγά, ἀλλὰ καὶ διάφορα ἄλλα φαγώσιμα καὶ ξηρὰ φροῦτα.

Ἀλλοίμονο ὅμως καὶ τρὶς ἀλλοίμονο στὴ νοικοκυρὰ ἐκείνη ποὺ θὰ τολμήση νὰ μὴ δώση τίποτε.

Οἱ «Λάζαροι» τότε κάνουν τόσο θόρυβο, χτυπῶντες ἀποδοκιμαστικῶς τὰ κουδούνια τους, ὥστε ἀναστατώνεται τὸ χωριὸ ὁλόκληρο.

Ἐκτὸς ὅμως αὐτοῦ λένε καὶ διάφορα τραγούδια κατάρας καὶ ἀποδοκιμασίας:

Ἀλεποῦ νὰ φάη τὶς κόττες σου,
μποῦφος τὰ κοτοπούλια,
νὰ μὴ βρεθῆ στὸ σπίτι σου,
αὐγό, παρὰ φειδίσιο, κ.λ.π.

Συγχρόνως δὲ χτυποῦν τοὺς παραστάτες τῆς πόρτας μὲ τὰ μαχαίρια τους, ὡς ὅτου ἀναγκάζεται ἡ νοικοκυρὰ νὰ τοὺς δώση κάτι.

* * *

Στὸ χωριὸ Λάμποβο τῆς Βορείου Ἠπείρου, ὑπάρχει ἕνας ναὸς Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ὁ ὁποῖος, καθὼς λένε, χτίστηκε στοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ὁ ναὸς αὐτὸς εἶνε γεμᾶτος Βυζαντινὲς εἰκόνες, φυλάγεται δὲ σ' αὐτὸν καὶ ἕνας μικρὸς σταυρὸς ἀπὸ τίμιο ξύλο.

Στὸ μικρὸ αὐτὸ σταυρό, οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας Ἀργυροκάστρου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, ἀποδίδουν μεγάλη ἰαματικὴ καὶ θαυματουργὸ δύναμι.

Γι' αὐτό, ἅμα πέσουν ἀρρώστειες στὰ χωριὰ ἢ ἔρθη περίοδος ἀνομβρίας ἢ γίνη ἐπιδρομὴ ἀκρίδων, καὶ κάθε εἴδους θεομηνία, ἐπικαλοῦνται τὴ θαυματουργό του προστασία.

Καὶ τρέχουν Χριστιανοὶ καὶ Τουρκαλβανοὶ καὶ τὸν προσκυνοῦνε, ὅταν δὲ ὁ ἡγούμενος τῆς ἐκκλησίας κάνη περιοδεῖες μὲ αὐτόν, ἀνοίγουν τὰ σπίτια τους καὶ τὸν δέχονται μὲ τὴν ἴδια προθυμία καὶ εὐλάβεια καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς περιφερείας.

Στὸν ναὸ λοιπὸν αὐτόν, οἱ «Λάζαροι» τοῦ Λαμπόβου καὶ τῆς περιφερείας ἀφιερώνουν τὰ πρῶτα αὐγά, τὰ ὁποῖα θὰ μαζέψουν, γυρίζοντες τὰ σπίτια τῶν χωριῶν καὶ ψάλλοντες τὸν Λάζαρο.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

Ζ΄.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦταν φουρτοῦνα, ξῦδι ἡ θάλασσα.

Τὸ βαπόρι ἐχόρευε καὶ χοροπηδοῦσε σὰν μπαλαρίνα στὰ κύματα. Σφύριζε ὁ ἀγέρας ἄγρια καὶ ἔκλαιγε περνῶντας ἀπὸ τὰ σχοινιά. Ζαλισμένοι οἱ ἐπιβάτες, κυλιόνταν σὰν δέματα ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Οὔτε φαΐ, οὔτε τραγοῦδι πειά. Οἱ γερολῦκοι μοναχά, οἱ ναῦτες, σὰν γλάροι ἔτρεχαν στὸ κατάστρωμα κι' ἀνέβαιναν στὰ κατάρτια ἀπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσα, ποὺ ἀφρισμένη δερνότανε!...

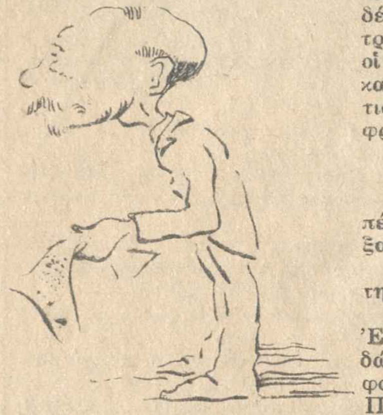

— Εἰσιτήριο «γιὰ παπόρι χωρὶς φουρτοῦνα».

* * *

— Μ' ἐγέλασαν!... Μ' ἐγέλασαν!...

Ἔσκουζε ὁ Μάνθος Καμμένος, ἅμα πέρασε ἡ φουρτοῦνα καὶ ἡ γαλήνη ξαναῆρθε σ' οὐρανὸ καὶ θάλασσα.

— Οὖφ, ποιὸς σὶ γίλασι; τὸν ρώτησαν.

Ποιὸς ἄλλος ἀπ' τὸ Πρακτορεῖο; Ἐπλήρωσε ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ τοῦ δώσουν εἰσιτήριο «γιὰ παπόρι χωρὶς φουρτοῦνα» καὶ τὸν κοροϊδέψανε. Στὸ Πρακτορεῖο, ὅταν πλησίασε, τοὖπαν ὀρθὰ κοφτά:

— «Μὲ βαπόρι τῆς ἀράδας θὲς νὰ φύγης ἢ μὲ βαπόρι χωρὶς φουρτοῦνα;»

Προτίμησε κι' αὐτὸς τὸ δεύτερο:

— Πενῆντα δραχμὲς θὰ δώσης παραπάνω, τοῦ εἶπε τότε κρυφὰ στ' αὐτὶ ὁ πράκτορας, κι' αὐτὸς τὶς πλήρωσε, τί νὰ κάνη;

— «Πενῆντα; Πενῆντα! σκέφτηκε ὁ φτωχὸς καὶ γγρὶν — γγρὶν τὶς πλήρωσε μέχρι πεντάρας». «Ἂς πάη στὴν ὀργή, σκέφτηκε, θὰ ταξειδέψω ἥσυχα τοὐλάχιστο!». Τώρα ὅμως ποὺ κατάλαβε τὴν ἀπάτη, εἶνε πειὰ ἀργά. Καὶ τὸ τελευταῖο τῆς Ἑλλάδος βουνὸ σβύστηκε στὸ γαλανὸ τὸ ἄπειρο. Τὸ χέρι του δὲν φτάνει ὥς ἐκεῖ κάτω.

— Ἄϊντε, ὠρέ, χαράμι νὰ σοῦ γίνουν ἡ πενῆντα δραχμές! φωνάζει.

Οἱ ἄλλοι μετανάστες ἄρχισαν νὰ γελοῦν. Ὅταν ὅμως τὰ εἴπανε καλύτερα, ἀνακάλυψαν ὅτι καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὴν ἔπαθαν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τοῦ Πρακτορείου. Καὶ ἄλλοι, κι' ἄλλοι πλήρωσαν «παπόρι χωρὶς φουρτοῦνα»...

* * *

Ἅμα ἐκαλοσύνεψε, ἕνα μπουζοῦκι ἄρχισε νὰ παίζη. Ἕνα μπουζοῦκι, ἕνα κομμάτι δηλαδὴ ραχατιοῦ ἀνατολίτικου. Πολλοὶ εἶχαν καὶ τὰ πιστόλια τους καὶ τὰ κουμπούρια τους μαζύ, τὰ ὁποῖα ἐπιδεικτικῶς στὸ χρωματιστὸ ζουνάρι τους γυάλιζαν...

Ἔγινε ὕστερα κι' ἕνας καυγᾶς ἐκεῖ μέσα. Τσακώθηκε ἕνας Θεσσαλὸς μ' ἕναν Ἠπειρώτη. Παρ' ὀλίγο νὰ ρθοῦνε στὰ χέρια, ἀλλὰ μπῆκαν στὴ μέση οἱ ἄλλοι.

— Μή, βρὲ γιὰ τὸ Θεό, παιδιά!

— Μὰ τί! Νὰ τὸν ἀφίσω ἔτσι;

— Νὰ μονομαχήσετε λοιπὸν σὰν ἄνδρες.

Ὡρίσθηκαν τότε οἱ μάρτυρες, γεμίστηκαν τὰ κουμπούρια μὲ μπαροῦτι καὶ μὲ... κάρβουνο καὶ μπὰμ—μποὺμ τουφεκιστῆκαν οἱ ἀντίπαλοι καὶ πεσαν..... κάτω ὅλοι οἱ μετανάστες ποὺ τοὺς κύτταζαν.

Τὸ πρᾶγμα ἦταν φυσικὰ προετοιμασμένο νὰ γίνη ἔτσι. Οἱ μονομάχοι πρὸ τοῦ ρεζιλέμματος αὐτοῦ, ἔτρεξαν νὰ χωθοῦν στὶς πλέον σκοτεινὲς μεριὲς καὶ νὰ χαθοῦνε δυὸ—τρεῖς μέρες...

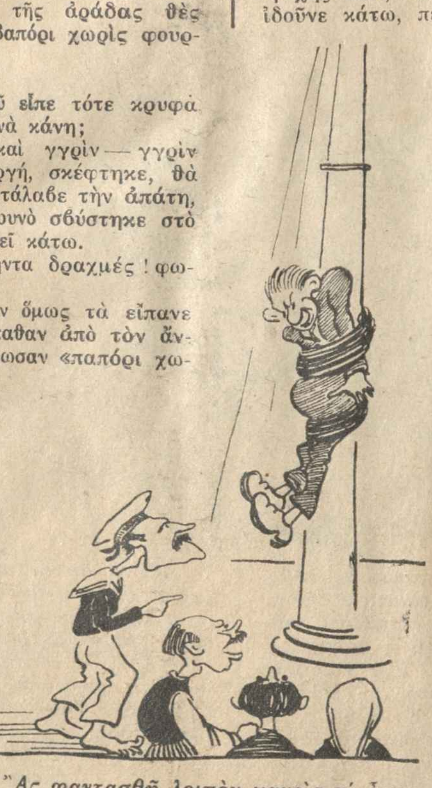

Ἂς φαντασθῆ λοιπὸν κανεὶς τί ἦταν τὸ δέσιμο ἑνὸς ἀνθρώπου στὸ κατάρτι.

Μὰ οἱ μετανάστες ἐγέλασαν ἀρκετά.

Πῶς νὰ περνάη ἡ ὥρα στὰ μακρυνὰ ταξείδια, τ' ἀτέλειωτα;...

* * *

Περνᾶν—περνᾶν ἡ μέρες ἀπάνω στὴ θάλασσα.

Στὸ κατάστρωμα κάθουνται οἱ μετανάστες καὶ διηγοῦνται ἱστορίες γιὰ νὰ περνάη ὁ καιρός τους. Τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας τώρα πειὰ εἶνε τὸ πάθημα τοῦ Νταραβῆρα. Καθὼς κοιμότανε, τὸν ράψανε ἀπάνω στὶς κουβέρτες του. Κάνει τὴ νύχτα ὁ Νταραβῆρας νὰ γυρίση, μὰ ποῦ νὰ κινηθῆ! Δίνει ἀπὸ δῶ, δίνει ἀπὸ κεῖ, ἀδύνατον! Τὰ ράμματα τὸν βαστούσανε γερά!

Τοῦ Χατζῆ—Κιοφτὲ ὁ γυιός.

— Φαντάσματα μὲ ξυλοπῆραν, σκέφθηκε, καὶ τρομαγμένος νὰ μὴ χάση πειὰ καὶ τὴν φωνή του, ἔμεινε ἔτσι, ἀκίνητος, ὥς τὸ πρωΐ, ὥς νὰ λαλήσουν... τὰ κοκκόρια!

— Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰ Σαββατογεννηθῆς; Τοῦ λέγανε πειράζοντάς τον, τὴν ἄλλη μέρα οἱ ἄλλοι μετανάστες.

Ὁ Νταραβῆρας δὲν ἀπάντησε, τὸ φύλαξε ὅμως μέσα του καὶ ὅταν ἦρθε ἡ σειρά του, τοὺς σερβίρισε κ' [illegible] καφέ, ποὺ εἶχε μέσα ἁλάτι ἀντὶ γιὰ ζάχαρι.

— Πφ! ἁρμύρα, λύσσα! Τί εἶν' αὐτό, οὒρ' Νταραβῆρα; τὸν [illegible]τησαν.

— Τί εἶνι; τοὺς εἶπε. Καφές... θαλασσινὸς εἶνι!...

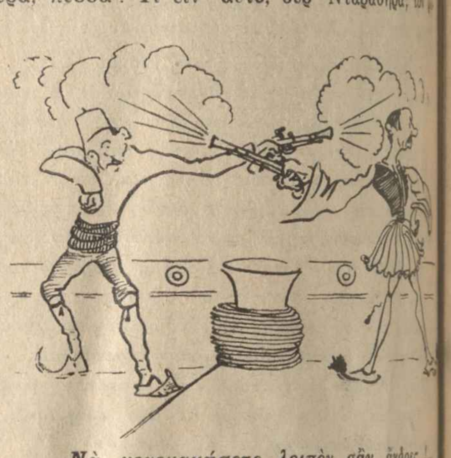

— Νὰ μονομαχήσετε λοιπὸν σὰν ἄνδρες!

* * *

Μισοντυμένοι, φορῶντας τὶς παντοῦφλες των, γυρίζουνε στὸ κατάστρωμα οἱ μετανάστες. Διαβάζουν, συζητοῦν, εἶνε σὲ σκέψεις βυθισμένοι καὶ σὲ ὀνειροπολήματα. Ἄλλοι προσπαθοῦν, μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των, νὰ ἰδοῦνε κάτω, πέρα μακρυά, ἕνα σπιτάκι φτωχικό, ποὺ μιὰ σεβα[illegible] γρηοῦλα ἢ ἕνα ροδομάγουλο κορίτσι τοὺς περι[illegible] κλαίοντας.

Ἔχε γειὰ γλυκειὰ μ' ἀγάπη,
Ἔχε γειὰ γλυκειὰ ζωή...

Μονάχα ἡ ἐλπίδα τοῦ πλουτισμοῦ τοὺς κάνει ν' ἐγκαρτεροῦν καὶ νὰ ὑπομένουν. Ἡ λαμπροσύνη τῆς μελλούσης εὐτυχίας τοὺς σβύνει τὴν σημερινή τους ἀθλιότητα. Τὸ ἀνυπόφορο στίβαγμα 1.500 ἀνθρώ[illegible]πων στὸ ἀμπάρι τοῦ βαποριοῦ, οὔτε κἂν τὸ αἰσθά[illegible]νονται διόλου. Τὸ χρυσό τους μέλλον τὰ θαμπώ[illegible] τὰ ἀλλάζει, τὰ μεταμορφώνει ὅλα. Ἡ πικράδα τῆς ἐληᾶς, τῆς τυλιγμένης σ' ἕνα κομμάτι ἐφημερίδα γλυκαίνεται μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις καὶ τὸ ξερὸ ψω[illegible] γλυστράει εὐχάριστα στὸν λάρυγγα.

* * *

Ὅσο μικρότερος εἶνε ὁ κόσμος, τόσο μικρότερα καὶ πιὸ ἀσήμαντα ζητήματα τὸν ἀπασχολοῦν. Φαν[illegible]τασθῆτε λοιπὸν τί μπορεῖ ν' ἀπασχολήση τὸ πλῆθος τῶν μεταναστῶν, ποὺ ὅλος ὁ δικός τους κόσμος [illegible] τὸ βαπόρι. Μιὰ φλοῦδα κρεμασμένη ἀπὸ ἕνα σχ[illegible] εἶνε γεγονὸς σπουδαῖο ἐκεῖ μέσα καὶ τὸ ἅρπαγμα ἑνὸς καπέλλου ἀπ' τὸν ἀέρα, παίρνει σπουδαιότητα Βαλκανικοῦ ζητήματος. Ἂς φαντασθῆ λοιπὸν κανεὶς τί ἤτανε γι' αὐτοὺς τὸ δέσιμο ἑνὸς ἀνθρώπου [illegible] κατάρτι.

Ἐκεῖνος ποὺ δέθηκε ἦταν ἕνας νέος, κίτρινος, ψηλός, μαῦρος ἀπὸ τὰ κάρβουνα καὶ μὲ χοντρὰ [illegible]ρακτηριστικά, Σμυρναῖος. Φοροῦσε μιὰ κίτρινη, [illegible] ἀπὸ ἱδρῶτα καὶ καταλερωμένη φανελλίτσα καὶ [illegible] παντελόνι κουρελιασμένο. Τὰ παπούτσια του εἶ[illegible] φουσκώσει ἀπὸ τὰ νερά. Κι' ἦταν σφιχτά, πολὺ σφι[illegible]φτὰ δεμένος. Τὰ χέρια του, ἀπὸ τὸ σφίξιμο, εἶ[illegible] φουσκώσει στὶς παλάμες. Ἡ φλέβες του ἐξέ[illegible] μελανιασμένες.

Ὅλοι οἱ μετανάστες εἶχαν μαζευτεῖ γιὰ νὰ ἰδοῦνε. Σηκώθηκαν ἀκόμα καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἦσαν [illegible]λισμένοι στὸ ἀμπάρι. Καὶ γυναῖκες πήγανε ἀκόμα, σούρνοντας τὰ [illegible]ρουδέλια τους.

— Γιατί σ' ἔδεσαν βρέ;

Ἐκεῖνον ἄρχισε νὰ τὸν πιάνη τὸ παράπονο.

— Γιατί εἶμαι φτωχὸς καὶ ἄμοιρος στὸν κόσμο!

— Καὶ μεῖς τὸ ἴδιο εἴμαστε, μὰ δὲν μᾶς δένουν!

— Δὲν εἶνε τὸ ἴδιο! Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὸν Φασουλᾶ τῆς Σμύρνης τοῦ Χατζῆ—Κιοφτὲ ὁ γυιός. Ἤμουνα στὴν Ἀμερικὴ ὅταν μαθαίνω, ὅτι στὸ χωριὸ ἀρραβωνιάζεται ἡ Μυρσινιώ...

— Ποιὰ Μυρσινιώ;

— Τὸ κορίτσι π' ἀγαποῦσα. Σηκώνομαι καὶ ἔρχομαι μιὰ καὶ δυὸ σὲ τοῦτο τὸ βαπόρι. Λέω στὸν καπετάνιο:—«Μὲ παίρνεις στὴν Ἑλλάδα;»—«Ἔχεις λεφτά;»—«Ὄχι!»—«Ἀμ' τότε πῶς θὰ 'ρθῆς;»—«Θὰ δουλεύω στὸ βαπόρι». Τέλος νὰ μὴν πολυλογοῦμε, μὲ δεχτήκανε. Μὲ βάλανε στὰ κάρβουνα. Δούλεψα γιὰ τὸν ναῦλο καὶ ἔτσι ἦρθα στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ 'κεῖ στὴ Σμύρνη. Τώρα ποὺ θέλησα νὰ ξαναγυρίσω στὴν Ἀμερική, ἦρθα πάλι στὸ βαπόρι.—«Μὲ παίρνετε ὅπως πρῶτα;» ἐρώτησα. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἤθελαν, στὸ τέλος ὅμως μὲ δεχτῆκαν...

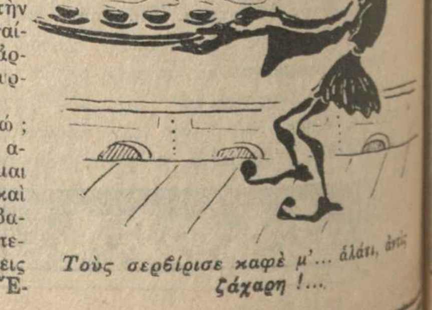

Τοὺς σερβίρισε καφὲ μ'... ἁλάτι, ἀντὶ ζάχαρη!...

— Καὶ τὸ κορίτσι;

— Ἦταν ψέμματα, θὰ μὲ περιμένη πάντα νὰ παντρευτοῦμε. Ἐδούλευα λοιπόν, ἐδῶ στὸ βαπόρι, σὰν πρῶτα. Χθὲς μὲ πονοῦσε τὸ κεφάλι μου κι' ἄργησα νὰ ξυπνήσω. Μὲ φωνάξανε. Σήμερα πάλι τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Κι' ἔτσι μὲ δέσανε ἐδῶ γιὰ τιμωρία. Μὰ δὲν μὲ μέλλει ἐμένα, ἀφοῦ ἡ Μυρσινιὼ ἄλλον δὲν ἀρραβωνιάστηκε καὶ ὅλο ἐμένα περιμένει...

Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ ἀμπάρι, ἕνα τραγοῦδι παραπονετικό, μακρόσυρτο, ἀνεβαίνει ἀπάνω. Ἦταν ἕνας φουκαρᾶς, ὁ Μπιρμπίλης ἀπ' τὸν Ἔπαχτο, ποὺ δὲν καταλάβαινες ἂν ἔκλαιγε ἢ ἂν τραγουδοῦσε:

Συλλογισμένος περπατῶ
καὶ μόνος μου θαυμάζω
Πῶς δὲν ραΐζουν τὰ βουνά,
ὅταν ἀναστενάζω!...

* * *

Καὶ τὸ βαπόρι ἀδιάφορο στὶς πίκρες, τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα τῶν ἄλλων, τραβάει, ὅλο τραβάει ἀμείλικτο τὸν γαλανὸ τὸν δρόμο τῆς ἐλπίδος...

(Συνέχεια στὸ προσεχὲς)

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Κάθε τόπος ἔχει φυσικὰ τὶς συνήθειές του, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμά του. Τὰ πασχαλινὰ ἔθιμα εἶνε διαφορετικὰ σὲ κάθε χώρα. Οἱ Ἄγγλοι π. χ. γιορτάζουν ἁπλᾶ καὶ χωρὶς ἐπιδείξεις τὸ Πάσχα. Στὸ Λονδῖνο ἀνήμερα τῆς Πασχαλιᾶς μπαίνουν στὴν κρεββατοκάμαρα τοῦ κυρίου των πρωΐ-πρωΐ ἡ ὑπηρέτριες, τὸν ἁρπάζουν καὶ τὸν περιφέρουν ἐπάνω στοὺς ὤμους τους ὁλόγυρα στὸ σπίτι. Τέλος, ἀφοῦ τὸν περιφέρουν ἔτσι σ' ὅλα τὰ δωμάτια, τὸν ἀποθέτουν πάνω στὸ τραπέζι τῆς κουζίνας καὶ πέφτουν καὶ τὸν προσκυνοῦν.

Τὴ νύχτα, οἱ ὑπηρέτες αὐτὴ τὴ φορά, κάνουν τὸ ἴδιο στὴν κυρία τους.

* * *

Στὸ Περοῦ τῆς Ἀμερικῆς γιορτάζεται τὸ Πάσχα, ἡ λεγομένη «γιορτὴ τοῦ Χριστοῦ τῶν Σεισμῶν». Ἀπὸ τὸ Σάββατο, πρὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Λαζάρου, οἱ νέοι ἑτοιμάζουν τοὺς ἐπιταφίους, ρίχνουν λουλούδια στοὺς δρόμους καὶ στολίζουν τὶς προσόψεις τῶν σπιτιῶν μὲ ἄνθη καὶ κορδέλλες.

Τὴν Δευτέρα ἀρχίζουν νὰ πέφτουν κανονιές, ἡ ὁποῖες ἀναγγέλουν τὴν ἔναρξη τῆς γιορτῆς.

Κατόπιν ἀνοίγει ἡ ἐκκλησία κι' ἀρχίζει ἡ παρέλασις τῆς λιτανείας. Ἐπὶ κεφαλῆς φέρεται ὁ ἅγιος Μπλάς, ἀκολουθεῖ δὲ ἕνας ἐπίσκοπος, κάτω ἀπὸ μιὰν ὀμπρέλλα ἀπὸ τριανταφυλλὶ μεταξωτό, τὴν ὁποίαν κρατεῖ ἕνας ἄγγελος μὲ λευκὰ φτερά.

Ὕστερα ἔρχονται τὰ ὁμοιώματα τῶν Ἐθνικῶν Ἁγίων τοῦ Περοῦ, τοῦ Σὰν Μπενίτο, τοῦ Σαν Κριστομπὰλ καὶ τοῦ Σὰν Ζοζέ, ποὺ κρατάει στὸ χέρι ἕνα πριόνι κι' ἔχει κρεμασμένο στὸν ὦμο ἕνα... τσόκαρο. Αὐτοί, ὑποτίθεται ὅτι εἶνε οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ. Κατόπιν ἔρχεται ἡ Παρθένος πλουσιώτατα ντυμένη. Μόλις ἡ Παρθένος βγῆ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἡ πομπὴ σταματᾶ καὶ περιμένει τὸν Χριστὸ τῶν Σεισμῶν.

Τέλος, ὁ Χριστὸς ἐμφανίζεται αἱμόφυρτος. Γιὰ νἀγγίξουν τὸ θαυματουργὸ φόρεμά του πλησιάζουν ὅλοι μὲ κραυγὲς κι' ἀρχίζουν νὰ σπρώχνωνται.

Ἔτσι, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, ἡ ἱεροτελεστία μετατρέπεται σὲ... ἀλληλοπάτημα!

Ἀφοῦ ἡ λιτανεία περιοδεύσει σ' ὅλη τὴν πόλη, οἱ προσκυνηταὶ γυρίζουν στὴν ἐκκλησία ὅπου γίνεται λειτουργία.

Ἐπακολουθοῦν χοροὶ στὰ κέντρα καὶ τὶς πλατεῖες τῆς πόλεως καὶ κατόπιν ἀρχίζει τὸ ἀλληλοφίλημα.

Οἱ κάτοικοι, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοί, μόλις συναπαντηθοῦν ἀγκαλιάζουνται καὶ φιλιοῦνται!...

ΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Στὴ Συρία κατὰ τὴν παλαιὰ ἐποχή, ὅταν ἐπέθαινε κανείς, μετεφέρετο γιὰ νὰ ταφῆ ἔξω τῆς πόλεως, οἱ δὲ συγγενεῖς του σύμφωνα μὲ τὴν τότε ἐπικρατοῦσα συνήθεια φύτευαν ἀπάνω στὸν τάφο τοῦ νεκροῦ ἕνα κυπαρίσσι. Ἔτσι ἐξηγεῖται γιὰ ποιὸ λόγο ὑπάρχουν τόσα πολλὰ καὶ ψηλὰ κυπαρίσσια στὴ Συρία.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΓΟΥΣΤΑΥΟΥ ΛΑΦΦΩΝ

Δημοσιεύουμε καὶ σήμερα μερικὰ ἀπὸ τὰ χαριτωμένα τραγούδια τοῦ Γαλλοέλληνος ποιητοῦ Γουσταύου Λαφφών.

ΣΤΑΜΠΟΥΛ

Ὅποιος δὲν εἶδε μέσ' στὴν Πόλι ἀπὸ μπροστά του νὰ περάση,
χανούμισσα καμμιὰ φορά,
κι' ἀπὸ τὴν ἅμαξά της μέσα, σὰν κάμπος ποὺ διψᾶ νεράκι, νὰ
τὸν κυττάξη τρυφερά.

Ὅποιος δὲν εἶδε μαύρου μάτι ἀπὸ θυμὸ καὶ ἀπὸ ζήλεια
Νέφος νὰ γίνη σκοτεινό,
Δὲν θὰ πιστέψη πὼς ὑπάρχει γλυκὸς Παράδεισος καὶ Ἅδης
Μέσα σὲ βλέμμ' ἀνθρωπινό.

Ὅποιος δὲν εἶδε Κιρκασίας γλυκὸ χαμόγελο νὰ λάμψη
Πάνω σὲ στόμα δροσερό,
Δὲν εἰμπορεῖ νὰ καταλάβη πὼς ἔτυχε πολλοὶ μιὰ μέρα
Ν' ἀπαρνηθοῦν καὶ τὸ σταυρό.

Ὅποιος δὲν ἄκουσε ποτέ του Ὀθωμανίδα νὰ προφέρη
Ἔρωτος λόγια τουρκικά,
Δὲν ξέρει τί θὰ πῆ μαγεία καὶ τῆς Ἐδὲμ ἀηδονάκι
ποὺ κελαηδεῖ μελωδικά.

Ποιὸς τὸ ἐπίστευε στὸν κόσμο νὰ σχηματίση τέτοια
[γλῶσσα
Νομάδων ἄγνωστη φυλή,
Ποὺ ἡ γυναῖκες σὰν μιλοῦνε τοὺς πρέπει καὶ σὲ
[κάθε λέξι
Ἕν' ἀτελείωτο φιλί!

Μὴν ὀργιστῆτε, Ἑλληνοποῦλες, μὴ μὲ μανίσετε,
[Γαλλίδες,
Γιὰ τὸ ἐγκώμιο αὐτό.
Δὲν εἶμαι ἀχάριστος, γνωρίζω καὶ εἰς τὰ θέλγη-
[τρά σας πόσες
μελένιες ὧρες χρεωστῶ!

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ

Μοὔλεγεν ἐχθὲς ἡ Φρόσω: «Ἕνα ὄνειρο ἀπόψε
Εἶδα τόσο τρομερό,
Ποὺ ἀνατριχιάζω ἀκόμα καὶ στιγμὴν ἀπὸ τὸ νοῦ μου
νὰ τὸ βγάλω δὲν μπορῶ.

»Εἶδα ἕνα μαῦρο μνῆμα καὶ νεκρὸ θαμμένο μέσα
Μὲ τὰ χέρια σταυρωτά,
Καί, ὁλόγυρα στὸν τάφο, ἄνθη σπάνια κι' ἀρχαῖα
Μαραμένα καὶ γυρτά».

«Νὰ σοῦ τὸ ξηγήσω—εἶπα—ἡ καρδιά σου εἶν' ὁ
[τάφος
Κι' ἐγὼ εἶμαι ὁ νεκρός!
Καὶ τὰ μαραμένα τ' ἄνθη, ἡ χρυσὲς ἐλπίδες ποὖχα
Πρὶν γιὰ σένα ὁ μωρός».

Ο ΔΕΙΛΟΣ ΕΡΑΣΤΗΣ

Τέλος εἶχ' ἀποφασίσει
σὰν τὴ δῶ, νὰ τῆς τὸ πῶ,
Κι' ὅλο ἔκλινα τὸ ρῆμα
σ' ἀγαπάω—σ' ἀγαπῶ.

Καὶ μιὰ μέρα τὴν εὑρίσκω
κατὰ τύχη, μοναχή,
κι' εἶπα μέσα μου:
— Εἶν' ὥρα, κάνε θάρρος, ὢ ψυχή!

Πρὸς τὸ μέρος της σὰν γάτος
Βῆμα, βῆμα προχωρῶ,
Ἀλλὰ οὔτε γρῦ νὰ βγάλω
ἀπ' τὸ στόμα δὲν μπορῶ.

Ὅσα εἶχα μελετήσει
Μοῦ χαθῆκαν σὰν καπνός
κι' ἀποχαιρετῶ καὶ φεύγω
σὰν βρεγμένος πετεινός.

Τόσον ὅμως λυπημένος
Ἤμουν ὕστερ' ἀπ' αὐτό,
Ποὺ νὰ ξαναπάγω πάλι
Ὅρκο ἔκανα φρικτό.

Τρέχω... Ἤτανε στὸν κῆπο
Καθισμένη στὴ δροσιά.
Λέγω μέσα μου:—Εἶν' ὥρα
πὲς τὸ βάσανό σου πειά.

Τὸ σχεδιασμένο λόγο
Μέσ' στὸν νοῦ μου τὸν περνῶ
Καὶ δεξιά, ζερβὰ τὰ μάτια,
σὰν κατάσκοπος γερνῶ.

Πλησιάζω... Ἦταν τόσο
εὔμορφη, γλυκειά, σεμνή,
ποὺ στὸ λάρυγγά μου μέσα
μοῦ ἐκόπηκ' ἡ φωνή.

«Αὔριον, εὑρίσκω—εἶπα—
πιὸ κατάλληλο καιρό.
Δὲν ταιριάζει τώρα πλέον...»
Καὶ βουβὸς ἀναχωρῶ...

Αὔριον! Εὐτυχισμένος
ποὺ τὸ λέει καὶ μπορεῖ
Μὲ λαχτάρα κάθε νύχτα
τὴν αὐγὴ νὰ καρτερῆ...

Αὔριο γλυκό, ποῦ εἶσαι;
Πές μου, ποῦ, ἐλπὶς χρυσῆ!
Θὰ ἔδινα γιὰ νἄρθης πίσω
Τὴ ζωή μου τὴ μισή!...

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΛΑΦΦΩΝ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ὁ προορισμὸς τῆς γυναίκας εἶνε νὰ ἀγαπηθῆ καὶ ὄχι νὰ ἐννοηθῆ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΟΙ ΑΤΥΧΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΣΟΠΕΝΑΟΥΕΡ

'Ο μισογυνισμὸς τοῦ Σοπενάουερ. Μερικὲς κρίσεις του γιὰ τὶς γυναῖκες. Γιατὶ ἀντιπαθοῦσε τὸ ὡραῖο φῦλο. 'Η διαγωγὴ τῆς μητέρας του. Ἕνα ἀσυγχώρητο παράπτωμά της. Οἱ ἔρωτες τοῦ φιλοσόφου. 'Αποτυχίες, προδοσίες, ἀπογοητεύσεις. Ὅπου ἐμφανίζεται ὁ γόης τῶν γυναικῶν, λόρδος Βύρων. Τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὴ ράφτρα καὶ ἡ συνέπειές του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στοὺς ἀναγνώστας μας δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε ἄγνωστος ὁ περίφημος γερμανὸς φιλόσοφος τοῦ περασμένου αἰῶνος, ὁ Σοπενάουερ. Καὶ θὰ εἶνε ἐπίσης γνωστὸ ὅτι ἡ βάσις ὁλοκλήρου τοῦ φιλοσοφικοῦ του συστήματος εἶνε ἡ πιὸ ἀπαισιόδοξη καὶ ἡ πιὸ μαύρη ἀντίληψι γιὰ τὴ ζωή. «*'Η ζωὴ αὐτὴ εἶνε τόσο ἄσχημη, ὥστε δὲν ἀξίζει κανεὶς νὰ τὴν ζῆ*». Αὐτὸ εἶνε τὸ συμπέρασμα, στὸ ὁποῖο κατέληξε ὁ μεγαλοφυὴς αὐτός, ἀλλὰ καὶ τόσο ἀπαισιόδοξος φιλόσοφος.

Οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ ξέρουν ἐπίσης, ὅτι ὁ Σοπενάουερ ὑπῆρξε ὁ μεγαλείτερος ἴσως μισογύνης στὸν κόσμο. Καὶ πράγματι, τὸ μῖσος ποὺ αἰσθανότανε γιὰ τὶς γυναῖκες, γιὰ ὅλες τὶς γυναῖκες, ἦταν ἀπεριόριστο. Καὶ ὁ μισογυνισμός του αὐτὸς φανερώνεται ὁλόκληρος στὸν ἑξῆς περίφημο ἀφορισμό του: «*'Η γυναῖκες*, γράφει, *βαδίζουν πρὸς τὸ σκοπό τους, ἀκολουθῶντας τὸν πιὸ σύντομο δρόμο καὶ δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀνώτερη ἀντίληψι καὶ κανένα ἀνώτερο αἴσθημα. 'Η ἀδικία πρὸς τοὺς ἄλλους, αὐτὸ εἶνε τὸ κεφαλαιῶδες ἐλάττωμά τους. Γιὰ νὰ προστατεύσουν τὴν ἀδυναμία τους, ἡ φύσις τοὺς ἔδωσε τὴ δολιότητα καὶ αὐτὴ ἡ δολιότης εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἐνστικτώδους των ἀσταθείας καὶ τῆς ἀκατανίκητης κλίσεώς των πρὸς τὸ ψέμμα...*»

Σ' ἕνα βιβλίο, τὸ ὁποῖο ἐξέδωκε τελευταῖα γιὰ τὸ Σοπενάουερ ἕνας Γερμανὸς συγγραφεύς, γράφει ὅτι ὁ φιλόσοφος αὐτὸς τῆς ἀπαισιοδοξίας ἦταν φοβερὰ ἄσχημος καὶ κακοφτιαγμένος. Τὰ μαλλιά του ἦταν πυρρόξανθα, ἡ μύτη του μεγάλη καὶ χοντροκομμένη, τὰ μάτια του πολὺ μακρυὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, τόσο πολὺ ὥστε δὲν μποροῦσε νὰ φορέση συνηθισμένα ματογυάλια καὶ παράγγελνε κάθε τόσο ἰδιαίτερα. Τέλος, τὸ κεφάλι του ἦταν ἐξαιρετικὰ μεγάλο, ἡ φωνή του πολὺ χοντρή, καὶ ὥς τὴν τελευταία του στιγμὴ ποτὲ δὲν θέλησε νὰ ἀκολουθήση τὴ μόδα. Φοροῦσε ἀπεναντίας πάντοτε φορέματα ποὺ εἶχαν τὸ κόψιμο ποὺ συνηθιζότανε στὴ νεανική του ἡλικία. 'Εκτὸς ὅμως ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ἐντελῶς ἀκοινώνητος καὶ εἶχε χαρακτῆρα τρομερὰ δύσπιστο. Ποτέ του δὲν εἶχε γελάση καὶ εἶχε μέσα του ἕναν ἔμφυτο φόβο γιὰ τὸ κάθε τι.

* * *

'Από ὅλα αὐτὰ ποὺ εἴπαμε, θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ὑποθέση, ὅτι ὁ Σοπενάουερ δὲν πλησίασε ποτέ του γυναῖκα. 'Απ' ἐναντίας... 'Ο ἀπαισιόδοξος φιλόσοφος εἶχε καὶ μερικὲς ἐρωτικὲς περιπέτειες στὴ ζωή του, περιπέτειες ὅμως ποὺ τὸν ἀπεγοήτευψαν ἀκόμη περισσότερο καὶ δυνάμωσαν τὸ μῖσος ποὺ ἔτρεφε πρὸς τὸ γυναικεῖο φῦλο. Καὶ πράγματι ὁ Σοπενάουερ στάθηκε πάντοτε ἄτυχος στὶς σχέσεις του μὲ τὶς γυναῖκες. Θὰ διηγηθοῦμε ἐδῶ μερικὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς περιπέτειές του. Πρωτήτερα ὅμως θὰ σταματήσουμε σὲ ἕνα ἀληθινὰ τραγικὸ σημεῖο τῆς ζωῆς του, στὶς σχέσεις του μὲ τὴν ἴδια τὴ μητέρα του, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἄλλωστε καὶ ἡ πρώτη γυναίκα ποὺ πλημμύρισε τὴν καρδιά του μὲ ἀπογοήτευσι.

Πράγματι, ὁ Σοπενάουερ δὲν πῆρε ἀπὸ τὴ μητέρα του τίποτε ποὺ νὰ τοῦ κάνη συμπαθητικὲς τὶς γυναῖκες. 'Η μητέρα του ἦταν βέβαια ὡραιοτάτη γυναῖκα, καὶ ἀρκετὰ καλὴ συγγραφεύς. Ἦταν ὅμως συγχρόνως καὶ μιὰ πολὺ κοσμικὴ κυρία, μιὰ ἀληθινὴ λέαινα τῶν σαλονιῶν, ματαιόδοξη καὶ φιλάρεσκη. Ὅταν ὁ Σοπενάουερ ἦταν ἔφηβος ἀκόμη, ἡ μητέρα του εἶχε συνάψη ἔνοχες ἐρωτικὲς σχέσεις μὲ ἕνα σημαῖνον πρόσωπο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ποὺ λεγότανε Γάρστεμπεργ. 'Ο νεαρὸς Σοπενάουερ ἀνεκάλυψε στὸ τέλος τὶς ἔνοχες αὐτὲς σχέσεις τῆς μητέρας του. Καὶ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη αἰσθάνθηκε τόση πικρία καὶ τόση ἀπογοήτευσι, ὥστε τὴν ἐγκατέλειψε καὶ ἔφυγε μακρυά. Ποτὲ ὅμως πειὰ δὲν μπόρεσε οὔτε νὰ τὴ συγχωρήση, οὔτε καὶ νὰ τὴν ξεχάση. Ἦταν ἡ πρώτη καὶ ἡ βαθύτερη γυναικεία ἀπογοήτευσι τῆς ζωῆς του!

Λίγον καιρὸ ἀργότερα, ἄρχισε ἡ σειρὰ τῶν ἀτυχῶν ἐρ του περιπετειῶν. Στὴν 'Ιταλία, ὅπου εἶχε καταφύγει, γνώρισ ὡραία Βενετσιάνα, τὴν ὁποίαν ἀγάπησε. Μὰ ἡ μοῖρα θέλησε, ἐπάνω στὸ δρόμο του νὰ πέση εὐθὺς ἀμέσως ὁ μεγαλείτερος κα κτητὴς τῶν γυναικείων καρδιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ λόρδος Β ρων. Καὶ ἡ Βενετσιάνα τοῦ Σοπενάουερ δὲν ἄργησε νὰ τὸν ἐγ ταλείψη, γιὰ νὰ ἀκολουθήση τὸν περίφημο Ἄγγλο ποιητή, γοητευμένη μαζύ του!

'Ο ἄτυχος φιλόσοφος γύρισε συντετριμμένος στὴν πατρίδα 'Η ἀλήθεια εἶνε πῶς στὸ τέλος παρηγορήθηκε κάπως καὶ δὲν γησε νὰ περιπλακῆ σὲ μιὰ δεύτερη, ἐρωτικὴ περιπέτεια. Καὶ συνέβη, ὅταν ἀντίκρυσε κάποτε τὰ λαμπρὰ μάτια τῆς βαρ Λεσχενάου.

'Η γυναῖκα αὐτὴ τὸν καθυπέταξε ἀμέσως, μὰ ὄχι γιὰ νὰ λίγο φῶς στὴ σκοτεινιασμένη ψυχή του. 'Ο Σοπενάουερ τὴν πησε μὲ θέρμη, μὰ ἐκείνη ἦταν μιὰ ἐπιπολαία γυναῖκα, μιὰ ποὺ αἰσθανότανε ἰδιαίτερη εὐχαρίστησι νὰ τὸν παιδεύη. 'Ο σοφος ἦταν ἐξαιρετικὰ ζηλότυπος, καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερ τὴ δυστυχία του. 'Η βαρωνίδα δὲν ροῦσε νὰ ἀνεχθῆ καμμιὰ κηδεμονία της, ἐταπείνωσε τόσο πολὺ τὸν ραστή της, ὥστε τὸν κατεδίκασε νὰ στὸ τέλος κοντά της ἕναν γελοῖο ρόλο. Καὶ δὲν ἄργησε νὰ τὸν ἐγκατα ἔπειτα ὅλως διόλου, γιὰ ν' ἀκολουθήση ἄλλον!

Αὐτὴ ἦταν ἡ δεύτερη συντριβὴ τοῦ Σοπενάουερ. Μὰ σ' αὐτὸ ἐπάνω ἄρχισε τρίτη περιπέτειά του μὲ μιὰ γυναῖκα πέτεια ὄχι ἐρωτικὴ πειά. Μιὰ γικὴ περιπέτεια, ποὺ κράτησε χρόνια κληρα καὶ διαρκῶς γέμιζε τὴν καρδιά του μὲ πικρία. Νὰ κριβῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα:

* * *

Βρισκόμαστε στὰ 1821. Μιὰ μέρα, ποὺ ὁ Σοπενάουερ γύρισε διαμέρισμα ὅπου κατοικοῦσε, βρῆκε στὸν ἀντιθάλαμο τρεῖς στες γυναῖκες, ποὺ καθόντανε ἐκεῖ καὶ κουβέντιαζαν. 'Ο φιλ τὶς παρεκάλεσε τότε νὰ φύγουν, διότι τὸ διαμέρισμα ἦταν καὶ διότι ἤθελε νὰ ἐργασθῆ ἐκείνη τὴν ὥρα. 'Η δυό ἀπὸ τὶς γυναῖκες αὐτὲς σηκώθηκαν πράγματι καὶ ἔφυγαν. 'Η τρίτη μεινε ἐκεῖ, στὴ θέσι της.

'Η γυναῖκα αὐτὴ ἦταν μιὰ ράπτρια καὶ λεγότανε Μαρκέ. Στεκότανε ἐκεῖ, καὶ κύτταζε τὸν Σοπενάουερ μὲ μάτια πετοῦσαν σπίθες. Σὲ λίγο ἄρχισαν νὰ μαλώνουν οἱ δυό τους Σοπενάουερ ἐπέμεινε νὰ φύγη ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖ, ἐκείνη ὅμως ἔλεγε πῶς δὲν εἶχε κανένα δικαίωμα νὰ τὴ διώξη, γιατὶ εἶχε νοικιασμένο ἕνα δωμάτιο στὸ ἴδιο διαμέρισμα, καὶ κατα πειαν μποροῦσε νὰ μεταχειρίζεται ἐπίσης τὸν ἀντιθάλαμο τ τιοῦ. Ὅλα αὐτὰ ἐξενεύρισαν τὸν φιλόσοφο, ὁ ὁποῖος στὸ τέλος ἅρπαξε ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴν ἔβγαλε ἔξω. 'Η ράπτρια ὅμως στρησε τότε στὴ σκάλα καὶ χτύπησε. Δὲν εἶχε πάθη σοβαρ ματα, κατέφυγε ὅμως στὸ δικαστήριο, ἀράδιασε ἐκεῖ τόσ ὥστε ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρ πενάουερ, στὴν 'Ιταλία σκότανε, ἔμαθε πῶς τὸν ταδικάση νὰ πληρώνη ἐξήντα δα τὸ χρόνο στὴν Καρο ατί τάχα τὴν εἶχε κατασ δὸν ἀνίκανη νὰ ἐργασθ

'Ο ἄμοιρος φιλόσοφος σθηκε πράγματι νὰ πληρ κτικὰ αὐτὰ τὰ ἐξήντα γιατὶ ποτὲ πειὰ δὲν ἐπιτύχη ἀργότερα μὲ σι τῆς δίκης. Μὰ ἡ ψεύδη καὶ ἡ παλιανθρω τῆς γυναίκας τοῦ ἔκαμαν κτικὴ ἐντύπωσι καὶ τὴν δυσπιστία ποὺ ἀπέναντι τῶν γυναικῶν.

ΜΙΑ ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Προκειμένου ν' ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τῶν διαπρεπεστέρων 'Ελλήνων συγγραφέων καὶ νὰ δημοσιεύσουμε ἐκτενεῖς περὶ αὐτῶν μονογραφίας, παρακαλοῦμε τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους καὶ τοὺς θαυμαστάς των νὰ μᾶς ἀποστείλουν οἱανδήποτε περὶ αὐτῶν πληροφορίαν, αὐτόγραφά των, ἔργα των τυπωμένα ἢ ἀντίγραφα ἀνεκδότων ἔργων των, φωτογραφίας των καὶ ὅ,τι ἄλλο διαθέτωσι. Δεχόμεθα καὶ νὰ πληρώσωμεν εὐχαρίστως πάντα ταῦτα.

Πρόκειται περὶ τῶν ἑξῆς ἀνδρῶν : Α. Μουστοξύδη, Π. Χιώτη, Γουζέλη, Κουτούζη, Μ. 'Αβλίχου, Πολυλάδων, Μαρκοράδων, Μαρτζώκηδων, Γ. Τερσέτη, Σούτσων, Κονεμένου, Λομβάρδου, Κατραμῆ, 'Αθ. Ψαλίδα, Βηλαρᾶ, Λασκαράτου, Ὅδη, Ρώμα, Ζαμπέλιου, Καρτάνου, Κοραῆ, Τυπάλδου, Σολωμοῦ, Περαιβοῦ, Σάθα, 'Ιακωβάτου, Λιβαδᾶ, Βράϊλα, 'Αρμένη, Καντούνη, Δοξαρᾶ, κ.λ.π.

ΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ - ΠΟΣΤΑΛ

'Η ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Μ. Ἰωαννίδην, Κτῆμα (Κύπρον). Συνεχίζουμε καὶ σήμερα τὸ τόσο συνταρακτικὸ καὶ τόσο συνταρακτικὸ καὶ συγκλονιστικὸ διήγημά σας, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη συνέχεια... ἐδόνησε τὰς καρδίας τῶν ἀναγνωστῶν μας... ἐκ βάθρων!

ΤΟ ΞΕΝΙΤΕΥΜΕΝΟΝ ΠΑΙΔΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

«...Μόνον ὅταν αἱ τρικυμίαι ἔπαυσαν πλέον νὰ ἀπειλοῦν τὸ πλοῖον, καὶ ὅταν ἀπὸ μακρυά, πολὺ μακρυὰ ἐφάνη ξηρό, τότε μόνον εἶχεν ὀπισθοχωρίση ὀλίγον ὁ πυρετός του.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ὡρῶν ὁ 'Ιωάννης ἀποβηβάσθην τοῦ πλοίου, καὶ ἄρχισε νὰ διορθώννη τὰ χαρτιά του εἰς τὸ τελωνεῖον. Ὅταν δὲ ἐτελείωσε τὰς ἐργασίας του εἰς τὸ τελωνεῖον, ἄρχισε νὰ περιφέρεται εἰς τὴν πόλιν ζητῶν ἐργασίαν.

'Αλλὰ δυστυχῶς, ἡ μοῖρα ποῦ ποτὲ δὲν ἀφίνει ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε λεπτόν, καὶ πάλιν ἐφάνην ἔμπροσθεν τοῦ 'Ιωάννη διὰ νὰ τοῦ πῶ, παῦσε ποῦ νὰ προσπαθῆς διὰ ἐργασίαν, διότι ἐγώ, αὐτὸ θέλω.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν γυρίζων καὶ περιπλανόμενος ὁ 'Ιωάννης, δὲν εἶχεν εὕρη οὔτε ἐλαχίστην ἐργασίαν, ἀλλὰ πάντοτε λυπημένος καὶ μελαγχολικῶς, ἐσκέπτετο τὴν πατρίδαν του καὶ τοὺς γονεῖς του, καὶ ὅτι εἶχε κάμη μεγάλον λάθος ἐγκαταλίπων αὐτούς, ἦλθεν ἐδῶ πρὸς εὕρεσην ἐργασίας.

Τὰ χρήματα ὅμως τοῦ 'Ιωάννη τὰ ὁποῖα εἶχε φέρει μαζύ του ἀπὸ τὴν πατρίδαν του, μέραν παρ' ἡμέραν ἠλαττώνοντο, καὶ ἡ θέσις του τώρα ἐγίνετο πιὸ δύσκολη, δι' αὐτὸ ἐσκέπθη νὰ ἐγκαταλείψη τὸ μέρος αὐτὸ καὶ νὰ ὑπάγη εἰς ἄλλον, ὅπως ἐκεῖ εὕρησκεν ἐργασίαν, διὰ νὰ ἐργάζεται.

'Ετίμασεν λοιπὸν τὰ πράγματα του, καὶ ἄρχισεν τὸ ταξεῖδι, ἀλλὰ ταξεῖδι ὄχι εὐχάριστον πλέον, διότι ποῖος ξεύρη πόσο καιρὸν θὰ περιπλανᾶται πεζοπορῶν, ἀφοῦ δὲν εἶχον τὰ ἀπαιτούμενα ἔξοδα, ὅπως ἐπίγενεν μὲ κανὲν μέσον συγκοινωνίας.

Μετὰ πολυήμερον δὲ πεζοπορείαν ὁ 'Ιωάννης σὲ μέρη ἔρημα, σὲ βουνά, καὶ σὲ δάση, ποῦ ποτέ του δὲν θὰ τὰ εἶχεν φαντασθῆ, εἶχε φθάσει σὲ ἄλλο μέρος, ἀλλὰ κατακουρασμένος καὶ ἀσθενικῶς.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ ὀλίγων ἡμέρων ποῦ εἶχεν ἔλθη εἰς αὐτὸν τὸ μέρος, μίαν ἡμέραν τέλος εἶχεν πάρει ἐργασίαν εἰς ἕναν κατάστημα ὡς γραματικός 'Εκεῖ δὲ ὁ 'Ιωάννης ἠργάζετο ἐπὶ πολλὰ χρόνια χωρὶς ὅμως δυστυχῶς νὰ τοῦ περισεύσουν ὀλίγα χρήματα, ὅπως βοηθήση καὶ τοὺς γονεῖς του. 'Αλλὰ δυστυχῶς ὁ 'Ιωάννης, καὶ πάλιν εἶχεν ἀσθενήση μὲ δυνατὸν πυρετὸν καὶ τοιουτοτρόπως ὑπέφερε πολύ, ἀπὸ παραληρησμούς, καὶ ἀπὸ τὸ βάσανον τῆς σκέψεως διὰ τοὺς γονεῖς του.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ ὑγεία του ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν ἐχειροτέρευεν, ἂν καὶ ὁ ἰατρὸς εἶχε καταβάλη ὅλας τὰς δυνάμεις του ὅπως θεραπεύση τὸν δυστυχὴ 'Ιωάννην, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ πυρετὸς ὑψόνετο καὶ ἡ ὑγεία του χειροτέρευεν.

'Ο ἰατρὸς λοιπὸν διέταξε τότε τὸν 'Ιωάννην ὅπως ἐγκαταλείψη. τὸ μέρος αὐτό, καὶ νὰ ἐπιστρέψη εἰς τὴν πατρίδαν του, διότι ἄλλως ἐκινδύνευεν ἡ ζωή του.

Μετὰ μεγάλης του λύπης ὅμως ὁ 'Ιωάννης τὰ ἤκουεν αὐτά, διότι ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψη εἰς τὴν πατρίδαν του, ὄχι ὅμως πλούσιος καὶ ἄξιος τῆς ἀπουσίας του, ἀλλὰ δυστυχῶς θὰ ἐπέστρεφεν μὲ κενὸν τὸ βαλάντιον.

Καὶ διαυτὸν τὸν λόγον ὁ 'Ιωάννης ἐσκέπτετο νὰ μίνη εἰς αὐτὸν τὸ μέρος καὶ νὰ ἀποθάνη, μακρὰν ἀπὸ συγκενεῖς, καὶ ἀπὸ φίλους.

'Ο ἰατρὸς ὅταν ἔμαθεν τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ὁ 'Ιωάννης ἐσκέπτετο νὰ μὴ ἐπιστρέψη εἰς τὴν πατρίδαν του, τὸν ἐλυπήθη καὶ τὸν ἐβοήθησεν μὲ ἀρκετὰ χρήματα ὅπως δυνηθῆ καὶ ἐπιστρέψη εἰς τὴν πατρίδαν του.

Μετὰ δακρύων δὲ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ 'Ιωάννης ἐδέχθην τὴν συνδρομὴν τοῦ φιλοπτώχου ἐκείνου ἰατροῦ, ὑπερευχαριστῶν αὐτόν».

(Τὸ τέλος στὸ προσεχὲς)

Δυστυχῆ 'Αναγνώστην. Τὸ ποίημά σας μὲ τὴν «ἀλληγορικὴν σημασίαν», ὄχι καλό, δυστυχῶς. 'Ιδοὺ μερικὰ τετράστιχα :

Ποιὸς γεννήθηκε στὸν κόσμο
ποὺ νὰ μ' εἶπε ἄχ,
κι' ἀνακουφιστικὰ νὰ μὴ προφέρη
καὶ τ' ὁλόπικρο τὸ βάχ;

Τὸ ἄχ καὶ βὰχ εἶνε λέξεις,
ποὺ μ' αὐτὲς ἐκφράζεται ὁ πόνος
καὶ προφέρονται συχνὰ
ἀπὸ 'κεῖνον ποὖναι μόνος.

κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Διαβάστε Ἕλληνας ποιητάς. Θὰ δῆτε τοὐλάχιστον τί εἶνε ποίησις. Ματίναν Χριστοπούλου, 'Ενταῦθα. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ ὑπὲρ τοῦ «Μπουκέτου» ἐνθουσιώδη λόγια σας. Τὸ διήγημα θὰ ἤθελε περισσότερη πυκνότητα καὶ συνοχὴ στὸ γράψιμό του. 'Αλ. Μπάμπαλην, Ἔδεσσαν. Τὸ σημερινό σας ποίημα κατώτερο τοῦ προηγουμένου. Μὴν πιστεύετε τί σᾶς λένε μερικοὶ αὐτοσχέδιοι κριτικοί. Ὅσα σᾶς γράφουμε ἐδῶ εἶνε εἰλικρινῆ. 'Αριστ. Κερασοβίτην, Θεσπρωτικόν. Τὸ ποίημά σας ἔχει ἐλλείψεις πολλές. Στιχουργία ἀνεπιτυχής, μέτρα λανθασμένα, ἰδέες κοινές... 'Αλλὰ ἀφοῦ, καθὼς μᾶς γράφετε, εἶνε τὸ πρῶτο σας, μὴν ἀπελπίζεστε... 'Αργότερα μπορεῖ νὰ γράψετε καλύτερα. Γ. Σπετσιώτην, Ὕδρα. Δυστυχῶς, τὰ ἐν λόγῳ βιβλία δὲν μᾶς εἶνε χρήσιμα. Εὐχαριστοῦμεν πάντως γιὰ τὸν κόπο ποὺ ἐκάνατε καὶ μᾶς ἐγράψατε. Θ. Μακρῆν, 'Ενταῦθα. Τὰ ποιήματά σας ἔχουν πολλὰ μετρικὰ λάθη. Χ. Γ. Σ., Καβάλλαν. Τὸ ποίημά σας πολὺ παιδικὸν κι' ἐπὶ πλέον λανθασμένο στιχουργικῶς. Κάποιον νέον, Πρέβεζαν. Τὸ ἐν λόγῳ διήγημα θὰ δημοσιευθῆ στὴν πασχαλινὴ «Οἰκογένειαν». Τὸ δικό σας δὲν εἶνε δυστυχῶς δημοσιεύσιμο. 'Ωστόσο γράφετε, γιατί, διαβάζοντάς το, καταλάβαμε ὅτι μιὰ μέρα ἴσως θὰ γράψετε καλά. Γιάννον Λιάσκαν. Τὸ ποίημά σας ἔχει μερικοὺς στίχους πολὺ ὡραίους. Θὰ ἦταν δὲ καὶ ὡς σύνολον ὡραῖο καὶ δημοσιεύσιμο ἂν δὲ τὸ χαλοῦσαν δυὸ-τρεῖς στίχοι κάπως ξεκρέμαστοι, ὅπως ὁ τελευταῖος τοῦ πρώτου τετραστίχου κι' ὁ τελευταῖος τοῦ τρίτου. 'Επίσης τὸ τέταρτο τετράστιχο γραμμένο κάπως βιαστικά. Στεῖλτε μας τίποτε ἄλλο δικό σας κι' ἐλπίζουμε νὰ εἶνε καλύτερο. Γιάννην Γαληνόν. Τὸ διήγημά σας γραμμένο μὲ πολὺ στρυφνὸ τρόπο, πρᾶγμα ποὺ τοῦ ἀφαιρεῖ κάθε λογοτεχνικὴ χάρι. Χρησιμοποιεῖτε φράσεις μακριές, ἀκαλαίσθητες, καί, καμμιὰ φορά, ἀνάποδες. Κώσταν Διαμάνδρην. Τὸ σύντομο πεζογράφημά σας λέει πολὺ κοινὰ πράγματα. Τίποτε τὸ ἐξαιρετικό... Ματωμένην Καρδιά, Χαλάνδρι. Τὰ ποιήματά σας λανθασμένα. Γιατί γράφετε ποιήματα τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν ξέρετε νὰ χωρίσετε τὸν ἕνα στίχο ἀπὸ τὸν ἄλλο καὶ τοὺς βάζετε ὅλους στὴ σειρά; Διαβάστε μετρική. 'Αργύρην Κ. Ἐμμανουήλ, 'Ενταῦθα. Τὸ «Μπουκέτο» προσλαμβάνει, κατὰ κανόνα, ὡς ἐμμίσθους συνεργάτας μόνον δοκίμους λογίους καὶ δημοσιογράφους. Λυπούμεθα πολὺ ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς εὐχαριστήσουμε. Ν. Παπ., 'Ενταῦθα. Λυπούμεθα πολύ, πάρα πολύ, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς διευκολύνουμε ἀμέσως. 'Απευθυνόμεθα ὡστόσο στοὺς ἀναγνώστας μας καὶ εἴμαστε βέβαιοι πῶς κάποιος θὰ σᾶς συμπονέση. 'Ιδοὺ ἡ εἰδοποίησίς σας. Τὴν δημοσιεύουμε ἐδῶ, γιατὶ ἡ σελὶς αὐτὴ διαβάζεται ἀπ' ὅλους. Εὐχόμεθα δὲ ὁλοψύχως νὰ βρεθῆ ὁ μεγαλόψυχος ἐργοδότης ποὺ ζητᾶτε. Ἕνας νέος σὰν καὶ σᾶς θἆναι ἀπόκτημα γιὰ ὁποιονδήποτε ἐπιχειρηματία.

«Νέος δραστήριος, ἔχων ἱκανὰ προσόντα καὶ μὴ ἔχων οὐδένα προστάτην, μὲ πεῖραν καὶ ἀρίστας συστάσεις, ζητεῖ οἱανδήποτε θέσιν, μὲ οἱανδήποτε ἀμοιβήν». Γράψατε Ν. Α. Π. Πὸστ Ρεστάν, ('Αθήνας).

Τὸ γραμμόφωνον κατήντησε τὸ ἀγαπητότερον μέσον ἐκλαϊκεύσεως τῆς μουσικῆς

Χωρὶς αὐτὸ κανένα σπίτι δὲν εἶνε τέλειο. Ὅλοι, νέοι καὶ γέροι, μαζεύονται γύρω του. Μ' αὐτὸ ἡ νεότης ἔχει στὴ διάθεσί της τὶς πιὸ φημισμένες ὀρχῆστρες τοῦ κόσμου, ποὺ παίζουν τοὺς τελευταίους χοροὺς τῆς ἐποχῆς. Χάρις σ' αὐτὸ οἱ γέροι ξαναζοῦν τὴν εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν νειάτων των, ἀκούοντες τὶς ὡραιότερες καντάδες ποὺ τραγουδοῦσαν στὶς ἐκλεκτές των. 'Αλλὰ διὰ νὰ ἀπολαύση κανεὶς τὸ γραμμόφωνο πρέπει νὰ ἔχη ἕνα ὄργανον μὲ τὶς τελευταῖες τελειοποιήσεις. Τὸ γραμμόφωνον ΣΤΑΡΡ τύπου XXII εἶνε τὸ μοναδικὸν ὄργανον ποὺ συγκεντρώνει τὰ χαρίσματα αὐτά :

ΜΙΑ ΧΑΜΗΛΗ ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΞΙΑ

Πώλησις μὲ μηνιαίας δόσεις παρὰ τῇ :

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΙΑΝΩΝ ΣΤΑΡΡ Α. Ε.

ΑΘΗΝΑΙ: Στοὰ 'Αρσακείου 12 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: Φίλωνος 48
ΘΕΣ)ΝΙΚΗ: Βενιζέλου 22α ΠΑΤΡΑΙ: Ρήγα Φερραίου 84

ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ & ΥΙΟΙ

ΑΝΟΙΞΙΣ 1930

Ἤρχισεν ἡ παραλαβὴ ὅλως νέων
ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΩΝ

Ἡ ὡραιοτέρα καὶ πλουσιωτέρα συλλογὴ εἰς μοντέρνου: συνδυασμοὺς χρωμάτων καὶ σχεδίων

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΑΙ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ

ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ 4
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 6

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΡΑΚΑΔΑΣ-ΦΩΣΤΗΡΑΣ

ΕΡΜΟΥ 37Α

Ἡ πλουσιωτέρα ὅπως πάντοτε συλλογὴ

ΕΙΣ ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΑΝΟΙΞΕΩΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΦΑΝΤΑΙΖΙ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΦΥΜ

'Εξεδόθη καὶ πωλεῖτ
τὰ Βιβλιοπωλεῖα 'Αθ
Πρακτικὸς 'Οδηγὸς τ
γειρικοῦ ἅλατος διαίτ
ματικῶν» τοῦ καθηγητ
νεπιστημίου τοῦ Βερο

HERRMANNSDO

κατὰ μετάφρασιν ἐκ τ
κοῦ ὑπὸ

ΓΕΩΡΓ. Δ. ΟΙΚΟΝ
'Ιατροῦ - Χειρο
'Οδὸς Σίνα 9, 'Αριθ.

ΓΛΥΦΑΔΑ, ΟΡΘΟΠ
νικὴ ἰατροῦ ΛΙΟΥΓΚΑ
ἡλιοθεραπευτήριον διὰ
γικὰς φυματιώσεις.
οθενῶν, Ζαΐμη 20.

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΝΟ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ„

Πολυτελές, καλλιτεχνικόν, θαῦμα ἐμφανίσεως. Μὲ συνεργασία Γρ. Ξενοπούλου, Κ. Παλαμᾶ, Λ. Πορφύρα, Χ. Χριστοβασίλη, Π. Νιρβάνα, Ν. Λαπαθιώτη, Σταμ. Σταμ., Χάρη Σταματίου, 'Ανδρ. Καρκαβίτσα, 'Αργ. 'Εφταλιώτη, Γερ. Βώκου, Ν. Σπανδωνῆ, κτλ. κτλ.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΚΑΙ ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΑΧ Η ΜΕΣΗ ΜΟΥ!

Ὑποφέρετε ἀπὸ ρευματισμούς. Μὴ δοκιμάζετε τὰ διάφορα κομπογιαννήτικα μέσα, ἀλλὰ ἀγοράσετε ἀμέσως τὴν

ΔΙΑΛΥΣΙΝ

ΣΠΙΡΟΣΑΛ

ἡ ὁποία δι' ἐντριβῶν εἰσδύει εἰς τὸ πάσχον μέρος. Εὑρίσκεται εἰς τὰ φαρμακεῖα.

BAYER

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΛΥΣΙΣ
ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΨΙΛΙΚΩΝ
ΜΑΝΤΖΟΥΛΙΝΟΥ

Βασιλικῆς 3—Πάροδος Κολοκοτρώνη ἀριθ. 67

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Κουβαρίστρες 200 γιαρ. ἑξάκλονες 3

Κάλτσες 'Ανδρικὲς ἀπὸ δρχ.	6-35	Ὑποκάμισα ποπλὶν ἀπὸ δρχ.	90-115
» » μεταξ. »	35	Πουλόβερ ὁ[illegible]μαλλα »	75-150
» » Γυναικεῖες βαμ.	10-20	Γάντια Γυ[illegible]α »	15
» » μερσεριζὲ »	25-37	Βοῦρτσε[illegible]φορες »	15-30
» » βουὰλ EXTRA	45	Προσόψια » »	35-60
» Παιδικὲς SPORT »	25-30	Πούδρες COTY »	30
Κιλότες Φιλτικὸς »	30-65	» Πομπέϊα »	15
Φανέλλες καὶ 'Εσώβρακα »	40-175	'Οδοντόπαστες Κολυνὸς »	21
Γραβάτες μεταξωτὲς »	10-30	» ΣMALTODONT »	8
Τυράντες »	10-25	Κρέμες LA REINE »	25
Καλτσοδέτες »	4-20	Σάπωνες 'Αρωματικοὶ »	1.50-10
Μανδήλια ἀνδρ. καὶ γυν. »	3-15	Βατίστες χρωμ. »	10
» Λινὰ » »	25	Ποπλίνες Φανταζὶ »	28

Ἅπαντα τὰ εἴδη μας σὲ τιμὰς κάτω τοῦ κόστους

ΣΤΟΥ ΜΑΝΤΖΟΥΛΙΝΟΥ

Βασιλικῆς 3—Πάροδος γωνία Αἰόλου—Κολοκοτρώνη 67

ΑΡΚΕΣ ΟΝΤΟΥΛΑΣΙΟΝ ΔΙ' ΕΞ ΜΗΝΑΣ

Μὲ τὸ διαρκὲς ὀντουλασιὸν τὰ μαλλιὰ τονώνονται καὶ γίνονται πιὸ ὥμορφα ὀντουλὲ καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ φυσικὰ καὶ σγουρὰ μαλλιά.

Ὁ GEORGE, διευθυντὴς τοῦ Σαβόϊα Πλάζα τῆς Ν. 'Υόρκης, ὅπου ἐκαλλωπίζοντο οἱ μεγαλείτεροι κινηματογραφικοὶ ἀστέρες Γκρέτα Γκάρμπο κ. ἄ., λαβὼν τὸ βραβεῖον τοῦ 1929 τοῦ PERMANAND, ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του πλεῖστα μοντέλα, τὰ ὁποῖα σᾶς προσκαλεῖ νὰ ἐπισκεφθῆτε διὰ νὰ πεισθῆτε περὶ τῆς πραγματικῆς ἐξελίξεως τῆς κομμωτικῆς τέχνης. 'Ηγγυημένη ἐφαρμογὴ PERMANAND εἰς βαμμένα καθὼς καὶ εἰς κατεστραμμένα μαλλιά. Χάριν διαφημίσεως τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

Οἶκος καλλονῆς GEORGE,
'Ακαδημίας 5.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΑΤΕ ΤΑ ΓΗΡΑΤΕΙΑ ΣΑΣ, ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΑΣ, ΤΗΝ ΠΡΟΙΚΑ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΑΣ

ΤΟ ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI
(ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΡΩΜΗΣ)

Σᾶς προσφέρει κάθε εὐκολίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀνωτέρου σκοποῦ.

Κεφάλαια ἠσφαλισμένα μέχρι σήμερον. Τεσσαράκοντα δισεκατομμύρια δραχμαί.

'Ασφαλιστήρια ἠγγυημένα παρὰ τοῦ Θησαυροφυλακείου τοῦ 'Ιταλικοῦ Κράτους.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ: ΓΩΝΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 47 - Γ. ΣΤΑΥΡΟΥ 2 (2ΟΣ ΟΡΟΦΟΣ)

ΚΥΡΙΑΙ & ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΕΣ

Ἔφθασαν αἱ 'Αμερικανικαὶ βαφαὶ

"RIT„

Μὲ τὶς ὁποῖες χωρὶς ἔξοδα ἀποκτᾶτε καινουργῆ φορέματα οἱουδήποτε χρώματος.

ΧΡΗΣΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΑΤΗ

Πωλεῖται εἰς τὰ φαρμακεῖα, ἐμπορικὰ κ.λ.π.
Γενικὸς 'Αντιπρόσωπος διὰ τὴν 'Ελλάδα:

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΓΙΟΚΑΡΗΣ

Χαλκοκονδύλη 60, 'Αθήνας.

ΤΑ: 5 ΛΕΠΤΑ ΤΟ ΕΝΑ

κοστίζει τὸ αὐγό, ὅταν δίσκίνην στὶς κότες σας, τὶς νὰ γεννοῦν καὶ μὲ τὰ χιόσατε ἀπὸ 'Εδωδ. Θανο-, «Σαντράλ», «'Ολυμπος», πούλου, Φαρμ. Μπακάκου, , Π. Φάληρον Γ. Κόπανος, Ζαχαριάδης, Μ. Στοᾶς Αποθήκη Γεωργ. Γραφεῖον ους 16, 'Αθῆναι.

Η ΑΙΜΟΚΛΕΪΝΗ

Εἶνε ἀπαραίτητος δι' ὅλας τὰς κυρίας καὶ δεσποινίδας, αἱ ὁποῖαι ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ἀταξίαν τῆς περιόδου των. Ἡ «Αἱμοκλεΐνη» καθησυχάζει ἀμέσως τοὺς πόνους καὶ κανονίζει τελείως τὰ ἀπαιτούμενα χρονικὰ διαστήματα.

ΚΝΙΡΠΣ

Ἡ τελευταία λέξις
τῆς τέχνης εἰς τὴν γυναικείαν Μόδαν
Πρωτοφανὴς ἐφεύρεσις
ἀφήσασα ἐποχὴν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς
μεγαλουπόλεις

«Κνὶρπς» εἶνε ἡ μόνη ὀμβρέλλα ποὺ γίνεται μία πιθαμὴ καὶ μπαίνει μέσα στὴν τσάνταν χωρὶς νὰ φαίνεται.

«ΚΝΙΡΠΣ» εἶνε ἡ ὀμβρέλλα τοῦ μέλλοντος, διότι εἶνε ἡ μόνη πρακτικὴ ὀμβρέλλα.

'Αποκλειστικὴ πώλησις:
Γραφεῖον ΔΗΜ. ΣΠΑΝΟΥ
'Αθῆναι, Πλατεῖα Κλαυθμῶνος, ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν Πατρῶν 3.

ΕΞΑΙΣΙΑ

ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ
«ΣΟΥΛΤΑΝΙΕ»

Εἰς φυσικώτατον καστανὸν καὶ μαῦρον χρῶμα. Χρῆσις ἁπλουστάτη, διάρκεια μακρά, ἠγγυημένη, τελείως ἀβλαβής. Μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος της.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ: Οἶκος γυναικείων φορεμάτων Κας ΑΝΔΡΟΝΙΚΗΣ (διπλωματούχου τῆς κοπτ. τῶν Παρισίων καὶ ἐπὶ 15ετίαν ραπτρίας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς καὶ ἀνωτέρας Κοινωνίας Κων)πόλεως).

'Ιδιαίτερον διαμέρισμα διὰ βαφὴν κυριῶν. ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ 26 β (παρὰ τὴν Μητρόπολιν).

Αἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν ἐπαρχιῶν παραγγελίαι ἐκτελοῦνται ἀμέσως.

ΚΥΡΙΑΙ!!

Θέλετε ΝΑ ΚΟΨΕΤΕ καὶ ΝΑ ΟΝΤΟΥΛΑΡΕΤΕ μὲ πολὺ σὶκ καὶ γοῦστο τὰ μαλλιά σας; 'Επισκεφθῆτε τὸ ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

"ΤΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΝ„

ΔΗΜ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΗ

Πατησίων 31 (Μέγαρον Σαββίδου)
Μία ἐπίσκεψις ἱκανοποιεῖ καὶ τὴν πλέον ἰδιότροπον Κυρίαν.

ΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΣΑΣ ΜΟΝΑΙ ΣΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΣ ΒΑΦΑΣ ARTI

'Αντιπρόσωπος μετὰ διαρκοῦς παρακαταθήκης: Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ, 'Αθῆναι, Λέκκα 21α

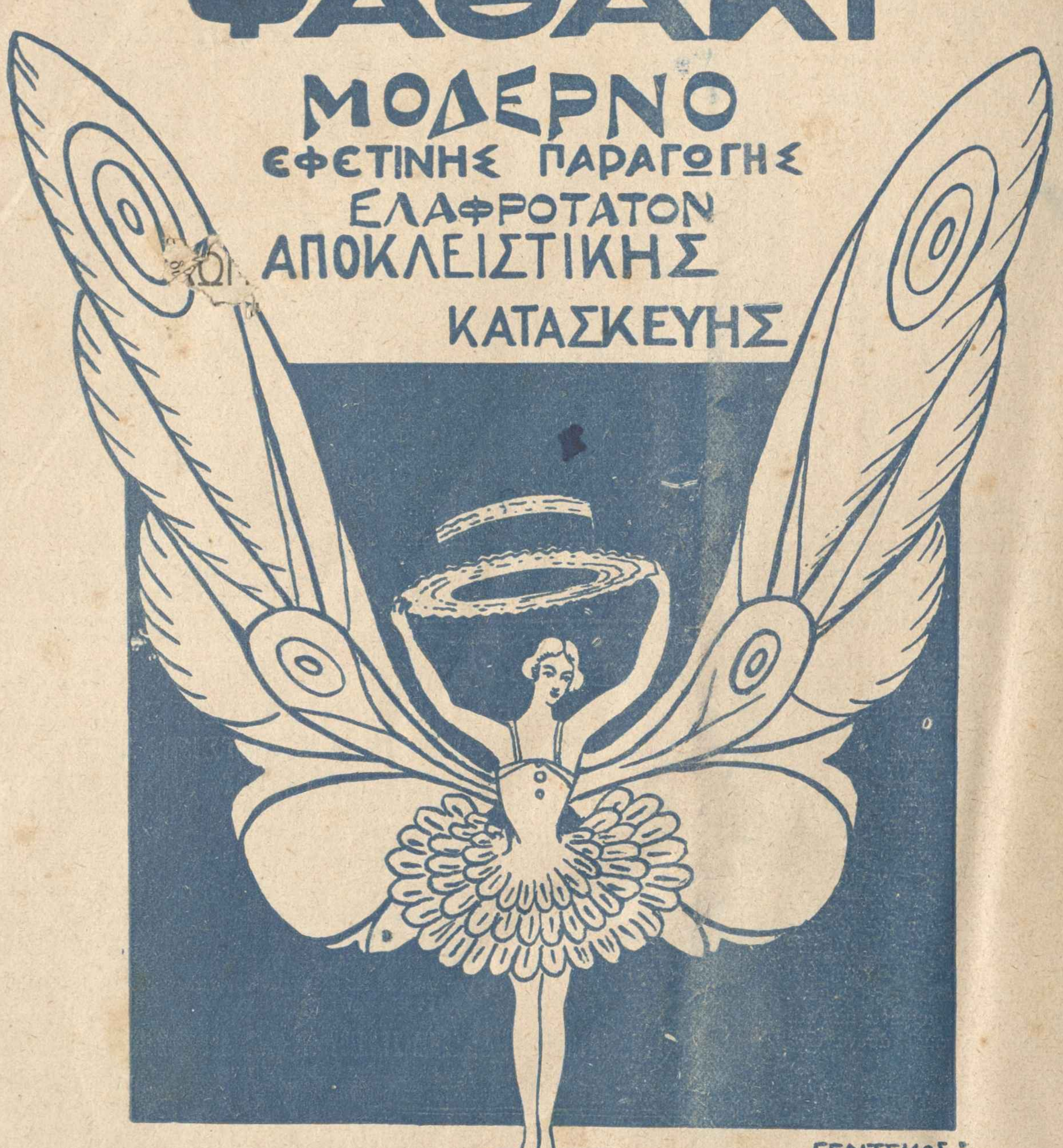

ΨΑΘΑΚΙ
ΜΟΔΕΡΝΟ
ΕΦΕΤΙΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΕΛΑΦΡΟΤΑΤΟΝ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ & ΧΡΗΣΤΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ-ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΣΩΦΕΡ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΡΑΜΑΛΕΓΚΟΥ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 13
ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΚΜΑΘΗΣΙΣ
ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ Κ. ΘΗΜΕΡΙΝΩΣ

Τὰ προηγούμενα φύλλα τῆς «Οἰκογενείας» τιμῶνται πρὸς 3 δρχ. ἕκαστον.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΗΣ ΡΙΝΟΣ
"Orthodox"

Ἀποτελέσματα ἐγγυημένα
ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΣΚΑΛΙΑΡΗΣ-Ἀγ Κωνσταντίνου 12

ΔΙΑ ΤΑ ΟΦΘΑΛΜΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
συνιστῶμεν τὴν τελειοτέραν Ὀφθαλμολογικὴν Κλινικὴν τοῦ κ.
ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ
Ὑφηγητοῦ τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ
Μενάνδρου 27-Ἀθῆναι. Τηλ. 4-38

ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΝ ΟΙ

Ἡ ὡραία ὀμβρέλλα
πλήρωμα τῆς ὡραίας
Ὀμβρέλλας μεταξωτὰς
βακεράς, εἰς ὅλα τὰ
ματισμούς καὶ φέρμας:
Forme Japonais
Forme Chinois
θὰ εὕρετε στὸ πρῶτον
Ὀμβρελλῶν
Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ
77 ὁδὸς Αἰόλου
ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙ

ΚΥΡΙΑ!!!
Αἱ ρυτίδες, κηλίδες καὶ πάχη τοῦ προσώπου ἐξαφανίζονται ριζικῶς ΜΟΝΟΝ διὰ τῶν γνησίων ἐπιδέσμων ἐκ καουτσοὺκ Radio Actif.
ΤΟΥ DOCTEUR
PARIS
Τοῦ Πανεπιστημί.υ
Ο ΚΟΡΣΕΣ
πευτικοῦ καουτσούκ
ACTIF, καταργεῖ τὴν
εν καὶ τὰς παραμορφώσεις
τατος.
Ο ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΣ
δίου καουτσούκ,
φέρει ταχεῖαν
σεῶν.
Ἡ ΛΟΣΙΟΝ TONI
ναζωογονεῖ τοὺς
ΤΑ ROBUSTENE
τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ
Ζητήσατε κατάλογον
Δ. ΣΚΑΛΙ
Ἀγ. Κωνσταντί ου 12

ΓΕΩΡ. Ν. ΜΟΥ
Ἰατρὸς Δερματολόγος
καθηγητὴς Ἐπιμελητὴς
κιτείας Κλινικῆς τοῦ
κ. Γεωργ. Φωτεινοῦ
ἐκάστην ὁδὸς
Ὧραι 8-11 π. μ.
Ἀριθμὸς τηλεφ. 7-4

Τὰ προηγούμενα
«Μπουκέτου» τιμῶνται
δραχμὰς ἕκαστον.